

TIP EĞİTİMİNİ GELİŞTİRME DERNEĞİ

UTEK'04 III. ULUSAL TIP EĞİTİMİ KONGRESİ 12-16 NİSAN 2004 ŞANLIURFA

Tıp eğitimi, toplumun gereksinimlerine göre donatılmış ve yüzyılımızın özellikleriyle uyumlu olan hekimler yetiştirme, kullandığı eğitim teknikleri ve uygulamaları açısından çağdaş olma ve topluma yön verme boyutları ile dünyada olduğu kadar, ülkemizde de Sürekli gelişen bilim dalları arasında önder olma özelliğindedir. 12 - 16 Nisan 2004 tarihinde düzenlediğimiz III. Ulusal Tıp Eğitimi Kongresinde, konu ile ilgili yöneticileri, eğitim uzmanlarını öğretim elemanlarını ve tıp öğrencilerini bir araya getirerek, tıp eğitimi konusunda dünyada ve ülkemizde yapılan araştırma ve uygulamaları değerlendirmek ve ülkemizde uygulanabilecek modelleri birlikte oluşturmayı amaçlıyoruz. 2000 yılında kurulmuş olan Tıp Eğitimi Geliştirme Derneği tarafından Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi işbirliği ile Şanlıurfa'da düzenlenen bu kongrenin önemli bir özelliği, ülkemizin dört bir yanından tıp fakülteleri öğretim üyelerinin işbirliği ve eşgüdümü ile planlanmasıdır. "Değişim, "Topluma Dayalı Tıp Eğitimi", "Tıp Eğitiminde Problemin Kullanılması, "Değerlendirme", "Tıp Eğitiminde Akreditasyon" gibi güncel konular, konferans, panel, büyük ve küçük grup çalışmaları ile ele alınarak geniş boyutlarda tartışılacaktır. Tarih boyunca, kültürlerin beşiği olan Şanlıurfa'da düzenlenen uluslararası katılımlı kongremizde, tıp eğitimi üzerine düşünen ve emek veren tüm ilgilileri bir araya getirmek bizlere onur ve mutluluk verecektir. 12 Nisan 2004 tarihinde görüşmek dileğiyle.

Kongre Eş Başkanı
Prof. Dr. Emin ALICI, DEÜ Rektörü

Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi adına sizleri "III. Ulusal Tıp Eğitimi Kongresine" davet etmekten onur duyuyorum. "Tıp Eğitimi Kongresiyle" her seviyede meslektaşımızla farklı görüş açıları getirebilme gayreti içinde olurken; yaklaşık on bin yıllık tarihi geçmişi, değişik ve köklü medeniyetlerin izlerini taşıyan yapısı, genç Türkiye Cumhuriyeti'nin anıtsal eserleriyle Şanlıurfa'da, sizlerde güzel anılar bırakacak bir kongreye ev sahipliği yapma heyecanı içinde bulunmaktayız. Açık kollarımız ve gönüllerimizle sizleri bekliyoruz.

Kongre Eş Başkanı
Prof. Dr. Selçuk YÜCESAN, Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

UTEK'04
III. ULUSAL TIP EĞİTİMİ KONGRESİ
12-16 NİSAN 2004 ŞANLIURFA
Kongre Düzenleme Kurulu

Başkan

Prof. Dr. Emin ALICI

Eş Başkan

Prof. Dr. Selçuk YÜCESAN

Kongre Genel Sekreteri

Prof. Dr. Gül GÜNER

Yerel Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Sami TAŞÇI

Genel Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Fehmi AKÇİÇEK

Dr. Hilal BATI

Prof. Dr. Oğuz DİCLE

Yard. Doç. Dr. H. İbrahim DURAK

Prof. Dr. Sedef GİDENER

Prof. Dr. Gülşen KANDİLOĞLU

Prof. Dr. Berna MUSAL

Yard. Doç. Dr. Sema ÖZAN

Prof. Dr. Gönül Ö. PEKER

Yard. Doç. Dr. Hatice ŞAHİN

Prof. Dr. İlgı ŞEMİN

Yard. Doç. Dr. Cahit TAŞKIRAN

Prof. Dr. Sezin KARADEDE

Prof. Dr. Nurettin DEMİR

Doç. Dr. Ömer Faruk AKINCI

Doç. Dr. Şahin AKSOY

Yard. Doç. Dr. Fuat DİLMEÇ

Yard. Doç. Dr. Mete KAYA

Yard. Doç. Dr. Mustafa CENGİZ

Öğr. Gör. Feridun AKKAFA

Arş. Gör. Zeynep BAYSAL

Arş. Gör. Hasan TABUR

İntörn Dr. Mahir AKKUŞ

Begüm BAKLALI (1. Sınıf)

Eser ORAK (4. Sınıf)

Y. Kenan MANAZ (4. Sınıf)

Mehmet ŞAKAR (4. Sınıf)

Süleyman DÖNMEZDİL (3. Sınıf)

UTEK'04
III. ULUSAL TIP EĞİTİMİ KONGRESİ
BİLİMSEL PROGRAM

13 NİSAN 2004 SALI

TARİH-SAAT	OTURUM	MODERATÖR	KONUŞMACI
08.45-10.00	Açılış	Selçuk YÜCESAN	
10.00-11.00	"A Road Map for Change"	Gül GÜNER	Stewart MENNIN
11.00-11.30	ARA		
11.30-12.30	Tıp Eğitiminde Uygulamalar-Deneyimler	Emin ALICI	İskender SAYEK, Tümer ÇORAPÇIOĞLU, Güven LÜLEÇİ, Fulya TANYERİ
12.30-14.00	ÖĞLE YEMEĞİ		
14.00-15.30	Topluma Yönelik / Dayalı Tıp Eğitimi	Feride SAÇAKLIOĞLU	Türkan GÜNAY, Sibel KALAÇA, Meltem ÇİÇEKLİOĞLU
15.30-16.00	ARA		
16.00-18.30	Küçük Grup Çalışmaları - I	<i>Ayrıntılı bilgi için Küçük Grup Çalışmaları Programına bakınız</i>	
19.30	AÇILIŞ KOKTEYLİ		

14 NİSAN 2004 ÇARŞAMBA

TARİH-SAAT	OTURUM	MODERATÖR	KONUŞMACI
08.30-10.00	Ölçme Değerlendirmede İlkeler Öğrenci Değerlendirmesi	Gülşen KANDİLOĞLU	H. İbrahim DURAK, Cahit TAŞKIRAN, Mehmet AKTEKİN
10.00-10.30	ARA		
10.30-11.30	Tıp Eğitiminde Merkezi Yeterlilik Değerlendirmeleri (FORUM)	Abdullah SAYINER	
11.30-12.30	Poster Sunumları	Berna MUSAL	
12.30-13.30	ÖĞLE YEMEĞİ	Poster başı tartışma	
13.30-14.15	Program Değerlendirme	Ferda ÖZYURDA	Sabri KEMAHLI
14.15-15.30	Tıp Eğitiminin Topluma Etkisi	Cem TERZİ	Tanıl BORA, Eriş BİLALOĞLU
15.30-16.00	ARA		
16.00-18.30	Küçük Grup Çalışmaları - II	<i>Ayrıntılı bilgi için Küçük Grup Çalışmaları Programına bakınız</i>	
20.00	GALA YEMEĞİ		

15 NİSAN 2004 PERŞEMBE

TARİH-SAAT	OTURUM	MODERATÖR	KONUŞMACI
09.00-11.00	Tıp Eğitiminde Akreditasyon	Gönül PEKER	Gönül PEKER, Müfit PARLAK, Barbara BARZANSKY, W. BREIPOHL
11.00-11.30	ARA		
11.30-12.30	Tıp Eğitiminde Öğrenci Katılımı (PANEL)	Ayşen BULUT	Tuğba SARAÇOĞLU, Sezin ERTÜRK, Deniz MARANGOZ, İdil AYDIN, Bekir Uğur YAVUZCAN
12.30-13.30	ÖĞLE YEMEĞİ		
13.30-14.30	Tutoring on the Edge of Technology: A Look Into the Future	Fehmi AKÇİÇEK	Stewart MENNIN
14.30-15.00	ARA		
15.00-16.00	Kapanış	Gülşen KANDİLOĞLU	Selçuk YÜCESAN

UTEK'04
III. ULUSAL TIP EĞİTİMİ KONGRESİ
KÜÇÜK GRUP ÇALIŞMALARİ PROGRAMI

13 NİSAN 2004 SALI 16.00-18.30	1	Probleme Dayalı Öğrenim: Bir Uygulama Örneği Gösterimi ve Tartışma	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Prof. Dr. Berna Musal Yard.Doç. Dr. Sema Özkan Öğr.Gör. Yücel Gürsel
	2	Topluma Dayalı Tıp Eğitiminde Değişim Stratejisi Atölye Çalışması	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Prof. Dr. Feride Saçaklıoğlu Yard. Doç. Dr. Sibel Kalaça Yard. Doç. Dr. Meltem Çiçeklioğlu
	3	Başvuru nedenleri temelinde yatay ve dikey entegrasyon	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Prof. Dr. Gülşen Kandiloğlu Prof.Dr. Abdullah Sayınar Yard. Doç. Dr. H.İbrahim Durak
	4	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesinde Çalışma Gruplarının İşleyişi	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Prof. Dr. Beyhan Demirhan Prof. Dr. Haldun Müderrisoğlu Dr. Müge Demirbilek

14 NİSAN 2004 ÇARŞAMBA 16.00-18.30	1	Curriculum planning and evaluation	Stewart MENNIN Assistant Dean, Educational Development & Research Professor, Dept. Cell Biology & Physiology University of New Mexico, School of Medicine
	2	Klinik beceri eğitiminde eğitim materyallerinin hazırlanması	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğr. Gör. Dr. Melih Elçin Öğr. Gör. Dr. Orhan Odabaşı
	3	Alternatif çoktan seçmeli soru tipleri	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dr. S. Ayhan Çalışkan Dr. Sıla Elif Törün
	4	Accreditation of Medical Education	Barbara Barzansky, PhD, MHPE Associate Professor, University Of Illinois At Chicago, College Of Medicine, Dept Of Medical Education, Chicago, Illinois, USA
	5	Bir Modül Programı Oluşturma	Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Prof.Dr. Sabri Kemahlı Prof.Dr. Özden Paloğlu
	6	Soru Bankası	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Dr. Murat Sincan

UTEK'04 KÜÇÜK GRUP ÇALIŞMALARI -Açıklamalar

13 NİSAN 2004 SALI 16.00 – 18.30

Çalışma Grubu 1	Probleme Dayalı Öğrenim: Bir uygulama örneği gösterimi ve tartışma
Düzenleyenler	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Prof. Dr. Berna Musal, Yard. Doç. Dr. Sema Özan Öğr.Gör. Yücel Gürsel
Amacı	Probleme Dayalı Öğrenim (PDÖ) yönteminin tanıtımı
Süre	120 dakika
Katılımcı sayısı	<i>Sınırlama yapılması düşünülmemektedir.</i>
Çalışma Grubu 2	Topluma Dayalı Tıp Eğitimi : Neler Yapıyoruz, Neler Yapabiliriz ?
Düzenleyenler	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Prof. Dr. Feride Saçaklıoğlu, Yard. Doç. Dr. Sibel Kalaça Yard. Doç. Dr. Meltem Çiçeklioğlu
Amacı	Topluma Dayalı Tıp Eğitimi hayata geçirebilmek için zayıf ve güçlü yanlarımızı belirleyebilmek ve uygulama örnekleri oluşturmak
Süre	150 dakika
Katılımcı sayısı	En az 12 En çok 21
Gruplama	3
Çalışma Grubu 3	Başvuru nedenleri temelinde yatay ve dikey entegrasyon
Düzenleyenler	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Prof. Dr. Gülşen Kandiloğlu, Prof. Dr. Abdullah Sayiner
Amacı	Mezuniyet aşamasında edinilmesi istenen bilgi-beceri ve tutum hedeflerinin, başvuru nedenleri temelinde ve stajlardan tıba giriş basamağına doğru dikey entegre olarak eğitim programına yerleştirilmesi
Süre	180 dakika
Katılımcı sayısı	En çok 30
Gruplama	2 -6

PROGRAM

Çalışma Grubu 4	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Çalışma Gruplarının İşleyişi
Düzenleyenler	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Prof. Dr. Beyhan Demirhan, Prof. Dr. Haldun Müderrisoğlu Dr. Müge Demirbilek
Amacı	Öğretim Üyesi ve Öğrenci modelleri yaratarak Çalışma Grubunun işleyişinin eğitime katkısını göstermek
Süre	150 dakika
Katılımcı sayısı	<i>Sınırlama yapılması düşünülmemektedir.</i>
Gruplama	2 - 4
14 NİSAN 2004	ÇARŞAMBA 16.00 – 18.30
Çalışma Grubu 1	Program Evaluation in Medical Education: What Every Program Director Should Know
Düzenleyen	Stewart Mennin, PhD Assistant Dean, Educational Development & Research Professor, Dept. Cell Biology & Physiology University of New Mexico, School of Medicine Albuquerque, New Mexico, USA 87131
Amacı	Program Evaluation is essential for any modern curriculum, especially if there are changes being contemplated and or implemented. The goal of this workshop is to provide participants with an overview of different models of program evaluation; to help participants to clarifying outcomes and develop research questions as part of their evaluation plans; to provide some structure and methods with which to organize program evaluation at participants' schools.
Süre	4-6 Saat
Katılımcı Sayısı	En az 10 En çok 30
Gruplama	-
Çalışma Grubu 2	Klinik Beceri Eğitiminde Eğitim Materyallerinin Hazırlanması
Düzenleyenler	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğr.Gör. Dr. Melih Elçin Öğr.Gör. Dr. Orhan Odabaşı
Amacı	Yapılandırılmış beceri eğitimi sırasında kullanılacak materyali hazırlamak.
Süre	90 dakika
Katılımcı sayısı	En az 9 En çok 12
Gruplama	3

PROGRAM

Çalışma Grubu 3 Alternatif Çoktan Seçmeli Soru Tipleri

Düzenleyenler	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı Dr. S. Ayhan Çalışkan Dr. Sıla Elif Törün	
Amacı	Ölçme ve değerlendirmede ; 5 seçenekli, tek doğru cevaplı çoktan seçmeli sorular dışında kullanılacak soru tipleri hakkında bilgi edinilmesi, örnekler üzerinden tartışma ortamı yaratarak farklı soru örneklerinin yazılması	
Süre	120 - 150 dakika	
Katılımcı sayısı	En az 12	En çok 16
Gruplama	4	

Çalışma Grubu 4 Implementing a System of Medical School Accreditation

Düzenleyen	Barbara Barzansky, PhD, MHPE Associate Professor, University Of Illinois At Chicago, College Of Medicine, Dept Of Medical Education, Chicago, Illinois, USA	
Amacı	To introduce participants to the requirements for developing and implementing an accreditation system (a system of external review to ensure educational quality).	
Süre	120 dakika	
Katılımcı sayısı	En az 15	En çok 30
Gruplama	-	

Çalışma Grubu 5 Bir Modül Programı Oluşturma

Düzenleyenler	Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Prof. Dr. Sabri Kemahlı Prof. Dr. Özden Palaoğlu	
Amacı	Hedefleri belirlenmiş bir modülü yapılandırmak	
Süre	150 dakika	
Katılımcı sayısı	En az 10	En çok 15
Gruplama	2 - 3	

PROGRAM

Çalışma Grubu 6	Soru Bankası
Düzenleyen	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Dr. Murat Sincan
Amacı	Tıp eğitimi ölçme değerlendirme çalışmalarını destekleyecek elektronik soru bankalarının gereksinim analizini yapmak
Süre	120 dakika
Katılımcı sayısı	En az 5 En çok 12
Gruplama	1

Not: Küçük grup çalışmaları için başvurular ilk gün kayıt masasına yapılacaktır.

A ROAD MAP FOR CHANGE

Stewart Mennin, PhD

University of New Mexico School of Medicine

All over the world medical education is undergoing change. Global issues are affecting health in ways unforeseen a generation ago. There is the growing realization that the education of tomorrow's health professionals must remain relevant to the health of the public as defined by the Ottawa Charter for Health Promotion, 1986. Medical schools have done an excellent job maintaining the state of the art in research and in patient care. It is now time for us to do the same for education. The state of the art of contemporary medical education will be examined and the structure, pattern and process implications for the design and implementation of a coherent curriculum will be presented. Current ideas about how people learn, what is known about the development of expertise, the role of technology in medical education, and current approaches to assessment of learners will be presented. The role of scholarship in medical education will be addressed. In the end, the road map for change will require an understanding of change as a process.

**TIP EĞİTİMİNDE UYGULAMALAR-DENEYİMLER: AKDENİZ
ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ**

Prof. Dr. Güven Lüleci

Antalya Tıp Fakültesi Ankara Üniversitesine bağlı olarak 1973 yılında kurulmuş olup öğrencilerimiz 1977 yılına kadar Ankara Tıp Fakültesinde eğitim görmüşlerdir 1977-78 eğitim öğretim yılından itibaren 1.sınıf eğitime Antalya Tıp Fakültesinde başlamış ve klasik sistem tıp eğitimi programı uygulanmıştır. 1984 yılından itibaren Hacettepe Tıp Fakültesinde uygulanan entegre sistem eğitim modeli benimsenmiş, yapılan program üç yıl organ sistemlerine göre düzenlenmiş, kalan iki yıl stajlar ve son yıl internlük eğitimi olarak planlanmıştır. Yirmi yıla yakın uygulanan bu eğitim programında, YÖK yasasından sonra yapılan değişikliklerle belirli derslerin okutulması ve ölçme değerlendirme sistemleri standardizasyonu çerçevesinde değişiklikler ile YÖK tarafından eğitim programlarında verilen serbestlik kararı ile yapılan değişiklikler programımızın gelişmesinde önemli kilometre taşlarını oluşturmuştur.

Fakültemizde üçüncü büyük değişiklik yapılmadan önceki son üç yıllık uygulamalarımız; zorunlu İngilizce hazırlık, olabildiğince ilk üç sınıfta yatay entegrasyon ve ders kurulu geçme şeklinde ölçme değerlendirme, 4.sınıf ana stajlar ile (Kadın Doğum, Pediatri, Genel Cerrahi, Dahiliye) Deontoloji ve Adli tıp, 5.sınıf küçük stajlar ve internlük dönemi şeklinde olmuştur. Tıp eğitimi kapsamında insancıl becerilerin kazandırılması, sosyoloji ve tıp hukukunun zorunlu olması, interaktif eğitimin benimsenmesi, ölçme ve değerlendirmede objektif yapılandırılmış sınav sistemlerinin uygulanması, soruların öğrencilere dağıtılması, her anabilim dalı için geri bildirim alınması, dönem 1'de intern ağabey ve abla modelinin uygulanması gerçekleştirilmiştir. Ayrıca eğitimin iyi verilmesi için eğitim anabilim dalımız devamlı olarak kurslar açmış, açmaya devam etmektedir (Eğitici eğitimi, PDÖ, ölçme değerlendirme kursları). Her öğretim üyesinin anlattığı derslerle ilgili amaç ve hedefler belirlenerek elektronik ortama konmuş, entegre olduğu belirlenen derslerle ilgili entegre sorular hazırlanmıştır. İlk üç sınıfta her dönemde en az 4'er PDÖ yapılmıştır.

Fakültemizde 2002'nin son aylarında temel bilimler ve klinik bilimler arasında tam olarak yatay ve dikey entegrasyonun nasıl yapılabileceği ve ÇEP'e uygunluk tartışmaları yapıldıktan sonra yeni bir eğitim modeli uygulama kararı alınmış ve çalışmalara başlanmıştır. Bu bağlamda; Dönem I ve II'de verilmesi gereken temel bilgiler gözden geçirilmiş mevcut durumun iyileştirilerek uygulanmasına karar verilmiştir.

Dönem III'den itibaren ise köklü değişiklikler planlanmıştır. Dönem III de; ilk bir ay tüm sınıfa uygulanan kliniğe giriş (semyoloji, insancıl beceri kazandırma) staj kurulundan sonra temel bilim ve klinik tam entegre olmak üzere üçlü dönüşüm halinde, Kan Lenf İmmün Hastalıklar Staj Kurulu, Göğüs Kalp Hastalıkları Staj Kurulu, Gastrointestinal Hastalıklar Staj Kurulu yer almaktadır.

Dönem IV'de; tüm sınıfa uygulanan, bir aylık araştırma stajı daha sonra üçlü dönüşüm ile Kadın Doğum ve Çocuk Staj kurulu, Ürogenital ve Endokrin Hastalıkları Staj Kurulu, Nöro-psikiyatrik Hastalıklar Staj Kurulunun bulunması planlanmıştır.

KONUŞMA ÖZETLERİ

Dönem V'de; Topluma Dayalı Tıp Stajı, Duyu Organları Staj Kurulu, Hareket Sistemi, Acil Tıp ve Plastik Cerrahi Staj Kurulu, Sık Görülen Hastalıklar ve Enfeksiyon Hastalıkları Staj Kurulu şeklinde dört dönüşümlü stajlar bulunmaktadır. İnternlük döneminde herhangi bir değişiklik düşünülmemekte ancak iyileştirme çalışmalarını devam etmektedir.

2003-2004 eğitim öğretim yılından itibaren Dönem II öğrencilerine uygulanan programda yer alan Hastalıkların Biyolojik Temeli Komitesinde (Genel Farmakoloji, Genel Patoloji, Genel Mikrobiyoloji) yapılan değişiklikle yeni program uygulanmaya başlanmıştır.

TIP EĞİTİMİNDE 19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ DENEYİMİ

Prof. Dr. Fulya Tanyeri
OMÜ Tıp Fakóltesi Dekanı

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakóltesi 1973 yılında "Samsun Tıp Fakóltesi" adı altında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakóltesi bünyesinde kurulmuş olup eğitim-öğretime 1973-1974 yılından itibaren başlamış ve bu faaliyetini 1978 yılına kadar Ankara'da sürdürmüştür. 1975 yılında 1873 sayılı kanunla kurulan Ondokuz Mayıs Üniversitesine bağlanmıştır. 1978 yılından itibaren önce dönem V ve VI öğrencileri Samsun'a gelirken 1982-1983 ders yılından itibaren Dönem I öğrencilerinden başlamak üzere eğitim tamamen Samsun'da yapılmaya başlanmıştır. Kurulduğundan bu yana "entegre eğitim sistemi" uygulanmaktadır. Ancak 2000 yılı başlangıcında eğitim sistemi ile ilgili yapılan inceleme ve eleştiriler doğrultusunda başlatılan çalışmalar sonucunda 2002 yılında "Probleme Dayalı Öğrenim" e geçilme kararı alınmış ve hazırlıklar tamamlandıktan sonra 2003-2004 ders yılında dönem 1 den itibaren PDÖ sistemine geçilmiş , ayrıca aynı yıl "yabancı dil hazırlık sınıfı" programa eklenerek İngilizce yeterlilik şartı koşulmuştur.

TOPLUMA YÖNELİK-TOPLUMA DAYALI TIP EĞİTİMİ

Prof. Dr. Feride Saçaklıoğlu

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD

Topluma yönelik ya da topluma dayalı tıp eğitimi kavramı; sağlık alanında var olan eşitsizliklerin kabul edilemez olduklarından hareketle, bu eşitsizliklerin aşılmasında tıp eğitiminin de bir rolü olabileceği düşüncesinden yola çıkmaktadır. Topluma dayalı tıp eğitimi sağlık çalışanlarının, kendi ülkelerinin koşullarına uygun olarak yetiştirilmelerini hedefleyen bir eğitim yaklaşımıdır. Ülke koşullarına uygunluk, iki boyutu kapsamaktadır; eğitim programının ülkenin öncelikli sağlık sorunlarını kapsaması "topluma yönelik tıp eğitimi" ve uygulamanın ülkenin birinci ve ikinci basamak sağlık kurumlarını da içine alması "topluma dayalı tıp eğitimi".

Kamu sağlık hizmetlerine ayrılan payın giderek kısıtlandığı, üniversitelerin gelirlerinin önemli bir kısmını döner sermaye gelirlerinin oluşturduğu ve özel üniversitelere verilen parasal desteğin giderek kamu üniversitelerinden fazla olduğu ülkemizde, ne yazık ki her kurum kendi başının çaresine bakmaya zorlanmakta, büyük sağlık işletmelerine dönüşmüş ve giderek fiilen özelleştirilmiş olan üçüncü basamak üniversite hastanelerinin içinde bulunduğu çıkmaz, verili ve tartışılmaz bir kavram gibi sunulmaktadır.

Öğrenmeye yaklaşım nasıl olursa olsun, eğitimde hangi teknikler ve eğitim yöntemleri kullanılırsa kullanılsın, öğrenci sayısı kaç olursa olsun, eğitim programının toplumun sağlık önceliklerini kapsamı ve toplumun sağlık hizmeti aldığı tüm kurumların eğitim amacıyla değerlendirilmesi yaşamsal önem taşımaktadır. Topluma dayalı tıp eğitimi kavramı özünde politik bir kavramdır. Sağlık çalışanlarının eğitiminin, salt eğitim tekniklerine indirgenerek "sterilleştirildiği", yöntem ve teknik tartışmalarının içeriğin önüne geçebildiği bir süreçte, üniversitelere toplumsal sorumluluklarını ve rollerini hatırlatmaktadır. Üniversiteler, özelde tıp fakülteleri, geç olmadan, en kısa zamanda toplumsal sorumluluklarını tartışmaya başlamalıdır. Topluma yönelik ve topluma dayalı tıp eğitiminin, temel bir eğitim felsefesi olduğunu, tıp eğitiminde politik bir tavır alış, bir kararlılık olduğunu unutmamak gerekir.

TIP EĞİTİMİ PROGRAMI GELİŞTİRME SÜRECİNDEKİ İLK VE EN ÖNEMLİ ADIM; TOPLUMUN ÖNCELİKLİ SAĞLIK SORUNLARININ BELİRLENMESİ

Yrd.Doç. Dr. Meltem Çiçeklioğlu

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş

Tıp eğitiminde eğitim programının amacı belirli bir toplumun sağlığını etkileyen sorunlara çözüm üretebilmektir. Toplumların sağlık sorunları genellikle pek çok bileşenden oluşur ve karmaşıktır. Hastalıklar kendi başlarına bir sorun oldukları gibi kültürel farklılıklar ya da diğer sosyal süreçlerden (sağlık hizmeti sunumu, ulaşılabilirlik, sağlık örgütlenmesi v.b) etkilenerek daha karmaşık sorunlar yumağı haline gelebilirler. En basit sorun bile, iyi tanımlanmadığında eğitim programlarında ya da sağlık hizmetinde yer almayabilir. Topluma yönelik bir tıp eğitim programı geliştirirken o topluma özel sağlık sorunları kapsamlı olarak tanımlanmalı, sorununun çözümü için var olan ve ideal durum arasındaki farktan yola çıkarak gereksinimler belirlenmeli ve ortaya çıkan gereksinimler eğitim programı kapsamına alınmalıdır.

Sağlık sorunlarının özellikleri kapsamlı olarak nasıl tanımlanabilir?

Sorunun kapsamlı tanımı; o sorunun epidemiyolojisini, hastalara, sağlık çalışanlarına ve topluma olan etkisini içermelidir. Süreç, sorunların kimleri, neleri ve ne kadar etkilediği sorularının yanıtlanmasını gerektirmektedir. Örneğin sağlık sorunu;

- belirli bir hastalığı olan bir grup insanı mı etkilemektedir yoksa toplumun genelini mi?
- sağlık çalışanlarını doğrudan ya da dolaylı olarak nasıl etkilemektedir?
- sağlık kurumlarını nasıl etkilemektedir?

Diğer yandan, sağlık sorunundan etkilenen ortalama insan sayısı da eğitim programı geliştirirken dikkat edilen noktalardan biridir. Daha sık görülen bir sağlık sorunu müfredatta daha çok dikkat çekecektir. Benzer biçimde, sorundan etkilenen insanların demografik ve sosyal özellikleri de tıp eğitim programını oluştururken işe yarayacak verilerdir.

Etkilenen insanlar belirlendikten sonra, sağlık sorununun etkilerinin tanımlanması gerekir. Sağlık sorunu;

- ne gibi klinik sonuçlara yol açmaktadır?
- yaşam kalitesini, sağlık hizmetlerinin kalitesini ve kullanımını nasıl etkilemektedir?
- tıbbi ve tıbbi olmayan maliyetleri nelerdir?
- toplumun işleyişini nasıl etkilemektedir?

Tüm bu soruları yanıtlanırken etkilerin nicel ve nitel boyutları göz önünde bulundurulmalıdır.

Aşağıda kutu içerisinde sağlık hizmetiyle ilgili problemin belirlenmesi ve tanımlanmasına ilişkin süreç özetlenmiştir.

Sorun kimleri etkilemektedir?

- Hastalar
- Sağlık çalışanları
- Tüm toplum

Sorun neyi etkilemektedir?

- Klinik sonuçlar
- Yaşam kalitesi
- Sağlık hizmetinin kalitesi
- Sağlık hizmetlerinin ve diğer kaynakların kullanımı
- Tıbbi ve tıbbi olmayan maliyetler
- Hasta ve sağlık çalışanlarının memnuniyeti
- Çalışma ve üretkenlik
- Toplumsal işlevler

Bu etkilerin nicel ve nitel önemleri nedir?

Gerekli bilgiyi nasıl toplayalım?

Sağlık hizmetiyle ilgili sorunların belirlenmesinde çeşitli veri toplama teknikleri uygulanabilir. Müfredat geliştirmek için yola çıkan ekip öncelikle eldeki literatür bilgisini iyi değerlendirmelidir. Dergiler, makaleler, kitaplar, probleme yönelik hazırlanmış raporlar, sağlık kayıtları ve istatistikler çok iyi birer veri kaynağı olabilmektedir. Bazı durumlarda bu alanda çalışan uzmanların görüşlerinin alınması çok yararlı olabilmektedir. Bu amaçla resmi ya da resmi olmayan danışmanlıklar söz konusu olabildiği gibi, uzmanlar toplantısı da düzenlenebilmektedir.

Yeni bilgi toplamak için ise, hastaları, sağlık çalışanlarını, uzmanları hedef alan ve farklı veri toplama tekniklerinin kullanıldığı çalışmalar yürütülebilmektedir. Odak grup görüşmeleri, nominal grup tekniği, delfi tekniği, kritik olaylar görüşmeleri, uygulamaların gözlemlenmesi bu kapsamda sayılabilecek tekniklerdir. Öncelikli sağlık sorunlarının bilimsel bir temelde belirlenebilmesi için analitik araçlar ya da diğer bir deyişle ölçekler geliştirilmesi gereklidir.

Bu analitik araçlar aşağıdaki kutuda özetlenmiştir.

KONUŞMA ÖZETLERİ

Var olan bilgilerin gözden geçirilmesi
➤ Basılı literatür
➤ Mesleki birliklerin ve devlet kurumlarının raporları
➤ Başka kurumların müfredat belgeleri
➤ Meslek örgütleri tarafından hazırlanmış hasta eğitim malzemeleri
➤ Halk sağlığı istatistikleri
➤ Klinik kayıt verileri
Danışman/uzmanların kullanımı
➤ Resmi olmayan danışma
➤ Resmi danışma
➤ Uzman toplantıları
Yeni bilgilerin toplanması
➤ Hastaların, pratisyen ya da uzmanların araştırılması
➤ Odak gruplar
➤ Nominal grup tekniği
➤ Delphi tekniği
➤ Hasta ya da hekimlerin günlükleri
➤ Hekimlerin uygulamalarının gözlemlenmesi
➤ Kritik olaylar görüşmeleri
➤ İdeal performans olguları ya da rol modeli hekimler

Sorunların çözümü için gereksinimler nasıl belirlenmelidir?

Sağlık sorununun özellikleri tanımlandıktan sonra, çözümlenmesine yönelik olarak uygulanmakta olan yaklaşımların tanımlanması da önemlidir. Bu bir anlamda soruna yönelik yapılan uygulamaların analizidir. Bir sağlık sorununa yönelik olarak yapılan işleri tanımlarken, dört grubun görüşlerinin alınması önemlidir. Bunlar; hastalar, sağlık çalışanları, tıp eğitimi veren öğretim üyeleri ve toplumdur.

Sorunla ilgili olarak hasta grubun davranışlarının ve alışkanlıklarının bilinmesi, sağlık çalışanlarının uygulamalarının değerlendirilmesi, konunun var olan tıp eğitimi programında nasıl ele alındığının saptanması müfredat geliştirirken yararlı olacaktır.

Var olan durum değerlendirildikten sonra bu soruna yönelik ideal yaklaşımın ne olması gerektiği de tartışılmalıdır. İdeal yaklaşımı tartışırken de yine hastalar, sağlık çalışanları, öğretim üyeleri ve toplumun göz önünde bulundurulması gereklidir. İdeal yaklaşım, müfredat geliştirilirken önemli bir araçtır ama mutlak olarak algılanmamalıdır. İdeal yaklaşımı belirlerken esnek olmak, konu üzerinde uzlaşma sağlamak, kuramsal ve bilimsel kanıtlara dayandırmak önemlidir.

Var olan durum ile ideal yaklaşım arasındaki farkın belirlenmesi gereksinimlerin belirlenmesi anlamına gelmektedir. Bu farkın giderilmesi sağlık sorununun çözümüne yönelik olarak eğitim programının hedefi olmalıdır.

Genel gereksinimlerin belirlenmesi süreci bazı soruların yanıtlanmasını gerektirmektedir. Bu sorular aşağıdaki kutuda sunulmuştur (Kern,D ve ark. 2000)

KONUŞMA ÖZETLERİ

Sorunla ilgili aşağıda sıralanan kişilerce halen neler yapılmakta?

- Hastalar
- Sağlık çalışanları
- Öğretim üyeleri
- Toplum

Sorunu hangi bireysel ve çevresel etmenler etkilemektedir?

- Zemin hazırlayan etmenler
- Oluşumunu güçlendiren etmenler

İdeal olarak aşağıda sıralanan kişilerce neler yapılmalıdır?

- Hastalar
- Sağlık çalışanları
- Öğretim üyeleri
- Toplum

Varolan ve ideal yaklaşımlar arasındaki temel farklılıklar nelerdir?

Sağlık Sorunlarının Önceliklendirilmesinde Yöntem Ne Olmalıdır?

Hekimler genellikle tanı konabilen hastalıkların tedavisine ve bu hastalıklardan korunmaya yönelik olarak eğitilirler. Ancak toplumda görülen sağlık sorunlarının önemli bir kısmı tanı konamayan fonksiyon bozuklukları olabilmektedir. Hastalıkların sınıflandırılmasında kullanılan yöntemler, özellikle de Hastalıkların Uluslararası Sınıflandırılması Listesi (ICD) sağlık sorunlarının etkisinin değerlendirilmesinde yeterli değildir (White, 1985). Oysa tıp eğitiminde öncelikle yer alması beklenen sağlık sorunları sadece sıklığı ile değil etkileri nedeniyle toplumu en çok etkileyenler olmalıdır. Tıp eğitimi programı geliştirmek için öncelikli sağlık sorunlarının belirlenmesinde izlenecek temel yol üç aşamadan oluşmaktadır:

1. Belirli bir bölgede ya da ülkede, belirli bir zaman diliminde görülen sağlık sorunlarını saptayıp listelemek,
2. Bu sağlık sorunlarının çözümünde hizmet veren sağlık çalışanları ile her bir sorun için bir değerlendirme yapmak,
3. Yapılan bu değerlendirmeler ışığında eğitim programı önerisi geliştirmektir.

Bu üç temel aşamanın gerçekleştirilmesinde, ülkeler ya da farklı fakülteler değişik yollar izlemektedir. Birinci aşama gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde farklı yöntemlerle gerçekleştirilmektedir. Gelişmiş ülkeler güvenilir bir sağlık kayıt sistemine sahip oldukları için, birinci ve ikinci basamak sağlık hizmetlerinin bir yıllık kayıtları, belirli bir bölgedeki sağlık sorunlarını listelemek için kullanılabilir. Ancak gelişmekte olan ülkelerde kayıtların yetersiz olması, bu aşamanın alan araştırmaları ile desteklenmesini gerektirmektedir.

İkinci aşama bu listelerin ışığında sağlık sorunlarının öncelikli olup olmadıklarına, dolayısıyla müfredatta yer alıp almamalarına karar vermektir. Bu konudaki araştırmalara öncülük eden bir çalışma, 1984 yılında Mc Master üniversitesinde yaşama geçirilmiştir. Bu çalışmada sağlık sorunlarının öncelikli olup olmadıklarını belirlemek için sekiz temel ölçüt ele alınmıştır. Değerlendirmeye alınan ölçütler şunlardır:

KONUŞMA ÖZETLERİ

1. Sağlık sorununun şiddeti: bu amaçla insidans ya da prevalans değerlendirmeye alınmaktadır.
2. Olgu fatalitesi.
3. Sağlık sorununun yaşam kalitesine olan etkisi.
4. Bu sağlık sorununun ne kadar iş-güçten kalmaya yol açtığı.
5. Aciliyet: müdahale edilene dek geçebilecek sürenin ne olduğu.
6. Korunabilirlik: bu sağlık sorunundan korunmaya yönelik bir yöntem var mı?
7. Tanı: bu sağlık sorununa tanı koyabilecek bir yöntem var mı?
8. Tedavi: bu sağlık sorununa yönelik bir tedavi programı var mı?
(MacDonald ve ark., 1989)

1990 yılında Mısır'daki Süveyş Kanalı Üniversitesinde bu ölçütlere sağlık sorununun sosyal ve ekonomik etkisi, bu soruna yönelik ulusal bir programın olup olmaması, ilerde salgına yol açabilecek bir sorun olup olmaması, sakatlığa yol açıp açmadığı gibi ölçütler de eklenmiştir.

Bu başlıklardan bileşik indeksler oluşturularak bir önceliklendirme yapılabilir.

İkinci aşamada, ilgili sağlık sorununun tedavisinde görev alan birinci basamak hekimleri, ikinci ve üçüncü basamakta çalışan uzmanlardan oluşan ekiplerin, bu ölçütleri kıstas alan değerlendirmeler yapmaları sağlanmakta, bu amaçla Delphi tekniği benzeri kalitatif araştırma teknikleri kullanılmakta ve aşamalı olarak çalışmaya katılan kişilerin fikir birliğine vardıkları ana başlıklar belirlenmektedir. Bu çalışma yürütülürken kullanılan değerlendirme kriterleri şunlardır:

1. Prevalans: sağlık hizmeti veren kuruluşlarda bu sorunun yaygınlığı ne?
2. Klinik mantık: klinik problem çözme açısından ne denli önemli bir sorun?
3. Prototip değer: az da görülse üzerinde çalışılacak bir model açısından değeri ne?
4. Aciliyet: acil müdahale gerektirme düzeyi
5. Tedavi edilebilirlik: korunma, tedavi ya da rehabilitasyon olmak üzere herhangi bir müdahale zarardan çok yarar sağlıyor mu?
6. İnterdisipliner katkı: farklı disiplinlerin katkısına olanak veren bir problem ya da durum mu?

TOPLUMA DAYALI TIP EĞİTİMİNDE DEĞERLENDİRME

Yrd.Doç.Dr. Türkan Günay

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD. İnciraltı - İZMİR

Topluma Dayalı Tıp Eğitiminde(TDTE) değerlendirilmesi gereken özellikler; klinik beceriler, bilişsel öğeler, koruyucu, iyileştirici hizmet sunumundaki yetkinlikler, problem çözme yetenekleri, liderlik, toplumla etkileşim ve ekip çalışması becerileridir.

Bu konuda 1993 yılında yapılan bir sempozyumda(International symposium on student assessment in community setting), TDTE'nde öğrencinin değerlendirilmesinde 3 temel yaklaşım belirtilmiştir;

1. Bilgi ölçümü yaklaşımı; bilgiyi değerlendirmeye yöneliktir. Araç olarak çoktan seçmeli, kısa açık uçlu sorular, raporlar kullanılır.
2. Performansa dayalı yaklaşım; alan çalışması sırasında performansı değerlendirmek için gözleme dayalı bir yöntemdir. Araçları etkinlik karnesi, öğrenciyi alanda izleyen eğiticilerin raporları, öğrencilerin birbirlerini değerlendirmesi ve katılımın izlenmesidir.
3. Kapsamlı yaklaşım, her iki yöntemi de birlikte kullanarak değerlendirme yapılır. Öğrenci değerlendirmesinde en ideal yaklaşımdır.

Değerlendirmede kullanılan yöntemler şunlardır:

1. Öğrencilerin birbirini değerlendirmesi: Öğrenciler birbirlerini, öğrencinin etkinliklere katkısı, toplumla etkileşimi, liderlik, bilginin kullanımı gibi başlıklardan oluşan bir ölçekle değerlendirir. Gruptaki öğrencilerin birbirlerine bu başlıklarda verdikleri puanların ortalaması o öğrencini notunu oluşturmaktadır.
2. Toplum liderlerinin geribildirimi: Eğitmciler, toplum liderleriyle ve gençlik klüpleri üyeleri gibi öğrencilerle yakın ilişki kuranlarla odak grup görüşmeleri yaparak algılanan başarı, çalışmanın etkisi ve toplumun katılım düzeyi ile ilgili toplanan bilgiler öğrenci ve programın değerlendirilmesi amacıyla kullanılır.
3. Eğitimci rehberleri: Eğitmciler alanda öğrenciyi ziyaret ederek, problem çözme yeteneği, kişiler ve toplumla iletişim kurma becerisi, yönetsel yetenek açısından değerlendirirler.
4. Poster ve sunum: Öğrenciler yaptıkları çalışmalarını posterler, fotoğraflar,vb. hazırlayarak düzenli aralıklarla sunarlar. Öğrenciler hazırladıkları herşeyi toplumdaki kişilere de açık olacak şekilde sergilerler.
5. Bireysel ve grup raporları: Alan çalışmasını takiben tüm alan aktivitelerini ve bulgularını içeren kapsamlı bir grup ve bireysel rapor hazırlanır. Öğrencilerin rapor hazırlama yeteneği değerlendirilir.
6. Katılım ve performans: Toplum içinde öğrencinin bulunması öğrenim deneyimi için önemli olduğundan etkinliklere katılım ve katılımın etkinliği değerlendirilir.
7. Etkinlik karnesi: Özellikle sağlık ocağı veya alandaki hastanede çalışma sırasında öğrencilerin yapmaları veya gözlemlenmeleri gereken etkinlikleri içeren etkinlik karnesi eğiticiler tarafından doldurularak değerlendirilir.
8. Çoktan seçmeli ve Kısa açık uçlu sorular: Kazanılan bilgiyi ölçmede kullanılır. Kısa cevaplı sorular daha çok net, mantıklı ve yoğun bir biçimde düşüncenin özetleme yeteneğini ölçmede, çoktan seçmeli ise bilişsel alanda öğrenilen bilgiyi belirlemede kullanılır.

Bu yöntemler, eğitim etkinliğinin amaç ve öğrenim hedeflerine göre seçilir.

TIP EĞİTİMİNDE ÖLÇME DEĞERLENDİRMEDE TEMEL İLKELER VE YAKLAŞIMLAR

Yard. Doç. Dr. Cahit Taşkiran

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Eğitim programları içinde ölçme değerlendirmenin - hem öğrenciler, hem de program uygulayıcıları açısından - önemli bir yeri vardır. Mezuniyet öncesi tıp eğitiminde ölçmenin başlıca amaçları şu şekilde tanımlanabilir;

- Öğrencinin kazanımlarının beklenen düzeyde olup olmadığını anlamak
- Öğrenci ve öğretim üyelerine öğrencilerin gelişimleri hakkında geri bildirim sağlamak
- Standart belirlemek
- Eğitim programının değerlendirilmesi için veri elde etmek

Bu amaçlar göz önüne alındığında bir eğitim programı içinde çeşitli ölçme etkinlikleri yer alır. Bunlar, süreç içinde uygulanan biçimlendirici ve sürecin belli aşamalarında ve/veya sonunda uygulanan düzey belirleyici ölçme etkinliklerinin bir bütününden oluşur. Ölçülmek istenen özellikler (bilgi, beceri, davranış ve tutum değişikliği) program hedefleri ve yeterlilikler biçiminde tanımlanmalı ve her alana uygun yöntemler kullanılmalıdır. Oluşturulacak ölçme araç ve yöntemlerinin içeriği ilgili alandaki tanımlanmış hedef kazanımları karşılamalı, konular ve kavramlar önemleri oranında yer almalı, öğrencilerinin sürmekte olan eğitim aşamasına ve öğrenme sürecindeki yeterlilik düzeylerine uygun olmalıdır.

Ölçme etkinlikleri planlanırken çağdaş yaklaşımlar göz önüne alınmalıdır. Yapılacak sınavların;

- Amacı açık olmalı
- Kriterleri açık ve anlaşılır olmalı
- Öğrenmeye olumlu etkisi olmalı
- Geçerli olmalı
- Güvenilir ve tutarlı olmalı
- Eğitimin içine entegre olmalı
- Uygun miktarda olmalı
- Gelişimleri hakkında öğrenciye fikir vermeli, geliştirici olmalı
- Bireysel farkları, yaratıcılığı ve özgünlüğü ortaya çıkarmalı
- Sonuçlar sürece yansımali

Ölçme değerlendirmenin, bir eğitim programının tasarlanmasından başlayarak uygulanması sırasında ve sonrasında sürekli gözden geçirilen ve yaşayan bir süreç olduğu unutulmamalıdır.

ÖLÇME-DEĞERLENDİRMEDE (SINAMA) YARARLI YENİLİKLER

Yrd. Doç. Dr. H. İbrahim Durak, PhD, MHPE

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD. 35100 Bornova-İzmir

durakhi@med.ege.edu.tr

Giriş

Ölçme-değerlendirme (sınama), herhangi bir eğitim sürecinin vazgeçilemez unsurudur. Sağlıklı bir ölçme-değerlendirme sistemi eğitimi geliştirip yönlendirir, eğitim biçiminin ve eğitilenin yeterliliğini sorgular, eğitim motivasyonunu artırır.

Sınama ile ilgili bir yazıda "neyin sınanacağı" ile başlamak, "nasıl araçlara gereksinimimiz olduğunu" kavramak ve yenilikleri değerlendirebilmek için gereklidir.

Mesleksel Yetkinlik

Epstein ve Hundert tıpta mesleksel yetkinliği "iletişim, bilgi, teknik beceriler, klinik akıl yürütme, duygular ve değerlerin; alışkanlık halinde, sağduyulu olarak bireyler ve toplum yararına kullanmak" olarak tarif ederken, mesleksel yetkinliğin temel klinik beceriler, bilimsel bilgi ve ahlaki gelişim zemininde oluştuğunu ifade etmektedirler (Epstein and Hundert 2002). Mesleksel yetkinlik bilişsel alan taksonomisinden hareketle; öğrenenin bilmesi (ne olduğunu ve nasıl olduğunu), bildiğini kullanabilmesi (gözlem altında ve gerçek yaşamda) şeklinde de özetlenebilir.

Şekil 1'de gösterilen Miller' in geliştirdiği piramit, mesleksel yetkinliği sınavabilmeye aday yöntemleri yeniden tartışmaya açmıştır (Miller 1990). Piramitte de görüldüğü gibi yetkinlik ve dolyısıyla yetkinliğin sınanması, bilgi (ilk iki basamak) ve deneyimin (son iki basamak) sıkı sıkıya ilişkisini gerektirir.

Yeni yöntem ve uygulamaların bu piramitteki yerlerini tanımlamak, bu yöntemlerin algılanması ve değerlendirilmelerini sağlayacaktır.

KONUŞMA ÖZETLERİ

Mesleksel yetkinliğin bu piramidal yapısına ek olarak, son yıllarda, bir diğer boyut olarak metakognitif beceriler (kendi öğrenme sürecini düzenleyebilme becerileri) bu modele eklenmektedir. Öğrenenin, bir öğrenme görevi / hedefine odaklanma, kendi öğrenme-mesleksel gelişim sürecinin planlandığı gibi yürüyüp yürümediğini izleme, kendi öğrenme sürecindeki zorlukları fark etme / tanı koyma, öğrenme sürecini gereken koşullara göre ayarlama bu grup becerilerdir.

Sınamanın yararlılığı

Bir ölçme-değerlendirme aracı ya da siteminin yararlılığı; psikometrik nitelikleri (geçerlilik ve güvenilirlik), eğitsel etkisi ve kullanılabilirliği ile ilgili diğer nitelikleri (maliyet, kabul edilebilirlik) ile doğrudan bağlantılıdır (VanderVleuten 1996).

Geçerlilik, sınav ya da değerlendirme sonuçlarının amaçlarına ne düzeyde uygun olarak kullanıldığının, hangi kanıt ya da teorilerle desteklendiğidir. Bir diğer anlatımla bir ölçme-değerlendirme aracının veya yönteminin onunla ölçülmek istenen değişkeni ölçüp ölçmediğini ifade eder (Linn and Gronlund 2000). Geçerlilik sonuçların yorumlanmasına ait bir niteliktir ve bu bir ölçüm aracının birden fazla geçerlilik parametresi olabileceği anlamına gelir. Geleneksel olarak geçerlilik üç ana kategoriye ayrılır; bunları içerik geçerliliği (aracın eğitim programı ya da ölçülmek istenen mesleksel yetkinliğin içeriği ile uyumu), yapı geçerliliği (aracın eğitim programı ya da ölçülmek istenen mesleksel yetkinliğin genel özellikleri ile uyumu) ve kriter geçerliliği (ölçüm ve değerlendirme sonuçlarının yorumlanmasında kullanılan standartların uygunluğu)

Geçerlilik, bir derece sorunudur; ölçme-değerlendirme aracının kullanım amacına hizmet etme, uygun olma, istediği değişkeni ölçebilme derecesini belirten ve yöntem kullanılarak saptanabilen bir niteliktir. Bir araç tamamen geçerli ya da geçersiz olmaktan öte, daha çok veya daha az geçerli olabilir. Üstelik, bir aracın geçerliliği, tam olarak, kendisiyle belirlenemez. Kullanılış amacına, uygulandığı gruba, uygulama ve puanlama biçimine de bağlıdır.

Güvenilirlik, ölçümle ile ilgilidir ve bir ölçme-değerlendirme aracının kesinlik / doğruluk düzeyidir. Güvenilir bir ölçme değerlendirme-aracı aynı şartlar altında hep aynı sonucu vermelidir. Bu kesinlik / doğruluk herhangi bir ölçme araç veya yönteminin, ölçtüğü değişkeni ne derece tutarlılık ve duyarlılıkla ölçebildiği ile belirlenir. İstatistiksel yöntemlerle bir ölçme-değerlendirme aracının güvenilirlik düzeyi hesaplanabilir. Sistemik ve rastlantısal hataların azlığı oranında güvenilirlik artar (Linn and Gronlund 2000).

Eğitsel etki, bir sınav aracının eğitim-öğretim ve öğrenmeye olumlu yada olumsuz etkisidir. Hesaplanamaz ancak, değerlendirilip tanımlanabilir bir niteliktir. Ölçme-değerlendirme sürecinin, bu sürece katılanlar, eğitim programı üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinin mutlaka değerlendirilmesi gerekir. Ölçme-değerlendirme; içeriği, yöntemi, zamanlaması ve sonuçların nasıl kullanıldığı ile öğrenme ve eğitimi etkiler. Sınav aracının özellikle öğrenenlerin performansını arttırmak yönünde motive edici ve verilen geri bildirimle düzenleyici etkisi önemlidir. Bunun yanı sıra aracın, eğitmenler ya da program açısından da programın güçlü ve zayıf yönlerinin, eğitim-öğretim stratejilerinin değerlendirilmesi, geliştirilmesi ya da değiştirilmesi anlamında ip ucu verebilecek özellikleri gözden kaçırılmamalıdır.

Karar verdirici yanı yüksek düzeyde olan sınavlarda (mezuniyet, yeterlilik, final, kurul v.b.) psikometrik niteliklere daha fazla önem verilmesi gerekirken; eğitim süreci içindeki ölçme-değerlendirme uygulamalarında eğitsel etki daha ön planda tutulmalıdır.

KONUŞMA ÖZETLERİ

Kabul edilebilirlik, ölçme-değerlendirme sürecinin konuya taraf olan herkes tarafından (sınava girecekler, sınavı hazırlayacaklar, sınavı yapacaklar, sınavın sonucundan etkilenecekler) uygun bulunup kabul edilme derecesini ifade eder.

Maliyet-uygulanabilirlik, ölçme-değerlendirme aracı ya da sürecinin, maliyet, zaman ve insan gücü açısından var olan olanaklar ile uygunluğu, karşılanabilirliğinin ifadesidir.

Metakognitif beceriler, özellikle iki görece yeni yöntemin daha öne çıkmasına ve kullanılmasına yol açmıştır;

- *Gelişim Sınavı (progress test)*(Verhoeven 2003)
- *Portföy (portolio)* (Challis 1999; Snadden, Thomas et al. 1999; Driessen and Tartwijk 2003)

Diğer yandan, klinik dönemdeki sınama ile ilgili sorunların çokluğu; daha zamana yayılmış ve sınanan hakkındaki kararı çok sayıda, farklı değerlendirmeciler tarafından iş üzerinde gözleme dayandıran, sınav sırasında geribildirim alınıp verilmesini etkinleştiren *Mini Klinik Sınav (Mini-CEX)* (Norcini, Blank et al. 2003) uygulaması mezuniyet sonrası eğitim alanından mezuniyet öncesi alana transfer edilmiştir (<http://www.abim.org/minicex/minicex.pdf>)

Konuşmada tıp eğitimine yeni yeni giren bu üç yöntem tanıtılacak, öğrenme psikolojisi, öğretim tasarımı, eğitsel etki açılarından tartışılacaktır. Ayrıca aşağıda sıralanan genel önerilere kısaca değinilecektir.

Yararlılık bakış açısından genel öneriler

Ölçme-değerlendirme ile ilgili her türden değişim eylemi bir eğitsel reaksiyona dönüşecektir; sınama eğitimi yönetir. Neyin sırandığı, sınananların neye göre ve nasıl hazırlandığını, ne öğrendiklerini belirleyecektir. Eğitim ve ölçme-değerlendirme programları uyumlu değilse mutlaka ölçme-değerlendirme programı kazanacaktır(Newble and Jaeger 1983; Durak, Törün et al. 2003).

1. Sınamayı bir eğitsel tasarım problemi olarak ele alın.
2. Sınamayı istediğiniz öğrenme etkilerini oluşturmak için stratejik bir araç olarak kullanın.
3. Sınama sisteminizde geniş bir örneklem alın (içerik, zaman, öğrenenler, hastalar eksenlerinden).
4. Sınama sisteminizde klinik uygulamayı en iyi temsil edecek içerik ve görevleri örnekleyin.
5. Tek bir yöntemle evlenmeyin (kendi başına sınama yöntemi sınav içeriğinden daha değersizdir).
6. Kısa sınavlara bel bağlamayın.
7. Sınav formatı seçiminde ve soruların oluşturulmasında etkililiği göz önüne alın.
8. Karmaşık simülasyonlardan ve skorlamalardan kaçının.
9. Sınama sisteminin eğitsel sonuçlarını gözden geçirin (sınamayı sınavın).

KONUŞMA ÖZETLERİ

Kaynaklar

Challis, M. (1999). "AMEE Medical Education Guide No 11 (revised): Portfolio based learning and assessment in Medical Education." *Medical Teacher* **4**: 370-386.

Driessen and Tartwijk (2003). "Use of portfolio in early undergraduate medical training." *Medical Teacher*.

Durak, H. İ., S. E. Törün, et al. (2003). *Tıpta Uzmanlık Eğitimi Sırası ve Sonrasında Ölçme-Değerlendirme. IX. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultay Kitabı. İzmir, Türk Tabipleri Birliği-UDKK: 123-133.*

Epstein, R. M. and E. M. Hundert (2002). "Defining and assessing professional competence." *JAMA* **287**: 226-235.

Linn, R. L. and N. E. Gronlund (2000). *Measurement and Assessment in Teaching*. New Jersey, USA, Prentice Hall.

Miller, G. E. (1990). "The assessment of clinical skills / competence / performance." *Academic Medicine* **65**: 563-567.

Newble, D. I. and K. Jaeger (1983). "The effect of assessment and examinations on the learning of medical students." *Medical Education* **17**: 165-171.

Norcini, J. J., L. L. Blank, et al. (2003). "The mini-CEX: a method for assessing clinical skills." *Annual Internal Medicine* **138**(6): 476-481.

Snadden, D., M. Thomas, et al. (1999). *Portfolio-based Learning and Assessment*. Dundee, AMEE.

VanderVleuten, C. P. M. (1996). "The assessment of professional competence. Developments, research and practical implications." *Advances in Health Sciences Education* **1**: 41-67.

Verhoeven, B. (2003). *Progress testing: The utility of an assessment concept*. Department of Educational Development and Research. Maastricht, Universiteit Maastricht

**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ'NİN ÖLÇME
DEĞERLENDİRME DENEYİMİ**

Prof. Dr.Mehmet Aktekin

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı ve Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde ölçme-değerlendirme konusunda yeniden yapılanmaya gidilmesi ihtiyacı, Türkiye'de JHPIEGO projesi ile interaktif eğitim yöntemlerinin gündeme gelmesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi'nce aktif eğitime geçme sürecinin yarattığı ivme ile başlamıştır. Değişim öncesinde Fakülte'de temel bilimlerde geleneksel laboratuvar sınavı ve çoktan seçmeli teorik sınav, klinik bilimlerde de yaygın olarak geleneksel sözlü sınav ve açık uçlu ya da çoktan seçmeli teorik sınav uygulanmaktaydı. Sınav sorularıyla ilgili olarak madde analizi dışında herhangi bir analiz, geçerlilik güvenirlik çalışması yapılmamaktaydı. Buna karşın sınavlarda bu anlamda gözle görülür defektler dikkati çekmekteydi. Süreç içerisinde öğretim üyelerinin hemen tümü (198 kişi) sadece ölçme-değerlendirme temalı dört günlük bir kurstan, 2/3'ü (138 kişi) de içinde ölçme değerlendirme modülünün de yer aldığı dört günlük eğitimcilerin eğitimi kursundan geçti. Ayrıca Tıp Eğitimi Anabilim Dalı tarafından iki ayda bir çıkarılan bültende ölçme-değerlendirme konusunda teknik bilgiler öğretim üyelerine aktarıldı. Sürecin geldiği noktada; Temel Bilimlerde önceki sınavlara ek olarak bazı anabilim dallarında yapılandırılmış objektif pratik sınavlar uygulanmaya başladı. Klinik stajların hemen tümünde geleneksel sözlü sınavlar yerini yapılandırılmış sözlü sınavlara ve yapılandırılmış objektif klinik sınavlara (OSCE -Objective Structured Clinical Examination) bıraktı. Bazı anabilim dalları klinik mantık yürütme sınavlarını (CORE- Clinical Objective Reasoning Examination) sınavlarını ek olarak kullanmaya başladı. Eğitimleri takiben teorik sınavlarda kullanılan çoktan seçmeli sorular yeniden hazırlandı. Tüm çoktan seçmeli sınavların madde analizleri, ayırıcılık ve zorluk indeksleri hesaplanmaya ve soru hakkındaki yorumlar eklenerek öğretim üyelerine geri bildirilmeye başlandı. Öğrencilerin öğretim üyelerini değerlendirdiği geri bildirimlerde sınav tekniği ve sorularıyla ilgili görüşlere yer verildi. Bugünlerde zengin ve kapsamlı bir soru bankası oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bankayla ilgili bilgisayar programı hazırlanmak üzere olup, birkaç ay içinde soru biriktirilmeye başlanacak, analizleri yapılacak, önümüzdeki dönem sınavların ideal geçme notları hesaplanarak hazırlanmasına başlanacaktır.

HASTADAN VE HASTA YAKININDAN ÖĞRENMEK

Tanıl Bora

Dr. Şükrü Hatun'un sağlık üzerine popüler yazılarını derlediği kitaba adını veren "Hekim kendisini de tedavinin bir parçası olarak sunar" şiârından yola çıkacağım. Hekim-hasta ilişkilerinde bu şiârın ifade ettiği empatinin eksikliği, sistematik ve vahim bir sorun teşkil ediyor.

Sorum ve arayışım özetle şudur: Hekimlik pratiğinin, hastaların ve hasta yakınlarının deneyimlerine gözü-kulağı açık, dahası bu deneyimler üzerine düşünmeyi tıp etkinliğinin aslî bir konusu kılan; buradan türettiği bilgiyi 'zenaatına' entegre eden bir boyut taşıması gerekmez mi? Öyleyse, tıp eğitiminin bu gerekliliği varsayarak yeniden tasarlanması gerekmez mi?

"HASTA YAKINI"

(15.04.2003 tarihinde TTB tarafından basılan Tıp Eğitimi Dünyası'nda yayınlanmıştır)

Tamamıyla memleketimize özgü demek belki fazla iddialı olabilir, ama en azından "buralarda" özgül bir ağırlık taşıdığını söyleyebiliriz, bu *zenaatın*: Hasta yakını. Evet, "hasta yakını" olmak, memleketimizde bir zenaattır.

Hasta yakınının "hasta"yla ve onu kuşatan teşhis-tedavi süreciyle olan bağı, basit ve yüzeysel bir bağ değildir. Etkin bir ilişkiyi gerektirir. Kimi durumlarda ya da periyotlarda, tam zamanlı bir angajman ister. Hasta yakını, "sağlık ve sosyal yardım hizmeti"nin olmazsa olmaz bir figürüdür. Şunu bile söyleyebiliriz: Hasta yakınları olmazsa, sağlık sisteminin işlemesi mümkün değildir.

Tanık olduğum bir vakadan bahsedeyim. Kanseri tedavisi sırasında kemoterapi uygulanan kardeşinin başında duran bir hasta yakını, hekimlerin konuşmalarına, reçetelere, prospektüslere dikkat kesilmesi sayesinde, verilen ilaç dozunun yanlış olduğunu farkeder. Ortalığı telâşa verir. Sonuçları ölümcül olacak bir hata yapıldığı anlaşılır, doz yeniden ayarlanır. Eminim birçoklarının buna benzer hikâyeleri vardır.

Bu tür deneyimler neticesinde, özellikle mürekkep yalamışlar arasında, "hasta yakını" olmayı bir tür "çoban doktor" müktesebatına dönüştürenlere rastlanır. Bunlar, tıbbî terminolojiyi ucundan kıyısından kapar, internete girer çıkar, hekimleri ahret sualleriyle boğarlar.

Bir başka tanıklık... Bundan onbeş yıldan fazla zaman önce fitik ameliyatı olmuştum. Ziyaret saatinde, akrabalar ve arkadaşlar dışında, kim olduğunu çıkartamadığım birisi başıma geldi, hal-hatır sordu, havadan sudan sohbet açtı. Bir süre sonra mahçup oldum, kim olduğunu çıkartamadığımı söyledim kendisine. "Zaten tanımazsın" dedi: "Ben ziyaret saatlerinde gelir hastalarla sohbet ederim, hoşuma gider." Biraz meczup biriydi herhalde; "hasta yakını" olmayı anonim bir uğraşa dönüştürmüştü!

Ya yakınlarının başına gelen uzun süreli amansız hastalıklarla boğuştuğu için, ya eşe-dosta yardım için yolu sık sık hastane kapılarına düştüğü için, ya da kafayı

KONUŞMA ÖZETLERİ

taktığı için, "hasta yakını" olmayı bir tür profesyonel bir uğraşa dönüştürenleri de biliriz. Çoğunlukla, az evvel bahsettiğimiz "çoban doktor"ların "dışa dönük" tabiatlı ve çarıklı erkân-ı harp karakterli olanları arasından çıkarlar. Böylelerini, bekleme odalarında, hastane koridorlarında sorguya çektikleri başka hastalara - ve onların yakınlarına!- dönük küçük çaplı teşhis girişimlerine soyunurken görürüz. Başgedikli havasında, başka hasta ve hasta yakınlarını oraya buraya sevkettiklerine, ya da sosyal hizmet gönüllüleri gibi dert ortaklığı yaptıklarına tanık oluruz.

Hasta yakını olmanın "folklorik" görünümünü bir kenara bırakıp soralım: Bu memlekette "hasta yakını" olmak neden başlıbaşına bir "müessese" olmuştur?

Aklıma üç neden geliyor.

- Halkımızın daha ziyade yüzyüze ilişkiler içinde rahat ediyor olması; kurumsal sistemlerin anonim yapıları içine kişisel ilişki ağlarını sızdırmaya yatkınlığı.
- Sağlık ve sosyal yardım sistemimizin yetersizliği... Aslında ("teorik olarak") kamu görevlileri tarafından yerine getirilmesi ve kamu bütçesinden karşılanması gereken hizmetlerin, fiilen, hasta yakınlarının gönüllü katkısına ve özel bütçesine havale ediliyor olması.
- Kimse kusura bakmasın: Hekim nobranlığı! Aldıkları eğitimin ağırlığı, çalışma şartlarının güçlüğü vb. nedeniyle bunalan, ama onun yanında tıbbî meslek ideolojisinin loncacı yapısından sıyrılamayan hekimlerin (hekimlerin "öyle" olanlarının, diyelim!), hastayla ve yakınlarıyla bilgi ve ilgi paylaşmaya uzaklığı. Bu nedenle, "hasta yakını"nın, bu eksik ilgi ve bilgiyi "koğuşturmak" üzere devreye girmek zorunda kalması...

Velhâsıl hasta yakınlarını, hem "hasta hakları" kavramının ve mücadelesinin, hem de "sağlık hakkı" talebinin öncelikli bir unsuru olarak hesaba katmak gerekiyor.

DÜNYA TIP EĞİTİMİ FEDERASYONU'NUN (WFME) "KÜRESEL STANDARTLAR PROJESİ" DENEYİMİ ve "TIP EĞİTİMİ STANDARDİZASYONU VE ONANMASI" KAVRAM VE SÜREÇLERİNE SORGULAYICI BİR BAKIŞ

Prof. Dr. Gönül Ö. Peker*

gpeker@med.ege.edu.tr

*

- Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fizyoloji AbD ve Tıp Eğitimi AbD Öğretim Üyesi
- Ege Üniversitesi Beyin Araştırma - Uygulama Merkezi Müdür Yardımcısı
- Tıp Eğitimi Geliştirme Derneği (İzmir, Türkiye) Kurucu ve Aktif Yönetim Kurulu Üyesi
- International Association of Medical Science Educators (IAMSE) Kurucu ve Önceki Yönetim Kurulu Üyesi
- Association of Medical Schools in Europe (AMSE) Önceki Yönetim Kurulu Üyesi
- World Federation for Medical Education (WFME) "WFME Global Standards for Quality Improvement in Basic Medical Education, Postgraduate Medical Education and Continuing Professional Development (CPD) of Medical Doctors" Projesi Uluslararası Danışman ve Gözlemciler Kurulu Üyesi
- ECFMG (ABD) 1997 Foreign Faculty Fellowship Program Ziyaretçi Profesörü

Tüm dünyada tıp eğitimi, mezuniyet öncesi, sonrası ve sürekli mesleki gelişim aşamaları ile gözden geçirilmekte ve köklü yeniliklere uğratılmaktadır. Bu dinamikte hareket noktası ve son hedef, ilgili toplumun sağlık gereksinimlerini yanıtlamak veya güncel deyimle "sağlığı geliştirmek" olarak düşünülmekte ve tanıtılmaktadır. Öte yandan, özellikle, "Yeşiller'in düşleyip, kuramladığı Avrupa Birliği ideolojisine göre, "karşılıksız sağlık hizmeti ve eğitime her koşul ve aşamada erişim" de en temel insan hak ve özgürlüğü olarak benimsenmektedir.

Tüm alanlarda olduğu gibi, eğitim, sağlık alanları ve özellikle, sağlık mesleklerinin eğitimi, kurumsal ve hatta ulusal vizyon, misyon, standartlar, sürekli nitelik geliştirme, toplam kalite yönetimi ve onanma benzeri, doğuş nedeni pazar ekonomisinin gelişimine katkı sağlamak olan kavram ve süreçler ile tanımlanmak ve ölçülmek durumuna getirilmiş bulunmaktadır. Bu ölçütlere uygunluk çabalarının hedefi, özellikle, Avrupa Birliği ve hatta tüm "Uygar Dünya" tarafından tanınmak, onlardan sayılmak ve onlarla bütünleşebilmektir. Kuşkusuz, bu çabaların, eğitimdeki aşırı yükü hafifletmek, kendine ilişkin sorunlara doğru yaklaşım, onları çözümlenebilecek stratejistler yetiştirmek, uluslararası bir iletişim ve paylaşım ağının içinde yer alarak, gerçekten daha iyi sağlık hizmeti üreticileri ve potansiyel biyomedikal bilim ve teknoloji kadroları oluşturabilmek gibi kimsenin karşı duramayacağı pek çok katma değeri vardır. Bu hedeflere giden yollar, "kendini aldatma ve başkasının gözünü boyama" kaygılarına kurban edilmeksizin, doğru kurumsal, yerel ve ulusal politikalarla gerçekleştirilebilirse, öncelikle "kendi için" kendi niteliğini geliştirme başarılmış olacak ve bunların sonunda "başkalarınca tanınıp, sayılma" süreci de kendiliğinden gelecektir. Aksi takdirde, 'Yeşiller'in dışında kalan A.B. ve 'Küresel Dünya' kuramcı-paydaşlarının örtülü gündemlerinde bulunan ayırıcı stratejilerin kolayca farkına varılmayabilecek dayatmaları sonucu, bazıları, en temel, mekanik, "matrikse endeksli ve örüntü tanımaya dayalı, indirgeyici bilgi" ile yetindirilerek, tektip, hatta "mavi yakalı" sağlık neferleri olarak biçimlendirilirken; diğer bazıları da, en çağcıl hüresel ve moleküler bilgilerle tanışık ve en yüksek teknolojiyi yönetebilir olarak yetiştirilecektir. Birincilere, ikincilerin geliştireceği bilim ve teknolojiyi gıpta ve zorunlu olarak ithal ederek kullanmak ve onların pazarını genişletmek adına reçete yazmak düşebilecektir. Acele edilerek ve özdeğerlendirmeden çok, dış değerlendirmeye prim veren bir yaklaşımla kazanılmış olan onanma

KONUŞMA ÖZETLERİ

(akreditasyon), bu koşullarda seçkin yetişebilme şansını iyi kullananların beyin göçünü, "serbest dolaşım ve sınır tanımazlık" adına meşrulaştırmış, hatta özendirmiş olacaktır.

Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu (DTEF), "Tıp Eğitiminin Yeniden Yönlendirilmesi için Uluslararası İşbirliği Programının kapsamını genişleterek eğitimsel ilkelerinin kurum düzeyinde uygulanması amacıyla bazı kararlar almış ve Temmuz 1998 itibariyle duyurarak harekete geçmiş bulunmaktadır. Öncelikli hedef, her bir eğitim kurumunu, kendi değişim ve kalite onayı gereksinimlerini saptayarak tıp eğitimi reformu için uluslararası standartlara uygun eğitim programı geliştirme yönünde uyarmak ve güdülemektir. İkinci hedef ise tüm dünyadaki tıp okullarının asgari kalite gereksinimlerini garanti edebilir duruma getirerek hekimlerin uluslararası düzeyde onanmasını ve tıp öğrencisi ve hekim serbest dolaşımını ve değişimini sağlamaktır. Bu hedefler doğrultusunda, tıp eğitiminde kalite güvencesi için bir araç olarak kullanılmak üzere "Dünya Tıp Okulları Sicili" (Kütük) yayınlanması öngörülmüştür. Bu kütükte yer alabilecek okullar, "Dünya Akreditasyon Sicili"ne geçebilecek uluslararası kabul görmüş ve onanmış tıp eğitim programlarını uyguluyor olmalıdır.

DTEF (WFME), 1984'ten beri "Tıp Eğitiminin Yeniden Yönlendirilmesi için Uluslararası İşbirliği Programı"nı yürütmektedir. Bu süreçteki önemli aşamalar, 1988 Edinburgh Bildirgesi ve bunun 1989'da Dünya Sağlık Kurulu (WHA) tarafından kabulü ile Tıp Eğitimi Üzerine Tavsiyeler Dünya Zirvesi (WFME 1994) ve bunun 1995'teki Dünya Sağlık Kurulu Önergesi'ndeki yansımasıdır. Artık sıra, her bir kurum ve o kurumun eğitim programı bazında standart ve yönetmeliklerin belirlenmesi ile eğitim programlarının değerlendirilmesi ve tıp okullarının onanmasına gelmiştir.

DTEF, UNESCO, Avrupa Birliği, Dünya Sağlık Örgütü, Educational Commission for Foreign Medical Graduates (ECFMG) ve bazı büyük uluslararası sağlık eğitim, hizmet ve araştırma vakıflarının, proje bazında sağladığı parasal ve lojistik destekler ile Afrika, Uzak ve Güney Asya, Güney Amerika, Doğu Avrupa ve Arap Yarımadası'nda bazı pilot çalışmalar desteklenmiş ve halen desteklenmektedir.

Mart 2003'de, Lund ve Copenhagen'da, geniş ve zengin bir uluslararası paydaş katılımı ile gerçekleştirilmiş olan, "Daha İyi Sağlık Hizmeti için Tıp Eğitiminde Küresel Standartlar" temalı ilk DTEF Dünya Konferansı'nda, sürecin tarihçesi, etkinlikleri, erken sonuçları ve farklı paydaşlarca yansımaları ile ileriye dönük öngörü ve uzgörüleri geniş çapta tartışılmış ve bazı önemli uzlaşma ve iyileştirme alanları saptanmıştır. Konferansın kapanışından sonra, yalnızca davetli 40 uluslararası delegenin katılımı ile gerçekleştirilen "Kapalı Toplantı"da, DTEF'nun, kesinlikle, "dayatmacı, tektipçi ve indirgemeci" olmadığı ve olmayacağı, bu projeye ilişkin tüm içerik ve sürecin her zaman "gelişmeye ve yerel özelliklere açık" tutulacağı, "güneyden kuzeye, doğudan batıya ve gelişmekte olandan gelişmişe beyin göçü"nü özendirecek tutumlar içinde bulunmayacağı konularında güvence sağlanmasına ve tüm bu öğelere ve projeye ilişkin olarak, ulusların ve çokuluslu kurumların hükümetleri (Eğitim ve Sağlık Bakanlıkları, Araştırma-Planlama-Geliştirme Daireleri, Yüksek Öğrenim Koordinasyon Kurulları) ve ilgili tüm sivil örgütleri nezdinde resmi duyuru ve çağrılar yapılmasına, karar verici paydaşlar arasında, özellikle "öğrencilerin ve toplumun" ağırlıklı biçimde yer almasına oybirliği ile karar verilmiştir.

DTEF Dünya Konferansı ve Değerlendirme Toplantısı'nın sonuç mesajı olarak, önerilen standartların mutlaka ulusal ve yerel gereksinimlere göre uyarlanması (yatay esneklik), ayrıca tüm dünyadaki sosyal, ekolojik, ekonomik, politik ve

KONUŞMA ÖZETLERİ

kültürel dinamiğe ayak uyduracak biçimde (dikey esneklik) geliştirilmesi süreçlerinin sürekliliği gözetilirken; artık, etkin ve yaygın uygulamalara geçmek ve eylem sonuçlarını görmek zamanının da gelmiş olduğu yeniden vurgulanmıştır.

Şimdilerde, sosyoloji, psikoloji, eğitimbilim, yönetimbilim, hukuk, etik, felsefe ve estetik disiplin ve otoriteleri, en yüksek primi, "Özdeğerlendirme" stratejilerine vermektedir. Bu yaklaşımın hareket ve ağırlık noktasını, özellikle "Süreç Değerlendirme" oluşturmakta; bu bağlamda, "insan" (öğrenci, eğitimci, çalışan, yönetici ve toplum) doyum ve mutluluğu başta edilmektedir. Kurumlarda, sorun saptama, çözüm planlama, geliştirme, uygulama, değerlendirme, iyileştirme gibi tüm yönetsel ve eğitsel alışverişler sırasındaki "ortak yaşantılar"; "yasallık, ahlaklılık, insancılık, liyakat, farklılığa / çeşitliliğe saygı, paylaşımcılık ve saydamlık" ölçütleri temelinde masaya yatırılmaktadır. Günümüzde, özellikle demokrasi, (farklılık ve çeşitliliği zenginlik sayma anlamında) çoğulculuk ve insan haklarının gözardı edildiği yasal düzenlemelerin egemen olduğu veya yasal düzenlemeler "uygun ve yeterli görünmekte" olsa bile, "iktidar ve pazar denetimini elden kaçırma kaygıları"nın yönlendirdiği, keyfi ve merkeziyetçi azınlık yönetimlerinde, bu kuram ve beklentilerin gerçekleşmesi ütopyik görünmektedir. Buna karşın, "tıp eğitimi evrenimiz"de, "kürenin eğilimlerine uyarlamalar oluşturma süreci"nde, yukarıda vurgulanan öğelerden herbirinin, "Farkında Yurttaş" ve "Küresel Yeşil" duyarlılığı ile ele alınması gerektiğini düşünmekteyim...

Kaynaklar

- www.WFME.org
- *WFME Trilogy*
- *WFME World Conference Programme*
- *WFME World Conference Abstracts*
- *WFME Post-Conference Seminar Agenda and Minutes*
- *WFME World Conference Report*
- *Peker, G.Ö., Tıp Eğitiminde Kalite Geliştirme ve Akreditasyon: DTEF Küresel Standartlar Projesi ve Tavsiyeleri (davetli konferans), I. Ulusal Tıp Eğitimi Kongresi (Kasım 1998, Ankara) Özet Kitabı, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi*
- *Peker, G.Ö., Globalisation of Medicine and Medical Education (davetli sunum), WFME First World Conference, March 2003, Lund & Copenhagen*
- *Peker, G.Ö., Tıp Eğitiminde Nitelik Geliştirme ve Onanma: Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu, Tıp Eğitiminde Küresel Standartlar Projesi Deneyimi (davetli konferans), DEU- BIMER Kalite Kültürü, Eğitimi ve Eğitimde Kalite Sempozyumu (Mayıs 2003), İzmir*
- *Peker, G.Ö., Avrupa Birliği Yolunda Üniversitelerimiz (davetli panel), Türk Fizyolojik Bilimler Kongresi, Eylül 2003, GATA, Ankara*

**TÜRKİYE' DE AKREDİTASYON ÇALIŞMALARI VE ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMİ**

Prof. Dr. Müfit Parlak

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Giriş

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, ülkesine ve ulusuna hizmet etme arzusu içinde çağdaş kalma yetisi kazanmış öğrencilerini, ideal sosyal çevre koşullarında en son kuramsal ve uygulamaya dönük bilgilerle donanmış, uluslar arası platformlarda yarışabilecek, kişilikli ve erdemli, kısaca nitelikli bireyler olarak yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bu hedefine ulaşabilmesi için, üniversitemizin ve tıp fakültemizin

- öğrencilerine, sürekli gelişim için yaşam boyu eğitim anlayışıyla, bilimsel çalışma esaslarını, ortak çalışmalar içerisinde yer alabilmeyi, etkin ve düzenli çalışmayı sorunlara çözüm getirmeyi, çalışmalarını eşgüdüm içerisinde yürütmeyi öğretmesi ve onlara yönetme yeteneği kazandırması,
- öğrencilerinin, mezun olurken, teknik ve sosyal bilgilerle donatılmış, liderlik becerisi kazanmış, kamu ve özel kuruluşlarca aranılan kişiler olmasını sağlaması, mezunlarına kazandıracığı birikimle, özel ve kamu kuruluşlarına önderlik edecek bir eğitim vermesi,
- geleceğin bilim insanlarını yetiştirmek için araştırmacı eğitim programları hazırlaması, tüm araştırmacılarına, kendi konularında bilgiye ulaşma ve bu bilgiyi kullanma yöntemlerini öğretmek için iyi bir araştırmacı kimliğini kazandırarak geleceğin akademisyen alt yapısını oluşturması,
- ulusal ve uluslararası bilim, teknoloji, eğitim ve araştırma alanlarındaki gelişmelere katkıda bulunan, kendi konusu ile ilgili bilim dünyasında uluslararası kabul gören öğretim üyelerine sahip olması,
- öğretim üyelerini bilimsel çalışmalarını açısından Türkiye ölçeğinde öne çıkararak, yeni çalışma konularına ağırlık verip, öncülük ederek belirli konularda önde gelen bir araştırma merkezi olması, ardından da Avrupa Birliği içerisindeki diğer eğitim ve araştırma kuruluşları arasında seçkin bir yere sahip olması gerekmektedir.

Bu hedeflere ulaşmak amacıyla, üniversitemizin ve tıp fakültemizin eğitim-öğretim programları yeniden ele alınmış, bu programların, ABD, Kanada ve AB ülkelerindeki gelişmiş üniversitelerin eğitim programları ile paralel olacak şekilde ve çeşitli akreditasyon kuruluşlarının ölçütleri doğrultusunda dünya standartlarına uygun hale getirilmesi çalışmalarına hız verilmiştir. Bu çalışmalar kapsamında, tüm programlardaki dersler mesleki zorunlu, mesleki seçmeli, kültürel ve sosyal seçmeli olmak üzere üç gruba bölünmüş, gruplar içindeki derslerin kredi saat oranları da her mesleki disiplinin gerektirdiği biçimde düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile, öğrenci odaklı, aktif öğrenme yaklaşımı esas alınarak, öğrenciye, mesleki ihtiyaçlarına cevap verecek ders programını seçme özgürlüğü tanınmış, seçimli sosyal ve kültürel dersler ile de, öğrencilerimizin kendini ifade edebilmesi ve toplumla kolayca bütünleşebilmesinin sağlanması hedeflenmiştir

Eğitim programları üzerindeki çalışmalarını desteklemek üzere, eğitim olanaklarının iyileştirilmesi, fiziki çevrenin geliştirilmesi, sosyal ve kültürel etkinliklerin artırılması çalışmalarını da sürdürülmektedir. Geliştirilmiş bilgisayar ağı ile öğrencilerimizin ve akademik personelimizin çeşitli bilgilere ve binlerce bilimsel

KONUŞMA ÖZETLERİ

yayına erişebilmeleri öncelikli olarak mümkün hale getirilmiştir. Eğitimin kalitesinin iyileştirilmesi amacı ile, merkezi kütüphanenin geliştirilmesinden, yeni dershanelerin yapımına kadar bir çok konuda atılımlar yapılmış, öğrencilerimizin daha sağlıklı bir ortamda eğitim görmeleri için, birçok yeni sağlık, sosyal ve kültür tesisleri planlanmıştır.

Hedeflenen bu yeniden yapılanmanın, öğrencilerimize, üniversitemize ve kentimize neler kazandıracağı, önümüzdeki yıllarda, akreditasyon çalışmaları kapsamında tanımladığımız performans ölçütleri üzerinde yapılacak ölçümler ile ortaya çıkacaktır. Ancak, eğitim programlarının başarıya ulaştığının en belirgin göstergesi, tüm akademik birimlerimizin akreditasyon sürecinden geçebilmesi olacaktır. Bilindiği gibi, akreditasyon, tüm batı ülkelerindeki eğitim kurumları için vazgeçilmez bir standart olmuştur.

Akreditasyonun Gerekliği

Yüksek öğretim sürecinin nitelikli olması, bilginin, çağdaş, sürekli yenilenen ve değişime açık olması ile mümkündür. Bu nedenle, eğitim programlarının bileşenlerinin ve hedeflere ulaşmada kullandığı yöntemlerin belli aralıklarla gözden geçirildiği bir değerlendirmenin yararları yadsınamaz. Öğrencilerin başarıları, mezun sayısı, iş bulabilen mezun sayısı, mezunların çalıştıkları iş yerleri gibi sistem çıktıları ile sistem süreci ilişkilendirilerek, sağlanacak geri bildirimler ile sistemin iyileştirilmesi sağlanabilir.

Ayrıca, küreselleşen bir dünyada, Avrupa Birliği ile entegrasyon politikalarını benimsemiş olan ülkemizin, eğitim kurumlarının da entegrasyona uygun bir hale getirilmesi, bu süreçte önemli aşamalardan birisidir. Üniversitelerin, hem eğitim öğretim ve akademik üretkenlik gibi temel işlevlerini nitelikli bir biçimde yerine getirebilmeleri, hem de Avrupa Birliği ile entegrasyonlarının mümkün olabilmesi için, "kalite güvencesi"nin sağlanmaları önemli bir gerekliliktir. Eğitimde kalite güvencesi ise üniversitelerin benimseyeceği, değerlendirme (assessment) ve akreditasyon yöntemlerinin bir arada kullanılması ile mümkündür.

Ulusal ve uluslararası akreditasyon, sadece kalite güvencesini elde etmek için bir amaç değil, aynı zamanda çağdaş eğitimi yakalamak ve korumak için gerekli değişimleri belirlemede yararlanılabilecek bir araç olarak da düşünülmelidir.

Akreditasyon Kuruluşları

Ülkemizde, bir akreditasyon yasası çıkmış olmasına rağmen, henüz yüksek öğretim kurumlarında akreditasyona yönelik bir düzenleme öngörülmemiş, ayrıca eğitim kurumları için ulusal bir akreditasyon konseyi de kurulamamıştır. Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Kurulu zaman kaybedilmeden kurulmalıdır. Aksi takdirde, ulusal düzeyde gerçekleştirilmesi mümkün olmayan akreditasyon sürecinin, uluslararası akreditasyon kuruluşları tarafından gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Uluslararası alanda değişik akademik disiplinlere yönelik çalışmalar yapan önemli akreditasyon kuruluşları mevcuttur.

Tıp alanında ise LCME (Liaison Committee on Medical Education) ABD ve Kanada'daki Tıp Fakültesi eğitimlerini akredite etmektedir. Ayrıca NCFMEA (The National Commission for Foreign Medical Education and Accreditation) ve Eğitim Bakanlığı kanalı ile yabancı ülke Tıp Fakülteleri'nin standartlarının değerlendirilmesinde yardımcı olunmakta, ancak akreditasyon yapmamaktadır.

KONUŞMA ÖZETLERİ

Akreditasyon Ölçütleri

Değişik akreditasyon kurumlarının ortaya koyduğu ölçütler arasında tam bir birlik olmamasına karşın, Uludağ Üniversitesi Akreditasyon Kurulu'nda yapılan değerlendirmeler sonucu, genel olarak, üniversitemizde akredite olacak bir eğitim biriminin aşağıdaki temel ölçütleri sağlaması gerekmektedir. [3, 22]

Ölçüt 1. Öğrenciler

Öğrenci ve mezunların nitelik ve performans düzeyleri, programların değerlendirilmesinde önemli bir girdi olduğundan, kurumun;

a-öğrencilerinin programın hedeflerini gerçekleştirmedeki başarılarını ortaya koyabilmek için, öğrencilerini değerlendirmesi, yönlendirmesi, izlemesi,

b-diğer eğitim kurumlarından gelen öğrencilerin aldıkları eğitimin eşdeğerliğinin sağlanabilmesi için gerekli düzenlemeleri yapması,

c-bütün öğrencilerin, programın gereklerinin tümünü yerine getirmelerini sağlaması gerekir.

Ölçüt 2. Programın Eğitsel Amaçları

Kurumun;

a-misyonuna ve akreditasyon kuruluşunun ölçütlerine bağlı olarak ayrıntılı bir eğitsel amaçlar listesi oluşturması,

b-programın hedeflerine ulaşip ulaşmadığını sürekli olarak denetleyen ve bu şekilde ilgili tarafların değişen talepleri nedeniyle ortaya çıkan yeni ihtiyaçları karşılamak için programda yapılabilecek gerekli düzenlemelere olanak sağlayan süreçlerin oluşturulmasını sağlaması,

c-eğitim amaçlarını sağlayacak bir eğitim programı ve bu programı destekleyen süreçlerin oluşturulmasını sağlaması,

d-amaçların gerçekleştirildiğini gösteren ve bunları programın etkinliğini artırmak için kullanan, sürekli bir ölçme değerlendirme sisteminin kurulmasını sağlaması gerekir.

Eğitsel amaçlara ulaşabilmek, kurumsal etkinliğe bağlıdır. Kurumsal etkinlik ise, işleyiş tutarlığı, pedagojik ehliyet, öğrenci başarısı, entelektüel araştırmacılık, kişisel ve mesleki beceri, ahlaki duyarlılık, akademik özgürlük, fakülte hizmetleri ve öğrenimi teşvik eden çevre ölçütleri ile tanımlanır. Etkin bir kurum, öğrencilerine verdiği bilgi ve beceri yığınıyla değil, gittikçe karmaşıklaşan ve küreselleşme sürecine giren bir topluma hizmet etmelerini sağlayacak şekilde bilgilendirmeyi ve eleştirel düşünce becerisi yanında her türlü iletişim yöntemiyle yetiştirmeyi hedefler.

Ölçüt 3. Program Çıktıları ve Değerlendirme

Öğretim programı, programdan mezun olanların, aşağıda sıralanan bilgi ve beceri düzeyine sahip olmalarını sağlamalıdır:

a-mesleki bilgileri uygulama alanına aktarabilme

KONUŞMA ÖZETLERİ

b-meslek için gerekli yaklaşım, yöntem, teknik ve modern araçları kullanabilme

c-sorunları belirleme, formüle edebilme ve çözebilme

d-mesleki uygulamalardaki çözümlerin küresel ve toplumsal boyutlarda etkisini kavrayabilme

e-deney tasarlayıp yürütebilme ve sonuçlarını analiz ederek yorumlayabilme

f-bir sistemi, öğeyi ve/veya süreci, belirli gereksinimleri karşılayacak şekilde tasarlayabilme

g-mesleki ve etik sorumlulukları kavrayabilme

h-disiplinler arası takım çalışması yürütebilme

i-etkin sözlü ve yazılı iletişim kurabilme

j-yaşam boyu öğrenme gereksinimini kavrayabilme ve öğrenmeyi sürdürebilme

k-güncel/çağdaş konulara ilişkin bilgi sahibi olabilme

Her programın bir değerlendirme süreci ve belgelendirilmiş sonuçları olmalıdır. Sonuçlar, programın gelişiminde ve iyileştirilmesinde kullanılmalı, misyon ve amaçlarla uyumluluğu ölçülmelidir. Bu konulardaki belgeler arasında; öğrenci evrakları, tasarım projeleri, ulusal sınav sonuçları, mezunların performanslarını belgeleyen anket ve araştırma sonuçları, işveren anketleri ve mezunların iş bulma oranına ilişkin veriler sayılabilir.

Ölçüt 4. Mesleki Bileşen

Programda yer alan zorunlu mesleki, mesleki seçmeli ve kültürel seçmeli alanların ve bunların göreceli olarak kredi-saat ağırlıklarının, bölüm/program hedefleri çerçevesinde tanımlanmış olması gerekir.

Ölçüt 5. Öğretim Kadrosu

Eğitim öğretim sürecinin en önemli ögesi olan öğretim üyelerinin,

a-ders programlarını nitelikli bir şekilde yürütebilecek

b-öğrencilere yeterli miktarda danışmanlık hizmeti verebilecek ve onların mesleki gelişimlerine katkıda bulunabilecek

c-programın ilgili tarafları olan kamu ve özel kuruluşlar ile gerekli ilişkileri sürdürebilecek nitelikte ve sayıda olması gerekir.

Öğretim üyeleri, programı değerlendirme ve geliştirme açısından yeterli beceriye ve eğitime sahip olmalıdırlar. Öğretim üyelerinin yeterlilikleri, genel olarak, eğitimleri, mesleki ve eğiticilik deneyimleri, iletişim kurma becerileri, daha etkin programlar geliştirmeye olan istekleri, akademik yeterlilikleri ve mesleki kuruluşlara katılımları ile ölçülür.

KONUŞMA ÖZETLERİ

Ölçüt 6. Altyapı

a-Kurumda sınıflar, laboratuvarlar ve ilgili donanımların program amaçlarını sağlayacak düzeyde olması ve öğrenmeyi destekleyecek atmosferin sağlanması

b-öğretim üyesi-öğrenci iletişimini sağlayıcı, mesleki gelişimi ve etkinlikleri artırıcı kolaylıkların bulunması gerekir.

Programlar, öğrencilere yeni bilimsel ve eğitsel araçları öğrenme ve kullanabilme olanağı sağlamalıdır. Bilgisayar ve bilgi altyapısı, öğrencilerin ve öğretim üyelerinin bilimsel çalışmalarını desteklemeye ve program amaçlarını sağlamaya olanak tanınmalıdır.

Ölçüt 7. Kurumsal Destek ve Mali Kaynaklar

Kurumsal desteklerin ve mali kaynakların

a-programın kalite ve sürekliliğini sağlama,

b-iyi yetişmiş öğretim üye kadrosunu çekerek, üniversitede tutabilmeye ve onların sürekli bir gelişim içinde bulunmalarını sağlamaya yeterli olması gerekir.

Bunlardan başka, programların gerektirdiği olanakları elde etmek, idame ettirmek ve kullanabilmek için de yeterli düzeyde kaynak bulunmalıdır. Destek personel ve kurumsal servisler, program ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeyde olmalıdır.

Ölçüt 8. Program Kriterleri

Her bir programın, alanı/disiplini için gerekli ve uygulanabilir olan temel ve özel ölçütleri karşılıyor olması gerekir.

Bir program ortaklaşa bir eğitim çabasına yönelikse, her ortak bileşen ayrı akredite edilmelidir. Lisans üstü programlar için kriterler lisans program kriteri ile aynıdır. Ancak, lisans üstü akreditasyonda, lisans eğitimine ek bir yıllık eğitim ve/veya araştırma etkinliği aranır.

Uludağ Üniversitesi'nin Akreditasyon Açısından Bulunduğu Yer

Yukarıda tanımlanan akreditasyon ölçütlerini sağlayan öğrenci odaklı bir öğretim yaklaşımı olarak kredili eğitim sistemi, ABD, Kanada ve AB ülkelerinde, uzun yıllardır kullanılan, ileri bir eğitim ve değerlendirme sistemi olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, üniversitemizin birçok biriminde kredili sisteme geçmiş olup Tıp Fakültemiz de bu sürece 2001 yılında başlamıştır.

Eğitim programlarımız ve ders yükü toplamları, ABD ve AB ülkelerindeki uygulamalara göre, akreditasyon kriterleri çerçevesinde yeniden düzenlenmiştir.

Programlarda yer alan derslerin tanımlanması ve derslerin istenilen içerikte ve uygulama ile verilmesi gerekmektedir. Derslerin tümünde; bilgisayar, projektör, tepegöz gibi araçları kullanılmaktadır.

Üniversitemizde ve Fakültemizde, 2001 yılında başlatılan "eğitim reformu" ile, eğitimin kalitesini yükseltme, yabancı dil eğitim ve destek birimlerinin kuruluşu,

KONUŞMA ÖZETLERİ

alt yapıyı güçlendirme, genç araştırmacıları destekleme, bilgisayar ve kütüphane yatırımları gibi akredite olmaya yönelik önemli adımlar atılmıştır.

Uludağ Üniversitesi'nde Tasarlanan Akreditasyon Süreci

Üniversitemiz Rektörlüğü bünyesinde görevlendirilen bir Rektör Danışmanın Üniversite Akreditasyon Koordinatörü olarak başkanlığında, bütün Fakültelerimizden temsilcilerinin bulunduğu bir Rektörlük Akreditasyon Kurulu 2001 yılı başlarında oluşturulmuştur. Bu kurulun oluşumu ile birlikte, tüm fakültelerimizde Akreditasyon Komisyonları kurulmuş, Akreditasyon Kurulunda konu ile ilgili alınan kararların komisyonlara aktarılmasına başlanmıştır. Akreditasyon Kurulu, ilk önemli aşama olarak, tüm ilgilileri akreditasyon süreci konusunda bilgilendirmek ve yol gösterici olmak amacı ile Uludağ Üniversitesi Akreditasyon El Kitabı adlı bu dokümanı hazırlamıştır.

2001-2002 öğretim yılı sonunda akredite olmak isteyen tüm bölümler ve Tıp Fakültemiz Akreditasyon El Kitabı'nda formatı verilen Öz-Değerlendirme Raporu doğrultusunda ve ilgili tüm tarafların katılımı sonucu oluşturulan vizyon ve misyonları ile program amaçlarını belirleyen belge ve formları düzenlemişler, akreditasyon ölçütlerine göre eksiklerini ve bu eksikleri giderme planlarını hazırlamışlardır. Bu bilgiler ayrıca İngilizce olarak basılmış ve Akreditasyon öncesi hazırlıklar tamamlanmıştır.

İlgili WEB Sayfası Adresleri ve Kaynaklar

1. AACSB (American Assembly of Collegiate Schools of Business)
<http://www.usu.edu/~account/assessment/aacsb/toolbox.html>
2. ABET (Accreditation Board for Engineering and Technology, Inc.)
<http://www.abet.org>
3. ABS (Association of Business Schools)
<http://www.the-abs.org.uk>
4. ACICS (Accrediting Council for Independent Colleges and Schools)
<http://www.acics.org/>
5. ATS (The Association of Theological Schools)
<http://www.ats.edu/accredit/acctoc.htm>
6. AVMA (American Veterinary Medical Association)
<http://www.avma.org>
7. EAEVE (European Association of Establishments for Veterinary Education)
<http://www.eaeve.org>
8. EFMD (European Foundation for Management Development)
<http://www.efmd.be>
9. FEANI (Fédération Européenne d'Associations Nationales d'Ingénieur)
<http://www.feani.org/>
10. FIBAA (Foundation for International Business Administration Accreditation)
<http://www.ihk.de/1ber/dihti03.htm>
11. HEFCE (The Higher Education Funding Council for England)
<http://www.hefce.ac.uk/>

KONUŞMA ÖZETLERİ

12. LCME (Liaison Committee on Medical Education)

<http://www.lcme.org/procedur.htm>

13. NCFMEA (The National Commission for Foreign Medical Education and Accreditation)

<http://www.ed.gov/offices/OPE/accreditation/ncfmission.html>

14. Türkiye’de Öğretmen Eğitiminde Standartlar ve Akreditasyon

<http://www.yok.gov.tr/egfakanaf.html>

15. İTÜ Rektör Yardımcısının Akreditasyon Hakkındaki Mektubu.

<http://www.kmg.itu.edu.tr/turkish/mektup.htm>

16. İTÜ’de Bölümlerin Akreditasyonu İle İlgili Rapor: (İTÜ Senato Eğitim Komisyonu - Ağustos 1999)

<http://www.kmg.itu.edu.tr/english/abetreport.htm>

17. Uludağ Üniversitesi M.M.F. Endüstri Mühendisliği Bölümü için Stratejik Kavramları Belirleme Çalışması, (U.Ü. M.M.F. Raporu) Haziran 2001

<http://www20.uludag.edu.tr/~endustri/rapor.htm>

18. U.Ü. Akreditasyon El Kitabı Temmuz 2001, Bursa

ACCREDITATION OF MEDICAL EDUCATION PROGRAMS:

LCME STANDARDS AND PROCESS

Barbara Barzansky, PhD, MHPE*

*

- Associate Professor of Medical Education, University of Illinois-Chicago, College of Medicine, -
- Department of Medical Education
- Secretary of the Council on Medical Education, American Medical Association (AMA)
- Assistant Secretary of the Liaison Committee for Medical Education, American Association of Medical Colleges (AAMC)

Accreditation is a system that ensure that educational programs have met agreed-upon standards of quality so that graduates may move on to further training or into the workforce. This talk will describe the standards and process used by the Liaison Committee on Medical Education (LCME) to accredit educational programs leading to the MD in the United States and, in collaboration with the Committee on Accreditation of Canadian Medical Schools, in Canada.

By the end of the presentation, participants will be able to:

1. Discuss the goals of accreditation.
2. Describe the composition of the LCME and of survey teams.
3. Discuss the relationship of accreditation standards to the process of educational program review.
4. Discuss the steps in accreditation, including the self-study, survey visit, and LCME review.
5. Identify the methods used to train accreditors.

Background reading: LCME web site (<http://www.lcme.org>) including publications (especially *Functions and Structure of a Medical School*, which contains the LCME accreditation standards).

EUROPEAN ASPECTS OF UNDER- AND POSTGRADUATE MEDICAL EDUCATION IN MEDICINE AS RELATED TO THE ACCREDITATION OF STUDY PERIODS ABROAD.

W. Breipohl^{*}, ^{**}, M. Exner^{*}, R. Griebenow^{***}, V. Costigliola^{**}
^{*} Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität, Medizinische Fakultät, Bonn, Germany
^{**} European Medical Association, Brussels, Belgium
^{***} Medical Chamber Nordrhein and University Teaching Hospital Köln, Germany

Undergraduate study periods at European host universities with full credit on return to the sending universities is the core objective of ECTS (the European Course Credit Transfer system) in undergraduate medical education since the beginning ninetieth).

ECTS now is to be developed further along with harmonized first and second level degree structuring in tertiary education and LLL (Life Long Learning).

This lecture is to describe hitherto experience with ECTS and to list in detail the tools and principles of ECTS in undergraduate medical education.

Mission objectives, educational principles and assessment of educational outcomes, involvement of students and academic staff, educational resources, governance and administration of ECTS based principles will be considered.

The lecture is also to reflect the options of further developments towards the 2010 vision "**EHEA**" (European Higher Education and Research Area) within the framework of the so called Bologna declaration of 1999.

Special attention will be paid in addition, to ECTS based accreditation with regard to

- plans of implementing ECTS also in postgraduate education
- the enormous national diversity in Europe regarding the postgraduate continued medical education
- economization and quality aspects of further developments
- linking ECTS with current and future support schemes of the European Commission.

Comments will touch the national and Inter-European practice and raise aspects of national and Inter-European quality assessments.

Also the current praxis in crediting Turkish educational medical qualifications in Germany will be listed in short. Perspectives of future bi- or multilateral Turkish-German-European co-operations on the way to EHEA 2010 will be discussed.

ÖĞRENCİ GÖZÜYLE TIP EĞİTİMİ

Prof. Dr. Ayşen Bulut

Halk Sağlığı Uzmanı, İstanbul Üniversitesi İTF Tıp Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi ve Çocuk Sağlığı Enstitüsü Öğretim Üyesi

Tıp fakülteleri geleceğin hekimlerini yetiştirmek için kurgulanmıő oluőumlardır. Ortam, eğitim programları, ve öğrenmeyi kolaylayacak öğretim elemanlarının temel varlık nedeni öğrencidir. Bu gerekçeyle yürütölen her etkinliğin öğrenci merkezli etkinlikler olması gerekir. Oysa bu durum her zaman böyle değildir ve kimi zaman çalışanların öğrencilerin beklenti ve değerlendirmelerini göz ardı edebildiği bilinmektedir.

Panel'in düzenlenme amacı Tıp Eğitiminde eğitimin planlanması, uygulama süreçleri ve değerlendirme aşamalarında öğrenci katılımının durumunu belirlemek ve eriőilmesi istenen katılımın nasıl sağlanabileceğini öğrenci gözüyle irdelemektir. Farklı uygulamalar ve olanaklara sahip olan son yıllarda eğitim ortamı ve programlar açısından değişimler yaşandığı fakültelerden davet edilen öğrencilerin bu çabaları ve yaşamları üzerine etkilerini dile getirmeleri beklenmektedir.

Panelde öncelikle "ne ummuőlardı, ne buldular tıp fakültelerinde" başlığı altında yapılan deneyimlerin paylaőılmasının ardından son zamanlarda tıp fakültelerinde yaşadıkları değişikler hakkında ilgili görüşleri ve eğitimi yönlendirmede nasıl bir rolleri olduğu tartışılacak. Grupta birbirlerini de dinlemiő olan katılımcılar, bu konuda okullarındaki olumlu ve olumsuz özellikleri özetleyecek ve gelecek için pek çok öneri geliőtirilecektir.

**TUTORING ON THE EDGE OF TECHNOLOGY: A LOOK INTO THE
FUTURE**

Stewart Mennin, PhD

University of New Mexico School of Medicine

Technology continues to move faster than our ability to apply it to improve the quality of our lives. An exploratory approach to the use of full immersion virtual reality in small-group, problem-based learning will be presented. A pilot experiment involving the University of New Mexico School of Medicine and the John A. Burns School of Medicine, University of Hawaii will be presented. The experiment involved the second generation internet via a satellite access grid and full immersion virtual reality. Groups of students in geographically remote sites in Hawaii and New Mexico participated in a real time problem-based tutorial over the access grid. The variables among four groups of students were the form of the case presentation (paper or virtual reality) and the geography of the students in the groups (students together in a room or dispersed over thousands of miles via the access grid). A method of studying PBL groups was developed and tested. The main outcome of this work was to demonstrate the feasibility of conducting tutorials with this technology. It is hoped that in the not too distant future students from different parts of the country and around the world will be able to participate collaboratively in small-group, problem-based learning in real time and that realistic participation in full immersion virtual reality will be as common as the use of desk top computers and the internet.

UTEK'04 III. ULUSAL TIP EĞİTİMİ KONGRESİ

POSTER ÖZETLERİ

Bölüm A : Eğitim programı planlama ve gereksinimlerin belirlenmesi

Bölüm B1 : Mezuniyet öncesi eğitim programı tanıtımları

Bölüm B2 : Mezuniyet öncesi beceri eğitim programı tanıtımları

Bölüm B3 : Mezuniyet sonrası eğitim programları

Bölüm C : Eğitim programlarını değerlendirme

Bölüm D : Öğrenci başarısını ölçme-değerlendirme

Bölüm E : Eğitici Eğitimi / Gelişimi

Bölüm F : Diğer Konular

A1

**PRATİSYEN HEKİMLERİN TIP EĞİTİMİNDE ÖĞRENDİKLERİ,
UYGULADIKLARI VE ÖĞRENME GEREKSİNİMİ DUYDUKLARI KLİNİK
UYGULAMALARIN BELİRLENMESİ**

Akalın, S. İ.*, Özboyacı, C.**

*Balçova Korutürk Sağlık Ocağı

**Dokuz Eylül Tıp Fakültesi Mesleki Beceriler Laboratuvarı

Bu araştırma Pratisyen Hekimlik Derneği ve Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsünce **GENEL PRATİSYENLİK ARAŞTIRMA PROJESİ** kapsamında desteklenmeye değer bulunmuş ve bu destekle yürütülmüştür.

AMAÇ: Bu araştırma ile İzmir ilinde çalışmakta olan Pratisyen Hekimlerin(PH) tıp eğitimlerinde ve sonrasında almış oldukları beceri eğitimlerinin saptanması ve gereksinimlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

YÖNTEM: İzmir İli Metropol İlçelerindeki Sağlık Ocakları basit rastgele örnekleme yöntemine göre tesadüfi olarak seçilmiş sonuçta tüm Sağlık Ocaklarının %27,3'ünde çalışmakta olan pratisyen hekimlerin %82,8'ine ulaşılmıştır.

BULGULAR: 18 farklı tıp fakültesinden mezun olan hekimlerin %72,0'ı metropol %28,0'ı diğer tıp fakültelerinden mezun olmuştur. Toplam olarak PH'lerin %62,4'ü mesleki kimliklerini benimsemiş %37,6'sı benimsememiş durumdadır.

PH'lerin eğitim deneyimleri toplam 91 beceri üzerinden sorgulanmış olup becerilerin %46,0'ı tıp eğitimi sırasında en bir kez gösterilmiş, %40,8'ni uygulaması sağlanmış, %18,4 beceriyi tıp eğitimi sonrasında öğrenmiştir. Tüm becerilerin %43,6'sını hekimlik yaşamları boyunca kullanmaları gerekmiş ve %41,8'ni gerektiğinde kullanabilmişlerdir. PH becerilerin %21,6'sı ile ilgili şimdiden sonra eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir.

PH mesleğini benimseyen grup tıp eğitimi sonrasında benimsememiş olan gruba göre anlamlı olarak biyolojik kontaminasyon, girişimler, yaşam kurtarma, laboratuvar, hasta eğitimi becerilerini daha fazla öğrenmiştir.

SONUÇ : Tıp Eğitimi sırasında klinik becerilerin eğitimi yetersizdir. Sağlık Ocağında çalışan PH Tıp eğitimi sonrasında da yeni bilgi gereksinimleri duymakta ve çeşitli yollarla bunları öğrenmektedirler. PH'lerin kendi alanlarında çalışırken kullanmak ve eğitimini almak istedikleri beceriler ile ilgili eğitimler bir an önce planlanmalı ve yaşama geçirilmelidir.

A2

ÇEKİRDEK MÜFREDAT LİSTELERİNİN İLK YILLARDAKİ MESLEKSEL BECERİ EĞİTİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE KULLANIMI

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mesleksel Beceri Uygulamaları Koordinasyon Kurulu Adına
Aktuğ T., Dökmeci F., Erden A., Erden E., Gönüllü İ., Güngör M.T., Özyurda F.,
Ünal N.

Giriş: Tıp eğitimi için ulusal çekirdek müfredat ve fakültemizin kurumsal çekirdek müfredatı belirlenmiştir. Kurumsal çalışmada 630 çekirdek konu belirlenmiş, her konu için gerekli beceriler de listelenmiştir. Listede, laboratuvar ve radyoloji becerileri ayrıldığında, 208 beceri değişik sayılarda (1 ile 527) tekrarlanarak, 3225 kez yer almıştır.

Öğrencilerimize ilk yıldan başlanarak modeller ile mesleksel becerilerin kazandırılmasına çalışılmaktadır. Amaç temel bilimler konularının öğrenilmesine yardımcı olmak ve klinik uygulamalar öncesinde temel hekimlik becerilerinin kazanılmasıdır.

Bu çalışma çekirdek müfredatlarda işaret edilen becerilerin ne oranda programda yer aldığını saptamak için planlanmıştır.

Materyal ve yöntem: Ulusal ve kurumsal müfredatta yer alan beceri listelerinde, uygulanan beceriler işaretlenerek, çeşitli konularda hangi oranda hedeflere varılabildiği belirlendi.

Sonuçlar: Ulusal listede fizik inceleme grubunda % 94, girişimler için ise % 64 oranında hedefe ulaşılmıştır.

Kurumsal çekirdek içerik kapsamındaki 208 becerinin 107'si (%46) ilk iki yıl içinde gösterilmiştir. Becerilerin işaret edilme sıklıklarındaki farkların (1 ile 527 kez) büyüklüğü nedeni ile, beceri sayısı yanı sıra toplam 3225 olan işaret edilme sayılarına bakıldığında, 2772'sinin (%86) mesleksel beceri uygulamalarında kullanıldığı görülmektedir.

Tartışma: Çekirdek müfredatlarda yer alan öykü alma, fizik inceleme ve girişimler alanında %64 -94'lere varan oranlarda hedeflere varıldığı görülmektedir.

Sonuç: Fakültemizde ilk iki dönemdeki mesleksel beceri eğitimi, çekirdek müfredatlar açısından kliniğe hazırlık amacına oldukça yeterli oranda varmaktadır.

A3

**TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ PROFİLİ: TIP FAKÜLTELERİNE ÖĞRENCİ
ALMADA YENİ YAKLAŞIMLARA GEREKSİNİM VAR MI?**

Başak, O., *Boylu, Ş., **Bilgin, M.D., ***Kılıç, T.Y.

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

** Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi AD*

*** Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyofizik AD*

**** Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi 5. sınıf öğrencisi.*

Ülkemizde tıp fakültelerine öğrenci alımı, merkezi öğrenci seçme sınavı ile yapılmaktadır. Öğrencilerin lisedeki fen ve matematik derslerindeki başarılarını esas alan bu sınav dışında, öğrenci özelliklerini dikkate alan belirlenmiş hiçbir ölçüt ve işlem söz konusu değildir. Konu ülkemizde şimdiye kadar pek araştırılmamış, ancak son yıllarda yapılan tıp eğitimi ile ilgili toplantılarda tartışılmaya başlanmıştır.

Çalışmanın amacı, fakültemizde okuyan öğrencilerin profilini çıkararak tıp fakültesini seçme nedenlerini, buna etki eden etkenleri belirlemek ve alternatif öğrenci seçme ölçütleri oluşturulmasını tartışmaya açmaktır.

Amaca yönelik olarak hazırlanan anket formu Şubat-Mart 2003 tarihlerinde fakültemizde eğitim gören 191 öğrenciye elden verildi. Doldurulan anketler sekreterlik aracılığıyla toplandı. Yanıtlama oranı %63,2 idi. Yanıt verenlerin %60,3'ü erkek, %39,7'si kadın ve yaş ortalaması 20,5 idi. Tıp, meslek olarak %78,5'inin ilk tercihiydi. Öğrencilerin yarısı tıp fakültesi kararını kendileri vermişti. Büyük çoğunluğu tıp mesleğine ilgi duyduğu ve günümüzün geçerli mesleklerinden biri olduğu için tıp fakültesini seçmişti. Öğrencilerin çoğunluğu orta sosyokültürel düzeydeki ailelerden gelmekteydi. Her dört öğrenciden birinin ailesinde en az bir hekim vardı. Lisede en başarılı oldukları ve en sevdikleri dersler matematik ve fen dersleriydi. Öğrencilerin büyük çoğunluğu hekimin çeşitli rol ve görevlerinin önemini farkındaydı. Hekimlik mesleğine olan ilgi ve heyecanları tıp fakültesine girdiklerinden bu yana pek değişmemişti. Öğrencilerin en çok ilgi duydukları uzmanlık alanları iç hastalıkları yan dal uzmanlıkları (%62,8) ve pediatriydi (%47,1).

Sonuç olarak, öğrenciler mesleğin gereklerine uygun özellikler dikkate alınarak tıp fakültesine seçilmemektedirler. Tıp fakültesine öğrenci alırken yalnızca fen bilimlerindeki orta öğrenim başarısının değil, özellikle davranış bilimlerindeki, insan ilişkilerindeki ve kendi dilini kullanmadaki başarısının ve buna uygun özelliklerin dikkate alınması gerektiğini düşünüyoruz.

A4

EÜTF ÖĞRENCİLERİNİN TIBBİ BİLİMLERE GİRİŞ BLOĞU ÖNCESİ FEN BİLİMLERİ BİLGİ DÜZEYİ ALGISI

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi "Tıbbi Bilimlere Giriş" Blok Yürütme Kurulu

Batı, A.H., Kutay, F. Z., Çelebi, G., Yılmaz, B., Doğan, H., Demirgören, S., Girgin Sağın, F.

Giriş ve Amaç : Ülkemizde Tıp Fakültelerine kabul edilen öğrenciler mezun oldukları liselere göre farklı profiller oluşturmaktadır. Liselerdeki program farklılıkları sonucu fakültede yürütülen eğitimden yararlanmada sıkıntılar ortaya çıkabilmektedir. Bu çalışmada fakültemizde 2003-2004 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan Tıbbi Bilimlere Giriş bloğu için öğrencilerin blok öncesi fen bilimleri bilgi düzeyi algılarının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Gereç Yöntem: Birinci sınıf öğrencilerine 2002-2003 eğitim öğretim yılında uygulanan bir anket formu ile elde edilen veriler değerlendirilerek blok programı geliştirilirken dikkate alındı. Anket, demografik bilgiler yanında alanlara özel konu başlıklarında yeterlilik algısını 3'lü Likert ölçeğine göre (0: hiç bilmiyorum, 1: orta düzeyde biliyorum, 2: iyi düzeyde biliyorum) sorgulayan sorulardan oluşturuldu. Alana özel konu başlıkları Blok Yürütme Kurulundaki temsilcileri tarafından Anabilim Dallarının görüşleri doğrultusunda hazırlandı. Birinci sınıfa kayıtlı 400 öğrencinin 341'inden (%85.25) veri toplandı. Başlıklar yanıtlayan öğrenci sayısı üzerinden değerlendirildi.

Bulgular : Öğrencilerin; % 49,8'i kız, % 50.2'si erkektir ve % 40,7 si Anadolu+Anadolu Öğretmen Lisesi, %38.9'u normal+süper lise, %2.3'ü Özel Lise, %17.2 si Fen Lisesi mezunudur. Dershaneye devam oranı % 96.8'dir. Dershanede en fazla sırasıyla Fizik, Biyoloji, Matematik ve Kimya dersleri alınmıştır. Öğrencilerin %17.8'i özel ders aldıklarını belirtmiştir. En fazla % 47,7 oranı (N:303) ile Kimya alanında yetersizlik algılanmaktadır. Bu oran sadece kimya ve diğer alanlarla birlikte kimya alanında ifade edilen kümülatif yetersizlik oranıdır. Öğrencilerin % 9.2'si Biyoloji+Fizik+Kimya alanlarının üçünde de yetersizlik ifade etmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Programın uygulanmasında farklı öğrenci profillerine bağlı zorluklar yaşanması kaçınılmazdır. Bu konuda öğrenciye destek sağlayacak ders içeriği hazırlanması, ek programlar oluşturulması ya da anlamayı kolaylaştıracak ek kaynakların önerilmesi şeklinde öğretim üyesi desteği etkin rol oynamaktadır.

hbatı@med.ege.edu.tr

A5

**PRATİSYEN HEKİMİN BİLMESİ VE YAPABİLMESİ GEREKEN
LABORATUVAR BECERİLERİNİN BELİRLENMESİ**

Çalışkan, S.A.

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir

Giriş ve Amaç: Mezuniyet öncesi eğitim süresi göz önüne alındığında hekimlerin, dünyada üretilmiş tıbbi bilgi ve beceri birikiminin tümüne hakim olarak mezun olması beklenemez.

Bu nedenle hekimlerin sahip olması gereken mesleki donanım sınırlarının belirlenmiş olması son derece önemlidir. Bu çalışma ile pratisyen hekimin bilmesi ve yapabilmesi gereken laboratuvar işlem / becerileri belirlenmeye yönelik tez araştırmasının tanıtılması hedeflenmiştir.

Gereç ve Yöntem : Araştırma, Delphi Tekniği ile ve üç tur halinde tekrarlayan anketler ile yürütüldü. Araştırma kapsamına, İzmir ili Bornova Eğitim ve Araştırma Sağlık Grup Başkanlığına bağlı sağlık ocakları (123), devlet hastanesi (62) ve Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde çalışan hekimler (217) olmak üzere 402 hekim alındı.

Birinci turda hekimlerden, pratisyen hekimin tıp fakültesinden mezun olduğunda bilmesi ve yapabilmesi gereken tüm laboratuvar becerileri yazmaları istendi. Bu soruya verilen toplam 287 yanıt, uzman hekimlerle sınıflandırılarak elde edilen 235 laboratuvar beceri başlığı listesi ikinci ve üçüncü tur anketleri olarak kullanıldı.

İkinci turda hekimlerden, bu başlıkları, bilgi ve beceri düzeylerini belirlemeye yönelik olarak hazırlanan araştırma ölçeğine göre puanlamaları istendi. Başlıklar için elde edilen puan ortalamaları ve en sık verilen değerler hekimlere üçüncü tur anketi olarak gönderildi ve kendi puanları ile grup ortalamaları ışığında kararlarını gözden geçirmeleri ve değiştirdikleri puanlarını yazmaları istendi.

Bulgular ve Sonuç : Yanıt katılım oranı %34.9 olarak gerçekleşti. Laboratuvar beceri başlıkları üzerinde ikinci ve üçüncü tur anketlerinin puan ortalamaları arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmadı.

Hekimlerin, elde edilen 235 laboratuvar işlem / beceri başlığının 62'sini (%26.4) yapabilmesi, 162'sini (%69.0) sonuçlarını yorumlayabilecek düzeyde bilmesi beklenmektedir.

Laboratuvar beceri başlıklarının %59.1'i (N=139) üzerinde çok güçlü ve güçlü uzlaşma sağlandı.

Ayrıntılı bilgiye www.med.ege.edu.tr/ayhan adresinden ulaşılabilir.

A6

EÜTF MESLEKSEL BECERİ EĞİTİMİ HEDEFLERİ DOĞRULTUSUNDA ÖĞRENME ORTAMI VE ARAÇLARI ÖNERİSİ

*Demiral, N., Vatansever, K., Durak, H.İ.
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir*

Giriş: Uygun klinik becerilerin kazanılması; tıp eğitiminde anahtar unsurdur. Beceri eğitiminin erken sınıflarda başlayıp, mezuniyete kadar birbirini tamamlayacak şekilde sürekli tekrarlarla bir spiral müfredat içinde verilmesi önerilmektedir (yatay ve dikey entegre). Eğitimin hedef ve organizasyonu yanı sıra öğrenme ortamı, eğitim yöntemi ve eğitim araçları da önem kazanmaktadır. Öğrenciler gerçeğe en yakın ortamda ve yöntemle öğrenmelidir. Kullanılan eğitim araçları, klinik öncesi dönemde de insancıl yaklaşımla öğrencilerin rahatça deneyim kazanabilecekleri, sonrasında ise özgüvenlerini pekiştirici nitelikte olmalıdır.

Gereç ve Yöntem; Beceri Çalışma Grubunun 2000 tarihinde başladığı beceri eğitim hedeflerini saptamaya yönelik çalışma Mart - 2003'te tamamlandı. Eğitim programı bir matrisle fakülte üyelerine duyuruldu. Bu çalışma matriste yer alan becerilerin literatür ışığında değerlendirilerek, öğrenme ortamı, eğitim yöntem ve amaçları için bir öneri geliştirmek için yapıldı.

Bulgular: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde eğitimi hedeflenen mesleksel beceriler; 16 ana başlıkta toplanmıştır.

Beceri hedeflerinin analizi sonucunda;

A) Öğrenme ortamı: beceri laboratuvarı, simüle hasta laboratuvarı, üniversite hastanesi hizmet alanları, birinci ve ikinci.basamak sağlık kuruluşları (Sağlık Ocağı, Ana-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması) kullanılabileceği belirlendi.

B) Eğitim yöntem ve araçları: manken, maket, kendinde uygulama, akran, simüle / standardize hasta, ve gerçek hastaların kendi başlarına ya da birlikte kullanılabileceği saptandı.

Sonuç: Böyle bütünsel bir analizle tıp eğitimi programındaki mesleksel beceri hedefleri entegre, kaynaklar uygun kullanılarak yapılandırılıp uygulanabilir. Çalışma sonuçları, EÜTF mesleksel beceri eğitimi programının planlama ve uygulanmasına katkı sağlayacaktır.

A7

TIP EĞİTİMİMİZİ DEĞERLENDİRİYORUZ : NASIL YAPTIK?

*Başak, O., **Aydın, N., Dikicioğlu, E., ***Gürsoy, F., ****Altınışik M.

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji AD, Aydın

** Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD*

*** Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji AD*

**** Adnan Menderes Ün. Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD*

***** Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyokimya AD*

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de tıp eğitimi bir değişim süreci yaşıyor. Tıp eğitimi programlarının değerlendirilmesinde, belirlenen hedeflere ulaşıp ulaşılmadığı kadar hedeflere nasıl ulaşıldığının yani eğitim sürecinin gözden geçirilmesi de öne çıkmaktadır. Çalışmanın amacı ADÜ Tıp Fakültesinde beş yıldır sürdürülmekte olan tıp eğitimi gözden geçirmek üzere yapılan çalıştayların değerlendirilmesidir.

Tıp eğitimimizi gözden geçirme çalışmaları, öğretim üyelerinin eğitim programımız hakkında bilgilenmesini sağlama, eğitimi önceliğimiz haline getirme, programımızı ve tıp eğitimi uygulamalarını değerlendirme ve geliştirme amacını taşıyordu.

Şubat-Mart 2004 döneminde yapılan üç çalıştaya 45 öğretim elemanı gönüllü olarak katıldı. İkişer gün süren çalıştaylar küçük grup tartışması temelinde yapılandırılmış olup toplam dört oturumdan oluşmaktaydı. Oturumlarda genel olarak tıp eğitimi ve fakültemizdeki eğitim, entegre eğitim, topluma dayalı eğitim ve ölçme-değerlendirme yaklaşımımız ele alındı. Her çalıştay grubu iki alt gruba bölündü. 6-9 katılımcıdan oluşan bu gruplarda yapılan tartışmaların ardından grup raporları toplu olarak tartışıldı ve konuyla ilgili kısa sunumlar yapıldı.

Katılımcıların beklentileri; tüm görüşlerin yansıtılması ve kararlara etki etmesi, genel olarak tıp eğitimiyle ve kendi fakültemizdeki eğitimle ilgili bilgilenme ve deneyim paylaşımı, uyguladığımız eğitimin geliştirilmesiyle ilgili öneriler oluşturma, değerlendirmelere öğrencilerin de katılması ve eğitici olarak kendilerini geliştirme yönündeydi.

Katılımcıların yazılı geribildirimlerdeki görüşlere katılma oranları % 60,5 ile % 93,0 arasında değişmekteydi. Sözlü geribildirimlerde bazı konuların yeterince tartışılmadığı ve yönlendirmenin olduğu yönündeki birkaç görüşe karşın katılımcıların büyük çoğunluğu çalıştayın iyi hazırlanmış olduğu ve amaca ulaşıldığı yönünde görüşler ifade edildi.

Sonuç olarak katılımcıların beklentileri çalıştayların amacıyla büyük ölçüde benzerlik göstermekteydi. Katılımcıların çalıştay sonu geribildirimleri çalıştayın temel amacına ulaştığını gösterir nitelikteydi.

A8

EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ'NDE DİKEY ENTEGRE MESLEKSEL BECERİ EĞİTİMİ PROGRAMINI GELİŞTİRMEK: BECERİ ÇALIŞMA GRUBU 2000-2003 ÇALIŞMALARI

EÜTF Beceri Çalışma Grubu

Giriş ve amaç: EÜTF' de, program iyileştirme çalışmaları kapsamında, yatay ve dikey entegre mesleksel beceri eğitim programı oluşturmak amacıyla tüm anabilim dallarından temsilcilerinin katılımıyla "Beceri Çalışma Grubu" kuruldu. Bu bildiri grubun üç yıllık çalışmalarını ve sonuçlarını tanıtılmaktadır.

Gereç ve Yöntem: Her hafta düzenli olarak toplanan grup, ilk yılında mevcut eğitim programını analiz etti. Sonraki iki yılda mezuniyet öncesi eğitim programı için evrelere göre beceri eğitim hedefleri, öğrencinin ulaşması gereken düzeyler, eğitim yöntemleri ve sorumlularını içeren "EÜTF Mesleksel Beceri Eğitimi Matrisi"ni oluşturdu. Eğitim Komisyonu tarafından onaylandıktan sonra Haziran 2003'te tüm öğretim üyeleri ile paylaşılan "Matris" yeni beceri programının oluşturulmasıyla ilgili tüm kurullarda ana planlama belgesi olarak kullanılmaktadır.

Bulgular: Beceri eğitim hedefleri iletişim, fizik muayene, klinik uygulamalar, laboratuvar, takım çalışması ve yönetim, diğer beceriler olmak üzere altı grupta toplandı. 2000-2001 yılındaki eğitim programında 433 hedefin yer aldığı ve öğrenci başına beceri 1038 ders saati ile eğitim verildiği (öğretilen beceri programı) saptandı. Beceri eğitimine en uzun süre dördüncü sınıfta ayrılmakta, toplam beceri eğitiminin %40,9'u servislerde verilmekteydi. Hedeflerin sadece %10'u yapılandırılarak öğretilmekteydi.

Matriste (önerilen beceri programı) 676 hedef yer aldı. Hedeflerin %78'i A grubu (yeterliye dayalı eğitimle verilen ve öğrencinin her durumda uygulayabilmesi gereken), %12'si B grubu (tıp eğitimi sırasında eğitici gözlemi altında en az bir defa uygulanan ve uygun koşullarda, gerekiyorsa öğrenci tarafından gerçekleştirilmesi beklenen), %7'si C grubu (eğitim sırasında uygulanırken görülmüş olması gereken) ve %3'ü D grubu (öğrencinin hakkında fikir sahibi olması gereken) beceriler olarak belirlendi. İlk iki evre için önerilen tüm beceriler eğitim programında yer aldı. 2003-2004 yılında, ilk iki bloktaki eğitimler gerçekleştirildi.

Tartışma ve Sonuç: Mesleksel beceri eğitimini iyileştirmek için tüm disiplinlerin katılım ile bütüncül bir plan yapmak hedeflerin hayata geçirilmesini sağlayabilmektedir. Var olan beceri programının analiz edilmesi, yeni programın hedef ve yöntemlerinin saptanması ve eğitim programın adım adım hayata geçirilmesi yararlı bir yaklaşımdır.

*Bilgi için çalışma grubu koordinatörleri: Prof. Dr. Yasemin Kabasakal ykabasak@med.ege.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. H. İbrahim Durak durakhi@med.ege.edu.tr*

A9

TIP EĞİTİMİ DİKEY ENTEGRASYON ÇALIŞMALARINDA MİKROBİYOLOJİ HEDEFLERİNE UYGUN KONU BAŞLIKLARININ "PATOLOJİK VE KLİNİK BİLİMLERE GİRİŞ" EVRESİNDE YERLEŞTİRİLMESİ

*Erensoy, S., İnci, R., Hilmioğlu, S., Tünger A., Zeytinoğlu A., Çilli, F., Özacar, T., Özinel, M.A., Tümbay, E., Bilgiç A.,
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Bornova, İzmir*

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, müfredatının iyileştirme çalışmaları içinde; "Dikey Entegrasyon" programında, "Evre 3: Patolojik ve Klinik Bilimlere Giriş" yer almaktadır. 2003-2004 eğitim yılında programın uygulanmaya başladığı öğrenciler, 1 (Temel Tıp Bilimlerine Giriş) ve 2 (Normal Yapı ve Fonksiyon) evrelerini bitirdikten sonra ikinci yılın (2004-2005) son üçte birlik bölümünde (13 hafta) Evre 3 (Patolojik ve Klinik Bilimlere Giriş) programına başlayacaklardır. Bu evrenin amacı; "Hastalık" kavramıyla tanışmak, hastalık etkenlerini ve mekanizmalarını öğrenmektir.

Bu evre içinde öğrenciler ilk kez "Tıbbi Mikrobiyoloji" ile karşılaşacaklardır; "Giriş" bölümünde "Hastalık etkenleri" altında "Mikrop, parazit kavramı, sağlık ve hastalıkta önemi, yapıları, genetiği ve nomenklatür, sınıflandırma" verilecektir. Evredeki "İnfeksiyon ve ateş" teması içinde ise patogeneiz mekanizmaları üzerinden mikro-organizmalar tartışılacaktır; Bulaşma yolları, tutunma, çoğalma, invazyon, hücre içi yaşam, konakta hasar mekanizmaları, akut, kronik, latent, transformatif infeksiyon yapan mikro-organizmalara örnekler verilecektir. Mantarlarda "kolonizasyon, doku-organlarda üreme, deri altında, sistemik ve fırsatçı infeksiyon yapan mantarlar tartışılacaktır.

Antimikrobisidler etki mekanizmaları ve direnç gelişimi, mikrobiyolojik tanı yöntemleri, sterilizasyon-dezenfeksiyon prensipleri verilecektir. Korunma prensipleri içinde immunizasyon yer almaktadır.

Temel İmmunoloji ve Klinik İmmunoloji'ye giriş" konuları da bu evrede yer almaktadır.

Bu evreden sonradan sistemlerle ilişkili olarak hastalıkların tartışılacağı Evre 4 yer almaktadır. Bu şekilde hastalıklar içinde klinik mikrobiyolojinin yer alabilmesi için temel önbilgilerin verilmesi hedeflenmektedir.

A10

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ MEZUNİYET ÖNCESİ TIP EĞİTİMİ MEVCUT DURUMU SAPTAMA ÇALIŞMASI-ÖĞRETİM ÜYELERİNİN HİZMET VE ARAŞTIRMA - KİŞİSEL GELİŞİMLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gökmen, S.S., Uz, Y., Vatansever, Ü., Eskiocak, M.*, Tokuç, B., Kutlu, K.

**Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı*

Amaç: Bu çalışmada fakültemizdeki öğretim üyelerinin hizmet ve araştırma - kişisel gelişimlerine ilişkin görüşleri aktarılacaktır.

Gereç ve Yöntem: Ölçekte yer alan konular, TEAD ve Eğitim Komisyonu üyelerinden oluşan çalışma grupları tarafından belirlendi. Anket 3 alt başlıkta toplanan, 26 maddeden oluşturulmuş ve değerlendirme için Likert tipi 5'li yanıt anahtarı kullanılmıştır. Anketlerin iç güvenirlik analizinde ölçeğin Cronbach α değeri 0,8742 olarak hesaplanmıştır.

Bulgular: Ankete 163 öğretim üyesinden 147'si (%90) katılmıştır. Hizmet-araştırma ve öğretim üyelerinin kişisel gelişimi ile ilgili kimi sorulara verilen yanıtlar aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Soru	Yanıtlar (%)				
	A	B	C	D	E
Araştırmaya ayırdığım zaman eğitimci işlevimi olumsuz etkilemektedir.	8.8	21.6	6.1	41.2	21.6
Hizmete ayırdığım zaman eğitimci işlevimi olumsuz etkilemektedir.	16.2	27.0	12.2	35.1	8.8
Atama ve yükseltme için belirlenmiş kriterler eğitimci işlevimi olumsuz etkilemektedir.	25.7	27.0	8.1	25.7	12.8
Birimler/Servisler arasındaki işbirliğinde sorun yaşamıyorum.	10.8	18.9	12.8	35.8	20.3
Bilimsel etkinliklere katılma olanağı bulabiliyorum	20.9	44.6	12.8	14.2	6.1
Ortam mesleki bilgi gelişimim için uygun koşulları sağlamaktadır	5.4	33.8	25.7	21.6	11.5
Ortam mesleki beceri gelişimim için uygun koşulları sağlamaktadır	4.1	33.1	24.3	26.4	10.8

A: Kesinlikle katılıyorum, **B:** Katılıyorum, **C:** Emin değilim, **D:** Katılmıyorum, **E:** Kesinlikle katılmıyorum

Sonuç: Tıp eğitimi ile ilgili çalışmaların bilimsel yöntemlerle toplanmış veriler zemininde yürütülebilmesi için bu tür çalışmalara gereksinim vardır. Öğretim üyelerini olumsuz etkileyen; ortamdaki, hizmet sunma ve araştırma sürecindeki etmenlerin giderilmesi gereklidir.

A11

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ TIP EĞİTİMİNDE DEĞİŞİM SÜRECİ VE ÖĞRETİM ÜYELERİNİN EĞİTİM SİSTEMİ TERCİHLERİ

Çağlar, T., Eskiocak, M.*, Ekuklu, G., Kutlu, K., Şahin, M., Otkun, M.

* *Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı*

Amaç: Tıp bilimindeki gelişmelere paralel olarak tıp eğitimi de gelişmektedir. Tıp eğitiminin geliştirilmesi çalışmalarının en önemli adımlarından birini, öğretim üyesi ve öğrencilerin görüş ve katkılarının alınması oluşturmaktadır. Bu çalışmada fakültemizdeki mezuniyet öncesi tıp eğitiminde değişim süreci ve öğretim üyelerinin eğitim sistemi tercihleri aktarılacaktır.

Gereç ve Yöntem: Ölçeklerde yer alması gereken konular mevzuat da göz önüne alınarak TEAD ve eğitim komisyonu üyelerince hazırlandı. Grupların çalışmaları, tüm katılımcıların katkıları ile olgunlaştırılıp, ölçeklerin ilk taslakları oluşturuldu. Anket 2 alt başlıkta toplanan, 14 maddeden oluşturulmuş ve değerlendirme için Likert tipi 5'li yanıt anahtarı kullanılmıştır. Anketlerin iç güvenilirlik analizinde ölçeğin Cronbach α değeri 0,8742 olarak hesaplanmıştır.

Bulgular: Tıp eğitimi anabilim dalının 2001'de kurulmasından buyana tıp eğitiminde değişim çalışmaları gittikçe güçlenmektedir. Ankete 163 öğretim üyesinden 147'si (%90) katılmıştır. Anketin misyon ve vizyon belirlenmesi ve fakültemizdeki eğitimin geleceği alt başlıklarındaki kimi sorulara verilen yanıtlar aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Soru	Yanıtlar (%)				
	A	B	C	D	E
Fakültemizde eğitimde yöntem değişikliği gereklidir.	23.6	37.8	23.6	8.1	4.1
Fakültemizde tıp eğitimi Klasik+Aktif Eğitim yöntemiyle verilmelidir.	12.8	12.2	22.3	35.8	12.2
Fakültemizde tıp eğitimi Entegre+Aktif Eğitim yöntemiyle verilmelidir.	26.4	31.1	18.2	10.1	8,1
Misyon/vizyon tanımında meslekte yeterlilik yer almalıdır.	47.3	48.0	1.4	-	0.7
Misyon/vizyon tanımında bilimsel düşünme yönteminde yeterlilik yer almalıdır.	42.6	51.4	4.1	0.7	-
Misyon/vizyon tanımında toplumun sağlık sorunlarına çözüm üretici kimlik yer almalıdır.	46.6	44.6	4.1	2.0	-
Misyon/vizyon tanımında sosyal duyarlılıkta yeterlilik yer almalıdır	41.9	49.3	6.1	1.4	-

A: Kesinlikle katılıyorum, **B:** Katılıyorum, **C:** Emin değilim, **D:** Katılmıyorum, **E:** Kesinlikle katılmıyorum

Sonuç: Fakültemiz Tıp eğitiminde yeniden yapılanma ve değişim istenmektedir.

A12

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ MEZUNİYET ÖNCESİ TIP EĞİTİMİ MEVCUT DURUMU SAPTAMA ÇALIŞMASI-ÖĞRETİM ÜYELERİNİN EĞİTİM YÖNETİMİ KONUSUNDA GÖRÜŞLERİ

Eskiocak, M.*, Çağlar, T., Ekuklu, G., Tokuç, B., Otkun, M., Kutlu, K.

**Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı*

Amaç: Tıp bilimindeki gelişmelere paralel olarak tıp eğitimi de gelişmektedir. Bu gelişimin itici gücü bilimsel yöntemlerle toplanmış verilere dayalı tartışmalardır. Bu çalışmada fakültemizdeki mezuniyet öncesi tıp eğitiminin yönetimi konusunda öğretim üyelerinin görüşleri aktarılacaktır.

Gereç ve Yöntem: Ölçeklerde yer alması gereken konular mevzuat da göz önüne alınarak TEAD ve eğitim komisyonu üyelerince hazırlandı. Gruplar çalışmaları, tüm katılımcıların katkıları ile olgunlaştırılıp, ölçeklerin ilk taslakları oluşturuldu. Anket 6 alt başlıkta toplanan, 44 maddeden oluşturulmuş ve değerlendirme için Likert tipi 5'li yanıt anahtarı kullanılmıştır. Anketlerin iç güvenilirlik analizinde ölçeğin Cronbach α değeri 0,8742 olarak hesaplanmıştır.

Bulgular: Ankete 163 Öğretim üyesinden 147'si (% 90) katılmıştır. Eğitim yönetimi ile ilgili kimi sorulara verilen yanıtlar aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Soru	Yanıtlar (%)				
	A	B	C	D	E
Var olan durumu değiştirebileceğimize inanıyorum	24.3	34.5	21.6	10.1	8.8
Var olan durumun olduğu gibi sürmesinden yanayım.	3.4	3.4	10.1	41.9	39.9
Fakültede karar almaya etkin biçimde katılma şansım vardır.	4.7	19.6	31.8	23.0	18.9
Anabilim dalı Akademik Kurulu her ay düzenli olarak toplanmaktadır	16.2	25.7	9.5	30.4	16.9
Fakülte Kurulu eğitim programının belirlenmesinde söz sahibi bir kuruldur	25.7	39.9	21.6	7.4	4.1
Eğitim Komisyonu eğitim programının belirlenmesinde söz sahibi bir kuruldur	33.8	43.9	14.9	3.4	2.7

A: Kesinlikle katılıyorum, **B:** Katılıyorum, **C:** Emin değilim, **D:** Katılmıyorum, **E:** Kesinlikle katılmıyorum

Sonuç: Eğitim yönetiminin katılımcı kılınmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

A13

TIP EĞİTİMİNDE DEĞİŞİM YÖNETİMİ VE GENİŞ KATILIMIN SAĞLANMASI

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim Komisyonu Plan Grubu adına
Başkoordinator Prof. Dr. Gülşen Kandiloğlu

GİRİŞ ve AMAÇ: Tıp eğitiminde değişimin gerçekleştirilebilmesi için etkin bir liderlik yanı sıra eğitimin tüm tarafları arasında değişimin amaçları, sürecin işleyişi, yeni programın hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi konularında iyi bir iletişim ve işbirliğinin sağlanması çok önemlidir. Bu sunumun amacı, fakültemizde program değişikliği sürecinde geniş katılım ve işbirliğinin sağlanması için yürütülen çalışmalar ve elde edilen kazanımların program değişikliği yapmakta olan tıp fakülteleri ile paylaşılmasıdır.

DEĞİŞİM SÜRECİ:

Liderlik ve değişim sürecine destek: Amaçların belirlenmesinden değerlendirme ve iyileştirmeyi içeren son aşamaya kadar sürecin içinde, katılım ve işbirliğini önemseyen, esnek, değişim için ilgili tüm grupları harekete geçirebilme çabasındaki, yetkili ve sorumlu liderlik, eğitimden sorumlu dekan yardımcısı tarafından üstlenildi. Fakülte Dekanı ve fakültenin entegre sisteme geçiş sürecinde dekan yardımcısı ve dekan olarak görev almış olan Üniversite Rektörü'nün yapıcı desteği alındı.

Değişim deneyimi ve işbirliğine açık ortam oluşturulması: Klasik sistemde 35 yıllık deneyimden sonra 1989'da entegre eğitime geçilen fakültemizde, dünyadaki değişimleri izleyen tıp eğitimi araştırma ve geliştirme komisyonunun bulunması, 1997'de tıp eğitimi birimi ve beceri laboratuvarlarının, 2000 yılında da Tıp Eğitimi Anabilim Dalının kurulması, değişim çalışmalarına uygun bir ortam sağladı.

Amaç ve hedeflerin belirlenmesi ve paylaşılması: Son 50 yıl içinde giderek artan bir ivme kazanan tıp eğitiminde değişim süreci, değişen dünyadaki hekim profilinin yeniden çizilmesi ve öğrenme ve öğretme kavramlarındaki gelişmeler konularındaki kaynaklar tarandı, gözden geçirildi, program örnekleri incelendi, sunumlar yapıldı ve fakültemiz amaç ve hedefleri bir seri eğitim komisyonu toplantısında tartışıldı ve belirlendi.

Lojistik destek: Tıp Eğitimi Anabilim dalı, çalışmaların her aşamasında tüm çalışma gruplarında aktif görev almakta, üyeleri ve mekanı ile sıcak bir çalışma ve işbirliği alanı oluşturarak, program geliştirme, uygulama ve değerlendirme sürecinde önemli bir destek sağlamaktadır.

ÖRGÜTLENME:

Geniş katılıma yönelik: Organ sistemleri yanı sıra beceri, etik ve hukuk ve halk sağlığı ve alan çalışmalarını kapsayan ve ilgili tüm anabilim dallarının katılımını sağlayan çalışma grupları oluşturuldu. Bu gruplarda, temel bilim ve klinik bilimlerin öğrenme konularının birlikte gözden geçirilmesi, fakülte programının tümü hakkında bilgilendirme yanı sıra, spiral eğitim programı ile üstüste inşa edilecek bilgi, beceri ve tutum hedeflerinin dikey entegrasyonu için de uygun bir çalışma ortamı sağlandı.

Konuya odaklı: Yeni programın uygulanması sürecinde gereksinim duyulan farklı konularda öneri geliştirme, işleyişi düzenleme, izleme ve değerlendirme amaçları ile; gelişim sınavı, program değerlendirme, beceri eğitimi ve blok yürütme kurulları kuruldu. Eğitici gelişimi çalışmaları tıp eğitimi ve halk sağlığı anabilim dalları işbirliği ile yürütüldü.

SONUÇ: Ege Ü Tıp Fakültesinde 2000 yılında başlanan değişim çalışmaları ile fakültenin mezuniyet hedefleri saptandı, stajlardan başlanarak başvuru nedenleri temelinde öğrenme konuları belirlendi, ilk iki yıl programı hazırlandı ve ilk yıl programı uygulandı. Programda fakülte eğitim ortamında bilgi aktarımının azaltılması, buna karşılık beceri ve tutum kazandırma etkinliklerinin genişletilmesi amaçları gerçekleştirildi. Fakülte'deki tüm öğretim üyelerinin düzenli olarak bilgilendirildiği ve yarıdan fazlasının çeşitli çalışma grupları ve kurullarda görev aldığı değişim çalışmaları, geniş bir katılımı yürütülmekte ve öğrenci ve öğretim üyelerinden olumlu geribildirimler almaktadır.

A14

**CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ EĞİTİM KOMİSYONU
YAPILANMA VE ÇALIŞMALARI**

Yorgancıoğlu, A., Kandiloğlu, A.R., Taneli, C., Gündüz, K., Vatansever S., Arslan A., Yereli K., Yüksel H., Özbakkaloğlu B., Ünlü H.

Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mezuniyet Öncesi Eğitim Komisyonu, Manisa.

Giriş ve Amaç: Türkiye’de klasik sistemle eğitim veren 5 tıp fakültesinden biri olan fakültemizde 2001-2002 eğitim yılı ortalarında oluşan sistem değişikliği düşünceleri nedeniyle öğretim üyelerine bu konudaki düşüncelerini kapsayan bir anket düzenlendi ve tüm öğretim üyeleri eğitim değişikliğinin gerekli olduğunu, %85,5 oranda ise bu değişikliğin entegre sistem yönünde olması gerektiğini belirtti. Bu aşamadan sonra fakültemizde bir sistem değişikliğine gidilmesi amaçlandı.

Yöntem ve Bulgular: Dekanlık tarafından mezuniyet öncesi ve sonrası eğitim komisyonları kuruldu. Komisyonlarda Temel, Dahili ve Cerrahi Tıp Bölümlerinden üçer öğretim üyesi yer aldı, komisyonlara eğitimden sorumlu dekan yardımcısı başkanlık yaptı.

İlk olarak her dönem koordinatör ve yardımcıları ile, daha sonra ilgili dönem öğretim üyeleri ve öğrencileriyle toplantılar yapıldı, düşünce ve öneriler MÖEK’ye iletildi. Bu öneriler doğrultusunda ders programlarında yıl ortasında yapılması mümkün olabilen değişiklikler yapıldı. Dönem I, II ve III’e hekimlik mesleği başlığı altında hastane turları, öğretim üyesi sohbet dersleri, çevre gezileri ve mesleksi beceri dersleri konuldu. EK üyeleri ve öğretim üyelerine eğitici eğitimi kursları başlatıldı.

Fakültenin öğrenim hedefleri “bilgi”, “beceri”, “biyo-psiko-sosyal yaklaşım” ve “teknolojiyi kullanma ve sağlık yönetimi” başlıkları altında belirlendi. Üç aşamalı olan çalışma planında entegre sınıfların ders kurulları ve staj sınıfları için yapılacak değişiklikler belirlendi. 2002-2003 eğitim yılında entegre sisteme geçemeyecek olan dönem III ve V için klasik program revize edildi. Dönem I öğrencilerini de sisteme dahil edebilmek için adapte bir dönem II programı hazırlandı. Bu değişikliklerin uygulanabilmesi için yönetmelik değişiklikleri yapıldı. Öğrenim hedeflerini de içeren ders notları ve ders programı basıldı.

2002-2003 eğitim yılında Dönem I ve II , IV, VI entegre sistem, dönem III ve V klasik sistem olmak üzere eğitime başlandı. Entegre sınıflarda her kurul öncesi ders durulu toplantıları ve sonunda geri bildirim toplantıları yapıldı. Staj sınıflarında yazılı geri bildirim alındı ve tüm geribildirimler anabilim dallarına gizli olarak bildirildi. Mesleksi Beceri Laboratuvarları kuruldu; beceri uygulama ve değerlendirme rehberleri hazırlandı. Sosyal programlar için yedi adet öğrenci klübü kuruldu ve öğretim üyelerinin de katılımıyla aktivite göstermeye başladı.

Sonuç: Henüz iki dönem mezun vermiş olan genç tıp fakültemizde dinamik öğretim üyeleri ve az öğrenci sayısı ile eğitim sisteminde başlatılan iyileştirme çalışmaları umut vericidir ve gelecekte kapsam ve niteliğinin artırılması planlanmaktadır.

A15

E.Ü.T.F. BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SINAV KAYGI DÜZEYLERİ
Karabilgin Ö.S., Batı A.H.

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Amaç: Sınav kaygısı; konsantrasyon bozukluğu, düşünme ve anımsamada güçlük, gerginlik ve huzursuzluk, okuma ve anlama yetilerinde güçlük, çeşitli fizyolojik tepkiler gibi öğrencileri olumsuz etkileyen durumlara yol açar. Bu araştırmada çeşitli yöntemlerle önlenebilen sınav kaygı düzeyleri ve etkileyen faktörleri belirlemek amaçlandı.

Gereç-Yöntem: Araştırma Ocak-Mayıs 2003’de E.Ü.T.F. birinci sınıf öğrencilerinin Temel Yaşam Desteği eğitimleri sonrasında girdikleri sınav öncesi gerçekleştirildi. Öğrencilerin (N: 357) % 96.9’sı araştırmaya katıldı. Demografik bilgileri ve sınav kaygısında etkili olabilecek faktörleri içeren anket ve Spielberger’in “Sınav Tutum Envanteri” uygulandı. Sınav Tutum Envanteri, bireylerin kendilerini değerlendirdiği 20 maddelik dörtlü Likert tipi bir ölçektir. Ölçmede kuruntu (SKE-K), duyuşsallık (SKE-D) alttestleri, tüm test (SKE-T) puanları elde edilir.

Verilen analizinde Ki-kare ve bağımsız gruplarda t-testi uygulandı.

Bulgular: Erkek oranı % 53.5 olan öğrencilerin, anne ve babası üniversite mezunu olanlar sırasıyla % 26.5 ve % 50.7’idi. Sosyal güvencesi olmayanlar % 8.71, ortalama gelir 718.950 ± 655.04 TL., fakülteye giriş puanı 212.626 ± 2.498 ‘dir. Öğrencilerin %19.94’ü büyüklerin olumsuz değerlendirmeleriyle karşılaştığını, % 42.86’ sı grup içi gerginlik-heyecan yaşadığını, % 59.06’sı düzenli ders çalışmadığını, % 51.42’si ders çalışma alışkanlığı olmadığını belirtti. Aile içi disiplin % 17.56, kısıtlayıcı-güven kırıcı ebeveyn tutumu % 8.18’inde saptandı. Otoriter eğitim anlayışı üniversite öncesi % 36.71, üniversitede % 18.85 bulundu. Soğuk-kırıcı öğretmen eleştirileri üniversite öncesi % 23.06, üniversitede % 9.81, tekrarlayan okul başarısızlıkları % 4.73’di. Devamlı ilaç kullanılan hastalık % 6.35’dir. Cinsiyetlere göre alt ve toplam ölçek ortalama puanları tabloda verilmektedir.

	Kız (N: 151)	Erkek (N: 173)
	Ortalama ± Standart Sapma	
SKE-K	15.66 ± 4.33	16.08 ± 4.97
SKE-D	26.32 ± 6.85	25.83 ± 7.37
SKE-T	41.98 ± 10.54	41.97 ± 11.75

Kız ve erkek öğrencileri için SKE-K, SKE-D ve SKE-T puanlarına göre yüksek kaygı düzeylerinin dağılımı sırasıyla % 13.2, % 15.9, % 16.6 ; % 14.5, % 11.5, % 13.3’ dür. Verilerin toplandığı tarihler ve cinsiyetler ile ortalama ölçek puanları arasında anlamlı fark saptanmadı. Ortalama gelir ile kız öğrencilerin SKE-D , SKE-T puan ortalamaları arasında anlamlı ilişki bulundu. Büyüklerin olumsuz değerlendirmelerine maruziyet kızlarda SKE-D ve SKE-T, erkeklerin SKE-D puanlarını etkilemektedir. Grup içi gerginlik ve heyecan, erkek öğrencilerin tüm ölçek puanlarında etkili olmaktadır.

Sonuç-Öneriler: Sınav kaygısını gelir, büyüklerin olumsuz davranışları, grup içi gerginlik- heyecanların etkilediği saptandı. Kaygılarıyla başetmede, öğrencilere sahip oldukları özellikleri destekleyici programlar uygulanmalıdır.

surelk@med.ege.edu.tr

A16

**E.Ü.T.F. 2002-2003 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI BİRİNCİ SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN KENDİ İLETİŞİM BECERİLERİ İLE İLGİLİ
ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

Karabilgin, Ö.S.

Ege Üniversitesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Amaç: Kişiler arası ilişkilerde çok önemli olan iletişim becerileri öğretilir. Bireyin öncelikle kendi iletişim becerileri ile ilgili algısını değerlendirmeye ihtiyaç vardır. Bu araştırmanın amacı tıp eğitimine başlayan öğrencilerin kendi iletişim becerileri ile ilgili algılarını değerlendirmektir.

Gereç Yöntem: Kesitsel tipteki bu çalışmada 357 birinci sınıf öğrencisine bireysel özelliklerini belirten 12 soruluk anket ve "İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)" uygulandı. Araştırmaya katılanların oranı % 81.3 (N: 294)'dür.

İBDÖ, bireylerin iletişim becerilerini nasıl değerlendirdiklerini anlamak amacı ile geliştirmiş olan 25 önermeden oluşan 5'li likert tipi bir ölçektir. Ölçekten elde edilebilecek en yüksek puan 125'dir. Alınan puan arttıkça kişi kendi iletişim becerilerini olumlu yönde değerlendirmektedir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin % 53.1'i erkek ve yaş ortalamaları 24.4±0.8'dir. Son yirmi yıldır Ege Bölgesi'nde yaşayanların oranı % 41.5, doğum yeri Ege Bölgesi olanların oranı %36.1'dir. Ebeveynlerin eğitim durumlarına bakıldığında % 25.9'unun annesi, % 51.4'ünün babası yüksek okul mezunudur. Ailelerin % 77.9'unun ortalama gelir düzeyi 1 milyon altındadır. İBDÖ' den alınan ortalama puan 97.1±10.5'dir.

Öğrencilerin % 76.2'si kendi iletişim becerilerini yeterli algıladıklarını ifade ettiler. Ancak öğrencilerin % 56.1'inde İBDÖ' den aldıkları puan ortalaması genel ortalamadan üzerinde idi. İletişim becerileri konusunda eğitim almak isteyenlerin oranı % 78.9 idi.

İBDÖ puanları ile son yirmi yıldır yaşadıkları yer arasında (χ^2 : 15.84, p: 0.015), iletişim becerileri konusunda kendilerini yeterli bulma durumları ile ortalama gelir düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulundu (χ^2 : 4.56, p: 0.033).

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin kendi iletişim becerilerine ait algısı yaşadıkları bölge ve ortalama gelir düzeylerinden etkilenmektedir. Bu sonuçtan yola çıkarak öğrencilere iletişim becerilerini değerlendirmede etkili olacak eğitim verilmelidir.

surelk@med.ege.edu.tr

A 17

**TIP FAKÜLTESİ MEZUNLARININ ALDIKLARI TIP EĞİTİMİNİN
YETERLİLİĞİ HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ VE MESLEKİ YAŞAMLARINDA
KARŞILAŞTIKLARI YÖNETSEL VE EĞİTSEL SORUNLAR**

Özkan, S., Maral I., Budakoğlu, İ., Albayrak, S., Ceyhan, M., Bumin, M.A.

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Beşevler, Ankara

Bu çalışmada tıp fakültesi mezunlarının mesleğe başladıklarında ve süreç içerisinde karşılaştıkları yönetsel, eğitsel sorunların ortaya konması ve aldıkları tıp eğitiminin yeterliliği hakkındaki düşüncelerine ulaşmak amaçlanmıştır.

Bir tıp Fakültesi'nden mezun olup, halen aynı fakültenin Hastanesi'nde uzmanlık eğitimi alan 112 kişiden görüşmeyi kabul eden 100 kişiye (% 82.3), tıp eğitimi sürecinde daha fazla yer almasını istedikleri konuları ve meslek hayatlarında karşılaştıkları sorunları irdeleyen anket formu yüzyüze görüşme tekniğiyle uygulanmıştır.

Görüşülenlerin % 49'u erkek % 51'i kadın, yaş ortalaması 27 ± 1.98 idi. Aldıkları tıp eğitiminde pratik uygulamanın daha fazla yer alması gerektiğini düşünenler % 23, teorik eğitimin daha fazla yer alması gerektiğini düşünenler % 11 idi. Daha ağırlıklı anlatılması istenen konular içerisinde ilk sırayı EKG yorumlaması, pratik uygulamalarda ise acil müdahale gerektiren durumlar yer almaktadır. Meslek yaşamları sırasında karşılaştıkları ve tıp eğitimi sürecinde daha fazla yer alması gerektiğini belirttikleri yönetsel konular sıklık sırasına göre; memur hakları % 58, yazışma tekniği % 40, sağlık hizmetlerinde örgütlenme % 36 olarak ifade edilmiştir. İncelenenlerin % 54'ü mesleklerine başladıklarında karşılaştıkları sağlık sorunlarının sıralamasında halkın sağlık eğitimi eksikliği ile ilgili sorunları, belirtmişlerdir. Bunu % 42.8 ile acil müdahale gerektiren sorunların takip ettiği gözlenmiştir.

A18

MİKROBİYAL PATOGENEZ ÖĞRETİMİ: KONAK HASARI VE İMMUN CEVAP TEMELLİ YENİ YAKLAŞIM ÖNERİSİ

İnci, R., Özacar, T., Erensoy, S., Hilmioğlu S.

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Bornova, İzmir

Çoğu kez mikrobiyal patogeneze öğretiminde salt mikro-organizmanın virulans ve patojenlik özellikleri dikkate alınmaktadır. Bu yaklaşım mikro-organizma temelli bir öğretim yöntemidir. Mikrobiyal patogeneze mikro-organizmanın virulans ve patojenite özelliklerinin yanısıra, mikro-organizma – konak etkileşiminde konağın immün durumuna göre verdiği cevap da önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle mikrobiyal patogeneze öğretiminde oluşan konak hasarı ve konağın verdiği immün cevap dikkate alınarak mikro-organizmalar altı sınıfa ayrılabilir. Bu şekilde mikrobiyal patogeneze öğretimindeki önemleri ele alınabilir. Sınıf 1: Sadece konakta zayıf immün cevap durumunda hasara yolağan patojenler. Örnek: *Legionella pneumophila*. Sınıf 2: Konağın immün cevabının zayıf ya da normal olduğu durumda hasara yol açan patojenler. Örnek: Adenovirüsler. Sınıf 3: Uygun konak yanıtı ile ve immün cevabın sonunda konak hasarına yol açan patojenler. Örnek: Sitomegalovirüs. Sınıf 4: Birincil olarak konağın çok güçlü ya da çok zayıf olarak verdiği immün cevap durumunda hasara yol açan patojenler. Örnek: *Aspergillus* türleri. Sınıf 5: İmmün cevap süresince hasara yol açan fakat, hasarın güçlü immün cevapla arttığı patojenler. Örnek: *Shigella* türleri. Sınıf 6: Sadece güçlü immün cevapta hasara yol açan patojenler. Örnek : *Helicobacter pylori*

Sonuç : Mikrobiyal patogeneze öğretiminde konak hasarı ve immün cevap temelli yaklaşım ve mikro-organizmaları buna göre sınıflandırıp ele almak öğretim kolaylığı açısından farklı bir yaklaşım olarak önerilir.

A19-1

**EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ EĞİTİM PROGRAMI'NIN
GELİŞTİRİLMESİNDE GEREKSİNİMLERİN BELİRLENMESİ I:
TOPLUMUN ÖNCELİKLİ SAĞLIK SORUNLARI**

E.Ü.T.F Eğitim Programı Geliştirilmesinde Gereksinimlerin Belirlemesi Proje Grubu

Giriş ve Amaç: Tıp eğitiminin temel amacı ülke sağlık gereksinimlerini karşılayabilecek hekimlerin yetiştirilmesidir. Çok yüklü olan tıp fakültesi eğitim programlarının yeniden düzenlenmesinde toplumun sağlık durumunun analizinin yapılması ve öncelikli sağlık sorunlarının belirlenmesi gereklidir. Bu çalışma bireylerin bildirimleri üzerinden toplumdaki sağlık sorunlarının belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel tipteki araştırma Ağustos 2002 - Mayıs 2003 tarihleri arasında İzmir Metropol ilçelerinde gerçekleştirildi. Sistematik küme örnekleme kullanıldı. Örnek büyüklüğü 4189 olarak saptandı. 3317 kişiye ulaşıldı. Kapsayıcılık oranı % 79'dur. "Hane Halkı Anketi", "Yetişkin Anketi", "1-14 Yaş Anketi" ve "0-11 Aylık Bebek Anketi" olmak üzere dört tip anket uygulandı.

Bulgular ve Sonuç: Ortalama hane büyüklüğü 3.88 ± 1,75' dir. Yetişkinlerin % 46.6'sı erkek, % 53.3'ü kadındır. % 61.7'si evlidir. % 41.8'i ilköğretim mezunu olup, % 4.9'u okur yazar değildir. % 24.6'sının sosyal güvencesi yoktur. Son bir ayda yetişkin bireyleri rahatsız edecek düzeyde sistem şikayetleri sorgulandığında saptanan ilk on semptom sırasıyla:

1	Baş ağrısı	6	Mide ağrısı
2	Sırt ve bel ağrısı	7	İç sıkıntısı
3	Eklem ağrısı	8	Baş dönmesi
4	Yakın veya/ve uzağı görememe	9	Boğaz ağrısı
5	Çabuk yorulma	10	Öksürük olarak belirlenmiştir

"1-14" yaş grubunun % 52.3'ü erkek, % 47.7'si kızdır. Yaş ortalaması 7.73'dür. % 35.3'ünün sosyal güvencesi yoktur. Son bir ayda çocukları rahatsız edecek düzeyde sistem şikayetleri annelere sorulduğunda belirtilen ilk on semptom sırasıyla:

1	Ateş	6	İştah azalması/artması
2	Boğaz ağrısı	7	İshal
3	Öksürük	8	Hırıltılı solunum
4	Burun akıntısı	9	Baş ağrısı
5	Burun tıkanıklığı	10	Karın ağrısı'dır

"0-11 ay" yaş grubunun % 55.8'i erkek, % 41.9'u kızdır. % 32.6'sının sosyal güvencesi yoktur. Son bir ayda bebekleri rahatsız edecek düzeydeki sistem şikayetleri annelere sorulduğunda belirtilen ilk on semptom sırasıyla:

1	Pişik	6	Öksürük
2	Hırıltılı solunum	7	İshal
3	Ateş	8	Kabızlık
4	Kusma	9	Pamukçuk
5	Gaz sancısı	10	Burun tıkanıklığı'dır.

Çalışma sonuçları EÜTF yeni eğitim programının planlanmasında kullanılmaktadır.

*Bu çalışma Devlet Planlama Teşkilatı tarafından desteklenmektedir. Bilgi için: Proje yürütücüsü
Prof. Dr. Feride SAÇAKLIOĞLU sacak@med.ege.edu.tr

A19-2

**EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ EĞİTİM PROGRAMI'NIN
GELİŞTİRİLMESİNDE GEREKSİNİMLERİN BELİRLENMESİ II:
HEKİMLERİN ÖĞRENİLMESİNİ ÖNERDİKLERİ SAĞLIK SORUNLARI**

EÜTF, Eğitim Programı Geliştirilmesinde Gereksinimlerin Belirlenmesi Proje Grubu

Giriş ve Amaç : Tıp eğitiminin yeniden yapılandırılması sürecinde sağlık hizmetlerinin farklı basamaklarında çalışan hekimlerin görüşlerinin alınması önemlidir. Bu çalışma, tıp eğitimi programı içinde yer alması gereken başlıkları saptamayı ve önem değerini ortaya koymayı hedeflemektedir.

Gereç ve Yöntem: Çalışma ardışık turlarda uygulanan anketler aracılığıyla kalabalık gruplarda uzlaşmayı sağlayan "Delphi Tekniği" ile yürütüldü.

Araştırma kapsamına, İzmir İli Bornova Sağlık Grup Başkanlığı (124), kent merkezinde bulunan üç devlet hastanesi (283) ve Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde çalışan tüm hekimler (430) olmak üzere toplam 837 kişi dahil edildi.

Veriler, üç ayrı turda gönderilen anketler ile toplandı. Birinci turda; organ sistemlerine göre sınıflanmış 300 başlıktan oluşan semptom, hastalık ve klinik durum listesi hekimlere gönderildi ve bu başlıkları inceleyerek, listede yer almayan, ancak tıp eğitimi eğitim programında yer alması gerektiğini düşündükleri başlıkları eklemeleri istendi.

Birinci tur anketleri ile eklenen başlıklar gözden geçirilerek ikinci tur anketi olarak kullanılmak üzere 1286 başlıklı yeni liste oluşturuldu. Hekimlerden yeni liste başlıklarını 5'li Likert ölçeğine göre (5 çok önemli – 1 hiçbir önemi yok) puanlamaları istendi. Başlık ortalamaları hesaplanarak üçüncü tur anketi olarak yeniden hekimlere gönderilmiş ve ikinci turda verdikleri puanlar ile ortalamaları göz önünde bulundurarak kararlarını gözden geçirmeleri ve varsa değiştirdikleri puanları yazmaları istendi.

Bulgular ve Sonuç: Hekimlerin %59.6'sı araştırmaya katılmayı kabul etti. Ankete yanıt oranı ikinci turda % 52.1, üçüncü turda % 38.5 olarak gerçekleşti. Uygulanan üç tur sonunda 1286 başlıktan oluşan semptom, hastalık ve klinik durum listesi ve bunların önemlerine ilişkin puan ortalamaları elde edildi. Hekimler başlıkların 707'sini önemli (ort: 3.1 - 4.0), 575'ini çok önemli (ort: 4.1 – 5.0) bulduklarını ifade ettiler. Bu başlıklar projenin bir diğer aşaması uzman panelinde veri olarak ve EÜTF yeni eğitim programının planlanmasında kullanıldı.

Bu çalışma DPT tarafından desteklenmektedir.

**Bu çalışma Devlet Planlama Teşkilatı tarafından desteklenmektedir. Bilgi için: Proje yürütücüsü
Prof. Dr. Feride SAÇAKLIOĞLU sacak@med.ege.edu.tr*

A19-3**EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ EĞİTİM PROGRAMI'NIN
GELİŞTİRİLMESİNDE GEREKSİNİMLERİN BELİRLENMESİ III: ÖĞRETİM
ÜYELERİ SAĞLIK SORUNLARININ NE AĞIRLIKTA NEREDE
ÖĞRENİLMESİNİ ÖNERİYOR ?***EÜTF - Eğitim Programı Geliştirilmesinde Gereksinimlerin Belirlenmesi Proje Grubu*

Giriş ve Amaç: Tıp eğitimi toplumun değişen sağlık sorunlarına çözüm üretecek şekilde yeniden yapılandırılmalıdır. Bu süreçte toplumun öncelikli sağlık sorunları farklı veriler kullanılarak değerlendirilebilir. Tıp eğitimcilerinin görüşlerinin alınması bu verilerin en önemlilerindedir. Uzman panelleri, bilimsel kanıtların bulunmadığı ya da çelişkili olduğu konularda uzmanların görüşlerinden yola çıkarak bilgi sağlayabilecek bir tekniktir.

Gereç ve Yöntem: EÜTF. eğitim programı için gereksinim belirleme sürecinde toplumdaki ve hekimlerden toplanan veriler yanı sıra öğretim üyeleri ile yapılan uzman panelleri de bir araç olarak kullanıldı. Panellerde önceden belirlenmiş, organ sistemleri ve vücut fonksiyonlarına göre gruplanmış sağlık sorunları listeleri sunuldu. Öneriler eklendi. Sağlık sorunları, yaygınlık, klinik özellikleri (fatalite, yaşam kalitesine etkisi, süre, aciliyet, korunma, tanı konulabilirlik ve tedavi edilebilirlik), prototip değerleri, birden fazla disiplinin katkı ve işbirliği ile işlenebilir olma düzeyleri ve en iyi öğrenilebilecek ortamlar açısından değerlendirildi ve sıralandı. Sorunlar yaygınlıklarına göre pratisyen hekimin; A: her yıl birden fazla karşılaşacağı, B: en fazla bir kez karşılaşacağı, C: her yıl karşılaşmayacağı ve klinik özelliklerine göre öncelikli (+) ya da değil (0) olarak sınıflandırıldı. Paneller 2002 kasım ayında tamamlandı.

Bulgular ve Sonuç: 24 panele sistem çalışma gruplarında yer alan 236 öğretim üyesi katıldı.

SİSTEM	A+		A (0)		B+		B (0)		C+		C (0)		Toplam	
	s	%	s	%	s	%	s	%	s	%	s	%	s	%
Davranış Bilimleri	39	88,6	-	-	3	6,8	2	4,5	-	-	-	-	44	5,3
Dolaşım	39	78,0	1	2,0	6	12,0	1	2,0	2	4,0	1	2,0	50	6,0
Duyu	68	61,3	9	8,1	22	19,8	6	5,4	4	3,6	2	1,8	111	13,3
Endokrin-Metabolizma	19	38,8	2	4,1	11	22,4	4	8,2	7	14,3	6	12,2	49	5,9
Genital	28	53,8	6	11,5	4	7,7	4	7,7	2	3,8	8	15,4	52	6,2
Hayatın Evreleri	41	56,9	5	6,9	12	16,7	4	5,6	5	6,9	5	6,9	72	8,6
Kan-Lenfoid	16	36,4	2	4,5	16	36,4	3	6,8	1	2,3	6	13,6	44	5,3
Kas-İskelet	29	41,4	2	2,9	22	31,4	4	5,7	5	7,1	8	11,4	70	8,4
Sindirim	37	43,5	5	5,9	30	35,3	7	8,2	2	2,4	4	4,7	85	10,2
Sinir	12	20,7	-	-	18	31,0	3	5,2	14	24,1	11	19,0	58	7,0
Solunum	22	45,8	1	2,1	12	25,0	4	8,3	9	18,8	0	0,0	48	5,8
Üriner	28	38,9	3	4,2	14	19,4	12	16,7	7	9,7	8	11,1	72	8,6
İki sistem	51	69,9	5	6,8	9	12,3	2	2,7	3	4,1	3	4,1	73	8,8
Üç ve üstü sistem	5	83,3	-	-	2	33,3	-	-	-	-	-	-	6	0,7
TOPLAM	433	51,9	41	4,9	181	21,7	56	6,7	61	7,3	62	7,4	834	100

Öğretim üyeleri, sorunların % 35, 2 sinin yataklı tedavi birimlerinde, % 49,9 unun poliklinik ve acil servislerde, % 9,9 unun birinci basamak sağlık kurumlarında öğrenilebileceği görüşünü bildirdiler. Çalışmanın sonuçları EÜTF yeni eğitim programının planlanmasında kullanılmaktadır.

*Bu çalışma Devlet Planlama Teşkilatı tarafından desteklenmektedir. Bilgi için: Proje yürütücüsü Prof. Dr. Feride SAÇAKLIOĞLU sacak@med.ege.edu.tr

A21

ENGELLİLİK VE FARKINDALIK YARATMA: TIP EĞİTİMİNDEKİ YERİ

Şahin, H.

EÜTF Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Bornova- İzmir

“Tıp öğrencilerinin yararına soyunan bir çocuk aynı zamanda saygınlığını da çıkarmakta”

“Özürlülük”, “sakatlık” ve “engellilik” kavramları, bunlar arasındaki farklar ve dünyadaki dağılımı sıklıkla karşılaşılan başlıklardır. Bu sözcüklerin veya ayrımlarının, gerçek yaşamda karşılığını bulmak olası değildir. Engelli kişinin toplumdaki diğer bireylere göre farklı hizmet gereksinimlerinin olduğunun bilinmesi daha önemlidir.

Araştırmalar; engelli bireylerin sağlık hizmeti alırken; iletişimden memnun olmadığını, sağlık çalışanlarının rahatsız edici tutumları ile karşılaştığını, neşeli olmaya zorladığını ve bilgilendirmenin kısaldığını, sağlık çalışanlarının ise engelliliği fiziksel engel olarak algıladıklarını ve engelli bireyin pasif alıcı, itaatkar ve minnettar olması gerektiğini düşündüklerini göstermektedir.

Eşitsizlikler yönüyle eğitim programlarında yer alan engellilik, son yıllarda engelliliğin daha iyi anlaşılması, tıbbın baskısını kırma, engellilerin psiko-sosyal, entelektüel ve fiziksel gereksinimlerine ve interaktif tedavi davranışlarına odaklanma ve sakatmış gibi davranma (empati geliştirme) konularıyla değişmiştir.

“Engellilik ve farkındalık yaratma” tıp eğitiminde; hekimlerin meslek yaşamlarında ayrımcılık yapmasını önleme ve gereksinimleri hissetme ve sağlık hizmetinin verimini artırmayı amaçlamaktadır. Bu eğitimler; engellilik ve rehabilitasyonla ilgili kavramları, klinik rehabilitasyonu, multidisipliner yaklaşımın önemini, cinsellik ve engelliliği, zor hastalarla iletişimi, engelli bireylerin toplumda desteklenmesini kapsamaktadır. Eğitimlerde, engelli bireyler, özel eğitimli eğiticiler, aileler ve öğrenciler eğitici olabilmektedir. Klinikte ve evde engelli ziyareti, toplumda engelliler ile ilgili kurumları ziyaret ve engelli simülasyonu dikkati çeken farkındalık yaratma uygulamalarıdır. Ev ödevleri, OSCE, kitap okuma ve proje hazırlama kullanılan değerlendirme tekniklerindedir.

EÜTF eğitim programının yeniden yapılandırılırken, engellilik ve farkındalık yaratma konusunun, ikinci sınıf öğrencilerine Toplum Sağlığı ve Alan Dikey Koridoru içinde “Engellilik, Bedensel Bütünlük ve Ayrımcılık” başlığıyla kuramsal ve uygulamalı olarak verilmesi planlanmıştır.

hsahin@med.ege.edu.tr

A22

**AKILCI İLAÇ KULLANIMI EĞİTİMİNDE GEREKSİNİM BELİRLEME:
DİŞHEKİMLİĞİ DENEYİMİ**

Öcek, Z. A*., Şahin, H**., Akdeniz G***.

*Ege Üniversitesi İlaç Geliştirme Farmakokinetik Uygulama ve Araştırma Merkezi

**Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

***Ege Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Oral Diagnoz ve Radyoloji Anabilim Dalı

Amaç: Dişhekimlerinin antibiyotik kullanımı konusundaki bilgilerini değerlendirerek, akılcı ilaç kullanımına yönelik eğitim gereksinimlerini belirlemek

Yöntem: Birinci basamakta çalışanlara göre daha sık reçete yazmaları nedeniyle Ege Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi (EÜDF) ve İzmir Eğitim Diş Hastanesi (İEDH) hekimleri araştırmanın hedef grubunu oluşturmuştur. EÜDF’de çalışan 141 dişhekiminin % 66.7’sine (94), İEDH’de çalışan 91 dişhekiminin % 74.7’sine (91) ulaşılmıştır.

Veriler dişhekimleri tarafından yanıtlanan bir anket aracılığıyla toplanmıştır. Ankette meslek deneyimi, ilaçlar hakkındaki bilgi düzeyi ve bilgi kaynakları sorgulanmıştır. En sık reçetelenen beş antibiyotiğin ticari isimlerinin yazılması istenmiş, bu isimler değerlendirme sırasında jenerik isme dönüştürülmüştür. Hekimlerden bir dizi durumda tedavi ve profilaktik amaçlı antibiyotik uygulamasının endike olup olmadığını belirtmeleri, akılcı olmayan ilaç kullanımının beş sonucunu tanımlamaları ve hastalarına reçete yazmadan önce yönelttikleri soruları yazmaları istenmiştir.

Bulgular: İlaçlarla ilgili en önemli bilgi kaynağının ilaç firması temsilcileri olduğu belirlenmiştir (%53.1). En sık reçetelenen antibiyotikler spiramisin (%57.4) ve amoksisilin+klavülonik asittir (%52.5). Antibiyotik tedavisinin endike olduğu en sık bildirilen durumlar akut periapikal apse (%66.7), alveolit (%65.4) ve sinüzittir (%63.6). Hekimlerin önemli bir bölümü bakteriyel endokardit (%90.7) ve kalp kapakçığı protezi (%79.6) varlığında diş çekiminden önce profilaksi uygulanması gerektiğini belirtmiştir. Önemli sayıda dişhekiminin endike olmayan durumlarda da antibiyotik kullandığı belirlenmiştir. Direnç gelişimi antibiyotiklerin akılcı olmayan kullanıma bağlı en sık (%81.5) bildirilen sonuçtur. Hekimlerin %87.0’ının reçete yazmadan önce hastalarının ilaç alerjilerinin olup olmadığını sorguladığı belirlenmiştir.

Sonuçlar: Dişhekimlerine yönelik akılcı ilaç kullanımı eğitimlerinde “tedavi edici ve profilatik amaçlı antibiyotik endikasyonları”nın öncelikli bir yere sahip olması gerektiğine karar verilmiştir.

A23

**CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDE
YABANCI DİLLE EĞİTİM KONUSUNDA ÖĞRETİM ÜYELERİNİN
TUTUM VE GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yereli K., Gündüz K., Aslan A., Yüksel H., Taneli C., Vatansever S., Yorgancıoğlu A., Kandiloğlu A.R., Ünlü H.

Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Mezuniyet Öncesi Eğitim Komisyonu, Manisa

Giriş ve Amaç: Ülkemizde eğitim vermekte olan Tıp Fakültelerinden yabancı dille eğitim veren Doğu Anadolu Bölgesinde İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Orta Anadolu Bölgesinde Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Marmara bölgesinde ise İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi ve Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi mevcut bulunduğu dikkate alınarak, Ege Bölgesinde böyle bir fakültenin Celal Bayar Üniversitesi Tıp fakültesi bünyesinde gerekliliği hakkında 2002 – 2003 öğretim yılı başlamadan öğretim üyelerimiz arasında bir anket düzenlenmiştir.

Yöntem ve Bulgular: Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi bünyesindeki 150 öğretim üyesinin 117'sinin (%78) katıldığı bu ankette; 50 (%43) öğretim üyesi İngilizce ağırlıklı bir tıp eğitiminin fakültemiz bünyesinde oluşturulabileceğini ifade ederken, 62 (%53) öğretim üyesi ise İngilizce ağırlıklı bir tıp eğitim modeli uygulamanın gereksiz olduğu şeklinde görüş belirtmişlerdir. 5 (%4) öğretim üyesinin bu konudaki görüşü çekimser doğrultuda olmuştur. İngilizce ağırlıklı tıp eğitimine evet diyenlerin %6'sı (7 öğretim üyesi) bu tıp eğitime geçişin kısa vadede olabileceğini belirtirken, %26'sı (31 öğretim üyesi) bu sürenin orta vade olması gerektiğini, %10'u ise uzun bir vadenin gerekliliğini belirtmişlerdir. İngilizce tıp eğitimine hayır diyen öğretim üyelerinin büyük çoğunluğu eğitim alt yapısı sorunlarını ve bilim dilinin Türkçe olması gerekliliğini gerekçe olarak göstermişlerdir.

Sonuç: Türkiye'deki genç tıp fakültelerinden biri olan Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesinde bilim dilinin Türkçeleşmesini güçlendirmek ve hekimlik mesleğinde halkla iletişimde anadilin iyi bilinmesinin öneminden yola çıkılarak tıp eğitim dilinin anadilimiz Türkçe olarak kalmasının daha uygun olacağı yönündeki görüş öğretim üyelerince kabul görmektedir. Ancak, İngilizce ağırlıklı tıp eğitimine hayır diyen tüm öğretim üyelerinin ortak görüşü tıp fakültesinden mezun olan bir hekimin güncel gelişmeleri takip edebilmesi için mutlaka iyi derece İngilizce bilmesi gerektiğidir. Bu nedenle az olan İngilizce derslerinin arttırılarak altı senelik eğitimin tümüne yayılması görüşü tüm öğretim üyelerince benimsenmiştir.

A24

**CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DÖNEM 1 VE DÖNEM 2
ÖĞRENCİLERİNİN TIP EĞİTİM SİSTEMLERİNE DAİR**

TUTUM VE GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yereli K., Yüksel H., Vatansever S., Yorgancıoğlu A., Kandiloğlu A.R., Taneli C.,
Aslan A., Gündüz K.

Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Mezuniyet Öncesi Eğitim Komisyonu, Manisa

Giriş ve Amaç: Yaşamımızın önemli bir parçası olan eğitim, temel uğraş alanı insan hayatı olan hekimlik mesleğinde daha da önemli rol oynamaktadır. Bir yaşam boyu devam etmesi gereken Tıp Eğitiminin ilk basamaklarının ayrı bir özen ve önemi gerektirdiği kaçınılmaz bir gerçektir. Bu nedenle Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi 2002 – 2003 Eğitim ve Öğretim yılından itibaren klasik tıp eğitim sistemi yerine entegre tıp eğitim sistemini uygulamaya koymuştur. Tıp Fakültesi 1. döneminde yeni başlayan bu eğitim sistemi, 2. dönem öğrencilerinin kendi istekleri doğrultusunda bu yılda da uygulanmaya başlamıştır. İlk yılını klasik sistemde okuyan bu öğrencilerimiz yeni sistemin avantaj ve dezavantajlarını en iyi görebilen kişiler olmuştur.

Yöntem ve Bulgular: Yeni uygulamaya konulan entegre eğitim sistemi ve uygulamadan kaldırılan klasik eğitim sistemlerinin karşılaştırılması sağlayabilecek bir soru formu oluşturulmuş ve sadece yeni sistemi bilen toplam 53 dönem 1 öğrencisinden 46'sına (%83.6) ve hem yeni hem de eski sistemi bilen toplam 55 dönem 2 öğrencisinden 30'una (%54.5) olmak üzere toplam 76 öğrencimize uygulanmıştır. Genel olarak, entegre eğitim sistemi 76 öğrencinin 40'ı (% 52.6) tarafından iyi olarak nitelenirken, bu oran dönem 1 öğrencileri arasında %60.9, dönem 2 öğrencileri arasında ise %40 düzeyinde gözlenmiştir. Klasik eğitim sistemi ise, genelde 36 öğrenci (%47.4) tarafından kötü bir sistem olarak nitelenmiştir. Dönem 1 öğrencileri klasik eğitim sistemini en sık olarak %54.3 ile kötü olarak değerlendirirken, dönem 2 öğrencileri aynı sistemi %40'la orta olarak değerlendirmişlerdir. Her iki sistemin birbirine olan üstünlüklerinin değerlendirildiği bir soruya ise genel olarak 76 öğrencinin 71'i (%93.4) entegre eğitim sisteminin daha iyi olduğunu düşündüklerini bildirmişlerdir. Bu konuda dönem 1 (%93.5) ve dönem 2 (%93.3) öğrencilerinin görüşleri arasında da büyük bir fark bulunmamaktadır.

Sonuç: Öğrencilerimizin fakültemiz eğitim sistemine bakışı değerlendirildiğinde, entegre eğitim sisteminin benimsendiği ve klasik sisteme olan üstünlüklerinin anlaşıldığı gözlenebilmektedir. Bununla birlikte, her iki dönem öğrencilerinin ortak görüşleri doğrultusunda önümüzdeki yıllarda özellikle ceza puanı ve finallerden muaf tutulma konularında sistemde revizyonlar yapılması gerekliliği de ortaya çıkmaktadır.

A25

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYELERİNİN TIP EĞİTİMİNE İLİŞKİN DÜŞÜNCELERİ

Uskun, E.*, Doğan, M.*, Kişioğlu, A.N.*, Baylan, S.*, Uzun, E.*, Akkaya Baysal, V.**

* SDÜ Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı - ISPARTA

** SDÜ Tıp Fakültesi Dekanlığı - ISPARTA

Tıp Eğitiminin temel amacı "Bütün toplumun sağlık düzeyini yükseltici, nitelikli hekimler" yetiştirmektir. İyi bir hekim, birinci basamakta birey ve çevreye yönelik koruyucu hekimlik yapabilen, toplumda sık görülen hastalıkları, ölüm nedenlerini bilen, bu hastalıkların güncel tanı ve tedavi yöntemlerini uygulayabilen, ekip çalışmasına önem veren, yönetim konusunda yeterli bilgi düzeyine sahip, toplumla iletişim kurabilen, bilgiye ulaşabilen, ülkesinin sağlık sorunlarını bilen ve çözüm arayan bir kişi olarak yetiştirilmelidir.

Bu araştırma Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyelerinin tıp eğitimine ilişkin düşüncelerini, bu konuda gelişmelere bakış açılarını öğrenmek ve önerilerini almak amacıyla planlanmıştır. Bu amaçla öğretim üyelerinin %72.8'ine (n=102) ulaşılmış ve anket uygulanmıştır.

Araştırma grubunun yaş ortalaması 39.5 ± 5.8 olup, 83 (%87.3)'ü erkekti. Öğretim üyeleri ortalama 15.7 ± 5.7 yıl önce fakülteden mezun olmuştu ve 6.1 ± 5.0 yıldır öğretim üyeliği yapmakta ve ayda ortalama 21.7 ± 18.9 saat derse girmekte idi. Grupta çoğunluğu son bir yıl içinde olmak üzere, 34 kişi (%33.3) daha iyi tıp eğitimi ile ilgili (en az bir) etkinliğe katılmıştı. Öğretim üyelerinin 85 (%83.3)'i etkili eğitim yöntemleri hakkında bilgi almak istemekteydi. Öğretim üyelerinin 36 (%35.3)'sı birinci basamak sağlık hizmeti vermede yeterli ve iyi pratisyen hekim yetiştirmeyi, 18 (%17.7)'i TUS'da başarılı olacak hekim yetiştirmeyi hedeflediğini belirtmişti.

Tıp fakültelerinde verilen eğitimler, eğitici merkezli ve androgojik eğitim tekniklerinin kullanılmadığı, büyük sınıf dersleri halinde sunuldukça; beceri geliştirme ve ustalaşmaya yönelik olmayan teorik düzeyde bilgi almış; eğitim hedefleri belirlenmedikçe, ülkesinin sağlık sorunlarından uzak, uzmanlığa özendirilmiş, birinci basamak hizmet organizasyonunu ve yürütülmesini bilmeyen hekimler mezun olacaktır. Ne mutlu ki araştırmanın sonucunda, fakültemiz öğretim üyelerinin bu kaygıları taşıdığı ve tıp eğitimine önem verdiği görülmüştür.

A26

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL VE PSİKOLOJİK ÖZELLİKLERİ VE FAKÜLTELER ARASI FARKLILIKLARI

Uskun, E.*, Kişioğlu. A.N.*, Öztürk M.*, Baylan. S.*

* SDÜ Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD. /ISPARTA

Üniversiteler, sosyal ortamı, arkadaş ilişkilerinde belli kalıpları kırması, kişinin yaşadığı ortamdaki şartları zorlamasının yanında; bir meslek sahibi olma ve geleceğe yön verme idealleri olan ve yeni bir okula, yeni bir kente ve yabancı bir çevreye uyum sağlama çabaları içindeki öğrencilerde değişik psikolojik sorunların ortaya çıkmasına yol açabilmektedir.

Bu araştırmada Süleyman Demirel Üniversitesi (SDÜ)'nde değişik fakültelerdeki öğrencilerin sosyal ve psikolojik özelliklerinin eğitim süreciyle ilişkisini değerlendirmek ve bu özelliklerde fakülteler arası farklılıklar olup olmadığını değerlendirmek amaçlandı.

Bu amaçla planlanan kesitsel çalışmada, 2003 Aralık ayında SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Sağlık Meslek Yüksekokulu, Veterinerlik Fakültesi ve Tıp Fakültesi'nin 1., 4. ve son sınıflarında okumakta olan 530 öğrenciye ulaşıldı. Öğrenciler önceden hazırlanmış anketle birlikte Genel Sağlık Soru Anketi, Uyarlanmış Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ), Spielberger Durumluluk ve Sürekli Kaygı Envanteri (STAI) de uygulandı.

Araştırmaya katılanların yaş ortalaması 20.7 ± 2.3 'dü ve %51.3'ü erkekti. %44.5'i 1. sınıfta okumaktaydı. Grubun %81.1'i okuduğu bölüme isteyerek gelmişti, %29.2'si yeniden üniversite sınavına girmeyi düşünmekteydi. Yaşam sorunlarından öğrencilere en çok sıkıntı veren durumlar; sırasıyla başarı endişesi ve sınav sistemi idi. Tıp Fakültesi öğrencilerinde bu iki durumdan önde ve 1. sırada TUS kaygısı gelmekte idi. BDÖ ve STAI ölçeklerinin her ikisinde de en yüksek puan ortalaması (en yüksek depresyon ve kaygı durumu) Mühendislik Mimarlık Fakültesi'nden araştırmaya katılan öğrencilerde bulundu. Her iki ölçekte de Tıp Fakültesi öğrencileri en düşük puan ortalamalarına sahipti.

Araştırmanın sonucunda tüm fakültelerdeki öğrencilerin başarı ve sınavlarla ilgili endişeleri olduğu ve Tıp Fakültesi öğrencilerinin TUS kaygısı dışında diğer fakültelerin öğrencilerine göre daha düşük depresyon ve kaygı düzeyine sahip oldukları belirlendi.

A27

AMELİYATHANE PERSONELİ ARASINDA EĞİTİM DÜZEYİNİN CERRAHİ EL YIKAMA SÜRESİ VE TEKNİĞİ ÜZERİNE ETKİSİ

Uzunköy, A.

*Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi G. Cerrahi Anabilim Dalı, Ameliyathaneden Sorumlu Öğretim Üyesi
Şanlıurfa*

Amaç: Postoperatif enfeksiyonların önlenmesi için ameliyathanede asepsi ve antisepsi tekniklerine titizlikle uyulması gerekir. Ameliyathanede sterilizasyon kurallarına uyulmaması cerrahi alan enfeksiyonlarında önemli bir artışa neden olmaktadır. Cerrahi el yıkama operasyona girecek ekibin ciddiyetini gösteren hemen tamamen kişisel faktörlere bağlı düzeltilebilir bir uygulamadır. Bu çalışmamızda ameliyathanede görev yapan değişik eğitim düzeyine sahip operasyon ekibinin cerrahi el yıkama alışkanlıkları süre ve cerrahi teknik açısından değerlendirildi.

Metod: Birbirinden bağımsız üç gözlemci tarafından cerrahi operasyonlara giren 22 stajyer öğrencinin 45 defa, 17 hemşirenin 116 defa, 14 ilk yıl asistanın 97 defa, 18 iki ve üzeri yıllık asistanın 108 defa ve 26 öğretim üyesinin 93 defa olmak üzere toplam 97 operasyon ekibinin 459 cerrahi el yıkaması süre ve teknik (kademeli yıkama ve yıkama esnası ve sonrasında el ve kolların pozisyonları) açısından değerlendirildi.

Sonuçlar: Yıkama süreleri ortalama 1.62 dakika olup, gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yoktu ($p>0.05$). Stajyer öğrencilerin %58'inin, hemşirelerin % 23'ünün, ilk yıl asistanlarının %35'inin, diğer asistanların %27'sinin, öğretim üyelerinin %23'ünün el yıkama tekniğine uymadığı gözlemlendi. Yıkama tekniği açısından stajyer öğrenciler ($p<0.05$) dışında, diğer operasyon ekibi arasında anlamlı farklılık gözlenmedi ($p>0.05$).

Çıkarımlar: Cerrahi operasyona giren ekibin cerrahi el yıkama süresine uyduğu, ancak, teknik açısından aynı hassasiyeti göstermediği ve bunun eğitim düzeyi ile ilgili olduğu gözlenmektedir. Bu nedenle, operasyona alınacak stajyer öğrencilere ve ilk yıl asistanlarına mutlaka asepsi ve antisepsinin önemi ve teknikleri anlatılmalı ve uygulamalarla örnek olunmalıdır.

A28

ÖĞRENCİLERDE BİYOLOJİK RİTM

Özoğul E., Emir B.R., Ayraller H., Saygılı M., Yıldız B.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi 2002-2003 Eğitim-Öğretim Yılı Dönem 1 öğrencileri

Bu çalışmanın amacı, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi 2002-2003 eğitim-öğretim yılı Dönem 1 öğrencilerinde biyolojik ritmin uyku, çalışma düzeni ve çalışma verimi yönünde araştırılmasıdır. Bu amaçla hazırlanan anket formu 70 öğrenciye uygulanmıştır.

Anketi yanıtlayan öğrencilerin %70'i kadın, %30'u erkektir. Öğrencilerin %76'sı herhangi bir sağlık problemlerinin olmadığını belirtmiştir. Belirli bir uyku düzeni olan öğrenci oranı %58.6 dır ve öğrencilerin %82'si uyku düzeninin bozulmasının fiziksel ve zihinsel olarak etkilediğini ifade etmiştir. Öğrencilerin %84'ünün kendisine ait bir çalışma ortamı var olup, %44.3'ü belirli bir ders çalışma düzeni olduğunu, bozulmasının başarıyı etkilediğini (%86.8) belirtmiştir. En fazla verim alınan çalışma saatleri periyodu, öğrencilerin %75'i tarafından "1 adet 3 saatlik periyot" olarak tercih edilmiştir. Öğrencilerin %36.4'ü üç, %34.5'i iki, %14.5'i bir, %14.5'i de dört ve üstünde hobisi olduğunu ifade etmiştir.

En verimli çalışma saatleri periyodu olarak değişik 1 adet 3 saatlik periyot belirten öğrencilerin sınav not ortalamalarında fark bulunmamıştır. Bu da, bireylerin zihinsel ve bedensel performanslarında bir biyolojik ritm olabileceğini düşündürmektedir. Hobi cinsi ile öğrencilerin not ortalaması arasında anlamlı ilişki olmaması, performansın yüksek olduğu zamanların düzenli ve verimli bir çalışmayla değerlendirildikten sonra hobilerle uğraşmanın başarıyı olumsuz etkilemeyeceğini düşündürmektedir.

A29

İNGİLİZCENİN ETKİSİYLE TIP DİLİNDE YAPILAN HATALAR

Yakıncı, C., Aydın, Ö., Bıçak, U., Öncül, M.

İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi Pediatri Anabilim Dalı, Malatya

Toplumların başarıyı yakalaması kendi dillerini; karşılıklı iletişimi ise ortak dili kullanmalarına bağlıdır. Ülkemizde bilimsel gelişimin sağlanması için kendi dilimize değer vermemiz ve ortak standartlar oluşturmamız gerekir. Bu çalışmada, tıptaki kısaltma ve terimlerin kişiye göre değişik şekillerde, İngilizce'den etkilenme sonucu hatalı kullanılmasına değinilmektedir. Değişik Türkçe tıp kitaplarını ve makalelerini incelediğimizde, kısaltmaların ve terimlerin İngilizce'nin etkisiyle farklı ve hatalı şekilde kullanıldığını görmekteyiz.

İngilizcesi	Hatalı kullanımı	Türk Dil Kurumu'na göre
magnetic	magnetik	manyetik
3.2	3.2	3,2
asthma	asthma	astım
L (litre)	L, lt	l
laryngitis	larengitis	larenjit
allergy	allerji	alerji
virus	virus	virüs
gangrene	gangren	kangren
pharyngitis	farengitis	farenjit
infarction	infarktüs	enfarktüs
candidiasis	kandidiyaz	kandidoz

İngilizcenin tıpta ortak dil olması, tıptaki temel eğitim kitaplarının ve yapılan çalışmaların bu dilde hazırlanması bu alanda çalışan ve öğrenim gören insanların bu dile hakim olmaları ve kullanmalarını zorunlu hale getirmektedir. Tıpta sağlanan gelişmeler ve internet kullanımındaki artmaya paralel olarak, birçok yeni terim ve kısaltma dildeki temel kriterler gözetilmeden, bilim çevreleri tarafından özümsemeden, taklit edilmekte veya kişisel tercihlere göre kullanılmaktadır.

Dil canlı organizma gibidir. Şartlara ve zamana uyum gösterir, başka dilleri etkileyip onlara kelimeler, kavramlar verebildiği gibi bunları başka dillerden de kendi bünyesine alır. Diller arasında kelime ve kavram alışverişi her zaman olacaktır ve olmalıdır. Ancak bilim adına konuşan ve yazan herkes ortak bir sorumlulukla ana dilini iyi bilmeli, doğru ve iyi yazmalıdır. Bizlere düşen esas görev, yeni terimler için mümkün olduğunca Türkçe karşılıklar bulmak ve kısaltmaları kişisel tercihlerimizden öte belli standartlar dahilinde kullanmaya çalışmaktır.

cengizyakinci@hotmail.com

A30**TIP TERİMLERİNDE ANLAM BİRLİĞİ**

Yakıncı, C., Bıçak, U., Aydın, Ö., Öncül, M.

İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi Pediatri Anabilim Dalı, Malatya

Hızla gelişen Tıp biliminde, her geçen gün yeni terimler ortaya çıkmakta ve var olan bilgi birikimi bir çığ gibi büyümektedir. Bununla beraber değişik kaynaklarda terimlerin farklı anlamlarda kullanılması bilgi alışverişini zorlaştırmaktadır. Tıp eğitiminde anlam içeriğinde standardizasyonun sağlanması; sunulan bilginin anlam kargaşası oluşturmadan herkes tarafından kolayca anlaşılmasına olanak sağlayacaktır. Bu farklılıkları gösteren örnekler aşağıda verilmiştir.

TERİMLER	AÇIKLAMALARI		
	Kaynak 1	Kaynak 2	Kaynak 3
Prematürite	38 (37 + 6 gün) gebelik haftasından daha erken doğan bebeklerdir.	37 gebelik haftasından daha erken doğan bebeklerdir.	
Postmatürite	Gebelik yaşı 42 haftadan fazla olan bebeklerdir.	Gebelik yaşı 41 haftadan fazla olan bebeklerdir.	
Süt çocukluğu (infant) dönemi	1 ay – 12 ay	0 – 11 ay	0 – 2 yaş
Oyun çocukluğu dönemi	1 – 3 yaş	1 – 5 yaş	
Embriyonel dönem	0 – 8 hafta	0 – 10 hafta	
Febril konvülsiyon	5ay-5yaş arasında görülür.	6ay-5yaş arasında görülür.	
Anemi	Hemoglobin değerinin 11g/dl nin altına inmesidir.	Eritrosit sayısı ve/veya hemoglobin düzeyinin sağlıklı kişilerdeki normal değerlerinin altına inmesidir.	
Kolostrum	Doğumdan sonra ilk yedi gün üretilen süte denir.	Gebeliğin son üç aylık döneminden itibaren alveolleri dolduran ve doğumdan bir aç gün sonraya kadar salgılanmaya devam eden süte denir.	İlk günlerde salgılanan süte denir.
Gecikmiş puberte	Sekonder cinsiyet karakterlerinin, erkekte 15, kız çocukta 13,5 yaşına kadar belirmemiş olmasına denir.	Kız ve erkek çocuklarda ergenlik belirtilerinin normal ortalama görülme yaşından en az 2 SD (yıl) geçmesine karşın ortaya çıkmamasıdır.	Sekonder cinsiyet karakterlerinin, erkekte 14, kız çocukta 13 yaşına kadar belirmemiş olmasına denir.

cengizyakinci@hotmail.com

A31

KADER Mİ? İRADE Mİ? BİZ BURAYA NASIL GELDİK?

Yavuz F., Kenar G., Bolayır H.A., Kaymak Z.A., Özbenli M.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi 2002-2003 Eğitim-Öğretim Yılı Dönem 1 öğrencileri

Aile baskısı, iş kaygıları, ÖSS engeli derken kendimizi tıp fakültesinde bulduk. Acaba biz doktorluğa uygun muyduk? Kararımızdan mutlu muyduk?

Bu çalışmada, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi (AÜTF) 2002-2003 Eğitim-Öğretim Yılında Dönem 1'den 100 öğrenciye tıp tercihine yönlendiren nedenler ve tercih sürecine ilişkin görüşlerini sorgulayan bir anket uygulandı.

Anketi yanıtlayan öğrencilerin %62'si uzun bir düşünme süresi (1 yıldan fazla) sonunda, kararını vermiş, % 91'i kendi isteği ile tıp eğitimine yöneldiğini ifade etmiştir. Tıp tercihinde gelecekte iş kaygısının da etkili olduğunu belirten öğrencilerin oranı % 72'dir. Öğrencilerin %55'i bütün tercihlerini tıp yönünde yapmıştır. Tıp tercihinde %31 oranında dersane ve okul öğretmenlerinin yönlendirmesi etkili olmuş, anne ve babaların %58'i de çocuklarının tıbbi tercih etmesini desteklemiştir. "Gelecek kaygısı, baskı ve yönlendirme olmasaydı tercihiniz ne olurdu?" sorusuna öğrencilerin %45'i tıbbi tercih edeceğini ifade etmiştir. Öğrencilerin %83'ü tıpta olmaktan mutlu olduklarını, %76'sı da mezun olduktan sonra ne yapmak istediklerine karar verdiklerini belirtmişlerdir.

Elde edilen bulgular, tıp fakültesine öğrencilerin büyük çoğunlukla kendi istekleri ile geldiğini, ailenin istekleri, ÖSS puanı, iş ve para kaygısının bu isteğin şekillenmesinde rol oynadığını göstermiştir. Ancak, AÜTF Dönem 1 öğrencileri tıp okumaktan mutludur ve mesleklerinde iyi yerlere gelme konusunda kararlıdır.

A32

TIP ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL FAALİYETLERE KATILIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Yıldırım, S., Altıparmak, G., Kaypak, O., Kısaarslan, M., Özdemir, İ.,
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi 2002-2003 Eğitim-Öğretim Yılı Dönem 1 öğrencileri

Toplumda tıp öğrencilerinin sosyal faaliyetlere katılımlarının kısıtlı olduğu düşünülmektedir. Hatta, bu yargının üniversiteye giren öğrencilerin tercihlerini etkilemesi söz konusudur.

Amaç: Toplumda var olan yargının objektif ve tutarlılığının araştırılmasıdır.

Yöntem: AÜTF 2002-2003 eğitim-öğretim yılı Dönem 1 öğrencilerine sosyal faaliyetlerine katılımlarını sorgulayan bir anket formu uygulanmıştır. Çalışmaya 100 öğrenci katılmıştır.

Bulgular: Anketi yanıtlayanların %48'i sosyal faaliyetlere yeterince katıldığını, %37'si katılmadığını, %15'i de kararsız olduğunu ifade etmiştir. Erkek öğrencilerin %92'si, kız öğrencilerin ise %95'i en az bir sporla uğraştığını belirtmesine rağmen, öğrencilerin %38'i spora ayda bir defadan daha az zaman ayırdıklarını belirtmiştir. Sinemaya ayda bir defa giden öğrencilerin oranı %20 iken, ayda bir defadan az gidenlerin oranı %23'dür. Öğrencilerin %35'i ayda birkaç saat, %38'i ise aklına geldikçe kitap okuduklarını ifade etmişlerdir.

Bulgular, AÜTF Dönem 1 öğrencilerinin sosyal faaliyetlere çok fazla zaman ayırmadıklarını göstermektedir. Bunda, tıp eğitiminin ağırlığının etkili olduğu düşünülse de, bu durumun nasıl ortadan kaldırılabilceğinin tartışılmasında yarar vardır.

A33

MESLEKSEL İNGİLİZCE KONUSUNDA ÖĞRENCİLERİMİZİN GÖRÜŞLERİ

Sarioğlu-Büke, A., Zencir, M., Erdem, E., Bağcı, H.

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin mesleksel İngilizce eğitimi ile ilgili görüşleri alınarak yürürlükteki kanun ve yönetmelikler çerçevesinde bu derslerin verimliliğini artırmak amacı ile bir anket çalışması yapılmıştır. Bu amaçla dönem I, II, III, öğrencilerine (135 öğrenci) 2001-2002 eğitim-öğretim yılı sonunda uygulanan anket toplam 126 öğrenci tarafından tamamlanmış ve değerlendirilmeye alınmıştır.

Dönem I öğrencilerimizin %60.0'ı, Dönem II öğrencilerimizin %48.9'u, Dönem III öğrencilerimizin ise %71.8'i mesleksel İngilizce eğitimini gerekli bulmuşlardır. Ancak mesleksel İngilizce eğitiminden memnun olmadığını belirten öğrenci yüzdesi %61.3'tür. Öğrencilerimizin %48.8'i İngilizce bir sunumu izlemekte zorluk çekeceklerini, %16'sı ise kesinlikle izleyemeyeceklerini belirtmişlerdir.

Hazırlık sınıfından itibaren mesleksel İngilizce'ye eğilinmesini ve tıbbi İngilizce terimlerin verilmesini tüm öğrencilerin %81.3'ü gerekli bulmuştur. Latince terimlerin verilmesini ise öğrencilerimizin %86.3'ü istemiştir. Tüm dönemlerin %60.3'ü konular seçilirken modülle veya blokla ilgili olmasını istemiştir. Öğrencilerimizin derste kullanılacak araç gereç ile ilgili önerileri tıbbi makale kullanılması, video sunumu yapılması ve internet kullanılması şeklindedir. Tüm dönemlerin %82.1'i akademik ortalamaya etkisi olmasını istememiştir. Anketin sonunda öğrencilerin yazılı önerileri de alınmış ve tıbbi İngilizce ve Latince terimlerin hazırlık sınıfından itibaren verilmesini istedikleri gözlenmiştir. Öğrencilerin bir diğer istekleri tıbbi İngilizce terimlerin Tıp Fakültesi öğretim üyeleri tarafından verilmesi yolunda olmuştur.

Öğrencilerimizin önemli bir kısmının mesleksel İngilizce'yi gerekli buldukları, ancak eğitimle ilgili bazı şikayet ve istekleri olduğu gözlenmiş, bunlardan yola çıkılarak bazı düzenlemeler yapılması yoluna gidilmiştir.

A34

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRECI VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ TIP BİLİŞİMİ ANKET SONUÇLARI

Akpınar E.*, Gülşen M.**, Saatçı E.***, Uzun S.****, Bıçakçı K.*****, Yarkın F.*****, Topaloğlu A.K.*****, Bayazıt A.*****

*Yrd. Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.D.

**Prof. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji A.D.

***Yrd. Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.D.

****Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji A.D.

*****Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyodiagnostik A.D.

*****Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji A.D.

*****Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Pediatri A.D.

*****Yrd. Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Pediatri A.D.

Giriş ve Amaç:Tüm dünyada sağlık çalışanları; verilerin ve bilgilerin sistematik olarak işlenmesinin yarattığı olanaklar, bu tekniğin kısıtlamaları ve bunun kalite kontrol ve karar verme süreçleri üzerinde yarattığı etkiler konusunda yeterli bilgiye sahip değildir. Sağlık çalışanları, mesleki pratiklerini geliştirmek için bilgi kaynaklarını daha iyi kullanmak istemekte, bunun için sıklıkla hakkında fazla bilgi sahibi olmadıkları bilgi teknolojilerini kullanmaları gerekmektedir. Fakat, sağlık hizmetinde ve tıpta verilerin ve bilgilerin sistematik olarak işlenmesi için sağlık çalışanlarının sağlık bilişimi veya tıp bilişiminde iyi bir eğitim almış olmaları gerekmektedir.

Yöntem ve Gereçler: 2001-2002 öğretim yılında Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi'ndeki 4., 5. ve 6. dönem öğrencilerine, tüm anabilim dallarındaki araştırma görevlisi ve öğretim üyelerine 9 soruluk anket formları dağıtılmış ve alınan yanıtlar istatistiksel olarak değerlendirilmiştir .

Bulgular: Araştırmamıza; 49 profesör (% 15.2), 23 doçent (% 7.1), 24 yardımcı doçent (%7.4), 14 öğretim görevlisi uzman doktor (% 4.3), 107 araştırma görevlisi (% 33.1) ve 106 öğrenci (% 32.8) olmak üzere toplam 323 kişi katılmıştır.

Tablo I : Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Bilişimi Çalışma Grubu Anket sonuçlarının istatistiksel analizi (n=323)

	EVET		HAYIR		FİKRİM YOK	
	n	% *	n	% *	n	% *
Tıp Eğitiminde bilişimin gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?	312	96,6	2	0,6	9	2,8
Tıp eğitiminde bilişime hemen geçilmeli mi?	288	89,2	13	4,0	22	6,8
Kendinizi tıp eğitiminde bilişim için yeterli buluyor musunuz?	183	56,7	101	31,3	39	12,1
Evinizde bilgisayar var mı?	209	64,7	114	35,3	-	-
* Satır yüzdesi						

Tablo II : Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Bilişimi Çalışma Grubu Anket sonuçlarındaki bilgisayar bilgi düzeyinin istatistiksel analizi (n=323)

	Hiç bilmiyor		Çok az biliyor		Az biliyor		Orta derecede biliyor		İyi biliyor		Çok iyi biliyor	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Bilgisayar kullanmasını biliyor musunuz?	17	5,3	32	9,9	61	18,9	96	29,7	63	19,5	54	16,7

Sonuç: Tıp ve sağlık hizmetinde bilginin sistematik olarak işlenmesi, bilgi ve iletişim teknolojilerinin uygun şekilde ve sorumluluk içinde kullanılması için sağlık çalışanlarının iyi bir sağlık veya tıp bilişimi eğitimi almaları gerekmektedir. Sağlık ve tıp bilişimi alanında kaliteli eğitimin öneminin anlaşılması sonucu, tüm dünyada iyi eğitim almış sağlık çalışanlarının etkisiyle sağlık hizmetinin niteliği ve verimliliği artacaktır.

A35

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ TIP BİLİŞİMİ EĞİTİMİ KONUSUNDAKİ GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

Akpınar E.*, Gülşen M.** , Saatçı E.***, Uzun S.****, Bıçakçı, K.*****, Yarkın F.***** , Topaloğlu A.K.***** , Bayazıt A.*****

*Yrd. Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.D., **Prof. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji A.D., ***Yrd. Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.D. , ****Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji A.D., *****Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyodiagnostik A.D., *****Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji A.D., *****Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Pediatri A.D., *****Yrd. Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Pediatri A.D.

Giriş: Günümüzde, insan yaşamının her alanında hız kazanan teknolojik değişimler, etkilerini özellikle sağlık sektörünü etkileyecek iki yönde; medikal ve enformasyon teknolojileri alanlarında göstermektedirler. Enformasyon teknolojilerinde yaşanan gelişmeler sağlık endüstrisini de ileri derecede etkilemiştir.

Amaç: Tıp bilişim eğitiminin amacı; bilgi toplumu insanına yaraşır koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmeti sunacak, bilişim teknolojileri ile donatılmış hastaneleri kuracak, onları çağdaş bir anlayışla yönetecek, toplumun sağlık sorunlarını saptayacak, çözüm üretecek ve sağlık düzeyini yükseltmek için gerekli olan veriyi ve bilgiyi toplayıp, bunları bilimsel değerlendirmeler yapabilecek hekimler, sağlık personeli ve sağlık sektöründe görev alacak teknik ve sosyal personeli yetiştirmektir. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Bilişimi Çalışma Grubu, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencileri ve Öğretim Elemanlarının Tıp Bilişimi Eğitimi konusundaki görüş ve önerilerini saptamak amacıyla bu araştırmayı yaptı.

Yöntem ve gereçler: 2001-2002 öğretim yılında Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi'ndeki 4., 5. ve 6. dönem öğrencilerine, tüm anabilim dallarındaki araştırma görevlisi ve öğretim üyelerine 9 soruluk anket formları dağıtılmış ve alınan yanıtlar istatistiksel olarak değerlendirilmiştir .

Bulgular: Araştırmamıza; 49 profesör (% 15.2), 23 doçent (% 7.1), 24 yardımcı doçent (%7.4), 14 öğretim görevlisi uzman doktor (% 4.3), 107 araştırma görevlisi (% 33.1) ve 106 öğrenci (% 32.8) olmak üzere toplam 323 kişi katılmıştır. Araştırmamıza katılanların Tıp Bilişimi Eğitimi konusundaki görüş ve önerileri şöyledir:

- Öğretim elemanlarının, asistan doktorların ve öğrencilerin bilgisayar becerilerini geliştirmesini sağlamak amacıyla kurslar düzenlenmeli.
- Öğrenci ve öğretim elemanlarının bu eğitime geçiş için adaptasyonu sağlanmalı.
- Tıp bilişimi için alt yapının ivedilikle hazırlanması ve teknik donanımın sağlanması (binalar uygun hale getirilmeli, teknik donanım yapılanmalı, yeterli sayıda terminal - bilgisayar, yazıcı, tarayıcı vb. sağlanmalı).
- Her türlü medikal bilgiye ulaşım kolaylaştırılmalı (Elektronik kütüphane ve e-dergilere aboneliği herkesin imkanına sunulmalı).
- CD ortamına geçirilmiş medikal kitaplara ulaşım sağlanmalı.
- Öğrenci ve öğretim üyelerinin ulaşabileceği ders notu, soru ve eğitimle ilgili diğer dokümanların sistematik ulaşılacağı bir "web" sitesi kurulmalı.
- Hazır programlar satın alınarak ilgili anabilim dallarının incelemesi ve kendi şartlarımıza uygun olanların uygulamada kullanılması sağlanmalı.
- Bilişim alanındaki uluslar arası ve/veya AB projelerine katılmak / ortak olunmalı.
- Asistan eğitiminde rutin bilgisayar eğitim programları konulmalı.
- On-line olgu sunumu tartışmaları olmalı.

SONUÇ : İnternet ve World Wide Web'in hızla büyümesi, eğitim teknolojileri üzerinde, özellikle de esnek eğitim ve uzaktan eğitim modelleri üzerinde önemli etki yaratmaktadır. Üniversitelerde spesifik sağlık ve tıp bilişimi programları olmalı, bunun yanı sıra sağlık ve tıp bilişimi eğitimi diğer eğitim programlarına (tıp, hemşirelik, bilişim/bilgisayar bilimleri gibi) da entegre olmalıdır. Bu şekilde farklı öğrenci gruplarına uyacak farklı genişlik ve derinliklerde eğitim bileşenleri olacaktır.

A36

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYELERİNİN STANDARDİZE HASTA UYGULAMALARI İLE İLGİLİ BİLGİ VE GÖRÜŞLERİ

*Ersoy,F., Edirne, T.

**Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı*

Amaç: Standardize hasta uygulamaları, dünyada tıp eğitiminde giderek yaygınlaşmaktadır. Avantaj, dezavantaj ve eğitimin kalitesine yaptığı katkılar tartışılmakla birlikte, özellikle akti eğitim ve probleme dayalı öğrenme yöntemlerinin kullanıldığı mezuniyet öncesi tıp eğitimi programlarında, standardize hasta uygulamalarına sıkça rastlamaktayız. Biz bu çalışmada ülkemizde henüz yaygın kullanım alanı bulmayan bu uygulamalarla ilgili olarak tıp fakültesi öğretim üyelerinin bilgi ve görüşlerini öğrenmeyi amaçladık.

Yöntem: Email adreslerinden ulaşabildiğimiz, çalışmanın amacını açıkladıktan sonra katılımı kabul eden 75 tıp fakültesi öğretim üyesine, standardize hasta uygulamalarının çıkış noktası, yöntem ve ilkeleri, avantaj ve dezavantajları, dünyadaki kullanım sıklığı gibi konularda 15 soru içeren bir anket formunu yanıtlamalarını istedik, en sonunda da standardize hasta kullanarak tıp eğitimi vermenin ülkemiz için uygulanabilirliği, etkinliği ve yararları ile ilgili görüşlerini sorduk.

Bulgular: Anketimizi email yoluyla yanıtlayan öğretim üyelerinin 70'i standardize hasta uygulamalarıyla ilgili genel bilgi sahibi iken, 5'i daha önce böyle bir uygulamayı hiç duymadığını belirtti. Öğretim üyelerinin uygulamanın ayrıntıları ile ilgili sorularda değişik düzeylerde bilgili olduklarını saptadık. Öğretim üyelerinin yarısından fazlası (62), standardize hastaların ülkemiz için uygulanabilirliği hakkında konuşmak için erken olduğu, etkinlik ve yararlılığının ülkemizdeki tıp eğitimi yöntem ve koşullarında ideal düzeyde olamayacağını belirtti.

SONUÇ VE YORUM: Ülkemizde probleme dayalı eğitim uygulamalarının sürdürüldüğü ve tartışıldığı tıp fakültelerinde, dünyada nerdeyse bu uygulamaların vazgeçilmez bir parçası haline gelen standardize hasta kullanımına yönelik bilgilendirici eğitici eğitimi programlarına gerek olduğu, pilot uygulamalarla belli tıp fakültelerinde alınan/alınacak sonuçların, bu alanda karşılaşılabilecek sorunların giderilmesinde yol gösterici olacağı düşüncesindeyiz.

A37

HASTALARIN KLİNİK BECERİ EĞİTİMİ İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİ

Günay, O.*, Naçar, M.*, Horoz, D.*, Kılıç, E.*, Özdemir, M.*, Yılmaz, M.****

*: Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı.

** : Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı.

***: Kayseri İl Sağlık Müdürlüğü.

****: Erciyes Üniversitesi Atatürk Sağlık Yüksek Okulu

Amaç: Bu çalışmanın amacı; bir üniversite hastanesinde yatmakta olan hastaların, tıp fakültesi öğrencilerinin hastalar üzerindeki eğitim amaçlı uygulamaları ile ilgili düşüncelerini belirlemektir.

Materyal ve Metot: Erciyes Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanelerinin çeşitli kliniklerinde yatmakta olan 287 yetişkin hasta araştırma kapsamına alındı. Hastalar, kliniklerde araştırmacılar tarafından ziyaret edilerek, 28 sorudan oluşan anket formu yüzyüze görüşme yöntemiyle uygulandı.

Bulgular: Araştırma kapsamına alınan hastaların %89.9'u bu hastanede tıp fakültesi öğrencilerinin staj yaptığını bilmekte, %78.7'si öğrencilerin bazı şeyleri kendi üzerinde öğrenmesini uygun bulmaktadır. Hataların %93.4'ü öğrencilerin kendisine hastalığı ile ilgili sorular sormasını, %84.7'si muayene olurken izlemesini, %80.8'i ameliyat olurken izlemesini, %75.3'ü muayene etmesini, %74.9'u ise kan alma ve enjeksiyon yapma gibi işlemleri yapmasını uygun bulmaktadır. Hastaların sadece %10.1'i öğrenciler tarafından kendisine yapılan işlemlere itiraz etmeyi düşünmüş, %3.1'i itiraz etmiş ve %1'inin bu itirazı kabul edilmemiştir. Hastaların öğrenim düzeyi yükseldikçe, öğrenciler tarafından yapılan girişimlere itiraz etmeyi düşünenlerin oranı yükselmektedir.

Sonuç: Erciyes Üniversitesi hastanelerinde yatan hastaların büyük çoğunluğu, tıp fakültesi öğrencilerinin kendileri üzerinde çeşitli girişimlerde bulunmalarını uygun bulmaktadır. Ancak, toplumun eğitim düzeyi yükseldikçe, bu uygulamalara itiraz etme oranlarının yüksek olabileceğini düşündüren bulgular elde edilmiştir.

B101

**ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DÖNEM I EĞİTİMİNDE
YENİ DÜZENLEMELER**

Kasap, M., Alptekin, D., Doran, F., Altıntaş, D., Özgüven,
F.T., Saltoğlu, N., Narlı, N., Özbek, S., Kayrın, L., Keskin, E.

*Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Dönem I Koordinatörü, Tıp Eğitimi ve Müfredat Çalışma Grubu,
Balcalı, ADANA.*

Ç.Ü. Tıp Fakültesi'nde 2002-2003 eğitim öğretim yılında kurulan Tıp Eğitim Birimi yalnızca gönüllü öğretim üyelerinden oluşan ve beş alt birimi kapsayan bir kurullar bütünü olarak çalışmalarına başlamıştır. Tıp Eğitimi ve Müfredat, Eğiticilerin Eğitimi, Ölçme-Değerlendirme, Bilişim, Arşiv-Dökümantasyon çalışma grupları ülkemizin gerçeklerini, fakültemiz öğrenci ve öğretim üyesi profilini, fakültemizin fiziksel koşullarını da değerlendirerek "iyi hekim" yetiştirme hedefiyle çalışmalar yapmıştır.

Tıp Eğitimi ve Müfredat Çalışma Grubu belirlenen hedef doğrultusunda eğitim yapabilmek amacıyla anabilim dallarının çekirdek eğitim programlarına bağlı kalarak 2003-2004 eğitim öğretim yılında Dönem I'den başlayarak ders programlarında düzenlemeler ve yenilikler yapmıştır. Dönem I'deki ders kurulları yeniden düzenlenerek konuların molekülden organizmaya doğru bir akışkanlık içerisinde olması planlanmıştır. Ayrıca bu öğretim yılından itibaren programa eklenmiş olan Beceri Laboratuvarları, Halk Sağlığı ve Aile Hekimliği Uygulamaları, İletişim Becerileri ve İlk Yardım kursları ve tıp dışı Elektif Dersler Dönem I programını zenginleştirmiştir.

Bu çalışma; Ç.Ü. Tıp Fakültesi Dönem I'de yapılan yenilikleri ve bu yenilikleri uygulamanın getirdiği güçlükleri vurgulamak, varsa uygulama hatalarını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Yapılan bu yeniliklerin ileriki yıllarda yenilik çalışmaları içinde olan diğer tıp fakültelerine de ışık tutacağı kanısındayız.

B102

**TOPLUMA DAYALI TIP EĞİTİMİ: SAĞLIK HİZMETLERİYLE TANIŞMA
VE TOPLUMA UYUM MODÜLÜ**

Başak, O., Dişçigil, G., Gemalmaz, A.F., Gürel, S.F.

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Aydın

ADÜ Tıp Fakültesi 1. sınıf tıp eğitimi programı 'alan uygulamaları' kapsamında, 'sağlık hizmetleriyle tanışma ve topluma uyum modülü' uygulanmaktadır. Modülün amacı öğrencilerin içinde yaşadıkları toplumu tanımaları, sağlık gereksinimlerini ve sağlık sorunlarına çözüm arayışlarını kavramaları, toplum içindeki ve sağlık sistemimizin birinci basamağındaki sağlık hizmeti olanaklarını öğrenmeleridir.

Modül iki yıldır uygulanmaktadır. Birinci sınıf öğrencileri 9-11 kişilik gruplar halinde 3 ders kurulu boyunca her ders kurulunda dörder saat olmak üzere toplam 12 saat, birer eğitici-kolaylaştırıcı eşliğinde modül uygulamasına katıldılar. Uygulama her ders kurulunda birer saatlik grup çalışması, ardından alanda araştırma ve son olarak rapor hazırlama şeklinde yapıldı. Gruplar hazırladıkları raporları üçüncü ders kurulunda tüm sınıfa sundular. Oturumun sonunda her öğrenciden uygulama ve uygulamanın kendilerine katkısı ile ilgili geribildirim alındı.

Öğrenciler araştırma ve bilgi toplama sürecinde; sosyal dayanışma vakfı, sosyal sigortalar, iş ve işçi bulma kurumu, belediye ve valiliğin yardım kuruluşları, çocuk ve yaşlı bakımevleri, gönüllü sosyal kuruluşlar gibi kaynakların farkına varmışlar; il sağlık müdürlüğü, sağlık ocağı ve aile planlaması birimlerine giderek sağlık ekiplerinin işlevleri hakkında bilgi sahibi olmuş ve sağlık sistemimiz hakkında genel bir izlenim edinmişlerdir.

Gereksiz çaba, boşa zaman kaybı ve yararsız olduğu yönünde birkaç geribildirime karşın öğrencilerin büyük çoğunluğu uygulamanın yararlı olduğunu, hedeflerine ulaştığını ve harcanan zamana değdiğini belirtmişlerdir.

Modül uygulamasıyla öğrenciler iletişim, irdeleme, bilgi toplama ve sunum yapma becerilerini geliştirmişler, tıp uygulamasının toplumsal boyutunu gözlemlemişlerdir. Öğrenimlerinin henüz başlarındaki bu deneyimlerinin öğrencilerin hem mesleki değerler ve uygulamalar konusunda uygun tutum ve davranışlar geliştirmelerini sağlayacağını hem de tıp eğitiminin ilk yıllarında temel tıp bilimlerinin öğrenilmesine olan ilgilerini artıracaklarını düşünmekteyiz.

B103

**KBB HASTALIKLARI ANABİLİM DALI STAJ PROGRAMI:
MENDERES DENEYİMİ**

Başak, S., Erpek, G., Odabaşı, O.

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Anabilim Dalı, Aydın

ADÜ Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Programı yatay ve dikey boyutlarıyla entegre bir programdır. Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Staj Kurulu (SK) 5. sınıftaki altı staj kurulundan biridir. Çalışmamızın amacı bu kurulda yer alan KBB Hastalıkları AD Staj Programının tanıtmasıdır.

Dört hafta süren SK, üç haftalık KBB Hastalıkları AD ve bir haftalık Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi (PRC) AD rotasyonlarından oluşmaktadır. Staj kuruluna ayrıca Çocuk Cerrahisi AD 1, Mikrobiyoloji AD 2, Patoloji AD 4 ve Radyoloji AD 1 saat kuramsal dersle katılmaktadır. Anabilim Dalımızın staj programının yapısı ve temel eğitim yaklaşımı şöyledir:

1. Kuramsal derslerimiz 48 saattir.
2. Öğrenciler üç hafta süreyle ve PRC rotasyonu ile dönüşümlü olarak bize gelmekte ve yarım gün uygulama yapmaktadırlar.
3. Disiplinimizin uygulamasıyla ilgili klinik beceriler öğrencilere yeterliğe dayalı bir yaklaşımla kazandırılmaktadır. Bu beceriler 14 başlık altında toplanmış ve her biri için beceri öğrenme basamaklarının tanımlandığı eğitim ve değerlendirme rehberleri hazırlanmıştır. Bu rehberler birinci ve ikinci sınıfta yer alan ve mesleki beceriler laboratuvarında yürütülen 'Klinik Beceriler' programındaki 7 temel klinik beceriyle uygunluk göstermektedir.
4. Programda 5 saat süreli Şemaya Dayalı Öğrenme (ŞDÖ) oturumları yer almaktadır. Bu oturumlarda öğrencilerin hekimlik uygulamasına bütüncül ve problem temelli yaklaşım kazanmaları amaçlanmaktadır. Boyun kitlesi, burun akıntısı, işitme kaybı, fasiyal paralizi, horlama ve uyku apnesi yakınmalarıyla gelen hastalara yaklaşım grup çalışmaları ve reflektif öğrenme anlayışıyla ele alınmakta ve oturum sonunda her bir problem için kılavuzlar oluşturulmaktadır.

Sonuç olarak KBB Hastalıkları AD staj programı, gerek yapılanma ve gerekse eğitsel yaklaşım bakımından fakültemizin tıp eğitimi müfredatı ile uygunluk göstermekte ve tıp eğitimindeki çağdaş yenilikçi yaklaşımları içermektedir.

B104

**EÜTF DİKEY ENTEGRASYON'DA İLK UYGULAMA: EVRE 1 BLOK 1
TIBBİ BİLİMLERE GİRİŞ**

Demirgören, S., Sağın F.G., Batı, A.H., Kutay F.Z., Pöğün Ş., Pehlivan M., Yılmaz, B., Yavaşoğlu, A., Saylam, C., Sayiner, A, Kandiloğlu, G.

EÜTF Evre 1 Blok 1 Blok Yürütme Kurulu

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öncelikli sağlık sorunlarının belirlenmesi, bu sorunlara ve çekirdek eğitim programına yönelik olarak öğrenme hedeflerinin gözden geçirilmesi, disiplinler arasında yatay ve dikey entegrasyonun yeniden yapılandırılması, beceri-toplum sağlığı ve etik-hukuk konularında tıp eğitimi boyunca süreklilik gösterecek eğitim programları (Dikey Koridorlar-DK) oluşturulması ve öğrencilere kendi kendilerine öğrenme ortamı ve zamanı hazırlanması temel prensipleriyle 2000 yılında başlatılan tıp fakültesi eğitim programını yeniden yapılandırma çalışmalarının ilk uygulaması 2003-2004 eğitim yılında başladı. On bir hafta süren ilk evrede (Tıbbi Bilimlere Giriş-TBG) evrimle ilgili yaklaşım ve teoriler; organizmadaki hücre, organ ve sistem kavramları; hücre ve organellerin yapı ve işlevleri; temel dokuların özellikleri ve işlevleri; organizmadaki temel bileşikler (su, karbohidrat, lipid, protein yapılar); temel bileşiklerin yaşam dengesinde kullanılması (enzimatik süreçler, biyoenerjetik, reseptör ve sinyal ileti mekanizmaları) yanı sıra organizmaya bütünsel bir bakış (homeostaz kavramı ve nöroendokrin kontrol) temaları işlendi. EÜTF Eğitim Komisyonu'nun ve Plan Grubu'nun geliştirdiği eğitim programı değişikliğine uygun olarak TBG'de yer alan bazı yeni eğitim yaklaşımları şunlardı:

- *Eğitim içerik ve teknikleri açısından*
 - günlük programın yapılandırılması (sabah teorik dersler, öğleden sonraları ise DK eğitimi ve Laboratuvar-Demonstrasyon etkinlikleri)
 - entegre oturumların uygulanması
 - tıbbi terminoloji dersinin verilmesi
- *Eğitim materyali açısından*
 - blok kılavuzu (nasıl çalışılacağını, önemli noktaları ve ileriki yıllarla ilişkilendirmeyi vurgulayan bir rehber)
 - referans kitap listesi (her anabilim dalından 2 kitap önerisi)
 - kütüphanenin ve bilgisayar laboratuvarlarının TBG kaynakları açısından güçlendirilmesi
- *Değerlendirme teknikleri açısından*
 - blok ara sınavları-BAS (Öğrencilerin bildiklerini problem çözümede kullanma, analiz ve sentez yetkinliklerinin sınındığı, her 3 haftada bir uygulanan kısa cevaplı metin tipi, eşleştirmeli sorular, hasta yönetimi problemleri, şema ya da senaryo kullanılan 5-15 soru)
 - uygulamalar ve DK değerlendirme yöntemleri (ödev, proje notları, uygulama sırasında gözlemsel ancak yapılandırılmış değerlendirmeler)
 - gelişim sınavı
- *Diğer*
 - tamamlama haftası

Evre süresince ve sonunda yapılan değerlendirmelerde, evrenin öğrenciler açısından en yüksek puan alan özellikleri beceri, toplum sağlığı alan ve laboratuvar uygulamaları etkinlikleri (9'lu Likert ölçeğine göre sırasıyla $7,38 \pm 1,71$; $6,14 \pm 2,05$; ve $6,49 \pm 1,80$) iken en zayıf yönleri teorik derslerin uygulanması ($4,97 \pm 1,94$) ve sınavların ayırt ediciliği ($4,71 \pm 2,59$) oldu. Öğrencilerin genel olarak $66,25 \pm 17,81$ puanla değerlendirdikleri TBG evresi, öğrencilerin, öğretim üyelerinin ve öğrenci işleri bürosunun ortak görüşleriyle yeniden gözden geçirilmekte ve 2004-2005 öğretim yılı için gerekli değişiklikler yapılmaktadır.

hbatı@med.ege.edu.tr

B105

**KALABALIK SINIFLARDA TEMA TOPARLAMA TEKNİĞİ:
ENTEĞRE OTURUMLAR**

Demirgören, S., Sağın F.G., Batı, A.H., Kutay F.Z., Pöğün Ş., Pehlivan M., Yılmaz, B., Yavaşoğlu, A., Saylam, C., Sayiner, A, Kandiloğlu, G.

EÜTF Evre 1 Blok 1 - Blok Yürütme Kurulu

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yeni eğitim programının bir bileşeni olarak planlanan entegre oturumlar ilk olarak 2003-2004 yılında Tıbbi Bilimlere Giriş evresinde uygulamaya konulmuştur. Entegre oturumlar her hafta, birden fazla anabilim dalının katılımıyla ortaklaşa hazırlanan ve o haftanın temasının daha iyi anlaşılmasına, bilgilerin sentezlenmesine, klinik bağlantıların kurulma temellerinin atılmasına ve böylelikle bilgilerin ileriki evrelerde daha rahat kullanılmasına olanak taşıyan eğitim süreçleridir.

Tıbbi Bilimlere Giriş evresinin temalarına uygun olarak 11 hafta boyunca yapılan entegre oturumlar da değişik formatlarda yapılandırılmışlardır. "Hekimlik Mesleğine Giriş" ya da "Biyopsikososyal Kimliği ile İnsan" temalarında konuyu değişik boyutlarıyla sunan ve ardından öğretim üyelerinin koordinatörlüğünde yapılandırılmış bir tartışma ortamına açan film gösterimleri yapılırken genetik temasının bulunduğu hafta konu "İnsan Genom Projesi" panelinde multidisipliner olarak tartışılmıştır. Panel ve film gösterileri dışında interaktif CD gösterimleri ve etkileşimli grup eğitimleri teknikleri kullanılarak temaların tekrar gözden geçirilmesi ve genel tekrarı sağlanmış, klinik bağlantılar pekiştirilmiştir.

Evre sonunda alınan öğrenci geribildirimlerinde; entegre oturumlar teorik dersler arasında en yüksek puanı alan ders uygulama tekniği olmuştur ("Entegre oturumlar öğrendiklerimi kullanmama ve pekiştirmeme yardımcı oldu" - 9'lu Likert ölçeğine göre $6,25 \pm 2,2,9$) Laboratuvar demonstrasyon uygulamalarından ($6,84 \pm 1,91$) sonra $6,67 \pm 2,05$ gibi bir skorla evrenin en beğenilen bölümünü oluşturan entegre oturumların değerlendirilmesi sürmektedir.

hbati@med.ege.edu.tr

B106

EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDE TIP TARİHİ EĞİTİM PROGRAMININ GELİŞTİRİLMESİ, ÖĞRENCİ BAŞARISI VE GERİBİLDİRİMLERİ

Çalışkan, S.A. , Kara, M.A.** , Törün, S.E.**

** Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir*

*** Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı, İzmir*

Giriş ve Amaç : Eğitim programının geliştirilmesi, hedeflenen grubun (öğrencilerin) gereksinimlerinin saptanması, amaçlar ve hedeflerin oluşturulması, içerik düzenlemesi, eğitim stratejileri saptanması, uygulama, değerlendirme ve geri bildirim aşamalarından oluşur. Bu çalışma ile, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde birinci sınıf öğrencilerine verilecek 16 saatlik Tıp Tarihi dersi için bu aşamalar göz önünde bulundurularak izlenen eğitim programı geliştirme sürecinin tanıtılması hedeflenmektedir.

Gereç ve Yöntem : Tıp Tarihi eğitim programında aktarılabacak 12 konu başlığı belirlendi. Birinci sınıf ders kurulları kılavuzunda yer almak üzere her konu için öğrenim hedefleri ve özet ders içerikleri hazırlandı. Büyük grupta ve görsel işitsel araçlarla konferans yöntemi ile aktarılması planlanan ders içeriği, öğrenim hedefleri doğrultusunda öğrencilere kaynak oluşturacak ders notları haline getirildi. Öğrencilerin değerlendirilmesinde, gelişimlerinin belirlenmesi ve öğrenciye geri bildirimde (formative-biçimlendirici) bulunması amacıyla eğitim programı ortasında uygulanacak ara sınav (quiz) için boşluk doldurma tipinde sorular ve kurul sonu sınavında (summative-karar verici) sorulacak çoktan seçmeli test soruları hazırlandı. Ara sınavda öğrencilerden 17 boşluktan yedisini doğru yanıtlaması beklendi. Kurul sonu sınavında ise 11 sorudan beş tanesini doğru yanıtlayan öğrenciler başarılı kabul edildi.

Ders programının sonunda öğrencilerin Tıp Tarihi dersleri ve ara sınav (quiz) hakkındaki görüşleri, ikisi açık uçlu 33 sorudan oluşan yapılandırılmış değerlendirme formu ile toplandı. Öğrencilerden, değerlendirme formunda yer alan 28 önermeyi 5'li Likert (5 kesinlikle katılıyorum- 1 kesinlikle katılmıyorum) ölçeğine göre, bir önermeyi ise (Tıp Tarihi dersi genel değerlendirme puanı) 10'lu (10 en yüksek beğeni) ölçeğe göre işaretlemeleri istenmiştir.

Açık uçlu sorularda ise dersin en olumlu ve olumsuz buldukları yönlerini yazmaları istendi.

Bulgular : Katılımın zorunlu olmadığı ara sınavda öğrencilerin %65.9'u (N=135) başarılı olurken kurul sonu sınavında bu oran %92.1'e (N=393) yükseldi.

Değerlendirme formunu yanıtlayan öğrenciler (N=75) Tıp Tarihi dersini genel olarak beğendiklerini (Ort:7.1); dört önerme ile sorgulanan amaç, öğrenim hedefleri, süre ve zamanlamasını yeterli ve uygun bulduklarını (Ort:3.8), ders notları hazırlığını yeterli bulduklarını ve fazladan kaynak gereksinimi duymadıklarını (beş önerme Ort:2.5), dersin aktarılma biçimini olumlu bulduklarını (11 önerme Ort:3.9), ara sınavın öğrenme etkinliklerine çok olumlu katkıda bulunduğunu (4 önerme Ort:4.4) ifade ettiler. Açık uçlu sorularda öğrenciler ders içeriğini olumlu (%31), ancak kapsamını gerekenden fazla ayrıntılı (%25) bulduklarını belirttiler.

Ayrıntılı bilgiye <http://www.med.ege.edu.tr/ayhan> adresinden ulaşılabilir.

B107

TIP FAKÜLTESİ BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİSİNİN HEKİMİN BİLİMSEL VE TOPLUMSAL SORUMLULUĞUYLA TANIŞMASI

Çiçeklioğlu, M.*, Saçaklıoğlu F.** , Gürsoy, Ş.T.** , Karababa A.O.**

*EÜTF Tıp Eğitimi AD. **EÜTF Halk Sağlığı AD

Giriş ve Amaç: Bilim ve toplumdaki gelişmeleri hekimlik uygulamalarıyla bütünleştiren hekimler yetiştirmek tıp eğitiminin temel amaçlarından biridir. Bu çerçevede mezunlardan beklenen yetkinlikler Tıbbi Bilgi ve Anlayış, Mesleksi Beceriler ve Mesleksi Nitelikler başlıkları altında toplanabilir. Mesleksi Nitelikler başlığındaki iki temel öğrenme alanı hekimin mesleksi tutum/davranışları ve araştırmacı/bilim adamı kimliğidir. Bu öğrenme konularına giriş olması amacıyla Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi yeni eğitim programında yer alan Toplum Sağlığı ve Alan Dikey koridoru çerçevesinde *'bilim adamı olarak hekimin toplumsal sorumlulukları'* adı altında yeni bir tema işlendi..

Gereç ve Yöntem: Tema fakülte birinci sınıf eğitiminin ilk üç haftasında işlendi. Eğitim sürecinde; bilimdeki tarihsel gelişim ve bilim adamının toplumsal sorumluluklarının anlatıldığı iki konferans, 6 grupta farklı bilim adamlarının yaşam öykülerini içeren kitabların tartışıldığı küçük grup çalışmaları, hasta görüşmesi amacıyla yapılmış poliklinik ziyareti ve farklı sağlık hizmet düzeylerinde çalışan hekimlerin katıldığı bir panel gerçekleştirildi. Konferanslar ve panel 300 kişilik grupta yapılırken, kitap tartışması 50 kişilik gruplarda , küçük grup çalışmaları 10'ar kişilik ve sunumlar şeklinde, poliklinik ziyaretleri eğitmen gözetimindeki 15 kişilik gruplar halinde birebir hasta eşleştirmesi sağlanarak gerçekleştirildi. Öğrenci başarısını belirlemede, öğrencilerin hazırladığı kitap analiz raporları ve hasta görüşme formlarının yapılandırılmış cevap anahtarları ile değerlendirilmesi kullanıldı. Tema sonunda açık uçlu üç soruyla öğrenci görüşleri alındı.

Bulgular : Tema sonunda teorik derse katılan öğrencilerin 130'u geribildirim verdi. Bu geri bildirimler tek tek okunarak değerlendirildi. Öğrencilerin cümleleri analiz edildiğinde toplam 293 adet görüş ifade ettikleri belirlendi. Bu görüşlerden 224'ü olumlu, 32'si olumsuz, 37'si öneri niteliğindedir. Olumlu ifadeler, hasta görüşmesi (78), grup çalışmaları (58) ve bilim adamı portrelerinin okunmasında (58) yoğunlaşırken, olumsuz ifadeler ödevler (17) ve teorik dersler (7) olarak belirtilmekteydi. En sık bildirilen öneri hasta görüşmesi gibi yakın hasta temasının artması yönündeydi (17). Kitap analiz raporlarının değerlendirilmesinde öğrencilerin not ortalaması $63,44 \pm 13,31$ iken poliklinik ziyareti değerlendirmesinde not ortalaması $94,46 \pm 7,47$ dir.

Sonuç : Öğrencilerin kendi değerlendirmeleri ile; erken evrede hasta ile karşılaşmak hekimlik mesleğine ısınmalarını sağlarken, grup çalışmaları kendi aralarındaki kaynaşmayı ve bilgi alışverişini artırmıştır. Bilim adamı portrelerini okumaları, kitap okumalarını teşvik ederken, bilim adamı sorumlulukları konusunda da fikir sahibi olmalarını sağlamıştır.

B108

**DÖNEM III'DE UYGULANAN TARTIŞMALI EĞİTİM-OLGU
SUNUMLARI**

Saltoğlu, N., Doran, F., Narlı, N., Altıntaş, D., Özgünen, F.T., Seçilmiş, A., Özbek,
S., Kasap, M., Karataş, Y.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem III programına monte edilen "Olgu Sunumları" ilk kez 2001-2002 Eğitim-Öğretim Yılı'nda uygulanmış, başarılı, öğrenciyi düşünmeye, öğrendiklerini sentezlemeye yönelik beceriler kazandırdığı farkedilerek program içerisinde sayısı arttırılmış, giderek multidisipliner tartışma programlarına dönüştürülmesi hedeflenmiştir. "İyi hekim" yetiştirme hedefi kapsamında, fakültemizde, öğrenciyi araştırmaya ve sorgulamaya yönlendirebilmek ve sonuçta yaşam boyu okuyan, merak eden, inceleyen hekimler yetiştirmek için öğrencilik yıllarında ezberci eğitimden uzaklaştırmak gayesiyle denenen bu eğitim modeli konusunda fikir vermek amacıyla örnek bir "olgu tartışması" dersi sunulmuştur.

B109

**ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDE
KÜLTÜR VE SANAT UYGULAMALARI**

Erpek, S., Bilgin, M.D., Kacar, F., Okyay, P., Temoçin, K., Gürsoy, H.

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp, Kültür ve Sanat Alt birimi, Aydın

Giriş: Günümüz toplumları artık sadece tıbbi bilgi ve beceri ile donanmış değil, hastanın kişisel duygu ve düşüncelerini de anlayabilen ve onlara hastalıkları hakkında yeterli bilgi verip, acılarını paylaşabilen hekimler istemektedirler. Bu nedenle; edebiyat ve sanatın tıp eğitimine entegrasyonu öğrencilerin kendilerini daha iyi tanıyabilmeleri, önyargı ve alışkanlıklarını sorgulayabilmeleri ve hastaları bireyler olarak kavrayabilmeleri açısından önem taşımaktadır.

Amaç: Tıp mesleğinin gerektirdiği bilgi ve becerilere ek olarak her tür insani kavramın (edebiyat, tarih, etnisite, teoloji, felsefe, psikoloji, etik vb.) farkına varmış entellektüel hekimlerin toplumda yer almasını sağlamaktır.

Yöntem: Fakültemizin 1.ve 2. Sınıflarında 2001-2002 eğitim-öğretim yılından itibaren entegre hekimlik uygulamaları içerisinde her ders kurulunda yer alan 2-4 saatlik sürelerde öğrenciler çeşitli etkinlikler yapmışlar ve etkinlik sonunda küçük gruplar halinde tartışmışlar, bu süreç sonunda öğrencilerden alınan geri bildirimler değerlendirilmiştir.

Etkinlikler: 1. Sınıf programında sırasıyla 'Patch Adams' film gösterisi, Aydın Tabip Odasına kayıtlı ilk hekim olan Dr. Ahmet Yıldırım ile tanışma ve müzeye dönüştürdüğü muayenehanesine gezi, 'Ben Mutlu Bir Down Annesiyim' kitabının tartışılması yer alırken; 2. sınıf programında 'Uyanışlar' ve 'Tehdit' adlı film gösterileri, müze ve antik kent gezileri ve Oliver Sacks'ın 'Karısını Şapka Sanan Adam' adlı kitabının tartışılması yer almıştır. Ayrıca her iki sınıfta da sunum teknikleri ders yılı başında tanıtılarak, ders kurulları içinde öğrenci sunumları yaptırılmıştır. Öğrencilerin çoğunluğu geri bildirimlerde kültür ve sanat etkinliklerinin eğitim programında yer almasını olumlu olarak değerlendirmişlerdir.

Sonuç: İyi bir hekim olmanın koşullarından birisi de insanı bir bütün olarak algılayabilmektir. Dolayısıyla tıp eğitimin ilk yılından başlayarak algı yelpazelerinin genişletilmesi ve dünyaya daha geniş açıdan bakılmasını sağlayan kültür ve sanat etkinliklerinin müfredatta yer alması önem taşımaktadır.

B110

SAĞLIK SİSTEMİNİ TANIMAYA YÖNELİK YENİ BİR UYGULAMA

Günay, T.*, Uçku, R.*, *Soyer, A.**, Kılıç, B.**

* *Yrd.Doç.Dr.Türkan Günay, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD.*

** *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD.*

Tıp eğitiminin temel amacı toplumun sağlık sorunlarını ve önceliklerini bilen, bu sorunları belirleme ve onlara yönelik çözüm üretme becerisini kazanmış, toplumun sağlık düzeyini geliştirmeyi hedef olarak benimsemiş hekimler yetiştirmektir.

DEÜTF’de ilk yıllardan itibaren biyolojik, davranışsal hedefler yanısıra toplumsal hedefler de müfredata çeşitli yöntemlerle entegre edilmektedir. Dönem I’de 2003-2004 öğretim yılında bu yöntemlere yeni bir uygulama daha eklenmiştir. Dönem I alan etkinlikleri altında ilk yıldaki amaç sağlık sistemini tanımadır. Bu amaçla öğretim yılı içinde birbirini tamamlayan üç uygulama planlanmıştır. Bu uygulamalardan ilki küçük grup çalışması, ikincisi grubun tümüne yönelik sunumdur; daha sonra küçük gruplarla farklı sağlık kurumlarına ziyaret yapılmaktadır.

Küçük grup çalışmaları (KGÇ) 8-10 kişilik gruplarla yapılmakta, her grupta Halk Sağlığı öğretim üyesi ve araştırma görevlisi olan iki eğitim yönlendiricisi bulunmaktadır. Sağlık örgütlenmesi, sağlık hizmetleri ve sosyal güvenlik sistemleri, sağlık finans sistemleri ve sağlık mevzuatı konularında hazırlanan oyunlar ve senaryolarla KGÇ gerçekleştirilmektedir. Bu uygulamanın arkasından KGÇ’nda tartışılan konu ile ilgili sunumlar yapılmaktadır. Öğrenciler her bir uygulamanın peşinden eğitim yönlendiricisi eşliğinde sağlık ocağı, devlet ve SSK hastanesi, üniversite hastanesi ziyareti yaparak birimin sorumlusundan bilgi almakta ve birimi yerinde değerlendirmektedir. Tüm bu etkinlikler için geri bildirimler düzenli olarak alınarak geliştirme çalışmaları sürdürülmektedir.

Sonuç olarak olumlu öğrenci geri bildirimleri ve eğitim yönlendiricilerinin destekleyici gözlemleri ile tıp eğitiminin ilk yılındaki sağlık sistemini tanıma amaçlı üç basamaklı bu uygulamanın sürdürülmesi düşünülmektedir.

B111

**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDE PROBLEME
DAYALI ÖĞRENİM UYGULAMALARI**

Gürpınar, E., Çubukçu, S., Alimoğlu, M.K., Şenol, Y., Aktekin, M.

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde 2002-2003 eğitim-öğretim döneminden itibaren eğitim programı içerisinde Probleme Dayalı Öğrenim (PDÖ) uygulamalarına yer verilmeye başlanmıştır. Bu amaçla ilk olarak PDÖ de görev alacak öğretim üyelerine yönelik kurslar düzenlenmiş ve hangi derslerin PDÖ ile eğitim programında yer alacağı belirlendikten sonra 2002-2003 eğitim döneminde dönem I de beş, dönem II de iki PDÖ modülü uygulanmıştır. 2003-2004 eğitim öğretim döneminde ise dönem I de dört, dönem II de dört ve dönem III de üç PDÖ modülü uygulanmaktadır. PDÖ oturumları için, içerisinde anatomi atlası, tıp terimleri sözlüğü, iskelet, yazı tahtası, kağıt tahtası bulunan odalar oluşturulmuş, 6-8 kişilik öğrenci grupları ile üç oturumlu PDÖ senaryoları uygulanmaktadır. Eğitim programı içerisinde de yaklaşık 10 günlük bir süre PDÖ için ayrılmış, bu süre içerisinde üç PDÖ oturumu, sunum/panel, konu ile ilgili pratikler, iletişim becerisi uygulaması ve tartışma oturumu yer almaktadır. PDÖ de öğrenilen konuların değerlendirmesi genel komite sınavından ayrı olarak yapılmaktadır. Ayrıca gerek eğitim yönlendiricileri gerekse öğrenciler ile her PDÖ modülü sonunda toplantı düzenlenmekte ve burada sözlü ve yazılı geri bildirim alınarak uygulamaların daha iyiye götürülmesi için çalışılmaktadır. 2004-2005 eğitim öğretim döneminde de dönem I-II-III içerisinde her dönemde beş PDÖ modülünün uygulanmasına karar verilmiştir.

B112

CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ'NDE SİSTEM TABANLI ENTEGRE EĞİTİM PROGRAMINA GEÇİŞ SÜRECİ

Kandiloğlu A.R., Yorgancıoğlu A., Taneli C., Vatansever S., Gündüz K., Arslan A., Yereli K., Özbakkaloğlu B., Ünlü H.

Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mezuniyet Öncesi Eğitim Komisyonu, Manisa

Giriş ve Amaç: Manisa'da 1995 yılında öğrenci kabul etmeye başlayan CBÜ Tıp Fakültesinde 2002 yılına dek disiplin tabanlı eğitim programı uygulanmıştır. Bu çalışmada yaklaşık bir yıllık bir hazırlık döneminden sonra 2002-2003 eğitim yılında uygulamaya konan sistem tabanlı entegre eğitim programına geçişte yürütülen çalışmaları ve karşılaşılan sorunları ortaya koymak amaçlanmıştır.

Yöntem ve Bulgular: Uygulanmakta olan eğitim sisteminde karşılaşılan başlıca sorunlar anabilim dalları arasında iletişim ve işbirliğinin bulunmaması nedeniyle konular arasındaki kopukluk ve yinelemelerin çokluğu, ders sayılarının yüksekliği yanı sıra anabilim dallarınca ayrı ayrı yapılmaları nedeniyle sınav sayısının örneğin Dönem 3'te 35 gibi yüksek rakamlara ulaşmasıdır. Bu nedenlerle öğrencilere bağımsız çalışma süresi kalmadığı gibi sık sınavlar öğrencilerin derslere ilgilerinin de kaybına yol açmıştır. Öte yandan dünyada ve ülkemizde tıp eğitimini geliştirme yönünde yürütülen çalışmalar fakültemiz eğitimin programında değişiklik yapılmasını gerekli kılmıştır. Bu amaçla Mezuniyet Öncesi Eğitim Komisyonu oluşturulmuştur. Bu grup, eğitim sistemlerini inceleyerek bilgilenmiş ve "eğiticilerin eğitimi" ve "ölçme değerlendirme" kurslarına katılmıştır. Bu aşamada fakültenin altyapısı ve kadrosu da dikkate alınarak; entegre, öğrencilere kendi kendilerine çalışma ve kendilerini geliştirme olanağı veren bir eğitim programı hazırlanması kararlaştırılmıştır. Bunun için; bu komisyon içinde "Bilgi", "Beceri", "Biyopsikososyal Yaklaşım", "Teknolojiyi Kullanma ve Sağlık Yönetimi" gibi alt gruplar oluşturulmuş ve bu alt grupların çalışma sonuçları birleştirilerek bir eğitim programı yaratılmıştır. Bu program 2002-2003 eğitim yılından itibaren Dönem I ve ilk yıllarını "klasik" sistem ile görmüş Dönem 2 öğrencilerine uygulanmaya başlanmıştır. Dönem 1 "Tıbbi Bilimler", "Hücre 1", "Hücre 2" ve "Doku Biyolojisi" adı altındaki 4 ders kurulunu içermektedir. Dönem 2 ise normal yapı ve işlevin işlendiği sistem kurullarını içermektedir. Ayrıca bu iki dönemde öğrencinin kendini hekim olarak duyumsamasını sağlayacak, beceri uygulamaları yanı sıra "klinik yaklaşım" oturumlarına yer verilmiştir. Ayrıca, yeni müfredatla birlikte ders araç gereçleri artırılmış ve iki adet zengin maket çeşitliliğine sahip tıbbi beceri laboratuvarı oluşturulmuştur. Eğitim programının hazırlanması evresinde ve uygulamanın başlangıcında; öğretim üyelerinde anabilim dalı temelinde alışıldık özerkliğin gevşemesine ve ders saati sayılarının azaltılmasına karşı tepkiler ile de karşılaşılmıştır.

Sonuç: Fakültemiz, görece yeni kurulmuş olması, eğitim kadrosunun genç ve dinamik olması yanında öğrenci sayısının azlığı gibi olumlu yönlerini kullanarak interaktif bir eğitim ve dikey entegrasyonun sağlanması çalışmalarına hız vererek çağdaş ve iyi bir hekim yetiştirmek amacını gerçekleştirmeyi hedeflemektedir.

B113

**DİSİPLİNLERARASI İNTERAKTİF AMFİ DERSİ UYGULAMASI:
YAŞANTILAR ÜZERİNDEN DÜŞÜNMEK**

*Gülpınar, M.A., *Keklik, E.D., **Akman, M., ***User İ.

*Marmara Üniversitesi *Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve **Aile Hekimliği AD,
***Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Tıbbiye Caddesi, 34668,
Haydarpaşa, İstanbul*

Klinik öncesi dönemde verilen Klinik Uygulamaya Giriş Programı'nda bulunan alt programlardan birisi "Tıp ve İnsan"dır. Program bünyesinde birbirini tamamlayan "Sosyal Kavramlar", "Sanat ve İnsan" ve "Etik" olmak üzere üç kurs vardır. Disiplinlerarası yaklaşımla, Kolb'un Yaşantısal Öğrenme Modeli dikkate alınarak tasarlanan ve toplam üç oturumdan oluşan "Sosyal Kavramlar" kursu, filmler, olgular, gerçek yaşantılardan alınan kesitlerle, küçük grup çalışmaları, küçük ve büyük grup tartışmaları, olgu çözümlenmeleri gibi çeşitli interaktif yöntem ve tekniklerle yürütüldü. Üç buçuk saatlik oturumlarda öğretim üyesi sunumları ana kavram, ilke ve yaklaşımlarla, 30-45 dakika ile, sınırlandırıldı. İlk oturumda, geçmişten günümüze insan anlayışları tartışılırken; ikinci oturumda, tıp bilimi ve uygulamaları yaş, cinsiyet / toplumsal cinsiyet, sosyo-ekonomik durum, kültür gibi çeşitli sosyolojik değişkenler açısından değerlendirildi. Son oturumdaysa, tıp bilimi ve uygulamaların toplum ve insan hayatı üzerindeki etkileri, "medikalizasyon", "sosyal mühendislik", "yaftalama", "damgalama" gibi kavramlar üzerinden irdelendi. Performans üzerinden yapılan değerlendirmede öğrenci metinleri "bütüncül rubrik" ile 5 üzerinden (5: üst düzey, 4: yeterli, 3: desteklenmesi gereken, 2: yetersiz, 1: çok düşük performans) puanlandı.

Kurs sonu değerlendirme formuyla öğrencilerin % 87'ninden görüş alındı. Öğrenciler oturumları organizasyon, amaç ve öğrenim hedeflerinin uygunluğu, kişisel beklentilerinin karşılanması, kullanılan araç-gereçler ve öğrenme model / yöntemleriyle değerlendirme yönteminin uygunluğu açısından, %70-80 oranında başarılı buldular. Derslerin içerikleri klinik eğitim ve meslek yaşamlarıyla ilişkili bulundu. Yine öğrencilerin % 75-80'e göre oturumlarda katılımcı/paylaşımçı bir hava oluşturulmuş ve kendilerine aktif katılım için şans tanınmıştı. Kendi bireysel katılım düzeyleri ile ilgili % 60 oranında olumlu görüş bildiren öğrencilerin % 71'nin, oturumlarda elde ettikleri kazanımları klinik performansa dönüştürebileceklerini belirtmesi nedeniyle kursun genel olarak başarılı olduğunu söylenebilir.

B114

**TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNE "ÖĞRENMEYİ ÖĞRENME"
BECERİSİ KAZANDIRMA KURSU.**

Öz*, H.H., Oral**, G.

*Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Enformatik Birimi, Kampus, Antalya, 07070
hamioz@akdeniz.edu.tr

** Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Kampus Antalya, 07070

'Öğrenmeyi Öğrenmek' öğrencilerin edinmesi gereken önemli becerilerinden biri oldu.

Temel amaç: Öğrenmenin eğitim sisteminde temel amaç olduğunu ve bilinçli ve bilimsel olarak öğrencilere kazandırılması gerektiğini gündeme getirmek, tıp fakültelerindeki ilk uygulamayı başlatmak.

Kurs amacı: Meslek yaşamına yönelen bir gencin sınavlarda başarılı olması yanında, verilen bilgileri, ilerde kullanılabilir şekilde özümsemesi, sorgulaması ve yaşam boyu kullanabileceği öğrenme becerisini kazanmasına yardım etmeyi ve öğrenmenin özellikle kendi işi olduğu bilincini geliştirmeyi amaçladık.

Örneklem ve Metod: Bu çalışmanın örnekleme, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi hazırlık sınıfına devam eden 43 öğrenci yer almıştır.

Fiziksel ortam: Tıp fakültesi hazırlık sınıfı öğrencileri yuvarlak masa düzeninde 5 ayrı grup olarak rahat bir oturma ortamı sağlandı. Geniş ve rahat bir salonda bir köşede çay ve kahve imkanları sunuldu ve sürekli olarak kullanıldı. Konu ile ilgili değişik eğitim birikimi olan 3 öğretim üyesi her uygulamaya beraber girdi ve öğrencilere rahat bir katılım ve soru sorma ortamı sağlandı.

Bilgiye ulaşma ve dijital ortamda bilgi işleme her öğrenci için bir bilgisayar sağlanan bilgisayar laboratuvarında yapıldı. Uygulamaların birçokları dijital kamera ile kayıt yapıldı. Bu çalışma bir öğretim dönemi devam etmiştir. Çalışmada yoklama ve sınav yer almamıştır. Tamamen çalıştaylardan oluşan programda, her toplantı 1.5 saat sürmüştür.

Sonuç: Çalışmada öğrencilerin işitsel sunulan bilgileri görsel şemalarla kodladıkları, görsel şematik farklılıklar nedeniyle farklı kodlamalar gerçekleştirdikleri görülmüştür. Bu bulgu, işitsel ve görsel kodlama açısından bilginin sunum şekli ile öğrenci tarafından kodlanması arasında paralellik olmadığını göstermektedir. Ayrıca öğrencilerin aynı şekilde sunulan konuyu farklı biçimde kodlamaları öğrenmenin yeteri kadar kontrol edilememesine neden olabilir. Bu nedenle, öğretim üyesinin özellikle işitsel ağırlıklı bilgileri öğrencilere anlatırken görsel medya ile desteklemesi önerilmektedir.

B115

**BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ İNTERNLÜK EĞİTİM
PROGRAMINDA HALK SAĞLIĞI UYGULAMALARINDA
YENİ DENEMELER**

Özcan, C., Budakoğlu, I.İ., Erdal, R.

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Ülkemizde tıp fakülteleri internlük eğitim programlarındaki Halk Sağlığı uygulamalarında karşılaşılan önemli sorunların başında öğrenci sayısının fazlalığı, öğrencilerin asgari düzeyde görmeleri, yapmaları ve öğrenmeleri gereken becerilerin standardizasyonu ile ortak izleme ve değerlendirme sistemlerinin olmayışı gelmektedir. İlaveten Halk Sağlığı uygulama yerleri olarak seçilen sağlık evi ve sağlık ocaklarının son yıllardaki eğitim kapasitelerinin yetersizliği ile eğitici niteliğindeki farklılıklar da bu sorunlara eklenmiştir.

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi internlük eğitimindeki Halk Sağlığı uygulamalarındaki yeni denemede, öğrencilerin çekirdek eğitim programında belirtilen bilgi ve becerilere sahip olması amacı ile mezuniyet sonrası görev yapabilecekleri kurumlar arasından dört kurum belirlendi. Ankara’da ön inceleme sonrası belirlenen sağlık ocağı, AÇS-AP merkezi, verem savaş dispanseri ve iş yeri sağlık merkezinden oluşan bu dört kurumun yönetsel açıdan sorumlu kurum yetkililerinden, internlerin her kurumda birer hafta çalışmaları için resmi onay alındı. Kurumlara ve günlere göre çalışma saatleri belirlenerek, hekim adaylarının bilmesi gereken konular ile asgari düzeyde yapacağı uygulamaların listesi hazırlandı. İzleme aktiviteleri her kurumdan seçilen bir hekim ile Halk Sağlığı Anabilim Dalı’ndan görevlendirilen bir öğretim üyesi ve bir uzman hekim tarafından periyodik olarak yapılmaktadır.

Haftanın 6. gününde; 5 günün değerlendirmesi amacı ile öğretim üyeleri ve öğrenciler bir araya gelerek katılımcı ve paylaşımcı bir anlayış ile değerlendirme formları üzerinden çalışmalar analiz edilmektedir. İlaveten her Cumartesi teorik olarak seçilen güncel Halk Sağlığı konularından biri interaktif eğitim ile desteklenmektedir. Eğitim yılı sonunda ülke şartlarına uyumlu, standardize edilmiş, objektif kriterlere dayalı bu değerlendirme sistemine ve revize edilmiş bir program hazırlanacaktır.

B116

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ'NDE TIP ETİĞİ, TIP TARİHİ VE DEONTOLOJİ EĞİTİMİ

Öztürk, H.

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Deontoloji ABD Morfoloji Binası Kat:4 - Kampus 07070- Antalya

Genel anlamda tıp etiği ve tıp tarihi eğitimi; hekimin hastaları, meslektaşları ve toplumla ilişkilerindeki değerlerin ne anlama geldiğini inceleyen, bu değerlerin hekimin mesleki kimliğinin oluşmasındaki işlevini konu alan, mesleki değerlerin dayandığı tarihsel-kültürel-toplumsal yapıları tartışan, tarihsel bilincin mesleki kimlik oluşumuna katkılarını söz konusu eden bir eğitim süreci olarak tanımlanmaktadır.

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Deontoloji ABD tarafından yürütülen tıp etiği, tıp tarihi ve deontoloji eğitiminin temel amacı öğrenciye mesleki kimlik kazandırmak; öğrencinin yasal sorumluluklarını bilen, moral ve etik duyarlılığı olan, teknik bilgi-kuramsal yaklaşım ve toplumsal sorumluluk öğelerini bireşimsel olarak yorumlayabilen ve mesleki uygulamada etkin olarak kullanabilen bir hekim olarak yetişmesine katkıda bulunmak biçiminde belirlenmiştir.

Bu bağlamda sürdürülen eğitimin temel hedefleri ise; tıp etkinliğini, işlevini ve yöntemini anlama-tanımlama-yorumlama, tıp tarihini evrimsel yaklaşımla ele alma ve mesleki kimlik oluşumunda işlevsel kılma, tıp etkinliğinde var olan etik sorunları ayırt etme, bu sorunları neden- sonuç ilişkisi içinde değerlendirme ve çözüm önerme olarak saptanmıştır.

Bu bildiride yukarıda sözü edilen tanım, amaç ve hedefler doğrultusunda yapılan eğitimin içeriği, biçimi, yöntemi, uygulamada karşılaşılan sorunlar ve geliştirilen çözüm önerilerinin ele alınması, eğitimin niteliğinin iyileştirilmesi için geleceğe yönelik programların tartışılması planlanmıştır.

B117

**TOPLUMA DAYALI TIP EĞİTİMİ İÇİN BİR ADIM:
TOPLUM SAĞLIĞI-ALAN KORİDORU**

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Toplum Sağlığı Alan Çalışma Grubu

Giriş ve Amaç: Sağlık ve hastalık kavramlarına bütüncül bir bakışa sahip, sağlığı etkileyen bireysel ve toplumsal etmenleri algılayabilen, içinde çalışacağı toplumun gerçeklerinin farkında olan hekimler yetiştirmek, tıp eğitiminin temel kaygılarından biridir. Hekimin mesleki tutum ve davranışlarının gelişiminde, sağlığın toplumsal boyutuna ilişkin erken dönemde bir farkındalık yaratılması çok önemlidir. Bu çerçevede eğitim programının yeniden düzenlenmesi sürecinde toplum sağlığı alan koridoru oluşturuldu.

Gereç ve Yöntem: Ağırlığı Halk Sağlığı ve Tıp Eğitimi Anabilim Dallarında çalışan öğretim elemanları olmak üzere, farklı Anabilim Dallarından katılan üyelerin ortak çalışmasıyla üç yıllık programın kavramsal çerçevesi ve kavram haritaları oluşturuldu. Oluşturulan kavram haritaları üzerinden, yeni hazırlanan program takvimine uyacak biçimde evre ve blok amaç ve öğrenim hedefleri saptandı. Her blok için işlenecek temalar ve bu temalara ilişkin eğitim stratejileri ve teknikleri belirlendi. Program öğrenci başına haftada iki saat kuramsal, iki saat uygulamalı eğitim verilecek biçimde kurgulandı. Uygulamalı eğitim için öğrenciler altı gruba bölündü, dönüşümlü olarak uygulamalara katıldılar.

Bulgular: Yeni eğitim programıyla entegre biçimde düzenlenen Toplum Sağlığı Alan koridorunun temel başlıkları şöyledir. Tıbbi Bilimlere Giriş evresinde hekimin bilimsel ve toplumsal sorumluluğu, sağlığı etkileyen etmenler ve sağlık hastalık kavramı ve sağlık hizmetlerinin gelişimi temaları onbir haftada işlendi. Normal yapı ve fonksiyonun işlendiği ikinci evredeki birinci blokta; dokuz haftada soluduğumuz hava, yaşadığımız sosyal çevre, sağlık riskleri temaları işlendi. İkinci blokta sağlıklı beslenme, su ve gıda hijyeni temalarının sekiz haftada işlenmesi planlandı. Üçüncü blokta sağlıklı yaşam, yaşam alanları, bedensel bütünlük ve kazalar, işçi sağlığına giriş temalarının onbir haftada işlenmesi planlandı. Dördüncü blokta toplum tabanlı hizmet ve risk yaklaşımı, ana çocuk sağlığı, üreme sağlığı, yaşlılık, demografi temalarının sekiz haftada yer alması planlandı. Evre üçte küreselleşme, eşitsizlikler, olağandışı durumlar, epidemiyoloji, biyoistatistik, sağlık hizmetlerinin değerlendirilmesi temalarının onüç haftada işlenmesi planlandı. Evre dördüm planlanması sürmektedir.

Sonuç: Toplum Sağlığı Alan dikey koridoru ile öğrencilerde sağlığın toplumsal boyutuna ilişkin erken bir farkındalık yaratma ve tutum geliştirme hedeflenmektedir. İşlenen temaların eğitim programına yatay ve dikey olarak entegre edilmesi, öğrencilerin bütünlükçü bir bakış açısı kazanmalarını sağlamaktadır.

Bilgi için: Prof. Dr. Feride SAÇAKLIOĞLU sacak@med.ege.edu.tr

B118

**EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDE
EĞİTİM PROGRAMI DEĞİŞİKLİĞİ**

EÜTF Eğitim Komisyonu

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 1989 yılına dek klasik bir eğitim programı, ardından sistem temelli yatay entegre bir program uygulanmıştır. Ancak, bu programın aşırı yüklü olması, fakültenin üzerinde uzlaşma sağlanmış öğrenme hedeflerinin olmaması, konuların büyük bölümünün sınıf dersleri şeklinde aktarılması, hekimlik mesleğinin gerektirdiği becerilerin eğitimine yeterli zaman ayrılmaması ve uygun yöntemler kullanılmaması, toplum sağlığı, etik ve hukuk konularına yeterli yer ayrılmaması, öğrencilerin öğrendiklerini sonraki dönemlerde unutmaları ve bildiklerini klinik problemlerin çözümünde kullanamamaları, uygun ve geçerli ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin uygulanmaması gibi sorunlar gözlenmiştir. Bu nedenle, Dekanlık – Eğitim Komisyonu – Tıp Eğitimi A.D., 2001-2002 yılında, bu sorunlara çözüm getiren bir programın geliştirilmesi çalışmalarına başlamıştır.

Öncelikle yeni programın hedefleri belirlenmiştir:

1. Toplumun öncelikli sağlık sorunlarına yönelik tıp eğitimi
2. Organ sistemleri bazında yatay / dikey entegrasyon
3. Toplum sağlığı, etik ve hukuk ve beceri alanlarında, çekirdek programa paralel yapılandırılmış programların (dikey koridorlar) oluşturulması
4. Çekirdek programın kapsamı dışında kalan konu ya da alanlarda, öğrencilere, ilgi duydukları konularda kendilerini geliştirme, eğitimlerini yönlendirme, kendi kendilerine öğrenme olanağı sağlayacak eğitim birimlerinin (özel çalışma modülleri) geliştirilmesi
5. Öğrencilerin tıp eğitimi boyunca gelişim düzeylerinin izlenmesi ve geribildirim verilmesi
6. Yeterliğe / yetkinliğe dayalı yapılandırılmış beceri eğitimi
7. Erken dönemde hasta ve hastalıklarla karşılaşma
8. Öğrenme ve sınama arasında güçlü bir ilişki kurulması
9. Eğitimin sürekli değerlendirilmesini sağlayan bir sistemin kurulması

Bu hedeflere yönelik olarak şu çalışmalar yürütülmüştür:

- Toplumda öncelikli sağlık sorunlarını belirlemeye yönelik alan çalışması ve ilgili hekim gruplarıyla, Delphi ve nominal grup teknikleri kullanılan çalışmalar
- Sistem temelli çalışma gruplarının kurulması ve öncelikli sağlık sorunlarından yola çıkılarak, fakülte ve evre öğrenim hedeflerinin belirlenmesi ve fakülte eğitim programının ana iskeletinin oluşturulması
- Programın evre ve blok altbirimleriyle yapılandırılması ve ilgili anabilim dalı ve dikey koridor temsilcileriyle evre / blok yürütme kurullarının oluşturulması, belirlenmiş olan öğrenim hedeflerinden yola çıkarak program takviminin ve işleyişin belirlenmesi
- Fakülte beceri eğitimi hedeflerinin belirlenmesi ve Beceri Eğitimi Yürütme Kurulu tarafından uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi
- Eğitim Komisyonu'na yeni eğitim programının sınav / değerlendirme format ve yönteminin belirlenmesi
- Ayrı bir kurul tarafından tüm öğrencilere gelişim sınavının uygulanması, değerlendirilmesi, öğrencilere ve eğitim birimlerine geribildirim verilmesi
- Öğrencilerin eğitimlerini daha verimli planlayabilmesi, konuları anlamalarının, büyük resim içinde konumlandırılmalarının kolaylaştırılabilmesi, bilgilendirilmeleri için, Blok Yürütme Kurulları tarafından kılavuz kitapçıklar hazırlanması
- Programın sürekli değerlendirilmesi için araçların geliştirilmesi, uygulanması, ilgili birimlere geribildirimde bulunulması ve gerekli düzeltmelerin yapılması

Program 2003-2004 öğretim yılında, planlandığı şekilde uygulanmaya başlanmıştır ve geliştirme çalışmaları sürmektedir.

B119

**BİR EĞİTİM PROGRAMI MODELİ:
DİŞHEKİMLİĞİNDE AKILCI İLAÇ KULLANIMI**

Öcek, Z. A*., Şahin, H.**., Akdeniz G.***, Apaydın Ş*.

*Ege Üniversitesi İlaç Geliştirme Farmakokinetik Uygulama ve Araştırma Merkezi

**Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, 35100 Bornova İZMİR

***Ege Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Oral Diagnoz ve Radyoloji Anabilim Dalı

Amaç: Dişhekimliğinde akılcı ilaç kullanımına yönelik eğitim programının geliştirilme ve uygulama sürecinin tartışılması

Yöntem: Program geliştirme süreci altı aşamada gerçekleştirilmiştir.

Bir ön çalışmanın sonuçları ve katılımcıların kurstan önce açık uçlu olarak alınan beklentileri eğitim gereksiniminin belirlenmesinde kullanılmıştır. Sistemik hastalıklarda ilaç kullanımı ve dişhekimliğinde antibiyotik seçimi en önemli gereksinimleri oluşturmuştur.

Akılcı ilaç kullanımı konusundaki bilgi, beceri ve davranışlarının güncelleştirilmesi programın genel amacı olarak belirlenmiş, bu çerçevede öğrenim hedefleri tanımlanmıştır.

Program interaktif yöntemleri kapsayacak ve bir tam gün sürecek şekilde hazırlanmıştır. Akılcı ilaç kullanımı, antibiyotik-analjezik farmakolojisi, dişhekimliğinde antibiyotik endikasyonları, doğru antibiyotik-analjezik kullanımı programın konu başlıkları olarak belirlenmiştir. Ayrıca reçete yazma uygulamasını kapsayan bir atelye çalışması planlanmıştır.

Eğitim 2002 yılında, farmakoloji, oral diağnoz-radyoloji ve halk sağlığı uzmanlarından oluşan multidisipliner bir eğitici ekibi tarafından, İzmir Dişhekimleri Odası üyesi olan toplam 58 dişhekiminin katılımı ile üç kez gerçekleştirilmiştir.

Katılımcıların programla ilgili geribildirimler beşli Likert Skalası (5: kesinlikle katılıyorum; 1 kesinlikle katılmıyorum) ile skorlanan dokuz önerme aracılığıyla alınmıştır. Eğitimle ilgili öneriler açık uçlu olarak belirtilmiştir.

Bulgular: Eğiticilerin bilgi, tutum ve davranışları 4.98 ile en yüksek, kurs süresi 3.93 ile en düşük ortalama skoru alan önermelerdir. Eğitim süresi kısa bulunmuştur. Kurs kapsamının kullanılabilirliği ve yeterliliği, eğitim teknikleri ve materyalleri, aktif katılım, konuların süre dağılımı ve yerleşimi şeklindeki diğer önermeler 4.97 ile 4.15 arasında değerler almıştır. Uygulanan tekniklerinin diğer eğitim programlarında da kullanılması, kapsamı genişletilerek programın tekrarlanması en sık iletilen önerilerdir.

Sonuç: Dişhekimlerinin eğitimle ilgili olumlu geribildirimleri ve bu konudaki ileri eğitimlere yönelik talepleri, eğitim programı geliştirme basamakları izlenerek hazırlanan bu programın akılcı ilaç kullanımı eğitiminde etkin bir yöntem olduğunu göstermiştir.

B120

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ'NDE YENİ BİR EĞİTİM PROGRAMININ YAPILANMA VE ORGANİZASYONU

Şenol, Y., Gürpınar, E., Alimoğlu, K., Aktekin, M., Baykara, M.

**Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi*

Toplumda tıbbın değişen rolü ve hastaların hekimlerden giderek artan beklentileri, tıp müfredatı ve sunumunun değişmesi gerektiği sonucunu doğurmaktadır. Bu nedenle son yıllarda tıp eğitimi toplantılarında ve yayınlanan raporlarda müfredat içerisinde yer alan konuların entegrasyonu üzerine ihtiyaçlar belirgin olarak tartışılmaktadır.

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde 2004-2005 eğitim öğretim yılında tam entegre eğitim programına geçilmesi planlanmaktadır. Bu amaçla müfredat, 3, 4 ve 5. sınıflarda organ sistemleri üzerine kurulmuş stajlardan oluşmaktadır. Bu yapılanmanın amacı, aynı organ, doku ve sistemle ilişkili derslerin bir araya getirilmesidir. Staj kurullarının dikey entegrasyonun sağlanması amacıyla staj kurulları içerisinde temel tıp bilimlerine ait dersler konulmuştur. Ayrıca, 5. yıl eğitim programı içine yeni bir staj kurulu eklenmiştir. Bu staj kurulunun içeriğini uygulamalarının birinci basamakta yürütüleceği, sık görülen hastalıklar oluşturmaktadır.

Tüm bu çalışmaların sonucunda daha nitelikli bir eğitim verilebilmesi amaçlanmaktadır.

B121

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
ÖĞRENCİ EĞİTİMİNDE YENİ UYGULAMALAR :
HALK SAĞLIĞI ÖRNEĞİ

Tanır, F., Demirhindi, H., Karaömerlioğlu, Ö., Kara, E., Akbaba, M.*

* Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Adana

Dünya da ve ülkemizde tıp eğitiminin değişen koşullar ve gereksinimlere paralel olarak geliştirilmesi gerekliliği, fakültemizde de değerlendirilmiştir. 2002 ve 2003 eğitim yılı yarısına kadar yapılan çalışmalarla, 2003-2004 eğitim dönemi başından itibaren I. sınıf eğitim programı içerik ve yöntemleriyle güncelleştirilmiştir. Bu gelişmeler içerisinde fakültenin vizyonu ve misyonu; temelde birinci basamak hekimlik ilke ve uygulamalarını bilen ve uygulayabilen, istediği uzmanlık dalında geliştirici çalışmaları yapabilecek öğrenci yetiştirilmesi şeklinde belirtilmiştir. Bu hedeflere ulaşmada, uygulamalı olarak yapılan çalışma programları ile haftada bir kez yarım gün (her Çarşamba 13.00-17.00) Halk Sağlığı Anabilim Dalı uygulamaları için ayrılmıştır.

Bu uygulama için, I. sınıf öğrenci sayısı dikkate alınarak öğrenciler 4 gruba ayrılmış ve her hafta bir grup öğrenci, kendi grubuna ait sağlık ocağına bağlı önceden belirlenmiş ailelerini ziyarete gitmişlerdir. Başlangıç olarak, öğrenim dönemi ilk haftasında Halk Sağlığının tanımı, ilkeleri ve I. basamak sağlık kurumlarının özellikleri, görevleri, uygulamaları 45'er dakikalık üç teorik derslerle anlatılmıştır. Öğrencilere, önceden hazırlanan bir dosya içerisinde; her iki kişiye bir aile düşecek şekilde, ailelerin isim ve adreslerini belirten krokiler verilmiş, tüm saha programı, tarihleri, doldurulacak form ve boş rapor örnekleri konularak sunulmuştur. Bu dosya ile ilk saha uygulaması, ilgili sağlık ocağı ebesi eşliğinde evlere gidilerek başlatılmıştır. Her sağlık ocağı ziyaretine Dekanlık tarafından temin edilen otobüs ile ulaşım sağlanmıştır. Ekim-Kasım-Aralık aylarında 3 kez aile ziyareti yapılmış, her ziyaret sonrası görüşme raporları yazılarak toplanmıştır. Ocak ayı içerisinde Anabilim Dalı dershanesinde ilk üç ziyaretin raporları tartışılmış ve her grup ara değerlendirme raporu hazırlayarak Anabilim Dalı başkanlığına sunmuştur. Mart-Nisan-Mayıs aylarında üç ziyaret daha yapılacak ve her sağlık ocağı grubu toplam altı ziyaret görüşmesinin raporunu tartışacak ve Haziran ayında Anabilim Dalında yapılacak son toplantıda, ziyaretlerini anlatan raporlarını poster olarak hazırlayacaklardır.

Bu uygulama ile birinci sınıftan itibaren hekim adaylarımızın; hizmet edilecek toplumla yüz yüze görüşerek özelliklerini tanıma, beklentilerini öğrenme, kendi gereksinimlerini belirleme ve iletişim becerilerini kazanabilme hedeflerine ulaşabileceklerini umuyoruz.

B122

EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ' NDE BİRİNCİ SINIFLARA YÖNELİK "ETKİN ÖĞRENME" EĞİTİMİ: HEDEFLER, YÖNTEM VE İLK UYGULAMA SONUÇLARI

Törün, S.E.*, Durak, H.İ.*

**EÜTF Tıp Eğitimi Anabilim Dalı*

Giriş ve Amaç: Dünyadaki değişim ve gelişmelere bağlı olarak bilgiler hızla artmakta, karmaşık bir nitelik kazanmaktadır. Okul yıllarında öğrenilebilecek bilgilerin yanında, öğrenme, okul yıllarının dışına çıkıp, meslek yaşamı boyunca daha doğrusu yaşam boyunca sürmektedir.

İyi hekim olabilmek için tıp fakültelerinde eğitim gören öğrencileri kapsamlı ve ciddi bir öğrenme süreci beklemektedir. Tıp fakültelerinin "iyi hekimler" yetiştirme amacı nitelikli öğrenme olmadan, sadece mesleki bilgilerin aktarılmasıyla gerçekleştirilemez. Bir eğitim kurumu olarak tıp fakülteleri, eğitim programlarında, öğrencilerinin öğrenme niteliğini arttırmayı göz önünde bulundurmalıdır. Öğrenme niteliğinin artması öğrencinin öğrenmeye karşı tutumunun olumlu olmasının dışında kendi öğrenme sürecine ait farkındalık geliştirmesi ve bu farkındalık üzerinden nasıl daha iyi öğreneceğini öğrenerek davranış değiştirmesiyle de ilgilidir. Bu kapsamda, EÜTF yeni eğitim programında, birinci yıl içinde, "Bilgiye Ulaşma ve Kullanma" dikey koridorunda "Etkin Öğrenme" derslerine yer verilmiştir.

Gereç ve Yöntem:"Etkin Öğrenme" eğitiminde, öğrenmeyi öğretmede iki temel yaklaşımdan biri olan "Bağımsız Öğretim Yaklaşımı" içinde "Uzun Süreli Öğretim" uygulandı. İlk evrede, haftada iki ders saati olmak üzere yedi oturumda kısa sunumlar, grup çalışmaları, öğrenci sunumları gerçekleştirildi. Sınıfın altı gruba bölünmesiyle oluşan 50 kişilik gruplarda oturumlar tekrarlandı. Bu oturumlarda, öğrenme süreci, öğrenme stilleri, öğrenme stratejileri, çalışma becerileri, kütüphane kullanımı konuları işlendi, kütüphane ziyareti yapıldı. Her oturum için ayrı okuma materyali hazırlandı, öğrencilere dağıtıldı. Evre sonunda öğrenciler, kendi öğrenme süreçlerine ait hazırladıkları ödevle değerlendirildi.

Bulgular ve Sonuç:1.sınıftaki 297 öğrenciyle ilk evredeki "Etkin Öğrenme" programı tamamlandı. Evre sonunda öğrenci başarısı % 100 oldu. Ödevler önceden yapılandırılmış bir form aracılığı ile analiz edildi. Öğrencilerin kendi deneyimleri üzerinden öğrenme süreçlerini, güçlü-zayıf yanlarını ifade ettikleri ödevlerde, koridorun temel hedeflerinden olan öğrenme süreçlerine ait farkındalıklarının gelişmesi hedefine ulaştıkları ve öğrenme ve çalışma becerilerini geliştirmek amacıyla geleceğe yönelik uygulanabilir hedefler koydukları saptandı.

Öğrenme stratejileri ve çalışma becerilerine yönelik değişim-gelişim, fakülte eğitim programının değerlendirilmesi sürecinin önemli bir parçası olarak planlandı.

silaelif@med.ege.edu.tr

B123

**E.Ü.T.F. AYAKTAN BAKIM - AİLE PLANLAMASI STAJI DENEYİMİ;
İNTÖRN EĞİTİMİNDE İKİNCİ BASAMAK SAĞLIK KURUMU
POLİKLİNİKLERİNİN YERİ**

Vatansever K.* , Çiçeklioğlu M.* , Türk M.** , Karabilgin ÖS* , Batı AH*
* EÜTF Tıp Eğitimi AD ** EÜTF Halk Sağlığı AD

Amaç: Toplumda sık karşılaşılan komplike sağlık sorunlarının ele alındığı ikinci basamak sağlık kurumu polikliniklerinde öğrencilere çalışma olanağı sunulması, kişiye bedensel bütünlüğü içinde yaklaşabilme ve üniversite hastaneleri dışındaki sağlık sistemi bileşenlerini tanıyabilme becerisi kazandırma açısından önemli olanaklar sağlar. Bu çerçevede, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi altıncı sınıf öğrencilerine, üreme sağlığını ilgilendiren sorunlar dahil sık görülen sağlık sorunlarının çözümünde hasta merkezli bakım sürdürülebilir bilgi ve beceri kazandırmak amacıyla bir staj programı uygulandı. Bu çalışmada ikinci basamak kurumu polikliniklerindeki eğitim süreci hakkında öğrenci görüşleri değerlendirildi.

Gereç ve Yöntem: Stajın iki haftalık birinci bölümde ayakta bakım ve iletişim becerileri, iki haftalık ikinci bölümde ise Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması-JHPIEGO (ÜS-AP) kursu yer almaktadır. Uygulama alanı olarak İzmir’de AÇSAP Merkezleri ve hastanelerdeki AP eğitim merkezleri, Bornova Acil Yardım ve Travmatoloji Hastanesi poliklinikleri kullanıldı. ÜS-AP kursunda standart program uygulandı. Ayaktan bakım bölümünde; iki gün tıpta iletişim becerileri ve olgu yönetimi algoritmaları kuramsal eğitimi, yedi gün poliklinik çalışması içeren program uygulandı. Staj 2002-2003 altıncı sınıf öğretim döneminden itibaren seçmeli olarak dört öğrenci grubuna (toplam 40 öğrenci) uygulandı. Genel staj değerlendirmesi sözlü olarak alındı, kurum geribildirimleri, 12 sorudan oluşan 5’li Likert ölçeğiyle değerlendirildi.

Bulgular: Öğrenciler sözlü değerlendirmede, stajın yapılanmasının uygunluğunu, poliklinik çalışmasının yararını, çalışılan kurumların stajın amaç ve hedefleri açısından uygunluğunu ve ÜS-AP kursu ve ayakta bakım bölümünün birbirine uyumunu olumlu bulduklarını ifade etti. Yazılı geri bildirimlerde; poliklinik ortamını (4.18±0.70), eğitimcilerin yetiştiricilik özelliklerini (4.27±0.62), hekim dışı personelin yaklaşımını (4.37±0.81) olumlu, süreyi (3.78±1.15) yeterli olarak değerlendirdi.

Sonuç: Toplumun içinde ve toplumda sık görülen sorunlara yönelik tıp eğitimi verebilmek için ikinci basamak sağlık kurumları önemli fırsatlar yaratmaktadır. Öğrenciler aktif olarak hasta bakım sürecine katılmaktan memnundurlar. Eğitim sürecinin daha verimli geçmesi için ikinci basamak hekimlerinin yetiştiricilik becerilerinin geliştirilmesi gerekir.

B124

KLİNİK UYGULAMAYA GİRİŞ (KUG) PROGRAMININ BİR BİLEŞENİ:

Poliklinik Gözlem Deneyimi

Ünalın P., Akman M., Çifçili S., Uzuner A.

Marmara Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İstanbul

Giriş: Hasta ile erken karşılaşma, öğrencileri hem teorik öğrenme sürecine motive etmekte hem de iletişim becerilerini nasıl kullanabilecekleri ve iyi bir hasta-hekim ilişkisini nasıl kurabileceklerine yönelik yeni fırsatlar tanımaktadır. Çok az veya hiç klinik deneyimi olmayan öğrencilerin, yaşayarak kazanacakları poliklinik gözlem deneyimi, "öykü alma" eğitimi ile yandaş yürütüldüğünde bu becerinin gelişmesine önemli katkılar sağlayabilir.

Metod: II.Yıl öğrencileri, KUG programı içinde; sosyal kavramlar, etik, tıbbi görüşme ve öykü alma ile sanat ve insan modüllerini tamamlamaktadır. "Poliklinik Deneyimi" adını verdiğimiz modülün amacı ise, öğrencilerin, interaktif eğitim yöntemleri kullanılarak yürütülen önceki modüller süresince gözden geçirdikleri kavramların, gündelik mesleki pratik içindeki yerlerini gözlemlenmelerini sağlamaktır. Bu amaçla, hastanemizin farklı polikliniklerine yapılan ziyaretlerden oluşmaktadır. İlgili poliklinikler, öğrencilerin ziyaretinin sadece gözlem amaçlı olduğu konusunda bilgilendirilmiştir. Öğrencilere, ikişer kişilik gruplar halinde ve iki tam gün boyunca iki farklı klinik disipline ait poliklinikte gözlem yapma imkanı sunulmuştur. Bu süreç sonunda öğrencilerden, gözlemledikleri hasta-hekim ilişkisi, öykü alma ve varsa etik problemleri içeren bir rapor yazmaları istenmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin yazdıkları raporlar tek tek ele alınıp değerlendirilmiş ve büyük bir çoğunluğun olumlu bir deneyim yaşadığı görülmüştür. Bu raporlar incelendiğinde, öğrencilerin öncelikle, öykü alma sürecinin teorikte anlatılanlarla örtüştüğü yada uzak düştüğü noktalara dikkat ettiği, hasta ile empati kurduğu, hekimden çok hastadan taraf olduğu ve bu ziyaretler ile mesleğine yakınlık hissetmeye başladığı görülmüştür.

Sonuç: Poliklinik gözlemi yoluyla öğrenciler; farklı disiplinlerdeki olası hasta-hekim iletişim problemlerini ve disiplinler arası öykü alma farklılıklarını, olası etik problemler ve bunlara yaklaşım biçimlerini deneyime dayalı olarak öğrenme imkanına sahip olmaktadır. Bu yaşamsal deneyim aynı zamanda öğrencilere, daha sonraki öğrenme süreçlerinde gözlemlediklerini de tekrar ortaya koyup tartışma fırsatı sunmaktadır.

"Bu çalışma DPT tarafından desteklenmiştir"

B126

**ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ V. SINIF STAJINDA "TRAVMA MODÜLÜ"
ÖRNEĞİ "DAR ZAMANLARIN ETKİLİ KULLANIMI"**

Gülşen, M., * Göknel, Y.*,*, İskit, S.*,**, Keskin, E.*,***, Nejat Narlı, N.,
***** Doran, F.*,*****, Altıntaş, D.U.*,*****

*Prof Dr. Çukurova Üniversitesi Ortopedi AD., ** Yard Doç. Çukurova Üniversitesi İlk Yardım Ve Travmatoloji AD., *** Yard Doç Dr. Çukurova Üniversitesi Çocuk Cerrahisi AD., ****Prof Dr Çukurova Üniversitesi Çocuk Cerrahisi AD., **** Doç Dr. Çukurova Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD.,***** Prof Dr Çukurova Üniversitesi Patoloji AD., ***** Prof Dr. Çukurova Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD

Tıp fakültesi müfredatları gelişen ve artan bilgiyle paralel olarak arttırıldığında bazen aşılması zor engellerle karşılaşır. Sorunların en önemlisi ile mezun edilen hekimlerin bilmesi şart olan hayati becerilerin anabilimdalı isimleri ve staj dönemlerinde dağılarak anlatılması nedeniyle pratikte karşılaşıldığında çekilen zorluklardır. Pek çok Dünya üniversitesi bu nedenle entegrasyonu kolaylaştırmak ve zamandan kazanmak için multidisipliner yaklaşım ile çözüm bulmuşlardır.Geriatri, travma,belağrsı vs. gibi sık karşılaşılan sorunlar örneklerden bazılarıdır.Biz de çekirdek eğitim programının uygulanabilmesi ve yeni müfredat çalışmaları kapsamında 5. sınıf stajına beş günlük bir travma modülü hazırladık. Modül programı dört gün eğitim ve bir gün sınavdan oluşur. Sekiz anabilim dalı katılır.

Pazartesi

Yer: Acil servis dershanesi

Konferans: Travmalı hastaya yaklaşım: (Travmatoloji ve Acil yardım ABD)

Hastane öncesi bakım ve değerlendirme

Taşıma

Hastanede bakım ve değerlendirme

Pediyatrik travma hastalarında bakım ve değerlendirme : (Travmatoloji ve Acil yardım ABD,Pediyatrist)

Uygulama: Ambulans ve teçizatı tanıtımı

Salı

Yer: Anestezi dersanesi

Resussitasyon kursu (Uygulamalı) (Anestezioloji ve Reaminasyon ABD)

Çarşamba

Yer: Acil servis dershanesi

Konferans:

Batın travmaları.(Genel Cerrahi ABD)

Göğüs travmaları.(Göğüs Kalp Damar Cerrahisi ABD)

Ekstremitte travmaları.(Ortopedi ve Travmatoloji ABD)

Gebelerde travma. (Kadın Hastalıkları ve Doğum ABD)

Kafa ve medulla spinalis travmaları. (Beyin Cerrahisi ABD)

Çocuklarda travma. (Çocuk Cerrahisi)

Perşembe

Yer: Acil servis dershanesi

Travma olgu senaryoları: İnteraktif oturum

Cuma Sınav objektif yapılandırılmış klinik sınav tekniği ile 4 istasyonda yapılır.

gulsenm@cu.edu.tr

B127

KLİNİK UYGULAMAYA GİRİŞ PROGRAMININ BİR BİLEŞENİ :

Öykü Alma ve Fizik Muayeneye Giriş Modülü

Ünalın P., Kalaça Ç., Çifçili S., Uzuner A., Akman M.
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İstanbul

Giriş: Fakültemizde uygulanan Klinik Uygulamaya Giriş (KUG) programının bileşenlerinden biri de, "Öykü Alma ve Fizik Muayeneye Giriş" Modülüdür. Bu modül, aynı program içinde 1. yıl işlenen "İletişim Becerileri" programının bir devamı olarak uygulanmakta, "tıbbi görüşme" konusu ile her iki modül arasında bir köprü oluşturulmaktadır.

Amaç: Bu modülün sonunda, öğrencilerin, tıbbi görüşme için gerekli olan temel becerileri gözden geçirmeleri, "hasta merkezli yaklaşım" terimini tanımlayarak tartışabilmeleri, bir tıbbi görüşmeyi uygun biçim yürütebilmeleri, öykü almanın bileşenlerini tanımlayarak uygun sorularla öykü alma uygulaması yapabilmeleri, öykü alma sürecinde hassas konuları tanıyarak, bunlarla başa çıkma yollarını tartışabilmeleri, seçilmiş bazı sık görülen belirti ve bulgular konusunda bilgi edinmeleri, fizik muayenenin temel tekniklerini uygulamaları ve inspeksiyon tekniğinin yerini tartışmaları hedeflenmektedir.

Yöntem: "Öykü Alma ve Fizik Muayeneye Giriş" modülü 4'er saatlik parçalar halinde, 15-18 kişilik öğrenci gruplarında 6 hafta devam etmektedir. Öğrenci katılımını cesaretlendirmek ve öğrenim hedeflerine ulaşmak için farklı eğitim yöntemlerinin bir arada kullanılmasına özen gösterilmektedir. Bu amaçla program içinde; kısa eğitici sunumları, olgu çalışmaları, küçük grup tartışmaları, oyunlaştırmalar, video gösterimleri, video çekimi ve tartışmaları, simüle hasta uygulamaları ve hekimlik pratiği gözlemleri, kullanılmaktadır. *Programın değerlendirmesi tüm program boyunca yürütülen aktivitelere uygun verilen geri bildirimler ile program sonunda yapılan simüle hasta ile objektif yapılandırılmış öykü alma sınavı ve çoktan seçmeli test sınavı yapılmaktadır. Yeterli puan 60/100 olarak kabul edilmiştir.*

Sonuç: Üniversite Hastanesinin farklı polikliniklerini ziyaret ederek edinilen, "Poliklinik Deneyimi" bu programın, uygulama alanındaki karşılığının izlenmesine olanak veren tamamlayıcı bir parçadır.

"Bu çalışma DPT tarafından desteklenmiştir"

B128

**TIP EĞİTİMİNDE TAM ENTEGRASYON ÇABALARI VE BUNLARIN
HİSTOLOJİ VE EMBRİYOLOJİ EĞİTİMİNE YANSIMALARI:
MENDERES DENEYİMİ**

Erpek, S.

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji AD, Aydın

Amaç: Bu bildiri fakültemizde uygulanmakta olan eğitim modelinin histoloji ve embriyoloji eğitimine etkileri tartışılacaktır.

Gereç ve Yöntem: "Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim-Öğretim Rehberi 2003-2004" incelenerek gerekli bilgiler sağlanmış ve değerlendirilmiştir.

Bulgular: Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesinde uygulanmakta olan müfredat ve eğitsel etkinlikler tıp eğitiminde tam entegrasyonu gerçekleştirme amacı taşımaktadır. Yatay entegrasyonu sağlamak için müfredat tümüyle sistem temelli olarak düzenlenmiştir. Temel tıp bilimleri döneminde dikey entegrasyonun sağlanabilmesi için alan çalışmaları, klinik beceri eğitimi ve probleme dayalı öğrenme (PDÖ) gibi öğrenci merkezli eğitim tekniklerinden yararlanılmaktadır. Entegrasyonun üçüncü boyutunu oluşturan derinliğine entegrasyonu gerçekleştirmek için müfredat biyopsikososyal anlayışa göre düzenlenmiş ve müfredata eklenen iletişim becerileri, tıp hukuk ve etiği, tıp tarihi, tıp bilşimi, vb. derslerin müfredatın kalanıyla entegre edilmesine çalışılmıştır. Bunlarla birlikte PDÖ, alan çalışmaları, klinik beceri eğitimi gibi etkinlikler disiplinler arasındaki sınırların bulunmadığı alanlarda gerçekleştirildiği için "Entegre Hekimlik Uygulamaları" (EHU) olarak isimlendirilmiştir.

Birinci ve ikinci sınıfta her ders kurulunda bir klinik senaryo işlenmektedir. Senaryolarda "infertilite, anomalili bebek, gebelik vb." gibi embriyolojiyi ilgilendiren konulara yer verilmesi, geleneksel embriyoloji müfredatlarında yer almayan, infertilite tedavisinin sosyoekonomik ve etik boyutları, fetüs ve annesi arasındaki psikolojik etkileşim, özürlü kişilerin aile ve toplum yaşamları, doğum kontrol yöntemleri gibi konuların öğrenciler tarafından tartışılmasını sağlamaktadır. EHU içinde yer alan kültür ve sanat derslerinde de öğrenciler invitro fertilizasyon, yapışık ikizler, kök hücreler, klonlama gibi konularda sunumlar gerçekleştirmektedir. Öğrenciler bu sunumlarda seçtikleri konunun bilimsel yönü yanısıra tarihçesi, sosyal ve etik boyutunu da ele almaktadırlar.

Sonuç: Histoloji ve embriyoloji derslerinin yukarıda tanımlanan model içinde verilmesi, öğrencilerin bu derslerde öğrenilen bilgilerin klinik ile bağlantısını kavramalarını kolaylaştırmakta ve bu da derslere ilgiyi arttırmaktadır.

B200

**AİLE HEKİMLİĞİ ANABİLİM DALI TIP EĞİTİMİ PROGRAMI:
MENDERES DENEYİMİ**

*Başak, O., Dişçigil, G., Gürel, S.F., Gemalmaz, A.F.
Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Aydın*

Tüm tıp fakültesi mezunlarının hastane hekimliğini tamamlayıcı birinci basamak hekimliği bilgi ve becerilerini de kazanmaları, bir sağlık sisteminin etkili olması için zorunludur. Son yıllarda tıp eğitiminde gerçekleştirilen yeniliklerin temelinde, tıp eğitiminin birinci basamağa ve toplum içine taşınması yaklaşımı vardır ve akademik aile hekimliği bu sürecin içinde etkin olarak yer almaktadır. Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı Tıp Eğitimi Programı'nın temel amacı; tüm öğrencilerin hasta merkezli ve topluma dayalı bir yaklaşımla sağlam bir genel tıp temeli, birinci basamak ve toplum ortamında bütüncül bir sağlık bakımı deneyimi kazanmalarını sağlamaktır.

Programın temel özellikleri:

1. Program birinci sınıfın ilk haftasından başlayarak altıncı sınıfa kadar tüm müfredata yayılmıştır.
2. Tıp fakültesi ve eğitim hastanesinden birinci basamağa ve toplum içine kadar değişik hekimlik uygulama ortamlarında öğrencilerin hekimlik mesleğini öğrenmeleri hedeflenmiştir.
3. Aile hekimliği alan eğitimiyle öğrencilerin aile hekimliği klinik yöntemini öğrenmeleri ve böylece farklı ortamlarda sorun çözme ve tanı koyma becerilerini geliştirmeleri sağlanmaktadır.
4. Aile ve toplum ortamında sunulan kapsayıcı sağlık hizmetlerini öğrenerek öğrencilerin tıp eğitiminin farklı yönlerini bütünleştirmeleri sağlanmaktadır.
5. En son teknoloji kullanımı ve özel akademik ilgilerin yerine toplumun sağlık gereksinimleri vurgulanmaktadır.
6. Öğrencilerin aile hekimliğini tanıyarak ileriki uzmanlık seçimlerini birinci basamak hekimliği doğrultusunda yapmaları hedeflenmiştir.

Programda ilk dört sınıfa yayılan toplam 64 saat alan uygulaması, beşinci sınıfta 3 haftalık klinik staj ve altıncı sınıfta bir aylık intörnlük uygulamasının yanı sıra ilk beş sınıfa yayılan toplam 59 saat kuramsal sınıf dersi yer almaktadır.

Bildiride Türkiye'de ilk örneği oluşturan aile hekimliği tıp eğitimi programımız tanıtılmakta ve beş yıllık tıp eğitimi deneyimimiz paylaşılmaktadır.

B201

**DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDE EMZİRME
DANIŞMANLIĞI EĞİTİMİ**

*Çakmak L., **Günay T., *Taşkıran, H.C., *Oflas B., *Özboyacı, C., *Soylu N.

**DEÜ Tıp Fakültesi Mesleksel Beceriler Laboratuvarı*

*** DEÜ Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı*

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Mesleksel Beceriler Laboratuvarı'nda Dönem 2 öğrencilerine Emzirme Danışmanlığı'nı öğretmeye yönelik eğitimler yapılmaktadır. Bu eğitimde, poster, meme modeli, yenidoğan maketi kullanılarak, Emzirme Danışmanlığı uygulanmaktadır.

Meme modeli, Mesleksel Beceriler Laboratuvarı'nda, pamuk, sargı bezi ve beyaz flaster ile geliştirilmiştir. Eğitim sırasında öğrencilerin her iki göğsüne modeli takmaları sağlanmaktadır. Yenidoğan bebek maketi ve meme modeli ile öğrenciler emzirmeyi oyunlaştırmaktadır. Oyunlaştırma sırasında ve sonrasında eğitim, poster ile desteklenmektedir.

Meme modelini kendisine takarak yenidoğan bebeği emzirmesi istenen öğrenci, anne ile empati yaparak, sıradışı bir deneyim yaşamaktadır.

B202

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDE MESLEKSEL BECERİ LABORATUARI UYGULAMALARI

Mamaklı, S., Alimoğlu, M. K., Gürpınar, E., Baysal, K., Aktekin, M

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya

Giriş: Tıp fakültesi öğrencilerine temel becerileri kazandırmak amacıyla gerçek hastalar yerine gerçeğe uygun manken ve maketler üzerinde eğitim verilmesi çok daha insancıl görünmektedir. Bu yöntem hastalar için daha konforlu olduğu gibi, öğrenciler için de hastaya zarar verme kaygısını ortadan kaldıran bir eğitim ortamı sağlamaktadır. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde 1999 yılından beri hizmet veren Mesleksi Beceri Laboratuvarında tıp fakültesi öğrencilerine temel hekimlik becerileri kazandırılmaktadır. Bir eğitici ve 6-8 kişilik küçük gruplar halinde öğrenci ve eğitici rehberleri eşliğinde fantom modeller üzerinde eğitim verilmektedir.

Yöntem: 2001-2002 eğitim-öğretim yılında tıp fakültesi 1. sınıf öğrencilerine 5 beceri, 3. sınıf öğrencilerine 20 beceri, 4. sınıf öğrencilerine 12 beceri, 5. sınıf öğrencilerine 14 beceri kazandırılmıştır. Eğitim sonrası öğrencilerden; dağıtılan geri bildirim formlarındaki maddelere 1(en kötü) ile 5 (en iyi) arası puanlar vererek eğitim yöntemi, eğitim ortamı ve eğitici hakkında memnuniyet derecelerini belirtmeleri istenmiştir. Toplanan geri bildirim formlarından, beceri çeşitlerine göre öğrencilerin verdikleri ortalama puanlar hesaplanmıştır.

Bulgular: 1. sınıfların tüm beceriler için ortalama memnuniyet skoru 4,76 iken bu değer üçüncü sınıflarda 4,86; dördüncü sınıflarda 4,51; beşinci sınıflarda 4,83 bulundu.

Sonuç: Alınan geribildirimler bu uygulamaların öğrenciler için çok yararlı olduğu, eğitim kalitesini arttırdığı ve öğrencide güven duygusu geliştirdiği sonucu elde edilmiştir.

B203

**TIBBİ BECERİ EĞİTİMİNDE YAPAY ÇOCUK KALP SESİ ÜRETEN
SİMÜLATÖRÜN TANITIMI**

Rahman, S., Türkoğlu, İ., Kükner, A.*, Kılıç, S.S.

Süheyla Rahman, F.Ü.Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı - ELAZIĞ

** Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu İzzet Baysal Tıp Fakültesi - BOLU*

Tıp eğitiminde tıbbi beceri laboratuvarlarının ve simülatörlerin önemi büyüktür. Ülkemizdeki tıp fakültelerinin tıbbi beceri laboratuvarlarında kullanılan maketler genellikle ithal orjinli olup, hem pahalı hem de yedek parça ve onarım ile ilgili sorunları beraberinde getirmektedir. Eldeki gebe modellerinin bir çoğunda çocuk kalp sesi (ÇKS) ile ilgili simülatör bulunmamaktadır. Bu da tıbbi beceri laboratuvarlarının gebe izleme becerileri ile ilgili eğitiminde yetersizlik oluşturmaktadır.

Bu çalışmada; kullanılmakta olan doğum modellerinin etkinliğini artırmak, aynı zamanda ÇKS dinleme eğitiminde de kullanılabilirliğini sağlamak, bunu gerçekleştirirken de ekip anlayışı içerisinde üniversitenin diğer fakültelerinin katkısını alarak ucuz ve etkili bir model oluşturmak amaçlanmıştır. Gerçeğe uygun ÇKS modeli için çeşitli deneyler ve gerekli malzemeler için ön araştırmalar yapılmış ve bir proje oluşturulmuştur. Bu proje ile Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Elektronik-Bilgisayar Bölümünden bir öğretim üyesi ile işbirliği içerisinde ÇKS üreten model geliştirilmiştir.

ÇKS dinleme modelinde açma kapatma düğmesi, dakikada 60-180 arasında kalp sesini ayarlayabilen ve sesin volümünü ayarlayan düğmeler mevcuttur. Ayrıca cihazın ısınmasını önleyen mekanizmada yapılmıştır. 9 V pil ile çalışmaktadır. Gebe modelinin uterusuna yerleştirilen cihaz, abdomen üzerinden fütoskop yardımı ile dinlenebilmektedir. Öğrenciler bu model ile ÇKS'yi duyma, normal ÇKS, bradikardi ve taşikardiyi ayırd edebilme becerisi kazanmaktadırlar.

Sonuç olarak; Tıbbi beceri eğitiminde kullanılan materyali üniversitelerin kendi şartlarını kullanarak üretmesiyle, hem iş birliği ve ekip anlayışından yararlanmak, hem de daha ucuz, kolay ulaşılabilen, yedek parça ve onarımda daha az sorun oluşturan simülatörlere sahip olmak mümkün olacaktır.

B204

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ'NDE 1. SINIF 2003-2004 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI MESLEKSEL BECERİ LABORATUVARI UYGULAMALARI

Sarpel, T., Bingöl, G., Karakoç, G., Ergün, Ö., Alptekin, D., Özbarlas, S.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mesleksel Beceri Eğitimi Kurulu, ADANA

Mesleksel Becerilerin, klinikte hasta uygulamalarından önce, standart eğitim rehberleri kullanılarak gerçeğe uygun modeller üzerinde uygulanması modern tıp eğitiminin gereklerindedir. Tıp eğitiminde mesleksel uygulamaların model üzerinde yapılması hastaya zarar vermeden tekrar edebilme olanağı sağlayarak öğrenmeye katkıda bulunmaktadır. Bu amaçla günümüzde Tıp Fakültelerinde Mesleksel Beceri Laboratuvarları kurulmakta ve Mesleksel Beceri Eğitim programları müfredata entegre edilmektedir.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesinde mesleksel beceri uygulamaları klinik stajlarda yapılırken 2003-2004 Eğitim-Öğretim Yılında Mesleksel Beceri Laboratuvarı Uygulaması 1.sınıfların Müfredat Programına dahil edilmiştir. Bu uygulama için Multidisiplin Laboratuvarlarının bir bölümü ayrılarak düzenlenmiştir. Ders yılı başında mesleksel beceri laboratuvarı programı çerçevesinde uygulanacak olan becerilerin akış şemalarından oluşan bir kitapçık hazırlanarak öğrencilere dağıtılmıştır. Uygulamalar, bir laboratuvar gününde 10 kişilik 4 grup halinde yapılmakta ve her grupta bir öğretim üyesi eğitmen olarak görev almaktadır. Laboratuvarda uygulamalar sürekli olup öğrencinin beceriyi anlayıp tam anlamıyla yapana kadar tekrar etmesi esasına dayanmaktadır. Öğrenme süreci içinde her öğrencinin beceriyi en az 2-4 kez yapabilmesine dikkat edilmektedir.

İlk sömestr sonunda yapılan değerlendirmede öğrencilerin katılım oranı oldukça yüksekti, memnuniyet ve yararlanma oranı %84.3 bulundu. Öğrencilerimiz bu uygulama ile daha birinci sınıfta kendilerini mesleklerine yakın hissettiklerini ifade ettiler.

B205

**MESLEKSEL BECERİLER EĞİTİMİNDE KULLANILMAK ÜZERE VENÖZ
KAN ALMA VE DAMARYOLU AÇMA MAKETİ YAPIMI**

Soylu N., Özboyacı, C., Oflas B., Çakmak L., Taşkiran, H.C.

DEÜ Tıp Fakültesi Mesleksel Beceriler Laboratuvarı

Dokuz Eylül üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Mesleksel Beceriler eğitimi maketler ve modeller kullanılarak yapılmaktadır. Öğrenciler küçük gruplar halinde eğitimcilerle birlikte maket ve modeller üzerinde beceri geliştirmeye yönelik eğitim almaktadırlar. DEÜTF Mesleksel Beceriler Laboratuvarında çeşitli eğitim materyelleri bulunmaktadır. Eğitimlerin etkinliğini arttırmak amacıyla öğrenci başına düşen maket ve model sayısının yeterli hale getirilmesi için mevcut modellerin kullanımı yanı sıra bunların üretimi için de çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Bu amaçla venöz kan alma ve damaryolu açma eğitimlerinde kullanılmak üzere bir model tasarlandı. Bu tasarımın gerçekleştirilmesi aşamasında kullanılmaz durumdaki maketlerin bazı parçalarının yeniden değerlendirilmesi yoluna gidilmiştir.

Kol kesiti olarak; daha önce abse Modeli için hazırlanmış olan kol kullanıldı. Atık olan sünger kola adapte edildi. Damaryolları maket bıçağı ve bistüri ile açıldı. Kullanılmaz durumdaki İntravenöz girişim maketin dreni bu açılmış damar yollarına yerleştirildi. Flasterle tespitini yaptıktan sonra üzerine; kullanılmaz durumdaki suni derilere uygun şekil verildi. Suni kan koymak için idrar torbası kullanıldı. Tek kola giysi giydirerek gerçekçi görünüm kazandırıldı.

Laboratuvar olanaklarıyla üretilen maket 2003-2004 Eğitim Öğretim Yılı I. Yarıyılı Dönem I, Dönem II, Dönem III eğitimlerinde ve yarıyıl sınavlarında etkin şekilde kullanılmıştır.

Maket parçalarının yeniden dönüşüm yoluyla üretilmesinin ekonomik bir yol olduğu ve maket sayısının arttırılması yoluyla öğrencilerin daha küçük gruplarda pratik yapma şansı yakalamaları eğitim açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmiştir.

Dokuz Eylül üniversitesi Tıp Fakültesi Mesleksel Beceriler Laboratuvarı'nda benzer projeler tasarı ve deneme aşamasındadır.

B206

**CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ MESLEKSEL BECERİ
LABORATUVARI KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ**

Vatansever H.S., Yorgancıoğlu A., Aydede H., Gündüz K., Aslan A., Taneli C.,
Yereli K., Kandiloğlu A.R.

Celal Bayar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Mezuniyet Öncesi Eğitim Komisyonu, Manisa

Giriş ve Amaç: Etkili bir klinik eğitimde, alınan teorik bilgilerin yanısıra, deneyim ve kişinin kazandığı mesleksel beceriler önem kazanmıştır. Teorik bilginin, beceriye dönüştürebilmesini ve yeterli klinik becerilerin kazanılmasını sağlamak amacı ile, Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerine 2002-2003 yılında yapılan eğitim değişikliği ile birlikte mesleksel beceri uygulamaları programa konmuştur.

Yöntem: Mesleksel beceri eğitimi 2001-2002 yılında ilk defa toplam 24 saat olarak Dönem I öğrencilerine uygulanarak, 2002-2003 eğitim yılında yapılacak olan eğitim program değişikliğindeki yerini saptamak amacı ile, pilot çalışma tarzında uygulanmıştır. 2002-2003 eğitim yılında da Dönem I, II ve III. Sınıflara verilmek üzere programa dahil edilmiştir.

Bulgular: Dönem I' de toplam 71 saat olarak verilen mesleksel beceriler, Temel Yaşam Desteği, Sterilizasyon, Dezenfeksiyon, Biyolojik Materyalle Çalışma gibi temel konular şeklindedir. Dönem II' de ise, kurullar ile uyumlu olarak klinikte uygulanacak girişimlerin maketler üzerinde öğrenilmesine yöneliktir. Dönem III' ler ise 2002-2003 yılında entegre sisteme geçişi mümkün olmadığı için, Dönem I. Ve II. Lerde verilecek olan beceri uygulamalarını almaktadırlar. Uygulamalar 60 m² lik 2 adet beceri uygulaması için hazırlanan laboratuvarlarda, farklı beceri uygulamalarının yapılabildiği 16 adet maket üzerinde, toplam 53 olan öğrenci sayısının ikiye bölünmesi ile yapılmaktadır. Bu maket sayısı ile fakültemiz, Türkiye'de, öğrenci başına düşen maket sayısı olarak en iyi durumda bulunan üniversiteler içindedir. Mesleksel beceri laboratuvarından, Mezuniyet Öncesi Eğitim Komisyonu içinde oluşturulan bir alt çalışma grubu sorumludur. Tüm becerilerin bulunduğu, basamaklandırılmış uygulama kılavuzu 2002-2003 eğitim yılında hazırlanmış ve eğitim başlangıcında tüm öğrencilere dağıtılmıştır. Uygulama değerlendirilmeleri ise, her kurul sonunda hazırlanan basamaklandırılmış değerlendirme rehberleri ile yapılmaktadır.

Sonuç: Her kurul sonunda yapılan değerlendirme ve geri bildirim toplantılarında, öğrencilerin % 85' inden beceri uygulamaları, dersin anlatılması ve materyal kullanılmasından olumlu sonuçlar alındığı bildirilmiştir.

B207

**PERKÜSYON TEKNİĞİ BECERİ EĞİTİMİNDE KULLANILMAK
ÜZERE BİR MODEL GELİŞTİRİLMESİ**

Taşkıran, H.C., Ulusel B., Özboyacı, C., Çakmak L., Soylu N., Oflas B.

DEÜ Tıp Fakültesi Mesleksel Beceriler Laboratuvarı

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Mesleksel Beceriler laboratuvarında uygulanmakta olan beceri eğitimlerinde maket ve modeller kullanılmaktadır. Dönem I eğitim programında yer alan perküsyon tekniği beceri eğitimi için uygun bir maket bulunmamaktadır.

Eğitimde perküsyon seslerini tanıtmak amacıyla bir model tasarlanmıştır. Model yapılırken üç pet şişe kullanılarak; bir tanesinin içine kum doldurularak matite sesi; diğerine sıvı doldurularak sonör ses çıkması; son pet şişenin ise kapağı açık olarak boş bırakılarak timpan ses çıkması sağlanmıştır. Bu pet şişeler flasterle sert bir zemin üzerine tespit edilerek üzerleri kalın örtü ile kaplanmıştır. Bu sayede öğrencilerin içeriklerini görmeden perküsyon tekniğini uygulayarak sesleri tanımları sağlanmıştır.

Geliştirilen model Dönem I öğrencilerinde Temel Fizik Bakı yöntemleri uygulamalarında etkin bir şekilde kullanılmıştır. Piyasada kolay bulunan ve maliyeti çok düşük olan malzemeler kullanılarak modeller oluşturulmuştur. Ekonomik ve pratik yollarla geliştirilen bu ve benzeri modellerin eğitimde kullanılması amacıyla çalışmalarımız devam etmektedir.

B208

KLİNİK BECERİ LABORATUARI II. YIL PROGRAMI VE DEĞERLENDİRMESİ

Uzuner, A., Çifçili, S., Akman, M., Ünalın, P.

Marmara Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İstanbul

Giriş: Klinik beceri hekimlik mesleğinin ayrılmaz bir parçasıdır. Pek çok tıp fakültesinde, öğrencinin klinikte hasta ile karşılaşmadan önce temel klinik becerileri kazanması amaçlanmakta bu nedenle de beceri eğitimi, yeterliğe dayalı eğitim ilkeleri gözetilerek manken ve modeller üzerinde verilmektedir.

Yöntem: Klinik beceri eğitimi çalışmaları, fakültemizin ilk üç yılında, yürütülmekte olan, Klinik Uygulamaya Giriş (KUG) Programı'nın bir parçasıdır.

Klinik Beceri Laboratuvarı 2001-2002'de eğitime başlamıştır. Haftanın bir yarım gün (dört saat), 30-40 kişilik öğrenci gruplarıyla 4 ayrı seans olarak uygulanmaktadır. Klinik beceri laboratuvarı Aile Hekimliği Anabilim dalının koordinatörlüğünde ve diğer anabilim dallarıyla (Klinik Farmakoloji, Genel Cerrahi, Hemşirelik Meslek Yüksek Okulu) işbirliği içinde yürütülmektedir. Klinik becerilerin değerlendirilmesi, eğitim yılı sonunda yapılan objektif yapılandırılmış klinik bir sınav (OSCE) ile yapılmaktadır. Beceri eğitimi verilen konular; el yıkama, eldiven giyme-çıkarma, ilaç hazırlama, enjeksiyon yapma, sütür atma ve alma becerileridir. Dört temel gruba ayrılan ikinci sınıf öğrencileri pratikler sırasında, 10'ar kişilik gruplar halinde, eğitmenler eşliğinde çalışmakta, video gösterimini, eğitmen demonstrasyonu ve öğrenci uygulamaları izlemektedir. Pratikler maketler üzerinde ve eğitim rehberleri kullanılarak uygulanmaktadır. Pratiği tamamlayan öğrenciye, anında, bire bir geribildirim verilmektedir.

Eğitimin ölçme ve değerlendirmesi için yapılan sınav, eğitim rehberlerine sadık kalınarak hazırlanan sınav rehberleri kullanılarak gerçekleştirilmekte, alınan puan toplam KUG puanının % 27'sini oluşturmaktadır.

Bulgular: Öğrenciler tarafından yıl sonunda verilen geri değerlendirmelere göre öğrencilerin %90.7'si KBL çalışmalarının belirtilen amaçlarına ulaştığını, %87'si kişisel beklentilere ulaştığını, %94.9'u programın meslekle tam olarak bağlantılı olduğunu, % 80.5'i burada öğrendiklerini uygulayabilme yeteneklerinin tam olduğunu bildirmiştir. Öğrencilerin % 90.8'i OSCE'den 81/100 ve üzerinde puan almışlardır.

Sonuç: KBL, uygulama yöntemleri, meslekle ilgisi nedeniyle öğrencilerin en fazla ilgi destek alan derslerden biridir.

"Bu çalışma DPT tarafından desteklenmiştir"

B301

**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ PLASTİK VE
REKONSTRÜKTİF CERRAHİ AD MEZUNİYET SONRASI TIP EĞİTİMİ
PROGRAMININ EBOPRAS TARAFINDAN AKREDİTASYONU
ÇALIŞMASI**

Öz, H.H.*, Özkan, Ö.*,* Özgentaş, H.E. **

* Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Enformatik Birimi, Antalya

** Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi AD, Kampus, Antalya

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi Anabilim Dalı Mezuniyet Sonrası Tıp Eğitimi akreditasyon çalışmasının amacı; mezuniyet sonrası tıp eğitimimizin kalitesini yapılacak iyileştirmelerle Avrupa ve Amerika standartlarına çıkarmak, ve Avrupa'daki the Educational Committee of the European Board of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery (EBOPRAS) tarafından akredite edilmesini sağlamaktır.

Bu amaçla, önce Amerika Birleşik Devletlerinin mezuniyet sonrası tıp eğitimi akreditasyon kuruluşu olan ACGME (Accreditation Council for Graduate Medical Education) Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi Araştırma Görevlisi (Asistan) İhtisas Eğitim Program Esasları (Program Requirements for Residency Education in Program Requirements for Residency Education in Plastic Surgery, Craniofacial Surgery, Hand Surgery), Kanada'nın Royal College of Physicians and Surgeon of Canada (RCPSC) (Objectives of Training and Specialty Training Requirements in Plastic Surgery), Avrupa'nın EBOPRAS 'nın mezuniyet sonrası eğitim ile ilgili kriterleri ve standartları (REQUIREMENTS for the SPECIALTY PLASTIC, RECONSTRUCTIVE and AESTHETIC SURGERY) ilgili kuruluşların web sitelerinden elde edildi ve detaylı bir şekilde incelendi. Tüm bu dokümanlardan yararlanılarak akreditasyon çalışmalarını başlattık. EBOPRAS kriterlerine uyum çalışması sırasında tespit edilen rotasyon programındaki eksikliklerin (el cerrahisi ve kraniyofasiyal cerrahi üst ihtisas dalları, acil tıp, onkolojik cerrahi, ve vasküler cerrahi) tamamlanması için uygun anabilim dalları ile temasa geçildi. Ayrıca, asistan karnesinin geliştirilmesi gereksinimi duyularak EBOPRAS standartlarına göre yeni bir asistan karnesi kapsamlı olarak Türkçe ve İngilizce dillerinde hazırlandı ve pratikte uygulanmasına geçildi. EBOPRAS kriterlerine uymak için diğer tıp fakültelerindeki Plastik Cerrahi anabilim dallarından kendi anabilim dalımızdaki mezuniyet sonrası eğitimin denetlenmesi için girişimler başlatıldı. Ayrıca, aynı üniversite içersinde diğer ilgili bilim dalları (örneğin: KBB, Ortopedi, Göz Hastalıkları vb) ile bilgi alışverişinin sağlanması, zorunlu olan anabilim dalı kütüphanesinin oluşturulması ve bilimsel makalelere online olarak her an ulaşılmasındaki yetersizliklerin giderilmesi üzerinde çalışılmaktadır.

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi anabilim dalının Uzmanlık Eğitimi ile ilgili yukarıda yapılan çalışmalara ait tüm dokümanlar hazırlanıp Türkçe ve İngilizce olarak üniversitemiz web sitesinde yayınlandı. Tüm hazırlıklarımızı süratle tamamlayarak Avrupa'dan akreditasyon almak için ilgili kuruluşa Mayıs 2004'de başvuru yapılması planlanmaktadır.

B302

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ANESTEZYOLOJİ VE REANİMASYON AD MEZUNİYET SONRASI TIP EĞİTİMİNİN AVRUPA EBA TARAFINDAN AKREDİTASYONU ÇALIŞMASI

Öz, H.H.*, Şahin, N.*,*, Ramazanoğlu, A.**

* Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Enformatik Birimi, Antalya

** Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anestezyoloji ve Reanimasyon AD, Kampus, Antalya

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Anestezyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı Mezuniyet Sonrası Tıp Eğitimi akreditasyon çalışmasının amacı; mezuniyet sonrası tıp eğitimimizin kalitesini yapılacak iyileştirmelerle Avrupa ve Amerika standartlarına çıkarmak, ve Avrupa'daki The European Board for Anaesthesiology, Reanimation and Intensive Care (EBA) akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilmesini sağlamak, programı bitiren araştırma görevlilerinin The European Board for Anaesthesiology tarafından verilen sınavlara katılabilmelerini sağlamak üzere programı yeniden düzenlemek, ve The European Board for Anaesthesiology tarafından verilen sınavlara katılmalarını sağlayarak "The European Diploma in Anaesthesiology and Intensive Care" diplomasını kazanabilmeleri uzmanlık eğitim programımızın başlıca hedefidir.

Bu amaçla önce Amerika Birleşik Devletlerinin mezuniyet sonrası tıp eğitimi akreditasyon kuruluşu olan ACGME (Accreditation Council for Graduate Medical Education), Kanadanın Royal College of Physicians and Surgeon of Canada (RCPSC) (Objectives of Training and Specialty Training Requirements in Anesthesia), Avrupa'nın The European Board for Anaesthesiology, Reanimation and Intensive Care mezuniyet sonrası eğitim ile ilgili kriterleri ve standartları (REQUIREMENTS for the SPECIALTY of ANAESTHESIOLOGY, REANIMATION and INTENSIVE CARE) ilgili kuruluşların web sitelerinden elde edildi ve detaylı bir şekilde incelendi. Bu nedenle öncelikle ACGME'nin (Anestezyoloji Araştırma Görevlisi (Asistan) İhtisas Eğitim Program Esasları (Program Requirements for Residency Education in Anesthesiology, Pediatrik Anestezyoloji Uzmanlık Eğitim Program Esasları (Program Requirements for Residency Education in Anesthesiology_Pediatric), Yoğun Bakım Uzmanlık Eğitim Program Esasları (Program Requirements for Residency Education in Anesthesiology _Critical Care), Ağrı Uzmanlık Eğitim Program Esasları (Program Requirements for Residency Education in Anesthesiology_Pain Management) dokümanlarından yararlanılarak akreditasyon çalışmalarını başlattı.Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Anestezyoloji ve Reanimasyon i anabilim dalının Uzmanlık Eğitimi ile ilgili tüm dokümanlar hazırlanıp Türkçe ve İngilizce olarak üniversitemiz web sitesinde yayınlandı. Tüm hazırlıklarımızı tamamlayarak Avrupadan akreditasyon almak için ilgili kuruluşa en kısa sürede başvuru yapılacaktır.

Avrupayla uyum çalışmaları sırasında karşılaştığımız en önemli farklılık Yoğun Bakım Uzmanlık alanının multidisipliner bir eğitim olmasına karşın Türkiye'de farklı Anabilim Dallarına bağlı yoğun bakımlarında olmasıdır.Yeni uzmanlık tüzüğü çalışmaları sırasında bu konunun Avrupa'da Multidisciplinary Joint Committee for Intensive Care Medicine (MJCIM) yaptığı çalışmalar doğrultusunda tartışılması gerekir.

B303

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ MEZUNİYET SONRASI TIP EĞİTİMİ AKREDİTASYONU ÇALIŞMASI

Öz, H.H.*,** Erdoğan, T.*,* Yücel, S., ** Baykara, M.*

* Dekan, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Antalya, 07070, ** Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Üroloji AD, Kampus, Antalya, ** Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Enformatik Birimi, Antalya

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Mezuniyet Sonrası Tıp Eğitimi akreditasyon çalışmasının amacı; mezuniyet sonrası tıp eğitimimizin kalitesini yapılacak iyileştirmelerle Avrupa ve Amerika standartlarına çıkarmak ve Avrupa'daki uzmanlık eğitimi akreditasyonu kuruluşları tarafından fakültemiz birimlerinin ayrı ayrı akredite edilmesini sağlamaktır.

Fakültemizde mezuniyet öncesi tıp eğitiminin akreditasyonu çalışmalarına paralel olarak mezuniyet sonrası tıp eğitimimizin de Avrupa'daki ilgili akreditasyon kuruluşları tarafından akredite edilmesi çalışmaları 2 yıl önce başlatılmıştır. Bu amaçla önce Amerika Birleşik Devletlerinin mezuniyet sonrası tıp eğitimi akreditasyon kuruluşu olan ACGME

(Accreditation Council for Graduate Medical Education), Kanada'nın Royal College of Physicians and Surgeon of Canada (RCPSC), Avrupa'nın Avrupa Topluluğunun Tıpta Uzmanlık konusunda danışmanlığını yürüten UEMS (European Union for Medical Specialist) ve WFME (World Federation of Medical Education) nin mezuniyet sonrası eğitim ile ilgili kriterleri ve standartları ilgili kuruluşların web sitelerinden elde edildi ve detaylı bir şekilde incelendi. Fakültemizde uzmanlık eğitimi akreditasyon çalışmasına pilot birim olarak üroloji anabilim dalında başlandı. Bu nedenle öncelikle ACGME'nin uzmanlık öğrencilerinin değerlendirildiği ACGME Yeterlilikleri Değerlendirme için Tavsiye Edilen Yöntemler (ACGME Competencies: Suggested Best Methods for Evaluation), bu değerlendirme yöntemlerinin açıklamaları (Toolbox of Assessment Methods) ile dokümanın Genel Yetenekler (General Competencies), Üroloji Araştırma Görevlisi (Asistan) İhtisas Eğitim Program Esasları (Program Requirements for Residency Education in Urology), Pediatrik Üroloji Uzmanlık Eğitim Program Esasları (Program Requirements for Residency Education in Pediatric Urology), Cerrahi Tıp Bilimlerinde Uzmanlık Eğitimi yapan asistanlar için ortak Cerrahi Eğitimde Temel İlkeler ve Cerrahide Çalışma Prensiplerinin Ana Hatları (Objectives of Core Training in Surgery and Outline of Contents for the Examination on the Principles of Surgery), Ürolojide Uzmanlık Eğitimi yapan asistanlar için RCPSC'nin Ürolojide İhtisas Eğitiminin Amaçları ve Eğitim için Gerekenler (Objectives of Training and Specialty Training Requirements in Urology) ile European Board of Urology 'ın dokümanlarından yararlanılarak akreditasyon çalışmalarını başlattı. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji anabilim dalının Üroloji Uzmanlık Eğitimi ile ilgili tüm dokümanlar hazırlanıp Türkçe ve İngilizce olarak üniversitemiz web sitesinde yayınlandı. Tüm hazırlıklarımızı tamamlayarak Avrupa'dan akreditasyon almak için ilgili kuruluşa (UEMS-EBU [European Board of Urology]) başvuru yapıldı ve başvurumuz halen hakemler tarafından değerlendirilmektedir. Bu kapsamda Üroloji araştırma görevlisi değerlendirme karneleri Türkçe ve İngilizce olarak UEMS-EBU standartlarında hazırlanmış olup uygulanmaya başlanmıştır..

Halihazırda Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi, İç Hastalıkları ve üst dalları, Beyin Cerrahisi, Nöroloji, Ortopedi ve Travmatoloji, Anestezi ve Yoğun Bakım, Göz Hastalıkları birimleri uzmanlık eğitimi programlarının Avrupa'dan ilgili kuruluşlar tarafından akreditasyonu için gerekli çalışmaları yapmaktadırlar.

B304

AİLE HEKİMLİĞİ UZMANLIK EĞİTİMİNDE KARMA EĞİTİM MODELİ

Marmara Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı Deneyimi

Ünalın P., Uzuner A. Çifçili S., Akman M.

M.Ü. Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Ülkemizde uzmanlık eğitimi, klinik bilgi ve beceri edinme üzerine kurulu olup, usta-çırak ilişkisi esasına dayanır. Birçok klinik dalda yapılan rotasyonlardan oluşan, Aile Hekimliği uzmanlık eğitimi bu yönüyle diğer uzmanlık dallarından farklıdır. Uzmanlık öğrencileri, geçici olarak buldukları bölümün uzmanlık eğitimi esaslarına uygun olan eğitimi almakta, o bölüme özgü eğitim toplantılarına katılmaktadır. Devlet hastanelerinde, aile hekimi olmayan hekimlerce koordine edilen aile hekimliği uzmanlık öğrencileri, kendilerine bilim dalı kimliği kazandıracak bir klinik ve yönetim yapısına sahip olmadıklarından, kendi uzmanlık alanlarına yönelik bakış açısı edinememektedirler.

Amaç: Anabilim Dalımızda sürdürülen eğitimler, asistanların uzmanlık eğitimi sırasında edindiği bilgileri aile hekimi kimliğiyle birinci basamakta kullanılabilir hale getirmeyi hedeflemektedir.

Yöntem: Bu amaçla bölümümüzde değişik eğitim yöntemleri ve ortamlarının bir arada kullanılması tercih edilmektedir. Eğitimin temelinde, probleme dayalı çalışmalar (PDÇ) yer almakta olup, eldeki konuya uygun olarak seminer, makale, panel ve olgu sunumu, konuk (hekim, hasta, hasta yakınları, v.b.) davet edilmesi, hastane dışındaki uygulama alanlarına ziyaret ve gözlem gibi klasik yöntemler de kullanılmaktadır.

Sonuç: Her yöntemin eğitime katkısı farklı noktalarda olduğundan öğrenilmesi istenen konuya ayrılan süre bittiğinde birbirini bütünleyen deneyimler edinilmektedir. Özellikle PDÇ'ler, eğitime birlikte ve etkin katılım imkanı sağlamakta, öğrenmeyi keyifli hale getirip, kendi kendine öğrenme becerisini, yaratıcılığı motive etmekte, sorunlarla baş etme yetisini güçlendirmekte ve mesleki gelişimi desteklemektedir. PDÇ sürecinde kaynakların gözden geçirilmesi, konu uzmanlarının görüşlerinin alınması gibi yöntemler kullanılarak var olan bilgilerin güncelleştirilmesi sağlanmaktadır. Konu etrafında uyanan merak doğrultusunda araştırmalar ve tez konuları belirlenmektedir.

Aile Hekimliği gibi bütüncül hizmet sunması beklenen bir disiplinin, mezuniyet sonrası eğitim sürecinde karma eğitim yöntemlerini kullanmaya ve kullandıklarını da her geçen gün çeşitlendirmeye özen göstermesi yararlı olacaktır.

B305

**MARMARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ MEZUNİYET SONRASI
EĞİTİM KURULU SORDU; UZMANLIK ÖĞRENCİLERİ UZMANLIK
EĞİTİMİNİ DEĞERLENDİRDİ**

Ünalın, P., Kalaça, S., Fak, A.S., Elmacı, N., Haklar, G.

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mezuniyet Sonrası Eğitim Kurulu Üyeleri, İstanbul

Giriş: Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesinde sürmekte olan tıpta uzmanlık eğitiminin içeriğini ve niteliğini değerlendirmek, konu ile ilgili araştırmalar ve öneriler yapmak amacıyla Şubat 1999 tarihinde "Mezuniyet Sonrası Eğitim Komisyonu" (MSEK) kurulmuştur. Komisyon, farklı anabilim dallarında çalışan öğretim üyelerinden oluşmaktadır. 2003 yılında, bundan sonraki etkinliklerini planlarken yararlanmak amacıyla halen yürümekte olan uzmanlık eğitimi ile ilgili durum belirlemesine gereksinim duyulmuştur.

Amaç: Uzmanlık öğrencilerinin almakta oldukları mezuniyet sonrası eğitimi nasıl değerlendirdikleri, öğrenim hedefleri konusunda ne kadar bilgilendirildikleri ve beklentilerini anlamak.

Yöntem: Katılanların sosyal özelliklerini de sorgulayan 42 soruluk bir anket hazırlanarak 1 haftalık süre içinde tüm uzmanlık öğrencilerine ulaştırılmış ve tamamlanmış anketlerin toplanması amacıyla bir posta kutusu oluşturulmuştur.

Bulgular: Toplam 266 uzmanlık öğrencisinden 145'i (%54.5) anketi yanıtlamıştır. Yanıtlama oranının bölümlere göre dağılımı; % 77.8 temel bilimler, % 41.0 dahili bilimler, % 77.5 cerrahi bilimler şeklindedir. Uzmanlık öğrencilerinin yaş ortalaması=28,5±3.0'dür.

% 26.8'i pratisyen hekim olarak çalışmıştır. % 35.6'sı var olan sistemde pratisyen hekimlik mesleki ve sosyal tatmin sağlamadığı, % 22.1'i daha iyi iş olanakları, % 14.4'ü daha önemli bir sosyal statü edinebilmek için uzmanlık eğitimi yapmak istediklerini söylemiştir. % 74.3'ü uzmanlık eğitiminin amacı, programın içeriği ve kendilerinden beklentiler konusunda açıklama yapıldığını, % 55.3'ü kazanılacak bilgi, beceri ve tutumları bildiğini, % 28.5'i hasta üzerinde, eğitmen gözetiminde beceri eğitiminin yapıldığını, % 64.1'i beceri eğitiminin kıdemli asistanın gözetiminde yapıldığını ve % 26.1'i kazanılamayan becerilerin nedeni olarak öğretim üyelerinin yeteri kadar zaman ayıramamasını belirtmişlerdir.

Sonuç: Mezuniyet sonrası eğitim çalışmalarının yaygınlaşması ve etkin hale gelebilmesi zaman alıcıdır. Uzmanlık öğrencilerinin periyodik olarak değiştiği göz önüne alınırsa sürekli olarak yeni buluşmalar planlanmalıdır.

C1

**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DÖNEM 1
ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEME DAYALI ÖĞRENİM UYGULAMALARI
KONUSUNDAKİ MEMNUNİYETLERİ**

*Alimoğlu, M.K., Gürpınar, E., Şenol, Y., Çubukçu. S., Aktekin, M.
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya*

Bu araştırmada Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 1 öğrencilerinin PDÖ'den duydukları memnuniyeti, aktif eğitimin, bazı mesleksel beceri ve tutum üzerine yarattığı değişim konusunda öğrencilerin düşüncelerinin saptanması amaçlanmıştır.

Bu amaçla Dönem 1 öğrencilerine 2002-2003 eğitim döneminde uygulanan son PDÖ modülünün bitiminde, bir anket formu uygulanmıştır. Formda, PDÖ'nün klasik eğitime göre bazı mesleksel beceri ve tutumlarında değişim yaratıp yaratmadığını ve uygulanan PDÖ modülleri ile ilgili öğrencilerin duydukları memnuniyetlerini saptamaya yönelik kapalı uçlu ve açık uçlu sorulara yer verilmiştir.

Öğrencilerin %96.4'ünün sına ulaşılmış ve PDÖ'nün öğrencilerin kendi kendine öğrenmesine, öğrenirken kütüphaneyi daha fazla kullanmasına, temel bilimler ile klinik bilimler arasında bağlantı kurmasına ve hayat boyu öğrenmesine katkıda bulunduğu saptanmıştır. Ayrıca hekimlik mesleğinin temel becerileri olarak sayabileceğimiz, hasta ile iletişim kurma, hastaya biyopsikososyal bir bütün olarak yaklaşabilme, sorun karşısında mantık yürütme, problem çözme ve karar verme gibi temel becerilerin gelişimine aktif eğitimin katkısı olduğunu düşünenlerin sayısının yüksek olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin %44.4'ünün PDÖ den memnun, %27.8'inin memnun değil ve %27.8'ininde bu konuda kararsız olduğu saptanmıştır.

C2

**EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ' DE ÖĞRENCİ
GERİBİLDİRİMLERİ İLK ÜÇ SINIFTAKİ DERS KURULLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ: İŞARET LİSTESİ (2002-2003)**

Batı, A.H., Durak, H.İ., Vatansever, K., Çiçeklioğlu, M., Çalışkan S.A., Kandiloğlu,
G., Avanoğlu, A., Sayiner, A., Erdener, A. *

**EÜTF İşaret Projesi Yürütme Kurulu*

Giriş ve amaç: Kuzey Amerika' da tıp eğitiminde öğrenci geribildirimlerinin değerlendirme amaçlı kullanılması 1960'lara dayanmaktadır. Ülkemizde bu konuda hızlı gelişmeler yaşanmakla birlikte düzenli ve sistematik bir şekilde uygulamalara rastlanmamaktadır. Fakültemizde 2001 yılında stajların sürekli değerlendirilmesiyle başlayan kalite kontrol ve geliştirme süreci 2002-2003 yılından itibaren ilk üç sınıftaki kurullar için de uygulanmaya başlandı.

Gereç ve Yöntem: Merkezi bir yürütme kurulu içinde kurul değerlendirme ekibi oluşturuldu. 34 önerme(1-5 Likert tipi), bir genel beğeni skoru (1-10) ve en beğenilen öğretim üyesi dahil kurulun güçlü ve zayıf özelliklerini de sorgulayan kurul değerlendirme anketi oluşturuldu. Pilot uygulama yapıldı. Kurul yazılı sınavları sonunda anonim olarak uygulandı. Veri kalite kontrolü, girişi ve analizler yapıldı. İki tip rapor hazırlandı. İlk rapor kurulun tanımlayıcı bulgularını ve en beğenilen öğretim üyelerinin listesi ve özelliklerini içermekteydi. Dekanlık aracılığı ile kurula katılan tüm öğretim üyeleri ile paylaşıldı. Her yıl sonunda fakülte eğitim komisyonuna yıl sonu kurul değerlendirmeleri raporu sunuldu.

Bulgular ve Tartışma: 6028 anket toplandı ve 5774 anket değerlendirmeye alındı. Toplam 22 rapor üretildi (birinci sınıf 5, ikinci sınıf 7 ve üçüncü sınıf 10 kurul). Cronbach Alfa 0,90 bulundu. Sınıflara göre genel beğeni skorları sırasıyla $6,1 \pm 1,9$, $5,5 \pm 2,0$ ve $6,0 \pm 1,8$ idi. İkinci sınıf genel beğeni skoru anlamlı olarak diğer sınıflardan düşüktü ($F= 29,9$ $p=0,000$). Öğrenciler, basılı kaynak eksikliğini (tüm sınıflarda), ders yükü ve bazı teorik ve pratiklerin gereksizliğini (sınıf 1) ders çalışmak için yeterli zaman olmamasını (sınıf 2 ve 3), eğitim ortamlarının fiziksel sorunlarını (sınıf 2) ve ilan edilen programa uyumsuzluğu (sınıf 3), sınıflara göre en olumsuz üç özellik olarak ifade ettiler.

Öğrenciler en beğendikleri öğretim üyelerinin özelliklerini; konuya hakim, net, anlaşılır,akıcı, eğlenceli ders anlatan, öğrenciye yakın davranan, iyi iletişim kuran, yaşamdan ya da klinik örnekler veren, etkin görsel materyal kullanan, iyi ders notu hazırlayanlar olarak tanımladılar.

Sonuç: Bu çalışma ile elde edilen veriler kurullarda görev alan öğretim üyelerinin verdikleri eğitimi iyileştirmeleri için önemli ipuçları sağlamaktadır. Öğrencilerden düzenli geribildirim alınması, analiz edilmesi ve üretilen raporların zamanında ve uygun yöntemle eğitimcilerle paylaşılması eğitim programlarının kalitesini yükseltebilir.

hbatı@med.ege.edu.tr

C3

ÖĞRENCİ GERİ BİLDİRİMLERİ ÖĞRENCİ BAŞARISINI ARTIRABİLİR Mİ?

Demirhan B., Öğüş E., Müderrisoğlu H., Türkoğlu S., Demirbilek M., Kayhan Z.

Prof. Dr. Beyhan Demirhan, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Bahçelievler, Ankara

Tıp eğitim programlarının geliştirilmesinde, geri bildirim sonuçları çok önemli bir rol oynamaktadır. Eğitim sürecinde gerek öğrenci gerekse öğretim üyelerinden elde edilen geri bildirimlerin değerlendirilerek, gerekli düzenlemelerin yapılması, öğrenci başarısını doğrudan etkileyebilmektedir.

Bu çalışmada, 1998 yılı ile 2001 yılları arasında Tıp Fakültemizde Dönem I, II, III ve IV eğitimi alan toplam 112 öğrencinin, öğrenci bazında yıllara göre başarıları gözden geçirilmiştir. Elde edilen bulgular; geri bildirimler ve iyileştirme çalışmaları ile karşılaştırılmıştır.

Tıp Fakültesi öğrencilerimizin öğrenci bazında başarıları değerlendirildiğinde; 1998 ve 1999 yıllarında Dönem III başarılarının belirgin olarak Dönem I ve Dönem II den farklı ve düşük olduğu ($p < 0.001$) görülmüştür. Buna karşın 2000 ve 2001 yılları arasında ise dönemler arasındaki başarı oranları çok yakın olup istatistiksel farklılık görülmemiştir. Ayrıca yıllara göre dönem başarıları karşılaştırıldığında; Dönem I ve II de önemli farklılık izlenmezken Dönem III için 1998 ve 1999 girişlilerin ortalamalarının 2000 ve 2001 girişlilerin başarı ortalamalarından düşük olduğu ($p < 0.05$) saptanmıştır. Bu bulgular geri bildirimler ve iyileştirmeler ışığında değerlendirildiğinde, 1998 ve 1999 yıllarında elde edilen geri bildirimler ve bu sonuçlara dayanarak 2000 yılında Dönem III eğitim programında yapılan düzenlemeler ve eğiticilerin eğitimi ile ilişkili olduğu saptanmıştır. Geri bildirimler sonucu Dönem III ün teorik olarak çok yoğun olduğu, ders kurullarının çok uzun olduğu ve öğretim üyelerinin bir kısmının ders anlatma teknikleri ile ilgili sorunlar olduğu anlaşılmıştır. 2000 yılında ders kurulu sayısı 7'den 9' a çıkarılmıştır. Öğretim üyelerine geri bildirim sonuçları gönderilmiş, ayrıca eğiticilerin eğitimi kursları ile teorik bilginin ders sırasında daha verimli bir şekilde aktarılabilmesi için çaba gösterilmiştir.

Tıp Fakültesi Eğitim programları dinamik süreçler olup geri bildirimler ve iyileştirme çalışmaları ile her yıl yeniden gözden geçirilmelidir.

C4

ENTEĞRE EĞİTİM SİSTEMİMİZDE TEORİK BİLGİ VE UYGULAMA BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Demirhan, B., Demirbilek, M., Türkoğlu, S., Öğüş, E., Şahin, Fİ., Peşkircioğlu, L., Müderrisoğlu, H., Kayhan, Z.

Prof. Dr. Beyhan Demirhan, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Bahçelievler, Ankara

Amaç: Entegre eğitim sisteminde dikey bilgi ediniminin; süreklilik göstermesi, birikici tarzda olması ve bir sonraki bilgiye pozitif etki yapması beklenmektedir. Bu çalışmada, entegre sistemin esas olduğu karma eğitim sistemimizde; teorik bilginin büyük oranda edinildiği dönem II ve III ile uygulamanın esas olduğu dönem IV arasında beklenen etkileşimin olup olmadığı araştırılmıştır.

Materyal ve Yöntem: Kırdokuz Tıp Fakültesi öğrencisinin, Dönem II; Dolaşım-Solunum, Metabolizma ve Nöroendokrin, Dönem III; Dolaşım-Solunum, Sindirim, Nefroloji ve Sinir Sistemi ders kurulları ile Dönem IV Kardiyoloji, Göğüs Hastalıkları, İç Hastalıkları ve Nöroloji staj başarıları SPSS 11.0 programında Pearson korelasyon katsayıları kullanılarak karşılaştırılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya alınan tüm alanlarda Dönem II ile Dönem III arasında önemli pozitif korelasyon ($p<0.01$) saptanmıştır. Dönem IV Dolaşım Solunum ve Nöroloji stajları ile Dönem II ve III'ün ilgili ders kurulları arasında pozitif korelasyon ($p<0.01$) saptanırken, Kardiyoloji ve İç Hastalıkları stajlarında beklenen korelasyon saptanmamıştır.

Sonuçlar: Sistemlerin normal işleyişinin verildiği Dönem II ile patolojik değişikliklerin işlendiği Dönem III arasında tüm konularda pozitif korelasyon saptanması, derslerin gerek işleniş gerekse değerlendirme yönünden benzer olmasına ve birbirlerini içerik olarak tamamlamasına bağlanmıştır. Yoğun teorik bilgilerin verildiği Dönem II ve III ile bu bilgilerin sentez ve analiz ürünü olan uygulamanın yapıldığı Dönem IV stajları arasında yeterli korelasyon gözlenmemesi; teorik bilginin yeterince verilemediği veya alınmadığı şeklinde yorumlanabileceği gibi, verilen teorik bilgi ile geri dönüşümü beklenen bilgilerin farklı olduğu şeklinde de yorumlanabilir. Ayrıca Dönem II ve III'te uygulanan değerlendirme sistemi ile Dönem IV stajlarında uygulanan değerlendirme sisteminin farklılığı, sonucu etkileyen bir başka faktör olabilir. Başka bir açıdan da; tıp eğitiminde stajların, erken yıllarda temel bilimlere ait teorik bilgiyle iç içe yapılması gündeme gelmektedir. Bunun olası olmadığı eğitim sistemlerinde ise staj sonrası öğrenci ve öğretim üyesi geri bildirimleri ile öğretim üyeleri arasındaki iletişim ve eşgüdüm artırılarak temel ve klinik bilimlerle uygulama arasında olumlu bir ilişki yaratılabilir.

C5

AÜTF DÖNEM 1 SENARYOLARI HAKKINDAKİ ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Kemahlı, S., Palaoğlu, Ö., Demirören, M., Karahan, T., Duran, F., Ayhan, İ.H.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde 2002-2003 eğitim-öğretim yılında başlanan yeni eğitim programı entegre, öğrenci merkezli, probleme dayalı öğrenme ve yeterliğe dayalı öğrenme yaklaşımlarını esas almaktadır. Programda Dönem 1’de her biri 2 haftada tamamlanan toplam 16 alt modül bulunmaktadır. 14 Alt modülde üçer oturumda tamamlanan bir PDÖ senaryosu, iki alt modülde ise toplam 4 oturumda tamamlanan ikişer PDÖ senaryosu yer almaktadır. Senaryolar hücre-doku-organ-sistem düzeyine göre kademeli şekilde sıralanmaktadır.

2002-2003 Dönem 1’deki 55 öğrenciye, PDÖ senaryoları hakkındaki görüşlerini almak üzere ders yılı sonunda bir anket uygulandı. Ankette her senaryo için aynı 6 soru öğrencilere yöneltildi ve 5’li ölçekte değerlendirmeleri istendi.

(1: Kesinlikle katılmıyorum; 3: Kararsızım; 5: Kesinlikle katılıyorum).

Her senaryo için her sorunun ortalama puanları (5 üzerinden) hesaplandı.

Sorulan sorular ve sorulara verilen yanıtların ortalama puanlarının alt ve üst sınırları:

1. Bu senaryodan hoşlandım/zevk aldım.	3.00 - 4.25
2. Bu senaryoda belirlenen hedeflere ulaşmam için çok yoğun çalışmam gerekti.	3.43 - 4.10
3. Bu alt modülde edindiğim bilgilerden sonraki alt modül ve modüllerde yararlandım. (son alt modül dışındakiler)	3.17 - 3.88
4. Senaryodan çıkarttığımız bilgi hedefleri çok karmaşıktı.	2.75 - 3.39
5. Senaryodan çıkan bilgi hedeflerini anlayabilmem için ön bilgilerim yeterliydi.	2.41 - 2.65
6. Bu senaryonun ileriki yıllarda da Dönem 1’de kullanılması yararlı olur.	2.73 - 3.89

Senaryo değerlendirmelerine göre öğrencilerin, hedeflerinin karmaşık ve yoğun çalışma gerektirdiğini düşündükleri senaryoların bazı kavramlarla ilk karşılaştıkları alt modüller olduğu görüldü. İnme, epilepsi, menenjit gibi birbirini izleyen ve aynı sisteme yönelik senaryoların ilkinden sonrakilerin giderek daha az karmaşık bulunduğu görüldü. İkişer senaryodan oluşan alt modüllerden üst ve alt ekstremitenin ele alındığı alt modülün bilgi hedefleri yoğunluğu nedeniyle öğrencileri en çok zorlayan alt modül olduğu görüldü. Senaryolarda ön bilgilerin yeterliği açısından puanların dar bir aralıkta (2.41-2.65) olması uygun bir sıralamada sunulduğunu göstermektedir. Elde edilen sonuçlara göre, 2003-2004 ders yılında tartışılan senaryolarda bazı değişiklikler yapılmıştır.

C6

KLİNİKTE UYGULANAN PDÖ HAKKINDA ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Kemahlı, S.#*, Demirören, M.*, Duran, F.*, Cin, Ş.#, Ayhan, İ.H.*

**Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi / Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Anabilim Dalları*

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 5 Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları stajında 2001-2002 eğitim-öğretim yılından bu yana haftada iki oturum biçiminde toplam 4 senaryonun 4 haftada işlendiği PDÖ uygulanmaktadır.

2002-2003 eğitim-öğretim yılında iki ayrı staj grubundan toplam 86 öğrenciye staj sonunda, PDÖ oturumları ve senaryolar hakkında görüşleri sorularak 5'li ölçekte puanlamaları istendi. PDÖ oturumlarının öğrenmeyi motive etmesi (4.27), karmaşık hasta sorunları ile baş etmeye katkısı (4.02), kaynaklara ulaşmayı motive etmesi (3.91), takım çalışması yapmayı sağlaması (3.94), öğrenmeyi öğretmesi (3.93), kaynakları kullanmayı öğrenmeye katkısı (3.87) ve kendilerine güven duymalarını sağlaması (3.67) konularında PDÖ amaçları gerçekleşmiştir. Senaryoların öğrenmeye katkısı 4.58 (Lösemi senaryosu) ile 4.07 (Akut Gastroenterit) arasında değişmiştir.

Öğrencilerin % 64.4'ü senaryoların yeni bilgilere ulaşmayı sağladığını (3.81), % 86.7'si eski bilgileri pekiştirdiğini (4.11) belirtmişlerdir. Bu ikinci soruya daha yüksek oranda yanıt verilmesi, senaryo konularının daha önce teorik derslerde anlatılan konuları kapsamına bağlanmıştır. Öğrencilerin %37.8'i PDÖ oturumlarında, teorik derslerde sunulmayan konuların yer almasını, %48.9'u ise teorik derslerde sunulan konuların yer almasını istemişlerdir. Öğrencilerin %60'ı teorik derslerin bir bölümünün PDÖ oturumlarıyla işlenmesi gerektiği görüşüne katılmışlardır (3.47). Öğrencilerin % 25.6'sı bu oranın teorik derslerin % 20-40'ı, % 29.1'i teorik derslerin % 40-60'ı, % 22.09'u ise teorik derslerin % 80-100'ü olmasını istediklerini belirtmişlerdir.

Sonuçlar, geleneksel eğitim alan, Dönem 5'de PDÖ ile ilk kez karşılaşan ve 4 senaryo deneyimi yaşayan öğrencilerin PDÖ'nün öğrenmeye katkı sağladığı, ancak teorik derslerin yerini alması konusunda kesin bir yargıya varamadıklarını göstermektedir.

C7

ANKARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ YENİDEN YAPILANDIRILMIŞ EĞİTİM MODELİNDE YER ALAN DÖNEM 1 VE 2 ALAN ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Çalışkan, D.*, Demirören M.*, Tunçbilek A.*, Özyurda F.*, İdil A.*, Kemahlı S.*, Düzgün N.*, Söylemez F.*, Ulukol B.* Tuğ T.*

**Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem I ve II Alan Çalışmaları Grubu*

Amaç: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde (AÜTF) tıp eğitiminin çağdaş tıp eğitimi ilkelerine göre yeniden yapılandırılması kararına dayanılarak geliştirilen Ankara Tıp yeniden yapılandırılmış eğitim modeli 2002-2003 eğitim öğretim yılında yaşama geçmiştir. Bu çalışmada, bu model çerçevesinde yer alan Dönem 1 ve 2 de topluma dayalı eğitim ilkesine yönelik olarak yer alan alan çalışmalarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Dönem 1 ve 2 de uygulanan alan çalışmalarının amacı öğrencilerin ülkemizdeki sağlık örgütlenmesinde yer alan birinci, ikinci, üçüncü basamak sağlık hizmeti veren kuruluşlarını tanıması ve bu çalışmaların mümkün olduğunca modül içerikleriyle uyumlulaştırılması amaçlanmaktadır. Bu kurum ziyaretlerinde kurum yetkilileri kurumun kuruluş ve işleyişi hakkında öğrencilere bilgi sunmakta ve öğrenciler her ziyarette alan çalışması uygulama rehberi, alan sorumlusu geribildirim formunu doldurmakta, alan sorumlusu ise öğrencilerle ilgili geri bildirim formu doldurmakta, çalışmalar bunlara göre değerlendirilmektedir. Dönem 1 alan çalışmalarında birinci basamak sağlık hizmeti sunan sağlık ocakları, verem savaş dispanserleri, ikinci basamak hizmet sunan hastaneler ve rehabilitasyon hizmeti sunan birimler alan çalışmaları kapsamında yer almış, Dönem 2 de ise, modül içerikleri ile ilişkili olarak hizmetlerinde prenatal tanı ve genetik hastalıklara ve kimsesiz çocuklara hizmet veren sağlık kurumları, ana çocuk sağlığı ve aile planlaması hizmeti (infertilite ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar dahil) sunan sağlık kurumları, toplum ve aile danışma merkezleri, iş sağlığı iş güvenliği birimleri, yaşlı bakım ve yerleştirme merkezleri alan çalışmaları içinde yer almıştır.

Bu çalışma kapsamında öğrencilerin her alan çalışması ile ilgili olarak doldurdıkları uygulama rehberindeki "bu sağlık kurumunu tekrar ziyaret etmek isterim" ve "mezun olunca bu kurumda çalışmak isterim" sorularına 5 li likert ölçeğine göre verdikleri yanıtlar değerlendirilmiştir.

Bulgular: Zorunlu hazırlık sınıfı uygulaması nedeniyle Dönem 1 öğrenci sayısı 166, Dönem 2 ise 138 dir. Öğrencilerin %56'sının Dönem 1 alan çalışmalarında yer alan kurumları tekrar ziyaret etmek istedikleri, bu kurumlar arasında rehabilitasyon merkezlerinin 1. sırada yer aldığı görülmüştür. Yine öğrencilerin %24'ü mezun olduktan sonra bu kurumlarda çalışmak istediklerini ifade etmiş, bu kurumlar içinde %23.6 ile ikinci basamak hizmet sunan hastaneler 1.sırada, %10.7 ile sağlık ocakları 4. sırada yer almıştır. Dönem 2 öğrencileri ise ilk 2 modülde alan çalışmalarını tamamlamışlar, 1. Modül içinde yer alan prenatal tanı, genetik hastalıklar ile ilgili anabilim dallarını tekrar ziyaret etme isteğini %79.7 ve bu kurumda çalışmak isteğini ise %59.9 oranında belirtmişlerdir. Bu oranlar sırasıyla gündüz bakımevi ve Saray rehabilitasyon merkezi için %57.6 ve %17.1; AÇSAP merkezleri, ZTB Doğumevi ve infertilite merkezi için %46.2 ve %42.7; Deri ve Zührevi Hastalıklar Hastanesi için %11.1 ve %2.4 olmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Elde edilen bulgulara dayanılarak öğrencilerin yarıdan fazlasının alan çalışmalarından yararlandığı, ancak öğrencilerin ağırlıklı olarak tedavi hizmeti veren ikinci ve üçüncü basamak sağlık kurumlarına eğilimlerinin daha belirgin olduğu görülmektedir. Topluma dayalı tıp eğitimi ilkesinin ve birinci basamak sağlık hizmetlerinin önemi ve hekimlerin çoğunluğunun görev yerinin buraları olacağı dikkate alınarak, birinci basamak hizmet veren sağlık kurumlarının desteklenmesi ve teknolojik imkanlarla donatılmasının eğitimin amacına ulaşmasında çok önemli olduğu sonucuna varılmıştır.

C8

**ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ MESLEKSEL
BECERİ LABORATUARI, PROBLEME DAYALI ÖĞRENME
OTURUMLARI VE SUNUMLAR HAKKINDA ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ**

Dikici, M.F. , Yalçın, M.B. * , Büyükakkuş, A** , Özbenli, T.*** , Yarış, F.*****

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD. , Tıp Eğitimi Birimi** , Nöroloji Anabilim Dalı*** , Samsun Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.**** , Trabzon*

Amaç: Eğitimin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi için uygulanan geri bildirimlerle, eğitimde aksayan yönler saptanıp düzeltilerek eğitimin niteliği artırılabilir. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 2003-2004 eğitim yılında probleme dayalı eğitim yöntemi ve mesleki beceri laboratuvar uygulamaları başlatılmıştır. Bu çalışmanın amacı Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde birinci sınıf öğrencileri ile yapılan mesleki beceri ve diğer laboratuvar uygulamaları, probleme dayalı öğrenme oturumları ve sunumların etkinliğinin öğrencilerden alınan geri bildirimlerle değerlendirilmesi ve eğitimin niteliğinin artırılmasıdır.

Bulgular: 79 öğrenci beslenme bloğundaki değerlendirme formlarını yanıtladı. Mesleki beceri laboratuvarı uygulaması için öğrencilerden alınan geri bildirimlerde, öğrencilerin verdiği puanların genel ortalamasının 10 üzerinden $9,31 \pm 0,8$ (7-10) olduğu ve uygulama esnasında iletişim ve tartışma ortamı için verdikleri puanların da 5 üzerinden $4,62 \pm 0,8$ olduğu saptandı. Diğer laboratuvar uygulamaları için alınan geri bildirimlerde verilen puanların genel ortalamasının 10 üzerinden $8,19 \pm 1,4$ (3-10) olduğu, laboratuvarında iletişim ve tartışma ortamı için verilen puanların da 5 üzerinden $4,25 \pm 0,9$ (1-5) olduğu saptandı. Probleme dayalı öğrenme oturumları için alınan geri bildirimlerde verilen ortalama puanın 10 üzerinden $8,06 \pm 1,0$ (6-10) olduğu, oturumlar esnasında iletişim ve tartışma ortamı için öğrencilerin verdiği puan ortalamasının 5 üzerinden $4,59 \pm 0,6$ olduğu saptandı. Sunumlar için alınan geri bildirimlerde verilen puanların genel ortalamasının 10 üzerinden $7,37 \pm 2,6$ (1-10) olduğu saptandı. Laboratuvar ve probleme dayalı öğrenme için verilen puanların ortalamaları, sunumların puanlarından daha yüksek olup, bu fark istatistiksel açıdan anlamlıydı.

Sonuç: Bu verilerle öğrencilerimizin, mesleki beceri ve diğer laboratuvar uygulamaları ve probleme dayalı öğrenme oturumlarının, genel olarak sunumlara göre daha yararlı olduğunu düşünmekte olduğu öne sürülebilir.

C11

**DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ AKTİF VE
KLASİK EĞİTİM ÖĞRENCİLERİNİN TOPLUMSAL HEDEFLER
KONUSUNDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI
VE ETKİLEYEN ETMENLERİN İNCELENMESİ**

Gürpınar, E.*, Musal, B.*, * Uçku, R.*, **, Aksakoğlu, G.***

* Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya

** Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

*** Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Bu çalışmada Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi 2001-2002 eğitim öğretim dönemi aktif eğitim (Dönem V) ve klasik eğitim (Dönem VI) öğrencilerinin toplumsal hedeflere ilişkin bilgi düzeylerinin belirlenmesi, karşılaştırılması ve bilgi düzeyini etkileyen diğer etmenlerin araştırılması amaçlanmıştır. Kesitsel, analitik bir araştırmadır. Araştırma evreni, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem V öğrencilerinin tümü ve dönem VI öğrencilerinden araştırma sırasında Halk Sağlığı rotasyonuna yeni başlamış olan ve henüz bu rotasyonu almamış olan öğrencilerden oluşmaktadır. Şubat-Mart 2002 tarihleri arasında uygulanan bir anket formu ile veri toplanmıştır. Öğrencilerin bilgi düzeyini ölçen sorular hazırlanırken, klasik ve aktif eğitim programlarının Dönem I den Dönem V'e kadar olan eğitim programları incelenip toplumsal hedefler ile ilgili ortak olan konu başlıkları alınmış ve sorular, her konu başlığının uzmanı olan öğretim üyesine danışılarak hazırlanmıştır. Bu araştırmanın sonucunda, iki grup arasında toplumsal hedefler konularındaki bilgi düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu (p:0.017) ve aktif eğitim grubunda toplumsal hedefler konusundaki bilgi düzeyinin klasik eğitim grubuna göre daha yüksek olduğu saptandı. Araştırmada incelenen bağımsız değişkenlerden, yalnızca eğitim sisteminin toplumsal hedefler konusundaki bilgi düzeyine etkisi olduğu, diğer bağımsız değişkenlerin anlamlı bir etkisi olmadığı saptandı.

C13

PROBLEME DAYALI ÖĞRENİM İLE KLASİK EĞİTİMDE TEMEL ANATOMİK BİLGİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Gürpınar, E.*, Şenol, Y.*, Öz. H.*, Oğuz, N.*,*

*Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya

** Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde 2002-2003 eğitim öğretim döneminden bu yana eğitim programı içerisinde Probleme Dayalı Öğrenim'e (PDÖ) yer verilmektedir. 2002-2003 öğretim yılında uygulanan PDÖ modüllerinden biri üst extremite, omuz anatomisi ile ilgili idi.

Kol, ön kol ve el anatomisi ise klasik eğitim olarak eğitim programında yer aldı. PDÖ ve klasik eğitim ile öğrenilen konuların sınavları ise ayrı ayrı yapıldı. Daha sonra sınav sonuçları değerlendirmeye alındı. Aynı öğrencilerin PDÖ ve klasik eğitim sınav sonuçlarına göre ortalama başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptandı. Ayrıca PDÖ ile öğrenilen konular ile aynı konuları geçen yıl klasik eğitim ile öğrenen öğrencilerin yine geçen yıl aynı konular ile ilgili sınavlarda verdikleri doğru yanıtlar hesaplanarak, iki grubun ortalama puanları hesaplandı. İki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptandı.

Genel olarak PDÖ ile klasik eğitim öğrencilerinin bilgi düzeyleri arasında anlamlı fark olmadığı, ancak uzun dönemde PDÖ öğrencilerinin klasik eğitim öğrencilerine göre daha fazla bilgi hatırladıkları literatürde yer alan bir bulgudur. Bu amaçla geçen yıl PDÖ ve klasik eğitim ile öğrenilen konuları içeren bir bilgi sınavının 2003-2004 eğitim dönemi sonunda yapılması ve bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının saptanması planlanmaktadır.

C14

**DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DÖNEM I
SAĞLIK OCAĞI YAZ STAJI UYGULAMASININ
DEĞERLENDİRMESİ**

Kaynak, C.*, Gürpınar, E.*,* Soyer, A.*, Kıran, S.*,** Uçku, R.*

* Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

** Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya

*** Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Topluma dayalı tıp eğitiminde öğrenme etkinlikleri, toplum içinde ve toplumun sağlık hizmetinden yararlandığı birimlerde gerçekleştirilmelidir. DEÜTF' de 1. yıl, yıl içindeki alan uygulamalarına ek olarak sağlık ocağında yaz stajı uygulanmaktadır. Sağlık kurumlarının yapısı, amaçları, işleyişi ve çalışanların ile hizmet verdiği toplumun tanınması; bu sistem içerisinde hekim adayının kendi rolünü kavraması uygulamanın temel amaçlarıdır.

Bu çalışmada Dönem I sağlık ocağı yaz stajına ait değerlendirmenin sunulması amaçlanmıştır.

Uygulama, öğrencinin kendi belirlediği bir sağlık ocağında 2 hafta süre ile yapılmaktadır. İlgili sağlık ocağı hekiminin onayı alınarak bilgilendirme yapılmaktadır. Öğrencilerden "Sağlık ocağı bölgesi ve sunulan hizmetin incelenmesi" isimli sağlık ocağını tanımaya yönelik formu doldurması beklenmektedir. Buna ek olarak öğrencilerin kendi kendini, hekimlerin öğrenciyi değerlendirdiği 2 ayrı form ile, yapılması beklenen etkinliklerin ne sıklıkla yapıldığı değerlendirilmektedir. Değerlendirme Likert ölçeği ile yapılmaktadır. Bu çalışma 1997-1998, 1998-1999, 1999-2000 ve 2000-2001 yıllarına ait toplam veriler üzerinden yapılmıştır.

Uygulama için öğrencilerin yarısından fazlası Ege bölgesini, üçte biri İzmir ilini, üçte ikisi merkez sağlık ocaklarını tercih etmişlerdir. Sağlık ocağını tanıma formunda çevre sağlığı hizmetleri ve sağlık göstergeleri en az doldurulan bölümler olup bölge tanıma, nüfus özellikleri sağlık hizmetleri, ana çocuk sağlığı, tıbbi teknolojik özellikler ve bina özellikleri büyük oranda doldurulmuştur. Öğrenci ve hekim değerlendirme formlarında en sık yapıldığı bildirilen 4 etkinlik sırasıyla öykü alma, hastayı hekimle tartışma, toplumun sağlık sorunlarını ve toplumun önceliklerini ile çözüm önerilerini tartışmadır. En az yapılan etkinlik gıda örneği almadır. Öğrencilerin yaklaşık üçte biri uygulamaya yönelik yazılı geri bildirim vermiş olup bunların %88' i olumlu niteliktedir.

C15

**DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DÖNEM II ACİL
SERVİS YAZ STAJI UYGULAMASININ DEĞERLENDİRMESİ**

Kaynak, C.*, Gürpınar, E.*, * Soyer, A.*, Kıran, S.*, **, Uçku, R.*

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı
** Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya
*** Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Tıp Fakültesi
Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesinde 1997-1998 eğitim öğretim yılından bu yana eğitim programının bir kısmı üçüncü basamak sağlık kuruluşlarının yanı sıra birinci ve ikinci basamak sağlık kuruluşlarındaki uygulamalara ayrılmıştır. Eğitim programı içerisinde yer alan ve farklı sağlık kuruluşlarında gerçekleştirilen bu çalışmalar, öğrencinin tıp fakültesine başladığı ilk günden, mezun olacağı döneme kadar sürecek şekilde yapılandırılmıştır. Bu sağlık kurumlarının yapısı, amaçları, işleyişi, bu kurumda çalışanların tanınması ve hizmet verdiği toplumun özelliklerinin tanınması temel amaçlar içerisindedir. Alan çalışmaları tüm yıl boyunca devam etmektedir. Ayrıca yıl içinde uygulamaya ek olarak yıl sonunda da, öğrenciler ilk yıl sağlık ocağında, ikinci yıl ise acil serviste olmak üzere on beş gün süre ile yaz stajı yapmaktadırlar. Bu çalışmada dönem II de uygulanan acil servis stajının tanıtılması ve 1998-2001 arasındaki geri bildirim sonuçlarının sunulması amaçlanmıştır.

Öğrenciler kendi belirledikleri II. veya III. Basamak bir sağlık kurumunun acil servisinde on beş gün süre ile çalışmakta, bu süre içerisinde acil servis hizmetleri, acil servis çalışanları, kayıt ve istatistikleri ayrıca acil servis çalışmaları (hasta öyküsü alma, acil hastaya yaklaşım ve bazı mesleki beceriler) ile ilgili önceden yapılandırılmış bir formu doldurmaları ve bu çalışmaları yapmaları beklenmektedir. Ayrıca aynı formun bir benzerini acil servis hekiminde doldurması istenmekte bu sayede öğrencinin ve uygulama ile ilgili hekimin de görüşü alınmaktadır. Gerek öğrenciden gerekse acil servis hekiminden alınan geri bildirimlerin olumlu olduğu ve uygulamanın yararlı olduğu saptanmıştır.

C16

**DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN
ÖĞRENME KAYNAKLARI KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİNİN VE
BAĞIMSIZ ÇALIŞMA SÜREÇLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Gürsel, Y.* , Taşkiran, H.C.* , Özan, S.* , Karademir, S.* , Musal, B.*

*Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

Probleme Dayalı Öğrenim programında öğrencilerin öğrenme kaynaklarına ulaşarak bağımsız çalışma sürelerini etkin kullanmaları önem taşımaktadır. Bu çalışmada, Probleme Dayalı Öğrenim öğrencilerinin, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi (DEÜTF)'nin öğrenme kaynakları konusundaki görüşlerinin ve bağımsız çalışma süreçlerini nasıl değerlendirdiklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmaya DEÜTF Dönem I ve III öğrencileri dahil edilmiştir. Ocak 2003'te Dönem I öğrencilerinin % 88.4'üne, Dönem III öğrencilerinin % 83.2'sine ulaşılmıştır. Öğrencilere öğrenme kaynakları konusundaki görüşleri ile kaynak kullanımlarına ilişkin sorular ve bağımsız çalışma süreçlerini kullanmalarıyla ilgili beşli Likert tipi ölçekten oluşan anket formu uygulanmıştır.

Araştırma grubunun %77'si kütüphanenin fiziksel koşullarını yeterli ve kısmen yeterli olarak değerlendirmişlerdir. Her iki dönem öğrencilerinin değerlendirmeleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p:0.382). Kütüphanedeki kaynak çeşitliliğini Dönem I öğrencileri Dönem III öğrencilerine göre daha yeterli bulmuşlardır (p:0.002). Dönem I öğrencilerinin haftalık bağımsız çalışma süreleri (15.6 saat \pm 14.1), Dönem III öğrencilerinin sürelerinden (10.6 saat \pm 6.6) fazla bulunmuştur (p:0.002).

Öğrencilerin bağımsız çalışma sürecinde oturumlarda belirledikleri öğrenme hedeflerini rehber olarak kullandıkları, bir sonraki oturumda gruba bilgi sunabilecek düzeyde hazırlık yaptıkları, tartışmanın derinliği ve kapsamına önem verdikleri saptanmıştır.

Dönem I öğrencilerinin, oturumlarda gruba bilgi sunacak düzeyde hazırlanma, tartışmanın kapsamına ve derinliğine ilişkin ifadelerle verdikleri puanların, Dönem III öğrencilerine göre daha yüksek olması dikkat çekici bir bulgu olarak değerlendirilmiştir.

Dönem I öğrencilerinin bağımsız çalışma sürelerinin Dönem III öğrencilerine göre daha fazla olmasının, öğrenme motivasyonlarıyla ilişkili olabileceği veya bağımsız çalışma deneyimlerinin azlığı nedeniyle uygun kaynaklara ulaşmada zaman yitirmelerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

C17

**DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
ÖĞRENME KAYNAKLARI MERKEZİ'NİN ÖĞRENCİLER TARAFINDAN
KULLANIMI VE YETERLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Özenbaş, T.*, Gürsel, Y., ** Dicle, O., ***, Musal, B., ** Güner, G. ****

* DEÜTF Öğrenme Kaynakları Merkezi Sorumlusu

** DEÜTF Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

*** DEÜTF Radyoloji Anabilim Dalı Başkanı

**** DEÜTF Biyokimya Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Bilgisayarlar, CD'ler, videokasetler, anatomi maketleri, mikroskop slaytları, posterler, röntgen filmleri, deney materyali, slayt setleri gibi değişik öğrenme kaynakları ve araçlarının tek elden düzenlendiği ve yararlanıma açıldığı bir birim olarak Kasım 2001'de Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi bünyesinde hizmet vermeye başlamış olan Öğrenme Kaynakları Merkezi (ÖKM) 'nin öğrenciler tarafından kullanılma oranlarının belirlenmesi ve yeterliliğinin değerlendirilmesi amacıyla bir anket çalışması yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Ocak 2002 ve Ocak 2003'te Dönem 1 ve 3 öğrencilerine anket formu uygulanmıştır. Anket formunda öğrencilerin ÖKM'ni kullanım sıklıkları ve ÖKM'nin fiziksel koşullarını/öğrenme ortamını değerlendirmeye yönelik sorular yer almaktadır. 2002 yılında öğrencilerin % 82.4'üne (n:257/312), 2003 yılında % 85.4'üne (n:222/260) ulaşılmıştır.

Bulgular: Sonuçlar incelendiğinde 2003 yılında 2002 yılına oranla ÖKM'nin kullanılma oranının belirgin şekilde yükseldiği görülmektedir. Kullanmayanların oranı ise % 43.5 'tan % 19.4 'e düşmüştür. Bunun nedeninin ÖKM'nin üstlendiği görevin öğrenciler tarafından daha iyi tanınması olduğu düşünülmektedir. ÖKM'nin fiziksel koşullarının yeterliliği açısından bakıldığında 2002 ve 2003 yılları arasında belirgin değişiklik gözlenmemektedir. ÖKM'nin kaynak çeşitliliğini 2003 yılında öğrencilerin % 49.3'ü yeterli, % 42.1'i kısmen yeterli ve % 8.6'sı yetersiz bulmuştur.

Sonuç :Söz konusu araştırmanın sonuçları Kasım 2001'de hizmet vermeye başlayan ÖKM'nin aktif eğitimin önemli bir boyutu olan bağımsız öğrenme sürecinin değerlendirilmesinde giderek daha fazla etkin olmaya başladığını ve önemli bir görev üstlendiğini göstermektedir.

C18

**TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ İLE PRATİSYEN HEKİMLERİN
TERAPÖTİK KOMPETANSLARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

Akıcı, A.* , Kalaça, S.**, Demir, D.* , Akkan, G.** , Karaalp, A.* , Gören, Z.* , Uğurlu, Ü.* , Oktay, Ş.*

*Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji ve Klinik Farmakoloji AD.

**İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Farmakoloji AD.

***Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi / Halk Sağlığı AD.

Amaç: Probleme dayalı rasyonel farmakoterapi (RF) eğitimi almış ve almamış olan öğrenci ve hekimlerin üst solunum yolu enfeksiyonları ve esansiyel hipertansiyonun tedavisinde doğru/akılcı karar verebilme yetkinliklerinin (terapötik kompetans) karşılaştırılmasıdır.

Yöntem: RF eğitimi almış olan Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi (MÜTF) beşinci ve altıncı sınıf öğrencileri ile bu eğitimi almamış olan İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi öğrencileri ve İstanbul'da birinci basamakta çalışmakta olan pratisyen hekimlerin RF konusundaki tutum ve davranışları değerlendirildi. Öğrencilerin ve hekimlerin RF ilkeleri ile ilgili tutumları uygulanan ankete verdikleri yanıtla, yetkinlikleri ise simüle vakalara tedavi yaklaşımı ile değerlendirildi. Değerlendirmeler bu iki üniversitenin Farmakoloji Anabilim Dalı öğretim üyeleri tarafından, katılımcıların kimlik bilgileri bilinmeksizin yapıldı.

Bulgular: Genel olarak bütün gruplar RF ilkeleri açısından olumlu bir tutum içerisindeydi. Ancak, hastaya anlatılan bilgilerin tekrar ettirilmesi ve bu yaklaşımın uygulanabilmesi için yeterli sürenin dikkate alınması bakımından MÜTF stajyer ve internlerinin daha başarılı oldukları saptandı. Simüle vakalara önerilen tedavi yaklaşımı, yazılan reçetelerdeki ilaç sayısı, içeriği ve tedavi maliyeti bakımından da genel olarak MÜTF stajyer ve internlerinin seçilen endikasyonların tedavisinde daha rasyonel davrandıkları saptandı.

Sonuç ve Öneriler: Probleme dayalı RF eğitimi alan öğrenciler bu eğitimi almamış akranlarına ve pratisyen hekimlere göre RF karar verme sürecinde daha başarılı bulundular. Bu çalışmanın sonuçları, hekimlerin ve tıp fakültesi öğrencilerinin sürekli tıp eğitimi kapsamında RF ilkeleri konusunda bilgilendirilmelerinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

C19

**MARMARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ SON SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN HALK SAĞLIĞI STAJI KONUSUNDAKİ
DÜŞÜNCELERİ**

Karahan, A., Kesmezacar, Ö., Kalaça, S., Çalı, Ş.

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD.

Giriş ve amaç : Tıp fakültesi öğrencilerinin toplumu ve toplumun sağlık sorunlarını tanımaları, bu sorunlarla başa çıkabilmeleri ve birinci basamak hekimlik hizmetini yürütebilmeleri için gerekli bilgi, beceri ve deneyimi kazanmalarında Halk Sağlığı eğitimi önemli bir role sahiptir. Bu çalışmada iki aylık halk sağlığı stajı, eğitimin amaçlarına ne denli ulaştığının belirlenmesi ve niteliğinin artırılması amacıyla son sınıf öğrencilerinin gözünden değerlendirilmiştir.

Yöntem : Stajın amaçlarını, uygulanan yöntemi, stajın içeriğini ve staj sürecini değerlendiren sorular için 5'li likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ayrıca açık uçlu sorularla da öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Bu çalışmada Eylül 2001- Aralık 2003 döneminde eğitim alan 232 öğrenciye ait veriler sunulmuştur.

Bulgular : Öğrencilerin % 69,8'i stajın belirtilen amaçlara ulaşması açısından stajı iyi veya mükemmel olarak değerlendirmiştir. Bu oran stajın kişisel beklentilerine ulaşması açısından % 46,1, soru sorma ve öğretmenlerle iletişime girme olanağı bulma açısından % 77,9, uygulanan eğitim yöntemleri açısından % 73,7, eğitimde kullanılan araç gereç açısından % 75,9, stajdaki eğitim atmosferi açısından % 71,6'dır. Aile Planlaması Danışmanlığı ve RİA Uygulama Kursu, sağlık mevzuatı dersi, araştırma planlaması dersi ve araştırma yapma etkinliği ile sağlık ocağında yapılan uygulamalar öğrencilerin meslek yaşamında en çok işe yarayacağını söylediği etkinlikler olmuştur. Öğrencilerin en çok yakındıkları konu, toplum sağlığı ile ilgili kuruluşları tanımak için yapılan gezilerde kendilerine ulaşım olanağı ve yaptıkları araştırmalar için mali destek sağlanmamış olmasıdır.

Sonuçlar : Bu değerlendirmenin sonuçlarına dayanarak, stajın içeriği ve yöntemi konusunda bazı değişiklikler yapılmıştır. Kurumlara yapılan gezilerde değerlendirme rehberleri kullanılmaya başlanmış, öğrenci araştırmaları fakültenin ve Anabilim Dalı'nın olanakları çerçevesinde desteklenmeye başlamıştır. Halk Sağlığı eğitimi, önceki yıllarda verilen dersler ve yapılan uygulamalar da dikkate alınarak bir bütün olarak halen değerlendirilmektedir.

C20

**DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN
PROBLEME DAYALI ÖĞRENİM OTURUMLARINDAKİ
PERFORMANSLARININ YILLAR İÇERİSİNDEKİ DEĞİŞİMİ**

Karademir, S., Özan, S.*, Gürsel, Y.*, Musal, B.**

**Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı 35340 İnciraltı /İZMİR*

Amaç: Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde (DEÜTF) aynı grup öğrencilerin Dönem I' de Probleme Dayalı Öğrenim (PDÖ) oturumlarındaki performanslarının Dönem III' teki performansları ile karşılaştırılması.

Gereç ve Yöntem: DEÜTF' de 2000-2001 akademik yılında Dönem I' de olan öğrencilerin Probleme Dayalı Öğrenim-Öğrenci Etkinlik Değerlendirmesi (PDÖ-ÖED) formundaki puanlarıyla aynı öğrencilerin 2002-2003 akademik yılında Dönem III' teki puanları karşılaştırılmıştır. Eğitim yönlendiricileri tarafından doldurulan form güvenilirlik analizi yapılmış beşli Likert tipi bir ölçektir. Formda yer alan 20 madde, bilginin kullanımı, sorgulama ve kendi kendine öğrenme, iletişim becerileri ve değerlendirme becerileri olmak üzere dört ana başlığı içermektedir. Öğrencilerin Dönem I ve Dönem III' te bu parametrelerden aldıkları puanların karşılaştırılmasında Paired Samples T Testi kullanılmıştır.

Bulgular: Aynı grup öğrencilerin PDÖ-ÖED ortalama puanları (max:100) Dönem I' de 89.51 ± 7.99 , Dönem III' te 91.62 ± 6.89 olarak saptanmıştır. Dönem I ve Dönem III ortalama puanları sırasıyla; bilginin kullanımı için (max:15) 13.23 ± 1.59 ve 13.63 ± 1.19 ; sorgulama ve kendi kendine öğrenme becerileri için (max:35) 31.23 ± 3.01 ve 32.10 ± 2.55 ; iletişim becerileri için (max:25) 22.40 ± 2.05 ve 22.95 ± 1.68 ; değerlendirme becerileri için (max:25) 22.65 ± 1.79 ve 23.21 ± 1.74 olarak bulunmuştur. Dönem III' teki toplam puanların ve her başlığa ait ortalama puanların aynı öğrencilerin Dönem I' deki puanlarından yüksek olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$).

Sonuç: Öğrencilerin Dönem III' te PDÖ oturumlarındaki performanslarının Dönem I' deki performanslarına göre daha yüksek olması olumlu bir bulgu olarak değerlendirilmiştir.

C21

TIP FAKÜLTESİ DÖNEM I-II-III ÖĞRENCİLERİNİN TIBBİ BECERİ LABORATUARINDA VERİLEN EĞİTİMİNİ DEĞERLENDİRMESİ

*Mazıcıoğlu, M.M., **Naçar, M., **Günay, O.,

*Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

**Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 2000 yılından itibaren Dönem I, Dönem II ve Dönem III öğrencilerine modeller üzerinde basamaklandırılmış eğitim rehberleri aracılığı ile eğitim verilmektedir.

Yirmi iki ayrı beceri eğitimi en fazla 25-30 kişilik gruplar halinde hastane binaları dışında özel olarak hazırlanmış tıbbi beceri eğitimi laboratuvarında (TIBELA) verilmektedir. Her beceri eğitimi pratiği sonunda öğrencilerin bu eğitim hakkındaki değerlendirmeleri likert tipi bir ölçek ile alınmaktadır.

Soru ortalamalarının farklılığı test edildiğinde [Ortalama=4,26 (3,74-4,38)Hotelling T2 =1231,23 P= 0,000] soru ortalamalarının birbirinden farklı olmadığı görülmüştür. Soruların güvenilirliği test edildiğinde $\alpha=0,86$ ile testin oldukça güvenilir olduğu görülmüştür. Öğrencilerin yaptığı değerlendirmelerde; dersin süresi, konuların süre olarak dağılımı fiziki koşullar en düşük puanlamaya tabi tutulan sorular olmuştur (sırasıyla $3,86\pm 1,07$, $3,78\pm 1,10$ ve $3,74\pm 1,11$). Bu bölümler düşük puanlanması eğitim müfredatındaki yoğunluk nedeniyle bu uygulamalar için yeterli ya da uygun zaman ayrılamaması ile açıklanabilir. Kullanılan modellerin klinik benzetimde yetersizliği de fiziki koşullara getirilen eleştiriyi açıklayabilir.

Diğer değerlendirme sorularında beceri eğitiminin müfredata entegrasyonu, yeterli eğitim gereğine yer verilmesi, eğiticilerin bilgi beceri ve tutumları, öğrencilerin aktif katılımlarına imkan sağlanması ve ileride bu eğitimin öğrencilerin kendilerini daha yeterli hissetmeleri yanında elde ettikleri beceriyi kullanacaklarını düşünmeleri konusundaki değerlendirmeler hep olumlu olmuştur.

Öğrencilerin değerlendirmelerinde en yüksek puan eğiticilerin bilgi ve becerilerine verilmiştir. Bu değerlendirme de eğiticilerin beceri eğitimine karşı ilgilerinin rol oynaması yanında henüz kliniklerde çalışmaya başlamamış olan öğrencilere eğitimde kazandırılan becerinin kendilerini tıp doktoru gibi hissetmeleri de rol oynamış olabilir. Tıp fakültesi birinci sınıfındaki öğrencilerin beceri eğitimi derslerine gösterdikleri ilgi ve değerlendirmelerde daha yüksek puanlandırmada bulunmaları bu görüşümüzü desteklemektedir.

C22

**ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ 5. SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN KLİNİK FARMAKOLOJİ STAJI HAKKINDAKİ
DÜŞÜNCELERİ**

Karataş, Y.*, Öğülener, N.*, Göçmen, C.*, Önder, S.*, Aksu, F.*, Şingirik, E.*,
Doran, F.**

*Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı, Balcalı 01330, Adana

**Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı, Balcalı 01330, Adana

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem V klinik farmakoloji stajında aktif öğrenme metodu ile akılcı ilaç kullanımı ve reçete yazma becerileri konusunda eğitimin yönlendirilmesi amacıyla bu çalışma planlandı.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde ilk kez 2003-2004 eğitim-öğretim yılında Eylül 2003 - Mart 2004 ayları arasında bir haftalık süreçte uygulanan klinik farmakoloji stajını alan öğrenciler araştırma kapsamına alındı. Öğrencilere klinik farmakoloji stajı, uygulanan eğitim modeli ve reçete yazma becerileri ile ilgili anket yapıldı.

Araştırma kapsamına alınan öğrenciler klinik farmakoloji stajında aldıkları eğitimin bir tıp öğrencisinin temel eğitimi için yararlı ve gerekli olduğunu belirttiler. Bu eğitim programında reçete yazma becerilerinin geliştiğini ve akılcı tedavi yöntemini uygulayabileceklerini vurguladılar. Öğrencilerin tama yakın kısmı staj süresinin kısalığından yakındılar.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi 5. sınıf öğrencilerinin uygulama olanağı buldukları reçete yazma alışkanlıklarının staj süresinin azlığına rağmen staj öncesine göre yeterli beceri düzeyine ulaştıkları sonucuna varılmıştır.

C23

**İSTANBUL TIP FAKÜLTESİ 1. 2. ve 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
BİOKİMYA EĞİTİMİNE BAKIŞI**

Öner, P.

İstanbul Tıp Fakültesi, 1. 2. ve 3. yıl öğrencilerinin Biokimya eğitimi (Kuramsal ve uygulamalı) ve sınavlar ile ilgili eleştiri, görüş ve önerilerini belirlemeyi hedefleyen bu çalışma, öğrencilerden güz ve bahar yarı yılları sonundaki son uygulama çalışmalarında alınan geribildirimler incelenerek değerlendirilmiştir. Geribildirim formlarındaki çeşitli ölçütler için öğrencilerden 1 ile 5 arasında puan vererek değerlendirme yapmaları istenmiştir (1: kesinlikle katılmıyorum, 2: katılmıyorum, 3: kararsızım, 4: katılıyorum, 5: kesinlikle katılıyorum). Geribildirime katılan öğrenci sayısı 1. yarıyılıda n=309, 2. yarıyılıda n= 299, 3.yarıyılıda n= 306, 4. yarıyılıda n= 280 ve 6. yarıyılıda n= 233' tür.

1. ve **2.** yıl amfi derslerinin işleniş tekniği pek az öğrenci tarafından beğenildiği ve konuları ilgi uyandırıcı ve öğrenme isteğini arttırıcı bulunmadığı halde, **3.** yılda verilen hastalıkların biokimyasal mekanizmalarına yönelik Klinik Biokimya dersi ile ilgili bu açılardan öğrencilerin hemen hemen yarısı olumlu görüştedir. Benzer şekilde, **1.** ve **2.** sınıftaki uygulamaların amaç ve hedeflere uygunluğu meslek yaşamındaki yararlığı konusuna öğrencilerin çok azı (%30-40) katılırken, **3.** sınıf öğrencilerinin çoğu (% 75-80'i) bu bakımlardan olumlu görüş bildirmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu kuramsal ve uygulamalı sınavlarda çoktan seçmeli test tipi sorular olmasını istemekte, ancak sınavların doğru değerlendirme niteliğinde olmadığını düşünmektedirler.

Geribildirim uygulaması öğrencilerimizin memnuniyeti ile karşılanmış ve kendilerine verilen önemin bir göstergesi olarak algılanmıştır. Öğrencilerimizin tümünün genel olarak geribildirime katılım oranı ortalama % 90'a yakın olduğundan sonuçların güvenilirliği çok yüksektir. Sonuçlar, İstanbul Tıp Fakültesinde verilen eğitim sisteminden öğrencilerimizin yarısından fazlasının memnun olduğunu göstermektedir. Ancak klasik eğitimi uygularken eğitimimizin olumlu yanlarını güçlendirmek ve çeşitli yöntemlerle etkinliğini arttırmak ve öğretim üyelerimizin öğrenci ile olabildiğince iletişim kurmaya ve soru sormaya özendirici olmaları gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışma ile elde edilen değerlendirme ve görüşlerin, gelecek yıllardaki Biokimya eğitimimizin planlanmasında, çekirdek müfredatımızın hazırlanmasında, akademik kadromuzun dersleri işleyişi, öğretim üyesi/ öğrenci iletişiminin geliştirilmesinde yararlı olacağı kanısına varılmıştır.

C24

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ MEZUNİYET ÖNCESİ TIP EĞİTİMİ AKREDİTASYONU ÇALIŞMASI

Öz, H.H.*, Gürpınar, E.** Baykara, M.***

* Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Enformatik Birimi, Antalya

** Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD, Antalya

*** Dekan, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Antalya, 07070

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi akreditasyon çalışmasının amacı; Tıp Eğitiminin kalitesini yapılacak iyileştirmelerle uluslararası eşdeğerlilik ve eşyetkinlik sağlamaktır. Akreditasyonun bir gereği olarak tıp fakültelerinden ilk başta istenen tıp eğitiminin amaç ve hedefleri, Amerika ve Avrupa'ya uyum sağlayabilmek açısından ve kendi çekirdek müfredatımızı da içerecek şekilde dekanlıkça yeniden madde madde belirlenmiş ve "tıp fakültesi amaç ve hedefler" kısmında belirtilmiştir. Bunlar sadece kağıt üzerinde kalan bir arzu edilenler listesi (wish list) olmayıp eğitimin her kademesinde dikkate alınmaktadır.

Yapmakta olduğumuz akreditasyon çalışmasını bu konuda dünyada en yetkili kuruluş olan Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Tıp Eğitimi Akreditasyon Koordinasyon Kurulunun (Liaison Committee on Medical Education - **LCME**) bizlere göndermiş olduğu "**Medical Education Database**" (Tıp Eğitimi Veri Tabanı) formlarını kullanıyoruz. Bu formlara **GMC** (General Medical Council, UK) ve **WFME** (World Federation of Medical Education) standartları da ilave edilmiştir. Fakültemizde bir akreditasyon kurulu oluşturulmuş ve tüm bu formlar önce Türkçe'ye çevrilmiş ve her birim için doldurulması gereken boş formlar Türkçe ve İngilizce olarak oluşturulup web sitemizde yayınlanmıştır. Ders ve staj kurullarına ait bilgiler ilgili ders ve staj kurulunun amaç ve hedeflerini yazmaktan sorumlu kişiler birimler tarafından tesbit edilmiş ve akreditasyon çalışmaları için görevlendirilmişlerdir. Bu görevlendirilen öğretim üyeleri tarafından web ortamında yayınlanan boş formlardan kendileri ile ilgili olanları doldurulup ilgili birim başkanı tarafından onandıktan sonra dekanlığa teslim edilmiştir. Teslim edilen formlar akreditasyon kurulu tarafından kontrol edilmiş, eksik bilgi içeren formlar tekrar doğru bir şekilde doldurulmak üzere anabilim dallarına geri gönderilerek formların eksiksiz bir şekilde doldurulmaları sağlanmıştır. Tüm öğretim üyeleri her birime ait yapılan tüm çalışmaları web sitesinden kolaylıkla takip etmektedirler. Önümüzdeki dönem uygulamaya başlayacağımız yeni entegre müfredata ait ders ve staj kurullarının amaç ve hedefleri de sorumlu öğretim üyesi tarafından doldurulduktan sonra ait olduğu dönem koordinatörüne eksiksiz bir şekilde teslim edilmektedir.

Dönem koordinatörleri kendi dönemlerine ait tüm ders veya staj kurullarına ait bilgileri eksiksiz bir şekilde toplamakla sorumlu olup bu çalışmalar süratle devam etmektedir. Toplanan bu formlar dekanlığa teslim edilmektedir ve web sitesinde yayınlanmaktadır. Diğer yandan, dekanlık, hastane ve tıp eğitimi AD tarafından doldurulması gereken formlar tamamlanmış ve web sitesinde yayınlanmıştır. Akreditasyon çalışması gereği bu bilgilerin tamamı üniversitemiz tıp fakültesi web sitesinde yayınlanarak şeffaflık (transparency) sağlanmıştır. Ayrıca LCME'nin "Akreditasyonda Öğrencilerin Rolü" (The Role of Students in the Accreditation) şeklinde mezunlara yapılan anketlerin değerlendirilmesiyle birlikte fakültemizin akreditasyon kurulu LCME, GMC ve WFME standartları tavsiyelerine fakültemizdeki tıp eğitiminin ne oranda uyabildiği, kuvvetli ve zayıf yönlerimizi içeren Türkçe ve İngilizce olarak Kurumsal Öz Değerlendirme Raporu (Institutional Self Study Report) hazırlamıştır. Birimlerin doldurduğu tüm formlar aynı zamanda çoğu birimler tarafından İngilizce olarak da doldurulmuş olup web sitemizde yayınlanmıştır. Diğer birimler de aynı bilgileri LCME'nin original İngilizce formlarını kullanarak doldurma çalışmalarına devam etmektedirler.

C25

**DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ TEMEL İLETİŞİM
BECERİLERİ PROGRAMINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ GERİ BİLDİRİMLERİ
VE PROGRAMDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER**

Özan, S.*, Gürsel, Y.*, Günay, T.** , Demiral, Y.** , Akvardar, Y.*** , Gencer, Ö.**** , Kıran, S.***** , Arkar, H.*** , Musal, B.* , Miral, S.*****

* Tıp Eğitimi A.D., DEÜTF, ** Halk Sağlığı A.D., DEÜTF, *** Psikiyatri A.D., DEÜTF, **** Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları A.D., DEÜTF ***** Halk Sağlığı A.D., ZKÜ

Giriş : Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi' nde, Probleme Dayalı Öğrenim programının başladığı 1997-1998 akademik yılından bu yana iletişim becerileri eğitimi yapılmaktadır. Temel iletişim becerileri eğitimi Dönem I eğitim programının hedefleri içerisinde yer almakta, bir yarı yıl boyunca işlenen bu program bir ekip tarafından yürütülmektedir. Başlangıcından bu yana öğrenci geri bildirimleri ışığında gözden geçirilerek, uygulamadaki aksaklıklar ve ortaya çıkan gereksinimler doğrultusunda programda her yıl gerekli düzenlemeler yapılmaktadır. Bu çalışmada, son üç eğitim yılının öğrenci geribildirimleri, geri bildirimlerin yıllar içindeki değişimleri ve bu geri bildirimler doğrultusunda eğitim programında yapılan değişiklikler değerlendirilmektedir.

Yöntem: Çalışmada, 2001-2004 yılları arasında Dönem I iletişim becerileri programı sonrası alınan 321 öğrenci geri bildirimleri yıllara göre değerlendirilmiştir. Öğrencilerin doldurdukları geri bildirim formları, eğiticiler, eğitim yöntemi ve içerik ile ilgili üç açık uçlu soru ve kursun yararlılığı hakkındaki görüşlerini işaretledikleri çok seçenekli bir sorudan oluşmaktadır. Formlar, isim belirtmeksizin doldurulmuştur. Genel olarak ulaşma oranı %72.3'tür.

Bulgular : Son üç yılın geribildirimlerinde temel iletişim becerileri eğitimini yararlı ve çok yararlı bulan öğrencilerin oranında belirgin artışlar saptanmıştır(sırasıyla %60.0, %78.5, %87.9). Her yıl için eğiticiler, eğitim yöntemi ve içerikle ilgili sürece ışık tutabilecek görüşlerin ve önerilerin zenginliği dikkati çekmektedir.Eğitim ekibinin deneyimleri ve öğrenci geri bildirimleri doğrultusunda yıllar içinde, eğitim yöntem ve gereçlerinde yapılan değişikliklerin yanı sıra, ekipteki eğitici sayısı artırılmış ve programa "etkin geri bildirim alma ve verme" konulu bir uygulama eklenmiştir.

Sonuç

Alınan geri bildirimler ışığında yapılan değişikliklerin, kursun etkinliğini ve kurstan duyulan hoşnutluğu arttırdığı düşünülmektedir.

C26

AKTİF EĞİTİM MEZUNLARININ DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDEKİ EĞİTİM PROGRAMINI DEĞERLENDİRMELERİ

Özan, S.*, Karademir, S.*, Gürsel, Y.*, Taşkiran, H.C.*, Musal, B.*

* Tıp Eğitimi A.D. DEÜTF

Giriş: Eğitim programlarının değerlendirilmesinde mezunların görüş ve önerileri önem taşımaktadır. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Probleme-dayalı ve Taska-dayalı eğitim programından ilk mezunlarını 2002-2003 akademik yılında vermiştir. Bu çalışmanın amacı, yeni eğitim programının ilk mezunlarının fakültede aldıkları eğitimi ve kendi yeterliliklerini nasıl algıladıklarının saptanması ve mesleki planlarının belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Haziran 2003'de, fakültede aldıkları eğitim programı kapsamını, kullanılan eğitim yöntemlerini, eğitimcilerle iletişimi, değerlendirme yöntem ve gereçlerini, genel olarak ve her bir yılın eğitim programının etkinliğini, eğitim programı hedeflerinde yer alan temel bilgi ve becerilere ulaşmak açısından fakültede verilen eğitimin yeterliliğini, kendi yeterliliklerini değerlendirmeleri, hekim olmaktan duydukları hoşnutluk düzeyleri ve mesleki planlarını belirtmelerine yönelik olarak dört ölçekten, 5 kapalı ve 1 açık uçlu sorudan oluşan anket formu 51(%91) intörne uygulanmıştır.

Bulgular: Eğitim programının kapsamında en yüksek puan 'davranışsal hedeflere ulaşma', en düşük puan 'temel bilimlere ait bilgilerin kazanılması', fakültede verilen eğitimin etkinliği açısından en yüksek puan 'eğiticilerle iletişim', fakültenin kazandırdığı bilgi ve beceriler açısından en yüksek puan 'temel mesleki becerileri uygulama' ve 'öykü alma', en düşük puan 'uygun tedaviyi seçme' parametrelerinde saptanmıştır. İntörnlerin %96.1'i fakültenin kazandırmayı hedeflediği bilgi ve becerileri edinme ve mesleğe hazır olma açısından kendi yeterliliklerini orta ve yüksek olarak değerlendirmişlerdir. Araştırma grubunun %94.1'i hekim olmaktan hoşnut ve kısmen hoşnut olduklarını, %84.3'ü mezuniyet sonrası dönemde uzman olmak istediklerini belirtmişlerdir.

Sonuç: Mezuniyet aşamasındaki intörnlerin DEÜTF'nin yeni eğitim programını genel olarak olumlu değerlendirmeleri sevindirici ve yüreklendiricidir. Mezunlarla bağlantıların sürdürülmesi ve mesleki yaşamlarındaki performanslarının değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması planlanmaktadır.

C27

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDE ÖĞRENCİ GERİBİLDİRİMLERİNİN SAYISI VE NİTELİĞİNİ ARTIRMAYA YÖNELİK UYGULAMALAR

Musal, B.*, Özan, S.*, Gürsel, Y.*, Günay, T.**, Dicle, O.***, Özkan, Ş.****

*Tıp Eğitimi A.D., DEÜTF, ** Halk Sağlığı A.D., DEÜTF, *** DEÜTF Dekan Yardımcısı, ****DEÜTF Dekanı

Öğrenci geribildirimleri eğitim programlarının değerlendirilmesinde önemli yer tutmakta, eğitim süreçlerindeki sorunların belirlenmesinde, programın iyileştirilmesinde ve geliştirilmesinde kullanılabilir. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde, uygulanan Probleme Dayalı Öğrenim(PDÖ) programının öğrenci merkezli felsefi gereği, öğrenci görüşlerinin alınmasına büyük önem verilmekte, bu amaçla öğrencilerden eğitim etkinlikleriyle ilgili olarak yıl içinde sürekli olarak alınan sözlü ve yazılı geribildirimlerin yanı sıra, bütünsel bakış açılarını görebilmek amacıyla her akademik yıl sonunda survey tipi bir çalışma yürütülmektedir. Öğrenciler PDÖ oturumlarının ardından sözel olarak kendilerinin, grubun ve eğitim yönlendiricisinin performansını, ayrıca her eğitim modülü sonunda farklı parametreler içeren bir ölçekle eğitim yönlendiricilerini değerlendirmektedirler. PDÖ programının başlangıcından bu yana öğrencilerden, PDÖ dışındaki diğer eğitim etkinliklerini de uygun parametreler içeren ölçeklerle her etkinlik sonrasında değerlendirmeleri istenmiştir. Süreç içerisinde öğrencilerin PDÖ oturumları ve eğitim yönlendiricilerine verdikleri geribildirimler hariç, diğer eğitim etkinliklerine verdikleri yazılı geribildirimlerin sayısında düşüş gözlenmiştir. Eğitim kurullarında ve öğrencilerle bu düşüşün nedenleri tartışılarak, PDÖ oturumlarına ve eğitim yönlendiricilerine yönelik geribildirim sisteminin yürütülmekte olan şekliyle korunması, öğrencilerin diğer eğitim etkinliklerini her modül sonunda toplu olarak değerlendirebilecekleri bir form geliştirilmesi kararlaştırılmıştır. 2003-2004 akademik yılında uygulamaya konan yeni geribildirim formu; modül programında yer alan tüm sunumları, uygulamaları, diğer eğitim etkinliklerini, modül sonu tartışma oturumunu, PDÖ oturumunda kullanılan senaryoyu ve modülün genel olarak değerlendirilmesini kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Öğrenci geribildirimlerinin niteliksel yönden gelişimini desteklemek amacıyla ayrıca temel iletişim becerilerini hedefleyen Dönem I iletişim becerileri programına 2003-2004 akademik yılında "Etkin geri bildirim alma ve verme" konusunda bir uygulama eklenmiştir. Yapılan değişiklikler sonucunda öğrencilerin geribildirimlerinde nitelik ve nicelik yönünden önemli bir iyileşme saptanmıştır.

C28

BİR HALK SAĞLIĞI STAJI EĞİTİCİLERİ VE EĞİTİM ORTAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

İlhan, M.N., Özkan, S., Özdil, A.

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Amaç: Bu araştırmada bir tıp fakültesi 5. sınıfında halk sağlığı stajı yapan öğrencilerin eğiticileri ve eğitim ortamını değerlendirmeleri amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma bir tıp fakültesinin 5.sınıfında halk sağlığı stajı yapan öğrencilere gözlem altında anket uygulanarak yapılmıştır. Halk Sağlığı Stajı 2003-2004 eğitim yılı başından bu yana toplam 12 iş günü ve 72 saat olarak öğrencilere verilmektedir. Araştırma ilk 4 staj grubuna toplam 52 öğrenciye uygulanmıştır.

Bulgular: Eğitimde yeterince görsel ve işitsel araç-gereçler kullanıldı mı sorusuna tamamen yanıt verenler, en fazla Sağlık Eğitimi ve İletişimi (%73.6), Çocuk Sağlığı (%71.6) ve Okul Sağlığı (%70.0) konularında bu araç-gerecin kullanıldığını söylemişlerdir. Öğrenciler sırasıyla en çok Okul Sağlığı (%93.8), Sağlık Eğitimi ve İletişimi (%90.0), Sağlık Ekonomisi (%89.9) konularına eğiticileri tamamen hakim bulduklarını söylemişlerdir. Eğiticilerin iletişimini yeterli bulanlar, sırasıyla en çok Çocuk Sağlığı (%89.6), Sağlık Eğitimi ve İletişimi (%88.4), Üreme Sağlığı (%84.4) konularında iletişimi yeterli bulduklarını söylemişlerdir. Konular için ayrılan süreyi çok yeterli bulanlar, sırasıyla en fazla Toplam Kalite Yönetimi (%84.3), Çevre Sağlığı (%82.1), Beslenme (%81.2) konularının sürelerini çok yeterli bulduklarını söylemişlerdir. Dersin yapıldığı sınıfın fiziki şartlarını nasıl değerlendiriyorsunuz sorusuna öğrencilerin %6.1'i çok iyi, %12.2'si iyi, %24.5'i orta, %36.7'si kötü, %20.4 çok kötü olarak yanıt vermiştir. Bu soruya kötü ve çok kötü yanıtını verenlerin %35.5'i sınıfın çok soğuk olduğunu, %20.4'ü sıraların rahat olmadığını, %11.8'i aydınlatmanın yetersiz olduğunu söylemiştir.

Sonuç: Stajın bu yarı dönem değerlendirmesi sonucu, ikinci dönem için ders konu ve sürelerinde değişiklikler yapıldı. Görsel-işitsel araç, iletişim, konuya hakimiyet konusunda eksiklik belirtilen derslerde düzeltmeye gidildi.

C29

BİR TIP FAKÜLTESİNDE BEŞİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HALK SAĞLIĞI STAJI EĞİTİM PROGRAMINI DEĞERLENDİRMESİ

Aksakal F.N, Özkan S., Özdil A.

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Beşevler, ANKARA

Amaç: Çalışmada 2003-2004 eğitim yılı başından beri halk sağlığı eğitimini staj halinde yürütmekte olan bir tıp fakültesinde, öğrencilerin staj eğitim programını değerlendirmelerini sağlamak ve elde edilen verileri düzenleyerek eğitim programlarının geliştirilmesinde kullanmak amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Beşinci sınıf öğrencilerinden iki haftalık stajı tamamlamış 52 kişiye (4 staj grubu) gözlem altında uygulanan anketle stajdan beklentileri, staj süresi, genel olarak eğitimin içeriği hakkındaki düşünceleri, stajda uygulamaya yer verilme durumu, stajdan genel memnuniyetleri, stajda bulunması gerektiğini düşündükleri uygulamalı eğitim önerileri sorulmuştur.

Bulgular: Öğrenciler stajdan beklentileri arasında ilk sırada pratisyen hekimin temel görev ve yetkilerinin anlatılması, ikinci sırada halk sağlığı stajının pratik olarak sunulması, üçüncü sırada ise doktor olarak sorunlara karşı neler yapılabileceği ile Türkiye'nin sağlık durumunun gösterilmesi olduğunu belirtmişlerdir.

Eğitim programında uygulamaya yer verilmesi hakkında öğrencilerin %16.4'ü tümüyle, %23.4'ü kısmen, %16.4'ü orta, %27.4'ü yetersiz, %16.4'ü çok yetersiz şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Öğrencilerin staj programında uygulamalı eğitim için önerilerinin başında sağlık ocaklarına gidilmesi (%36.7), yapılan uygulama sayısının artırılması (%14.7) ve işyeri gezileri yapılması (% 11.8) gelmektedir. Öğrencilerden %63.0'ü bu stajın halk sağlığına bakış açılarını değiştirdiğini, %23.3'ü ise değiştirmedeğini belirtmiştir. Eğitim programından sonra kendini halk sağlığı konularında yeterli gördüğünü belirten öğrencilerin yüzdesi 82.2'dir.

Öğrencilerin %14.5'i stajdan çok memnun, %37.7'si memnun, %36.2'si nötr, %8.7 az memnun, %2.9'u ise hiç memnun olmadığını belirtmiştir. Stajın daha verimli geçmesi için en sık önerilen teorik ders saatlerinin azaltılmasıdır.

C30

**FIRAT ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ SON SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNLÜK DÖNEMİ İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİ**

Polat, A., Rahman, S., Sarsılmaz, M.

Süheyla Rahman, F.Ü.Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı ELAZIĞ

Bu çalışma, 2001-2002 Eğitim ve Öğretim yılında Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesinin son sınıfında öğrenim gören öğrencilerin "İnternlük Dönemi" ile ilgili düşünce ve beklentilerini tespit etmek amacı ile yapılmıştır.

Verilerin bir anket formu kullanılarak elde edildiği tanımlayıcı tipteki bu çalışmada, son sınıfta öğrenim gören toplam 96 öğrencinin, 91'ine (%94.8) ulaşılmıştır. Öğrencilerin %45.1'i kız, %54.9'u erkek, yaş ortalamaları ise; 24.8 ± 1.5 'yıldır. Öğrencilerin tümü (%100.0) internlükleri süresince en az bir kez seminer ya da makale sunumu yaptığını, %82.4'ü staj yaptıkları kliniklerde hasta sorumluluğu aldığını, %71.5'i izlediği hastaların tanı ve tedavisine belirli bir oranda katkısının olduğunu, %59.4'ü ise nöbetlerin eğitimleri için yararlı olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin en az bir kez yaptıklarını belirttikleri uygulamalar sıklık sırasıyla şöyledir: %94.0'ü dikiş atmış, %92.3'ü anamnez almış, %87.9'u EKG çekmiş aşı ve pansuman yapmış, %86.8'i fizik muayene yapmış, %81.1'i IM %73.6'sı IV enjeksiyon yapmış, %75.8'i tam idrar tetkiki, %45.0'i ise tam kan sayımı yapmıştır. Sonda takan öğrenci oranı %85.7, burun tamponu yapanlar %24.8, vaginal kültür alanların oranı ise %22.0'dir. Sonda takan erkek öğrenci oranı kızlardan, vaginal kültür alan kız öğrenci oranı ise erkeklerden anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($P < 0.05$). Hiçbir öğrenci (%100.0) RİA takmamıştır. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (%71.4) internlük dönemi ile ilgili olarak hiçbir öneri ve istekte bulunmamıştır. En sık dile getirilen öneriler; bu dönemde TUS'na yönelik eğitim verilmesi (%16.8) ve kendilerine doktor gibi davranılmasıdır (%11.3).

Öğrencilerin mutlak suretle kazanmış olmaları gereken bir çok beceriyi, tam olarak kazanmış olduklarını söylemek güçtür. Bu açıdan bakıldığında Çekirdek müfredat çalışmalarının oldukça isabetli bir uygulama olduğu açıkça görülmektedir. Çekirdek müfredat uygulamasına geçilirken, öğrencilerin düşünce ve beklentilerinin de göz ardı edilmemesi gerekir.

C31

**FIRAT ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN
TIBBİ BECERİ LABORATUVARI UYGULAMALARI İLE İLGİLİ
GÖRÜŞLERİ**

Rahman, S., Kükner, A.*, Açık, Y., Kılıç, S.S.

Süheyla Rahman, F.Ü.Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı ELAZIĞ

* Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu İzzet Baysal Tıp Fakültesi BOLU

Bu çalışma; Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi 1., 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin Tıbbi Beceri Laboratuvarı uygulamaları ile ilgili görüşlerini saptamak amacıyla planlanmıştır.

Tıbbi Beceri Laboratuvarında yapılan uygulamalardan sonra genelde çoktan seçmeli sorulardan oluşan bir anket formu, araştırmacılar tarafından direkt gözlem altında öğrencilere uygulanmıştır. 1. sınıf öğrencilerinin tümü, 2. sınıf öğrencilerinin %84.3'ü 3. sınıf öğrencilerinin % 74.5'i anket formunu yanıtlamıştır. Genel cevaplılık oranı, %84.9 olmuştur.

Çalışmaya katılan öğrencilerin %34.9'u 1. sınıf, %31.9'u 2. sınıf, %33.2'si 3.sınıftadır. Öğrencilerin %24.2'si pratik derslere ayrılan sürenin yetersiz, %25'i orta derecede yeterli, %50.8'i iyi düzeyde yeterli olduğunu belirtmiştir. Sınıflara göre değerlendirildiğinde, pratik derslere ayrılan sürenin yeterliliği konusunda öğrenci görüşleri arasında anlamlı fark vardır. Öğrencilerin %56.2'si, uygulamaların kendilerine iyi düzeyde, %32.7'si orta düzeyde yeterli pratik beceri kazandırdığını, %11.2'si ise bu derslerin pratik beceri kazandırmada yetersiz olduğunu belirtmiştir. Pratik derslere ayrılan sürenin yeterliliği ile ilgili olarak sınıflar arasında anlamlı fark görülmüştür. Çalışmaya alınan öğrencilerin, % 55.2'si öğretim elemanlarının pratiklere katkılarının yeterlilik düzeyinin iyi, %28.2'si orta, %6.7'si de az olduğunu belirtmiştir. Pratiklere uygulama rehberlerinin katkısının yeterliliği sorusunu öğrencilerin, % 59.6'sı iyi düzeyde, %26.5'i orta düzeyde, %13.9'u ise yetersiz düzeyde şeklinde yanıtlamışlardır. Öğretim elemanlarının ve uygulama rehberlerinin yeterliliği konusunda öğrencilerden alınan görüşlerde de sınıflar arası anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Sonuç olarak; Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi 1., 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin önemli bir kısmı Tıbbi Beceri Laboratuvarı uygulamalarının yeterli olduğunu ve teorik derslerle uyum içinde bulunduğunu ifade etmişlerdir. Ancak yine bu çalışma sonunda pratik uygulama laboratuvarlarının etkinliğini ve teorik derslerle uyumunu artırıcı önlemlerin alınması, pratik ders sürelerinin uzatılması, bu konuda yetişmiş öğretim elemanı ve eğitim materyali sayısının artırılması gerekliliği de ortaya çıkmıştır.

C33

**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ MEZUNLARI ALMIŞ
OLDUKLARI EĞİTİMİ NASIL DEĞERLENDİRİYORLAR?**

Şenol, Y., Özdem, S., Dönmez, L., Alimoğlu, M.K., Lüleci, G., Baykara, M.

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Tıp Fakültesi mezunlarından öğrencilik dönemlerinde aldıkları eğitimle ilgili olarak geri bildirim alınmamaktadır. Bu nedenle kurumun eğitim programlarında yapacağı iyileştirme ve geliştirmeler eğitim için geri bildirimlere göre yapılmaktadır.

Bu çalışma ile tıp fakültemizden mezun olan hekimlerin kendi mezuniyet öncesi tıp eğitimlerinin uygulamaya yansımaları hakkındaki değerlendirmeleri ve çıkan sonuçlara göre eğitim ihtiyacının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinden mezun olmuş hekimlere sekiz alandan oluşan ve 42 soruyu kapsayan anket formu gönderilmiş ve doldurmaları istenmiştir. Her soru 300 mezunumuz hekim tarafından 6'lı likert skalası'na göre (1- oldukça yetersiz, 6- oldukça yeterli) cevaplanmıştır. Çalışma devam etmektedir. Bu posterde alınan ilk sonuçlar sunulmuştur.

Bulgular: Araştırmada; mezunlarımız, hasta hekim ilişkilerine 4,1, hastalara bütüncül bakışa 4,8, hastalığın ve tedavinin bilimsel temellerinin anlaşılmasına 3,9, temel hekimlik uygulamalarına 4,1, koruyucu hekimliğe yönelik uygulamalara 4,5, özgüven uyum becerilerine 4,1, yönetim liderlik özellikleri ve ekip çalışması 3,8, performansın değerlendirilmesine ve sürekli eğitime 4,4, puan verdikleri görülmüştür.

Sonuç: Bu bulgular altında tıp fakültesi program içeriklerinin, özellikle bu başlıklarda yer alan konularla ilgili olarak değiştirilmesi ve/veya desteklenmesi gerektiği düşünülmektedir.

C34

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DÖNEM 1
ÖĞRENCİLERİNİN PDÖ VE PDÖ'NÜN SOSYAL İLİŞKİLERİNE
ETKİSİNE BAKIŞI**

Tosun Ş., Okur E.E., Kayılıoğlu S.I., Koç A.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi 2002-2003 Eğitim-Öğretim Yılı Dönem 1 öğrencileri

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde (AÜTF) 2002-2003 eğitim-öğretim yılında Dönem 1'den itibaren Probleme Dayalı Öğrenme uygulanmaktadır.

Bu çalışma ile, AÜTF'de PDÖ uygulaması ve PDÖ'nün sosyal ilişkileri geliştirmedeki rolü konularında öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, 2002-2003 eğitim-öğretim yılı sonunda Dönem 1 öğrencilerine anket uygulanmış ve grubun %65'ine (n=108) ulaşılmıştır. Yanıtlayanların %60'ı eğitim sisteminin değişmesinden önceden haberdar olsalar bile, yine bu fakülteyi tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %83'ü PDÖ'nün öğrenmeyi öğrettiği, %66'sı çalışma şevki aşıladığı, %80'i yeterli öğrenim kaynaklarına ulaştığını, %53'ü ise bireysel çalışma saatlerinin yeterli olmadığını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %62'si başarılı olduklarını düşünmektedir. Öğrenciler, PDÖ oturumlarının öğretim üyeleri ve öğrencilerin birbirleri ile sosyal ilişkileri olumlu etkilediği görüşündedir.

Elde edilen bulgular, AÜTF'de bir yıllık PDÖ deneyimine sahip Dönem 1 öğrencilerinin PDÖ uygulamalarından menmun olduğunu, ancak çalışma sürelerinin azlığından şikayetçi olduklarını göstermektedir. Öğrencilerin önemli kısmı, PDÖ'de kendilerini başarılı bulmakta ve bu öğrenme yaklaşımının sosyal yaşamlarını olumlu yönde etkilediğini düşünmektedir.

C35

**EĞİTİM PROGRAMININ EĞİTİCİLER TARAFINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ: EÜTF Tıbbi Giriş Bloğu'nda Toplum Sağlığı
Alan Eğiticileri İle Derinlemesine Görüşmeler**

Türk, M.*, Törün, S.E.** , Batı, H.** , Armağan, E.E.* , Ergin, I.* , Erol, N.* ,
Onmuş, R.*

*EÜTF Halk Sağlığı AD **EÜTF Tıp Eğitimi AD

Amaç: EÜTF 1. sınıf entegre eğitim programı kapsamında yer alan Toplum Sağlığı Alan Dikey Koridoru ilk olarak 2003- 2004 öğretim yılında uygulandı. Bu çalışma ile, Tıbbi Giriş Bloğu'nda (Evre1-Blok1) uygulanan Toplum Sağlığı Alan eğitimi eğiticiler tarafından değerlendirildi.

Gereç Yöntem: Toplum Sağlığı Alan Dikey Koridoru Evre 1 birinci sınıf eğitiminin ilk onbir haftasında işlendi. Bilim adamı olarak hekimin toplumsal sorumluluğu, sağlığı etkileyen etmenler, sağlık ve hastalık kavramı ve sağlık hizmetlerinin gelişimi konularının işlendiği üç tema boyunca on amfi dersi, bir panel, yedi grup çalışması, poliklinikte hasta görüşmesi, sağlık ocağı ve okul olmak üzere iki kurum gezisi gerçekleştirildi. Amfi dersleri sınıfın tümünün, küçük grup çalışmaları ve kurum ziyaretleri ise sınıfın altıya bölündüğü (50'şer öğrenci) gruplarla yapıldı. Amfi derslerinde tema konularının kavramsal çerçevesi aktarıldı. Grup çalışmaları ve kurum ziyaretlerinin herbiri iki eğiticinin katılımıyla altı kez tekrarlandı. Evre 1'i değerlendirmek üzere planlama ve uygulamada görev alan 14 eğiticilerle yapılan derinlemesine görüşmeler teybe kaydedildi, bant çözümleri yapıp verilen yanıtlar uygun kategorilerde gruplandırıldı.

Bulgular ve Tartışma: Eğiticiler, Toplum Sağlığı Alan eğitiminin taşıdığı anlamı, sağlığa bütüncül bakışın eğitimin başından itibaren kazandırılması ve entegrasyon sağlanması olarak ifade ettiler ve bu programın Halk Sağlığı bakış açısını kazandıracağı görüşünde birleştiler.

Planlamaya katılan eğiticiler, sürecin zaman ve emek yoğun geçtiğini, çok sayıda eğiticinin katılımıyla başarılı bir şekilde gerçekleştiğini belirttiler. Planlama sırasında hedefler, içerik, eğitim yöntemleri, organizasyon açısından kaygıların ifade edilmesi gerçekçi bir sürecin yaşandığını göstermektedir.

Uygulama döneminin özellikle zaman, insan gücü, araç organizasyonu açısından zorlayıcı olduğu tüm eğiticiler tarafından belirtildi. Fakülte eğitim programının bütünü düşünüldüğünde, eğiticiler, sayılan zorluklar nedeniyle programın sürdürülebilirliğiyle ilgili endişe duyduklarını ifade ettiler.

Hedeflere ulaşılmış olması, küçük gruplar halinde öğrencilerle daha yakın temas edilebilmesi, sınav sorularının tüm eğiticilerle bir arada hazırlanmış olması, bazı eğiticilerin derslerini içerik ve uygulama düzeyinde paylaşımları eğiticiler tarafından sürece ait olumluluklar olarak belirtildi.

Küçük gruptaki öğrenci sayısının fazlalığı, uygulamaların altı kez tekrarlanması, küçük grup çalışması tekniğinin ardarda kullanılmasının öğrencide yarattığı isteksizlik, kurum ziyaretlerinin ulaşım organizasyonu, kurum sorumlularıyla iletişim zorluğu, amfi derslerinin verimsizliği, eğitim materyalinin yetersizliği ise eğiticiler tarafından sürece ait sorunlar olarak ifade edildi.

Sonuç: Eğiticiler, Toplum Sağlığı Alan Dikey Koridoru Evre 1 programını başarılı olarak değerlendirdiler; ifade edilen sorunlar çerçevesinde, entegrasyonun güçlendirilmesi, yeterli araç gereç ve insan gücü desteğiyle programın geliştirilerek sürdürülmesi görüşünde birleştiler.

silaelif@med.ege.edu.tr

C36

EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ' DE ÖĞRENCİ GERİBİLDİRİMLERİ İLE STAJ EĞİTİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLİP GELİŞTİRİLMESİ: İŞARET LİSTESİ (2001-2003)

Vatansever, K., Durak, H.İ., Çiçeklioğlu, M., Batı, H., Çalışkan S.A., Kandiloğlu, G., Avanoğlu, A., Sayiner, A., Erdener, A.*

*EÜTF İşaret Projesi Yürütme Kurulu

Giriş ve amaç: Bir eğitim programının oluşturulması, geliştirilmesi ya da değiştirilmesi sürecinde karara zemin oluşturacak verilere gereksinim vardır. Bu verileri elde etmek üzere uygulanan değerlendirme araştırmaları eğitim etkileşiminin girdi, içerik, süreç ve çıktı gibi bölümlerinin ve bölümlere ait alt başlıkların sorularına yanıt bulmayı amaçlar. Eğitim terminolojisinde öğrenciler tarafından gerek eğitim programı gerekse eğiticinin değerlendirmesine yönelik yapılan çalışmalar "öğrencilerin değerlendirmesi" ya da "öğrenci beğenisi" olarak geçmektedir. EÜTF' de 2001 yılından itibaren tüm stajları kapsayan öğrenci geribildirimlerini kullanan bir staj kalite kontrol ve geliştirme süreci başlatıldı.

Gereç ve Yöntem: Merkezi bir yürütme kurulu oluşturuldu. 23 önerme(1-5 Likert tipi), bir genel beğeni skoru (1-10) ve üç açık uçlu sorudan oluşan staj değerlendirme anketi oluşturuldu. Pilot uygulama yapıldı. İki yıl boyunca her staj (25) sonunda anonim olarak uygulandı. Veri kalite kontrolü, girişi ve analizler yapıldı. Üç tip rapor hazırlandı. Stajın tanımlayıcı bulgularını içeren staj değerlendirme raporu (Rapor 1) her stajdan sonra anabilim dalına gönderildi. Ardışık üç staj döneminde olumsuzlukları işaret eden staj izleme raporu (Rapor 2) anabilim dalı ve dekanlığa iletili. Ayrıca fakülte eğitim komisyonuna yıl sonu (Rapor 3) sunuldu.

Bulgular ve Tartışma:

Özellikler	2001-2002	2002-2003	Toplam
Değerlendirmeye alınan anket sayısı	6081	5699	11780
Cronbach Alpha	0,93	0,95	0,94
Rapor 1	175	157	332
Rapor 2	51	27	78
Genel beğeni skoru (ort.± s.s)	6,8 ±1,8	7,1 ± 1,9	7,0 ± 1,9

Yıllara göre genel beğeni skorları arasında anlamlı fark saptandı ($p<0,001$). Öğrencilere göre her iki yılda da stajların en olumsuz özellikleri olgu çeşitliliğindeki sorunlar, teorik ve pratik programının uyumsuzluğu ve ilan edilen ders programına uymamak olarak saptandı. Açık uçlu sorularda staj sırasında poliklinikte çalışma fırsatı öğrenciler tarafından en olumlu özellik olarak ifade edildi. Öğrenciler açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlarda Likert tipi önermelerin sonuçlarıyla benzer olarak, öğretim üyelerinin programa uymamasını en olumsuz özellik olarak değerlendirdiler.

Sonuç: Bu çalışma ile elde edilen veriler stajları yürüten anabilim dallarına eğitim programlarını iyileştirmeleri için önemli ipuçları sağlamaktadır. Öğrencilerden düzenli geribildirim alınması, analiz edilmesi ve üretilen raporların zamanında ve uygun yöntemle eğiticilerle paylaşılması eğitim programlarının kalitesini yükseltebilir.

kevser@med.ege.edu.tr

C37

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ STAJ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ OLUŞTURMA ÇALIŞMASI VE PİLOT UYGULAMA SONUÇLARI

Şahin, E.M., Mert, S.*

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği ve Tıp Eğitimi AD.

**Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji ve Tıp Eğitimi AD.*

Fakültemizde Tıp Eğitimi Anabilim Dalı'nın kuruluşu sonrasında yapılandırılan çalışmalar içerisinde, staj eğitimleri konusunda öğrencilerin geri bildirimlerinin toplanması ve değerlendirilmesinde kullanılmak üzere özgün bir araç oluşturulmuştur.

Ölçek Eylül 2002-Ocak 2003 tarihleri arasında Tıp Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanları ile staj yönetmekte olan çeşitli bölümlerden öğretim elemanlarının katkılarıyla yürütülen bir süreçte oluşturulmuştur. Başlangıçta yürütülen bir beyin fırtınası oturumuyla belirlenen alanlar daha sonra bir çekirdek ekip tarafından işlenmiş, grup tartışmaları, yazılı ve sözlü geribildirimler ile ilerleyen süreç sonunda ölçeğe son hali verilmiştir.

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Staj Değerlendirme Ölçeği toplam 21 madde içermiştir. Son maddede öğrencilerin staj süresi ile ilgili değerlendirmeleri sorgulanırken diğer 20 maddede 5'li Likert yanıt skalası yardımıyla yanıtlanmak üzere staj uygulamasını çeşitli yönlerden irdeleyen yargılar kullanılmıştır.

Pilot uygulama kapsamında ölçekler 2002-2003 bahar yarı yılı ilk bölümünde eğitimin sürmekte olan stajların tamamına yakınında uygulanarak elde edilen sonuçlar anketin güvenilirlik analizlerinde kullanılacak verileri oluşturmuştur. Fakültenin 4 ve 5. sınıflarında eğitim verilmekte olan 21 staj hakkında bir sonraki stajlarının ilk günü öğrencilerden toplanan 439 ölçeğe ait veriler üzerinden yapılan analiz sonucunda ölçeğin iç güvenilirliği yüksek olarak değerlendirilmiştir ($\alpha=0,9174$).

Ölçek 2003-2004 eğitim öğretim yılından itibaren tüm stajlar için düzenli olarak kullanılmaya başlanmıştır. Ölçek uygulamasını Tıp Eğitimi Anabilim Dalı sorumluluğunda Öğrenci İşleri Merkezi takip etmekte, elde edilen sonuçlar 6 aylık dönemler halinde değerlendirilip ilan edilmekte ve ilgili bölümlerin kullanımına verilmektedir. Fakültemizde öğrenci geribildirimlerinin değerlendirilmesine ilişkin çabaların bir parçası olan bu anket ile çok değerli veriler elde edileceği ve bunların fakültemizdeki eğitim kalitesinin arttırılmasında kullanılacağını düşünüyoruz.

C38

**TRAKYA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ 2002-2003 EĞİTİM
DÖNEMİ DERSLERE AİT ÖĞRENCİ GERİBİLDİRİMLERİ
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI SONUÇLARI**

Mert, S., Şahin, E.M.*

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji ve Tıp Eğitimi AD.

**Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği ve Tıp Eğitimi AD.*

Tıp eğitiminin tüm aşamalarına öğrencilerin katılımının sağlanması ve görüşlerinin paylaşılması amacıyla geribildirim ölçeklerinin kullanılması yöntemi yaygınlaşmıştır. Fakültemizde süregelen tıp eğitiminde değişim tartışmaları çerçevesinde Tıp Eğitimi Anabilim Dalı tarafından öğrenci geribildirimlerini almak amacıyla fakültemize özgün bir ders değerlendirme ölçeği oluşturuldu.

Bu ölçek, uygulaması olan ve olmayan dersler için 2 farklı şekilde düzenlendi. Ölçek teorik dersler ile ilgili 8, uygulama ile ilgili 8, sınavlar ile ilgili 5 olmak üzere toplam 22 sorudan oluşturuldu. Bir soru ile öğrencinin derse devam durumu sorgulandı. Ölçek ilk üç dönem öğrencilerine her ders için başka bir dersin sınavında güz ve bahar dönemlerinde uygulandı. Yanıtlar 5'li Likert skala ile toplandı. Yanıtlar olumsuzdan olumluya doğru, 1'den 5'e kadar skorlandı. Ortalama değer 3'ün üzerinde olması olumlu olarak değerlendirildi.

Güz döneminde 2268, bahar döneminde 2147 olmak üzere toplam 4412 öğrenci çalışmaya katıldı. (2028; 1. dönem, 1149; 2. dönem, 1235; 3. dönem öğrencisi)

Öğrenciler eğitimcilerle açık ve olumlu iletişim kurduklarını belirttiler (3,27±1,19). Öğrendiklerinin klinik eğitimleri için gerekli olduğu fikrindeydiler (3,56±1,19). Yanıtların sayısal karşılıklarının ortalama değerleri teorik dersler için 3,42±0,81, uygulamalar için 3,39±0,78, sınavlar için 2,97±0,63 idi. Tüm dersler birlikte değerlendirildiğinde öğrenciler haftalık ders saatinin fazla olduğunu düşünüyorlardı.

Ölçek verilerine ait genel değerlendirmeler akademik genel kurulda tüm öğretim üyeleri ile paylaşılmakta, dersler esas alınarak yapılan değerlendirmeler ilgili anabilim dallarına gönderilmektedir. Öğrenci geribildirimlerinin sistematik olarak toplanması ile ilgili yapılan çalışmaların fakültemiz eğitim ortamının gelişmesine katkısı olacağına inanıyoruz.

C39

**TRAKYA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ'NDE İLK ÜÇ YIL
ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM ORTAMI İLE İLGİLİ
DEĞERLENDİRMELERİ**

*Şahin, E.M., Mert, S.**

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği ve Tıp Eğitimi AD.

**Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji ve Tıp Eğitimi AD.*

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrencilerinin eğitim ortamı ile ilgili görüşlerini toplamak amacı ile çalışma başlatıldı. Bu amaçla Tıp Eğitimi Anabilim Dalı tarafından özgün bir geribildirim ölçeği oluşturuldu.

Yanıtlar için 5'li Likert skala kullanan 20 maddelik bu ölçekler 2002-2003 ve 2003-2004 eğitim yılları güz dönemi sonunda amfileri tam gün kullanan ilk üç yıl öğrencilerine uygulandı. Çalışmaya katılan öğrenci sayısı ilk uygulama yılında 418, sonrakinde 370 olmak üzere toplam 788'di.

Öğrencilerin eğitim ortamının fiziksel şartları ile ilgili en öncelikli sorun alanları tuvaletler ve ses düzeni ile ilgiliydi. Amfi binasının ısınma, ışıklandırma, havalandırma, oturma düzeni, tuvaletleri ve ders çalışma alanı konularındaki maddelere verilen yanıtlar son sene daha olumsuzdur.

Öğrenciler amfi binasındaki kantinin kaldırılmaması ve sigara içme yasağının sürdürülmesi yönünde fikir belirttiler. Haftalık ders programında bireysel çalışmaya ayrılan zaman, rehber öğretim üyesi uygulaması, öğrenci temsilciliği ile ilgili konularda önceki öğretim yılına göre olumsuz bakış artarak sürmektedir.

Dekanlık tarafından eğitim ortamının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir ve önceliklerin belirlenmesinde öğrenci geribildirimlerine önem verilmektedir. Öğrenci geribildirimlerinin toplanması ile ilgili çalışmanın süreklilik kazanması ile öğrencilerin de fikirlerini daha özgürce ifade edebildikleri gözlenmektedir.

D1

SORU BANKASI MI, SORU KASASI MI?

Aktuğ T.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Test biçimindeki değerlendirmelerin analizinde klasik test kuramı (KTK) ve örtük özellikler kuramı (ÖÖK) (item response) kullanılmaktadır.

Bu çalışmada amaç ÖÖK kullanan soru bankası programlarının getirilerini, KTK kullanan programlar ile karşılaştırmaktır.

KTK analizi sorunun kullanıldığı koşullara bağımlı sonuçlar verirken, ÖÖK soru analizi sonucunda, soruların koşullardan bağımsız olarak özellikleri belirlenebilmektedir. Bu özelliklerin kullanımı, "kaç soru bildiklerinden" öte öğrenci bilgi düzeyinin belirlenmesini sağlamaktadır.

Ayrıca soru özelliklerden yararlanılıp, teknolojinin yardımı ile de "akıllı testler" (Affirmative, adaptive) yapılabilmektedir. Akıllı testlerde her soru veya soru grubundan sonra öğrencinin bilgi düzeyini gösteren teta hesaplanmakta ve bilgi düzeyine uygun yeni sorular sorulmaktadır. İstatistiksel olarak yeterli kesinliğe ulaşıncaya, değerlendirme sonlandırılmaktadır. Böylece öğrenci, düzeyine uygun daha az sayıda soru ile değerlendirilebilmektedir.

Bu iki ek getiri, bankaya yatırılan kıymetlerin saklanmasıyla öte iyi getiri getirmeleri beklentisi açısından bakılınca, önemli farklar oluşturmaktadır. KTK kullanan yazılımlar "kasadan" ileri gidemez iken, ÖÖK kullanımı ile gerçek "soru bankaları" oluşturulabilmektedir.

(Bu posterde teknik olarak sağlanır ise, Ak-Test soru bankası ile bir "akıllı test" uygulama örneği tanıtılacaktır.)

D2

SIRALAMA SINAVLARINDAKİ BAŞARI İLE YETERLİLİK SINAVLARINDAKİ BAŞARI İLİŞKİLİ MİDİR?

Aktuğ, T., Kemahlı, S., Palaoğlu, Ö., Karahan, S.T., Demirören, M., Ayhan, İ.H.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Sıralama ve yeterlik sınavları başarı ölçümünde en sık yararlanılan değerlendirmelerdir. Tıp fakülteleri açısından ÖSS ve TUS önemli sıralama sınavlarıdır (SS).

Amaç: Bu çalışmada ÖSS başarısı ile, üniversite eğitiminde uygulanan kuramsal ve uygulamalı yeterlilik sınavları (YS) başarıları arasındaki ilişki araştırıldı.

Materyal ve yöntem: Fakültemize 2002 yılında giren öğrencilerden, hazırlık okumadan dönem 1’de eğitime başlayanlar ile çalışma gerçekleştirildi. Dönem 1 ve 2’de katıldıkları kuramsal ve uygulamalı ara sınavlardaki başarıları ile, ÖSS’de aldıkları puanlar ve sıralama değerleri saptandı. Döneminde bir sınavı bile atlayan öğrenciler çalışmadan çıkarıldı. Testlerin Ak-Test programı ile örtük özellikler kuramı analizi ile öğrencilerin teta değerleri de değerlendirildi. Her dönem için kuramsal, uygulamalı not ve teta değerlerinin ortalamaları alınarak analiz gerçekleştirildi.

Sonuçlar: Analizler sonucunda ÖSS puanları ile kuramsal YS arasında korelasyon değerleri dönem 1 için 0,15, dönem 2 için -0,04 olarak saptandı. Uygulamalı YS için ise aynı değerler 0,01, 0,12 olarak saptandı. Hiçbir grup için istatistiksel olarak önemli bir regresyon saptanmadı.

Tartışma: Yalnızca kuramsal SS sonuçları ile girilen meslek eğitiminde başarı garantilenememektedir.

Her iki değerlendirme için gerekli olan temel kişisel özelliklerin farklı olduğu söylenebilir. Benzer bir çalışmanın aynı konudaki bilgilerin ölçüldüğü üniversite notları ve TUS puanları arasında yapılması, yargılarımızı başka bir açıdan test edecektir.

Sonuç: SS’lerinde gösterilen başarı, örneğimizde YS’larındaki başarı ile ilişkilendirilememiştir.

D3

TIBBİ BİLİMLERE GİRİŞ’TE BLOK ARA SINAVLARI UYGULAMASI

Demirgören, S., Sağın F.G., Batı, A.H., Kutay F.Z., Pöğün Ş., Pehlivan M., Yılmaz, B., Yavaşoğlu, A., Saylam, C., Kandiloğlu, G., Sayiner, A.

EÜTF E1B1 Blok Yürütme Kurulu

Blok Ara Sınavları (BAS); Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde yeni eğitim programında öğrenci değerlendirmesinin bir bileşeni olarak planlanan ve her üç haftada bir tema bitimini takiben uygulanan sınavlardır. BAS’ın temel amacı; öğrencilerin kavrama, analiz ve sentez yoluyla problem çözme yetkinliklerinin sınanması ve öğrencilerin bilgi düzeylerini, zayıf ve güçlü yönlerini henüz blok devam ederken fark etmeleridir. Bu amaç ve prensiplere uygun olarak, bu sınavlarda soru oluşturulmasında eğitim programımızda ilk kez uygulanan bir yöntem benimsenmiş ve ilişkili tema döneminde ders veren öğretim üyelerinin bir araya gelmesi ve uzlaşma yoluyla temanın öğrenim hedeflerine ve düzeyine uygun sorular oluşturulması planlanmıştır. BAS sorularının sayısı ve ağırlıkları da öğretim üyelerinin görüşleri doğrultusunda saptanmıştır. İlk olarak 2003-2004 yılında Tıbbi Bilimlere Giriş (TBG) evresinde uygulamaya konulan 3 adet BAS’da da ilgili öğretim üyelerinin katıldığı ortak toplantılarla sınav başına 5-20 adet kısa cevaplı metin tipi ve/veya eşleştirmeli ve/veya şema ya da senaryo kullanılan soru hazırlanmış ve BAS’ın kısa süreli (20-40 dk) bir sınav olmasına dikkat edilmiştir. BAS’ın önemli bir özelliği de, sınavın hemen ardından yapılan ortak oturumda öğrencilerin, soruları hazırlayan öğretim üyeleri ile soruları ve doğru yanıtları tartışmalarıdır. TBG’de de bu hedefe yönelik olarak öğretim üyeleri sınavın ardından öğrencilere doğru yanıtları açıklamışlar ve tüm öğrencilerin katıldığı dinamik bir tartışma platformu yaratılmıştır. Sınava katılan 300 öğrencinin cevap kağıtlarının okunması ise yine tüm öğretim üyelerinin katılımıyla tek merkezden yürütülmüştür. BAS sonuçları, sınav ardı 3 gün içinde öğrencilere duyurularak öğrencilerin temayla ilgili olarak zayıf ve güçlü yönlerini çok geç olmadan görebilmeleri sağlanmıştır. Öğrencilerin BAS’da belli bir sınır performans göstermeleri gerekmeseydi tüm BAS’ın ortalaması tek bir not olarak BAS Başarı Düzeyi olarak hesaplanmakta ve bu değer öğrencinin blok başarı düzeyine % 25 oranında katkı yapmaktadır. TBG-BAS başarı ortalamaları sırasıyla 77 ± 13 , 57 ± 11 ve 79 ± 13 olmuştur.

Öğrencilere yapılan anketlerde BAS ve sonrasındaki değerlendirme derslerinin temayla ilgili zayıf ve güçlü yönlerin değerlendirilmesi ve bilgilerin pekiştirilmesi konusunda yararlı olduğu ortaya çıkmıştır (9’lu Likert skalada $6,12 \pm 2,34$). BAS’ların öğrenci değerlendirmesinin iyi bir bileşeni olup yararlı olduğu ve blok sonu sınavına hazırlayıcı özellikler taşıdığı ancak yararlanımda soru kalitesinin çok belirleyici ve önemli olduğu ortak kanımızdır.

hbatı@med.ege.edu.tr

D4

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ SORU BANKASI PROJESİ VE DİNAMİK WEB MODÜLÜ

Turhan, K.*, Yarış, F.** , Özen, İ.* , Dikici, M.F.***

*** Ondokuzmayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı- Samsun

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi*, Aile Hekimliği** Anabilim Dalları-Trabzon.

Amaç: Eğitimde ölçme ve değerlendirme birbiriyle bağlantılı iki kavramdır. Ölçme; bir niteliğin gözlenip sayılarla veya başka sembollerle gösterilmesini ifade ederken, değerlendirme ise, sınanmak istenen bilginin, beceri ve davranışın istenilen düzeyde olup olmadığına karar verme işlemidir. Ölçme, eğitimle ilgili kararların verilmesi sürecinde, geçerli ve güvenilir kararlar almak için kullanılmaktadır. Bir ölçme aracının ne derecede amaca yönelik olduğunu anlamak, testin mantıksal ve istatistiksel açıdan çözümlenmesini gerektirmektedir. Böylece yapılan değerlendirmenin de adil ve güvenilir olması sağlanabilir. Eğitimin amaçlarına ulaşmış ve ulaşmadığı ve ölçme ve değerlendirmenin ne derecede sağlıklı olduğu yapılan testin çözümlenmesi yoluyla ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada amacımız, çoktan seçmeli bir sınavın sonuçlarının değerlendirildiği testleri hızlı, kolay erişilebilir bir şekilde öğretim elemanlarımıza ulaştırmak için uyguladığımız yöntemi sunmak ve bu konudaki deneyimimizi paylaşmaktır.

Yöntem: Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı tarafından, fakültemizde gerçekleştirilen ölçme değerlendirme etkinlikleri kapsamında, soru bankası ve ölçme değerlendirme amacı ile satın alınan yazılımın çıktılarını eş zamanlı olarak öğrenci ve öğretim elemanlarına yansıtacak bir WEB Modülü geliştirilmiştir. Uygulamada, veriler "Sınavmatik" ticari yazılımı Sybase veritabanından, WEB Modülünün çalıştığı Oracle veritabanına sınav no anahtar alanından yararlanılarak aktarılmaktadır. Aktarma sırasında öğrencilerin e-mail adreslerine kendi sınav sonuçları gönderilirken, öğretim üyelerine ise, danışmanı oldukları öğrencilerin sınav sonuçları e-mail yolu ile gönderilmektedir. WEB Modülü de verilerin öğrenci ve öğretim elemanlarına şifreli olarak internet üzerinden ulaşmalarını sağlamaktadır.

Sonuç: Sınavların geçerliliğinin analizinde yaşanan güçlüklerin aşılmasında bilişim teknolojilerinden yararlanılması kaçınılmaz görülmektedir. Yapılan bu çalışma ile hesaplama ve verilerin analiz edilmesindeki güçlükler nedeniyle uygulanması zor olan soru bankası bilgi sistemi uygulanmaya başlanmış ve bu değerlendirmeler kolay ulaşılabilir hale getirilmiştir.

D5

ENTEĞRE SİSTEMDE DERS KURULLARINDA KLİNİĞE YÖNELİK NEDENSELLEŞTİRME SINAVI UYGULAMA ÖNERİSİ

Yarış, F.*, Özoran, Y.** , Turhan, K.***, Dikici, M.F.****, Yarış, E.***** ,
Kalyoncu, N.İ.*****

*Ondokuzmayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği***** Anabilim Dalı,*

*Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği *, Patoloji**, Tıp Eğitimi ve Bilişimi***,
Farmakoloji***** Anabilim Dalı-Trabzon.*

Amaç:Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde tıp eğitimi modellerinden biri olan entegre eğitim uygulanmakta ve bu eğitimde ilk üç dönemde ders kurulları yer almaktadır. Entegre eğitimin amaç ve hedefleri doğrultusunda pratik (laboratuvar-klinik) uygulamalar yapılarak, buna uygun ölçme değerlendirme yöntemleri ile öğrencilerin bilgileri sınanmalıdır. Bu amaçla fakültemizde Kliniğe Yönelik Nedenselleştirme Sınavı'nın (KYNS) ders kurullarında uygulanması planlanmaktadır. Bu çalışmadaki amacımız pilot uygulamamızı diğer fakültelerle paylaşarak, farklı görüş ve öneriler elde etmektir.

Yöntem: Entegre eğitim-öğretim sisteminde ilk üç dönemde teorik dersler birbirleriyle entegre ders kurulları içinde anlatılmasına karşın, pratik uygulamalar genelde ana bilim dallarında ayrı ayrı yapılmakta, entegre ders kurullarının sınavları çoktan seçmeli kurul sınavları şeklinde gerçekleştirilmekte ve ölçme ve değerlendirme işlemleri tam olarak başarılamamaktadır. Özellikle üçüncü dönem, temel tıptan klinik bilim derslerine geçiş yapıldığı, teorik ders ağırlıklı bir eğitim yılı olmaktadır. Bu anlamda üçüncü dönem kurul sınavlarından öncelikle birinin pilot uygulama şeklinde Kliniğe Yönelik Nedenselleştirme Sınavı olarak uygulanması planlandı. İlk uygulamanın deneme niteliğinde olması ve potansiyel hataları içinde barındırabilmesi olasılığı nedeniyle, öğrencilerin sınıf geçme notunu etkilememesi gerektiğine karar verilip, birçok ana bilim dalının ortak çalışmasına açık olabilecek solunum-dolaşım ders kurulunda yapılacak olan ders kurul sınavının ertesinde, tüberküloz konusunda yapılması planlandı. Bu çalışmada solunum dolaşım ders kurulunda tüberküloz konusunda hazırlanan KYNS bir örnek olarak sunulmuştur. Ders kurullarında ortak kurul amaç ve hedeflerine uygun sınav önerisi, diğer ders kurullarına uygulanabilecek, böylelikle laboratuvar-klinik entegrasyonunun sağlanması açısından öğrencilerin bilgisini ölçme ve değerlendirmeye olanak verecektir.

Sonuç: KYNS' nin ilk üç dönem kurul sınavlarında yaygın olarak ve çeşitlendirilerek uygulanmasının tıbbi bilgiyi ölçmede yararlı olabileceği düşünülmüştür.

D6

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Yarış, F.*, Özoran, Y.** , Turhan, K.***, Dikici, M.F****, Yarış, E.***** ,
Kalyoncu, N.İ.***** , Kesim, M.***** , Özen, İ***.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği**** Anabilim Dalı-Samsun.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği*, Patoloji**, Tıp Eğitimi ve Bilişimi***, Farmakoloji***** Anabilim Dalı-Trabzon.

Amaç: Tıp eğitiminde fakültelerin hedeflerine ulaşip ulaşmadığının değerlendirilmesi için yapılan ölçme ve değerlendirme işlemleri nesnel olarak, bilenle bilmeyeni ayırt edebilecek nitelikte uygulanmalıdır. Bu çalışmanın amacı, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğretim elemanlarının ölçme ve değerlendirme konusundaki bilgilerinin artırılması için düzenlenen çalışmaları değerlendirmektir.

Yöntem: Ölçme ve değerlendirme Tıp Eğitimi ve Bilişimi Ana Bilim Dalı'nın görevleri arasındadır. Optik okuyucuda değerlendirilen sınav sonuçlarının zorluk ve ayıricılık indeksleri ana bilim dalı öğretim üyelerince yazılıma eklenen bir programla değerlendirilmekte, öğretim elemanları bu konuda bilgilendirilmektedir. Öğretim elemanlarının bu konudaki sıkıntıları bir eğitim gereksinimini ortaya koymuş ve Tıp Eğitimi ve Bilişimi ve Farmakoloji Anabilim Dalları öğretim üyeleri tarafından Ölçme ve Değerlendirme Kursu planlanmıştır. Uygulanan sınavlar temel ve klinik bilim yıllarına göre değiştiği için, eğitimin birbirinden farklı olmasına karar verilmiş, bir temel, iki klinik bilim grubu oluşturulmuştur. Groningen Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden Doç. Dr. Yunus Emre Kocabaşoğlu tarafından ilk iki günde tüm katılımcılar için uygulanan konferanslarda ölçme ve değerlendirme kavramı, sınav yöntemleri, çoktan seçmeli soru analizi konuları yer almış, öğretim elemanlarınca hazırlanan çoktan seçmeli sorular öğrencilere uygulanarak zorluk ve ayıricılık indeksleri hesaplanmıştır. Üçüncü ve dördüncü günlerde temel bilim öğretim elemanları, izleyen üçer günlerde birinci ve ikinci klinik gruplar eğitime alınmıştır. Katılımcılar, kurs boyunca görev alan 50 öğrencinin gözlemci rolü üstlendiği Nesnel Yapılandırılmış Klinik Sınav ve Kliniğe Yönelik Nedenselleştirme Sınavlarına alınıp, daha sonra beş-altı kişilik gruplarda çalışarak, aynı sınavlara ek olarak sözlü ve yapılandırılmış sözlü sınavları hazırlayarak öğrencilere uygulamışlardır.

Sonuç: Kurs sonrasında sınav sorularının niteliğinde iyileşme gözlenmiş, küçük gruplar halinde birlikte çalışan öğretim elemanlarıyla öğrenciler arasındaki iletişim güçlenmiştir.

D7

EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ' DE GELİŞİM SINAVLARINA BAŞLANDI: AMAÇ, YÖNTEM VE İLK DENEYİMLER

Durak, H.İ., Törün, S.E., Çalışkan, S.A., Yemişçigil, A., Pöğün, Ş., Erding, M., Özacar, T., Akısü, M., Uslu, R.

EÜTF Gelişim Sınavı Komisyonu

Giriş ve amaç: Gelişim sınavları, öğrencilerin öğrenme gelişimlerinin izlenip desteklenmesi, geribildirim verilmesi ve eğitim programının değerlendirilmesinde değerli bir araçtır. Tüm öğrencilerin aynı anda, aynı sorularla karşılaştıkları, herhangi bir ders, blok, kurul, stajdan bağımsız olarak yılda üç ya da dört kez uygulanır. Tıp fakültelerinde gelişim sınavları öğrencilerin öğrenme sürecinin izlenmesi, entegrasyon, bütünsel bakışa ulaşma ve sınav kalitesini yükseltme aracı olarak kullanılabilir. Bu çalışma E.Ü.T.F.' de 2003-2004 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan gelişim sınavlarının, uygulanma amaç ve yöntemlerini tanımlayarak ilk deneyimin sonuçlarını paylaşmayı hedeflemektedir.

Gereç ve Yöntem: Merkezi bir Gelişim Sınavı Komisyonu (GSK) kuruldu. GSK, soru kalite döngüsü aracılığıyla (her bir soruyu bilimsel bir dergiye gönderilen makale gibi değerlendirilerek) gelişim sınavlarına soru hazırlama, akran (peer) değerlendirmesi ve geribildirim organizasyonunu oluşturdu. Öğretim üyelerinden, tıp öğrencilerinin eğitimlerinin ilerleyen dönemlerinde ve meslek hayatlarında kullanacakları bilgileri (fonksiyonel bilgi) ölçmeye yönelik çoktan seçmeli soruları hazırlamaları ve akademik kurul onayı ile göndermelerini istedi. Toplanan sorular komisyonca yapılandırılmış süreçler aracılığı ile soru yazım tekniği ve fakülte hedeflerine uygunlukları, fonksiyonel bilgiyi yoklayıp yoklamadıkları açılarından incelendi. Düzeltilmesi gereken sorular GSK'nun yazılı geribildirimleri eklenerek öğretim üyelerine geri gönderildi. Uygun bulunan sorular arasından 60 soru seçilerek tüm (295) birinci sınıf ve gönüllü (16) ikinci sınıf öğrencisine uygulandı. Sonuçlar değerlendirildi ve öğrencilere gelişim sınavı karnesi verildi.

Bulgular ve Tartışma: GSK' na toplam 214 soru ulaştı. 144 (%67,3) soru uygun bulunarak bankaya alındı. 70 (%32,7) soru sorunlu (teknik ve/ veya içerik) bulunarak düzeltilmek üzere öğretim üyelerine gönderildi. Soruların 60 sorudan ikinci sınıf öğrencileri ortalama 27,5 (%45,8) birinci sınıflar 17,3 (%28,8) soruyu doğru yanıtladı. Sınavda birinci sınıf öğrencilerinin sorumlu olduğu soruların 15'i (%65,2) zorluk ve ayırıcılık düzeyleri açısından fakülte hedeflerine uygun bulundu. Bu oran 2000-2003 yılları arasında birinci sınıf öğrencilerinin 1.kurul sınavlarında elde edilen değerlerin tümünden (%30,0- %40,5) anlamlı düzeyde daha iyiydi ($p < 0,05$).

Sonuç: Öğretim üyelerinin soru hazırlarken daha fazla emek harcadığı ve soru kalitesinin önceki yıllara göre yükseldiği gözlemlendi. Akran değerlendirmesi süreci çoktan seçmeli soru kalitesini yükseltebilir.

Ayrıntılı bilgiye <http://www.med.ege.edu.tr/~gsk> adresinden ulaşılabilir.

D8

FARMAKOTERAPİ EĞİTİMİNDE OBJEKTİF YAPILANDIRILMIŞ KLİNİK SINAV (OSCE) İLE KLASİK SÖZLÜ SINAVIN KARŞILAŞTIRILMASI

Akıcı, A.*, Kalaça, S.**, Demir, D.*, Oktay, Ş.*

*Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji ve Klinik Farmakoloji AD.

**Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD.

Giriş: Klinik yeterliği değerlendirmek üzere kullanılan objektif bir değerlendirme olan OSCE'nin klasik sözlü sınava göre pek çok üstünlüğü bulunmaktadır. Bu yöntem, Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde (MÜTF) klinik farmakoloji stajında 1996'dan beri uygulanmaktadır.

Amaç: Bu çalışmada, performansı standart olarak belirlenmiş öğrencilerin iki ayrı değerlendirme yöntemi (klasik sözlü sınav ve OSCE) ile aldığı sonuçların karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada değerlendirmeci öğrenciler performansı standardize edilmiş 4 öğrenciyi iki ayrı sınav yöntemiyle değerlendirmiştir. 62 MÜTF 4. sınıf öğrencisi, videoya çekilmiş simüle sınav kayıtlarını izlemiştir. Standardize edilmiş performanslarına göre sınava tabi tutulan öğrencilerin alması gereken puanlar sırasıyla 53, 93, 91 ve 55'dir. Değerlendirmeyi yapan öğrencilerden bu sınavlardan ilk 2'sini yapılandırılmamış klasik sınav (A ve B) ile, son ikisini ise (C ve D) OSCE yöntemi ile değerlendirmeleri ve 100 puan üzerinden notlandırmaları istenmiştir. Ayrıca, öğrencilere bu iki sınavla ilgili görüşlerini de sorulmuştur.

Bulgular: Öğrencilerin % 88.7'si OSCE'yi klasik sözlü sınava göre daha objektif bulmuş, % 87,1'i ise tıp fakültesindeki sözlü sınavların OSCE ile değerlendirilmesini istemiştir. Öğrencilerin verdiği puanlar ile beklenen puanlar arasındaki fark değerlendirildiğinde, standart puanları 53 ve 55 olan öğrenciler için elde edilen hata puanları OSCE yöntemi ile değerlendirilen sınavlarda (C ve D) klasik yöntemle değerlendirilen sınava göre daha düşüktür ($p < 0,05$).

Sonuç ve öneriler: Ölçme ve değerlendirme, öğrencilerin üzerinde en fazla tartışma yürüttüğü konulardan birisidir. Öğrencilerin OSCE'ye ilişkin olumlu görüş bildirmeleri yöntemin kullanılması ile ilgili önemli bir gösterge olarak değerlendirilebilir. Ayrıca performansı düşük öğrencilerin değerlendirilmesinde OSCE'nin klasik sınava göre daha geçerli ve daha tutarlı sonuçlar vermesi de yöntemin tıp eğitiminde kullanımı konusunda cesaret vermektedir.

D9

**DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ'NDE PROBLEME
DAYALI ÖĞRENİM OTURUMLARINDAKİ ÖĞRENCİ
PERFORMANSLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

Karademir S.*, Özan S.*, Taşkıran H.C.*, Musal B.*

**Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı 35340 İnciraltı/İZMİR*

Amaç: Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde (DEÜTF) Dönem III öğrencilerinin Probleme Dayalı Öğrenim oturumlarında ortaya koydukları farklı tutum ve davranış alanlarındaki performanslarının değerlendirilmesi ve karşılaştırılması.

Gereç ve Yöntem: DEÜTF'de 2002-2003 akademik yılında Dönem III öğrencilerinin (n=103, % 91.2) Probleme Dayalı Öğrenim-Öğrenci Etkinlik Değerlendirmesi (PDÖ-ÖED) formlarında yer alan tüm parametrelerden elde ettikleri puanlar değerlendirilmiştir. Form güvenilirlik analizi yapılmış olan beşli Likert tipi bir ölçektir. Eğitim yönlendiricileri tarafından doldurulan form 20 maddeden oluşmaktadır ve bilginin kullanımı, sorgulama ve kendi kendine öğrenme, iletişim becerileri ve değerlendirme becerileri olmak üzere dört ana başlık altında toplanmıştır. Çalışmada ayrıca, bilginin kullanımı ile sorgulama ve kendi kendine öğrenme becerileri başlıkları altındaki maddeler "bilginin kazanımı"; iletişim becerileri ve değerlendirme becerileri altındaki maddeler ise "sosyal beceriler" parametreleri olarak ele alınmıştır. İstatistik değerlendirmelerde Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Ana başlıklara ait maddelerin ortalama puanları; bilginin kullanımında 13.53 ± 1.35 (max:15), sorgulama ve kendi kendine öğrenme becerilerinde 31.86 ± 2.95 (max:35), iletişim becerilerinde 22.81 ± 2.03 (max:25), değerlendirme becerilerinde 23.10 ± 1.99 (max:25) olarak saptanmıştır. Tüm gruplar arasında anlamlı korelasyonlar bulunmuştur. "Bilginin kazanımı" ile "sosyal beceriler" parametreleri arasında yüksek derecede korelasyon saptanmıştır ($r=0.862$).

Sonuç: Öğrencilerin ana başlıklara ait maddelerden aldıkları puan ortalamalarının maksimuma yakın olması dikkat çekicidir. Öğrencilerin "bilginin kazanılması" ve "sosyal beceriler" alanında aldıkları puanların korelasyonu incelendiğinde, tutum ve davranış açısından bu alanlarda uyumluluk olduğu, "sosyal becerilerde" yüksek puanlar alan öğrencilerin "bilginin kazanılmasında" da yüksek puanlar aldığı görülmektedir.

D10

**MARMARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDE ÇOKTAN SEÇMELİ
SINAV SORULARININ NİTELİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Keklik, E.D., Kalaça, S., Sarıkaya, Ö.

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD. Tıbbiye Caddesi, 34668, Haydarpaşa, İstanbul

Giriş ve amaç : Marmara Üniversitesi Tıp fakültesinde ders kurulu ve final sınavlarına ait soruların kalitesini standardize etmek, ölçme değerlendirmenin test tekniklerine uygun olarak yapılmasını sağlamak ve uzun dönemde soru bankası oluşturmak amacıyla soru analizleri yapılmaktadır. Bu çalışmada bu değerlendirmenin sonuçları sunulmuştur.

Yöntem: Sınav analizleri ilk kez 2000 yılında bilgisayar destekli bir programla yapılmaya başlamıştır. Analizlerde öğrencilerin başarı oranları ve notların dağılımı gibi temel özelliklerin yanı sıra, soruların zorluk ve ayıricılık indeksi değerlendirilmektedir. 2001-2002 yılından başlayarak analize sorulardaki hata kaynaklarının belirlenmesi de eklenmiştir. Hatalar şu başlıklara göre sınıflandırılmaktadır: yanlış cevap anahtarı olasılığı, belirsiz/muğlak ifade, seçeneklerin eşit oranda işaretlenmesi, işe yaramayan çeldirici, gerekenden fazla ön plana çıkan çeldirici, ayıricılığı olmayan soru, negatif ayıricılık, çok kolay sorular, işaretlenmemiş sorular, ayıricılık ve zorluk indeksi çelişkileri. Analiz sonuçları soruların hata kaynakları ve düzeltme önerileri ile birlikte Anabilim Dallarına iletilmektedir.

Bulgular: Yapılan analiz ve sonuçların paylaşımı, soruların niteliğinde olumlu değişikliklere yol açmıştır. Örneğin, sorulamayacak derecede zor ve kolay soruların oranı bir yılda % 62.6'dan %54.2'ye düşmüştür. Ayıricılığı olmayan sorular açısından bu oranlar % 52.6 ve % 46.2'dir. Sınav sorularının analiz edildiği ve hatalar öğrenciye ilan edilmeden önce düzeltildiği için öğrencilerin sınav sorularına yaptığı itiraz oranında azalma saptanmıştır. Sonuç: Ölçme-değerlendirmeye yönelik olarak fakültemizde yakın zamanda başlayan çalışmalar, öğrencilerin soruların doğruluğuna ilişkin güvenini artırmıştır. Uzun dönemdeki hedefimiz soru kalitesinin yükseltilmesi, soruların isteneni ölçen, hakkaniyetli, dengeli ve özgün olmasının sağlanmasıdır.

D11

**PEDİYATRİK TEMEL YAŞAM DESTEĞİ UYGULAMA BECERİSİ VE
DEĞERLENDİRİCİLER ARASI UYUM**

*Mavioğlu,Ö., **Özboyacı, C., *Karcı, A., ** Taşkıran, C., *Olguner,Ç., *Çelebi, İ.

* DEÜ Tıp Fakültesi Anesteziyoloji AD.

** DEÜ Tıp Fakültesi Mesleksi Beceriler Laboratuvarı

Giriş ve Amaç: Mesleksi beceri yeterliliğinin ölçülmesinde kullanılan yöntemler ve sınav görevlileri arasındaki değerlendirme farklılıkları öğrencilere verilen puanlar üzerinde etkili olabilmektedir. Çalışmamızda dönem sonu sınavlarında Pediyatrik Temel Yaşam Desteği (TYD) uygulama becerileri ölçülen öğrencilerin sınav görevlilerince nasıl değerlendirildiklerini ve öğrencilerin kendilerine verdikleri puanlar ile değerlendirenler arasındaki uyumu araştırmayı amaçladık.

Gereç ve Yöntem: DEÜ Tıp Fakültesi Dönem II öğrencileri (n: 140) 2003-2004 öğretim yılı I. yarı yılı sonunda iki grup halinde beceri sınavına alındı. Sınav durakları arasında bulunan Pediyatrik TYD uygulama becerilerinin ölçümü her iki grupta da farklı birer Anesteziyoloji ve Reanimasyon Uzmanı ve Mesleksi Beceriler Laboratuvarı Eğitici tarafından gerçekleştirildi. Değerlendirmeler 7 basamaklı 25 puanlık ölçüm listeleri (25 PÖL) ve Global Rating Scale (GRS) ile ayrı ayrı yapıldı. 5 dk. süreli uygulamanın ardından öğrencilerin de kendilerine puan vermeleri sağlandı. Uzman, eğitici ve öğrencilerin puanları arasındaki uyumluluk istatistiksel yöntemlerle değerlendirildi.

Bulgular: Grup I (n: 71) ve Grup II (n: 69)'den elde edilen sonuçların toplamına bakıldığında uzmanlarca verilen [25 PÖL (76.52±15.03) GRS (72.71±15.87)] puan ortalamalarının eğitici [25 PÖL (77.70±14.25) GRS (76.48±15.43)] ve öğrencilere [25 PÖL (92.52±9.01) GRS (90.38±8.77)] oranla daha düşük olduğu gözlemlendi. Uzman ve eğiticilerin uyguladıkları her iki değerlendirme yöntemi arasında anlamlı bir uyumluluk bulunmakla birlikte, Grup I'de Uzman/Eğitici GRS puanlarının farklı 25 PÖL puanlarının benzer olduğu, Grup II'de ise Uzman/Eğitici GRS ve 25 PÖL sonuçlarının birbirinden farklı olduğu belirlendi. Her iki grupta da uzman/eğitici ile öğrenci ortalama değerleri arasında düşük korelasyon değerleri saptandı.

Tartışma ve Sonuç: TYD beceri ölçümünde kullanılacak değerlendirme ölçeği ve uygulama basamaklarının sınav öncesi yapılacak toplantılarda görüşülerek değerlendiriciler arasında standardizasyon sağlanması ve öğrencilere kendilerinden beklenen yeterlilik düzeyleri hakkında bilgi verilmesi gerektiği kanısına varıldı.

D12

**BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DÖNEM I
ÖĞRENCİLERİNİN BAŞARILARINDA BEŞ YILLIK DENEYİM**

Öğüş, E., Türkoğlu, S., Demirbilek, M., Şahin, F. I., Demirhan, B., Peşkirioğlu, L.
, Müderrisoğlu, H., Kayhan, Z.

*Yrd. Doç. Dr. Ersin ÖĞÜŞ, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bilimleri Bölümü,
Biyoistatistik Anabilim Dalı, Eskişehir Yolu, Bağlıca Kampusu, Ankara*

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesinde 1998-2002 yılları arasında 185 Dönem I öğrencisinin başarı durumları değerlendirilmiş, mezun oldukları liseler ve fakültemizi tercih sıraları incelenmiştir. Değerlendirmede SPSS 11.0 programı kullanılarak, Varyans Analizi ve Duncan testi ile gruplar karşılaştırılmış ; korelasyon katsayıları hesaplanmıştır.

Tüm yıllarda "Tıp Uygulamasının Bilimsel Temelleri" kurul notları diğer kurul not ortalamalarından yüksek olup aralarında önemli fark bulunmamıştır. "Hücre Bilimi I" ve "Hücre Bilimi III" kurulları karşılaştırıldığında ise, 1998 ve 2000 yılı girişlilerin ortalamalarının 1999, 2001 ve 2002 girişlilerden yüksek olduğu saptanmıştır ($p < 0.0001$). 1999 girişli öğrencilerin, "Hücre Bilimi II" kurulu not ortalamalarının da diğerlerinden düşük olduğu görülmüştür ($p < 0.001$). 2002 girişli öğrencilerde "Hareket Sistemi" kurul not ortalaması 1998 - 2001 girişli öğrencilerden düşük bulunmuştur ($p < 0.001$).

1999 girişli öğrencilerin Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) ve Orta Öğretim Başarı Puanı (OÖBP) ve "Tıp Uygulamasının Bilimsel Temelleri" ve "Hareket Sistemi" kurulu dışındaki tüm kurullardaki not ortalamalarının da diğer yıllardaki öğrencilerden düşük olduğu saptanmıştır ($p < 0.001$). 2002 girişli öğrencilerin başarı durumu ise tüm kurul notları, dönem sonu sınav notları ve dönem notları ortalamaları ile ÖSS ve OÖBP diğer tüm öğrencilerden yüksektir ($p < 0.0001$). Öğrencilerin okul başarıları ile tercih sıraları arasında yüksek, pozitif korelasyon olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$).

Sonuç olarak, kurullarda bazı derslerin yoğun olmasının başarıyı olumsuz yönde etkilediği saptanmış ve bu dersler farklı kurullara dağıtılmıştır. Başarıyı etkileyen diğer bir faktörün de, kurulu oluşturan derslerin çeşitliliği olduğu belirlenmiş ve bu yönde bazı düzenlemeler yapılmıştır. Bunun yanısıra, ÖSS ve OÖBP' larının yüksek olmasının, başarı durumunu olumlu etkilediği belirlenmiştir. Başarı durumunun değerlendirilmesi, Dönem I Eğitim ve Öğretim programının iyileştirilmesine katkı sağlamıştır.

D14

**FIRAT ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ 6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
PRATİK UYGULAMALARININ EĞİTİM ÖNCESİ VE SONRASI
KARŞILAŞTIRILMASI**

Aydın, S., Sarsılmaz, M., Açık, Y., Kılıç, S.S., Rahman, S.

Süheyla Rahman, F.Ü.Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı ELAZIĞ

Bu çalışmada; Klasik eğitim sistemimiz gereği, tüm pratik uygulamalarını sadece hastanede yapan 6. sınıf (intern) öğrencilerinin pratik beceri düzeyleri ile Tıbbi Beceri Laboratuvarı (TBL) aldıkları eğitim sonunda kazandıkları beceri düzeylerinin karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Çalışmada; intern öğrencilerine intra venöz kan alma, sütür atma, nazogastrik sonda uygulama, entübasyon, kadın ve erkekte üriner kateter uygulama konularında hastanede almış oldukları eğitim düzeyini saptamak amacıyla uygulama rehberi kullanılarak ön test yapıldı. Daha sonra bu konularda simülatör eğitimi verildi. Tekrar uygulama rehberi kullanılarak son test yapıldı. Elde edilen verilerin istatistiksel analizi student t testi ile yapıldı.

73 internden 63'üne ulaşılan bu çalışma sonucunda; her uygulamanın ön ve son test puanları sırasıyla; intra venöz kan alma 40.15 ± 8.90 - 54.92 ± 2.92 ($P=0.0001$), sütür atma 32.03 ± 7.72 - 48.01 ± 3.01 ($P=0.0001$), NG sonda 56.57 ± 16.43 - 89.17 ± 5.94 ($P=0.0001$), entübasyon 31.47 ± 6.67 - 70.50 ± 2.31 ($P=0.0001$), kadın hastaya kateter uygulama 63.15 ± 14.88 - 92.33 ± 4.63 ($P=0.0001$), erkek hastaya kateter uygulama 65.73 ± 12.02 - 93.36 ± 3.64 ($P=0.0001$) olarak saptanmıştır.

Sonuç olarak; Fakültemiz 6. sınıf öğrencilerinin Tıbbi Beceri Laboratuvarında simülatör eğitimi öncesi aldıkları pratik beceri puanları eğitim sonrası aldıkları pratik beceri puanlarına göre oldukça düşüktür. Bu nedenle tıp eğitiminde verilen pratik beceri eğitiminin hasta ile karşılaşmadan önce simülatör başında yapılmasının hem pratik becerilerinin daha iyi gelişmesine hem de hümanistik yaklaşımın benimsenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

D15

KLİNİK BECERİ EĞİTİMİ FARK YARATIYOR MU?

Kalaça, S.*, Ünalın, P.**, Çiftçili, S.**, Uzuner, A.**, Sarıkaya, Ö. *, Akman, M.**

* Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

** Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

Giriş ve amaç: "Klinik Uygulamaya Giriş" (KUG) adlı program çerçevesinde öğrenciler, iletişim becerilerinden başlayarak öykü alma, fizik muayene, ilk yardım ve temel klinik beceriler konusunda eğitim almaktadırlar. Bu çalışmada, KUG programını alan 2. ve 3. sınıf öğrencileriyle, programa katılmamış olan son sınıf öğrencileri, sözü edilen becerilerle ilgili performansları açısından karşılaştırılmıştır.

Yöntem: Çalışmaya klinik becerilerle ilgili stajlarını tamamlamış olan 30 son sınıf öğrencisi katılmıştır. Öğrenciler Klinik Beceri Laboratuvarında'da (KBL) hazırlanan dört istasyonda değerlendirilmiştir: girişimsel beceriler (IV veya IM enjeksiyon), oskültasyon becerisi (solunum sesleri veya kalp sesleri), fizik muayene (meme muayenesi, prostat muayenesi, spekulum muayenesi, bimanuel pelvik muayene) ve öykü alma. Öğrenciler, öykü alma dışında bütün istasyonlarda kura ile belirlenen tek bir beceriyi uygulamıştır. Son sınıf öğrencileri KUG programına katılmadıkları için, maketlerle yapılan uygulamalar ve simüle hasta görüşmeleri açısından deneyimsizdirler. Bu nedenle, değerlendirmenin performans üzerine olan etkisi, bir anket aracılığı ile kontrol edilmiştir. Son sınıf öğrencilerinin performansı, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin KUG beceri sınav sonuçlarıyla karşılaştırılmıştır.

Bulgular: Son sınıf öğrencileri değerlendirme yönteminin performanslarını olumsuz yönde etkilemediğini bildirmiştir. Genel olarak öykü alma becerisi ve bu becerinin alt birleşenleri açısından ikinci sınıf öğrencileri son sınıf öğrencilerine göre daha iyi bir performans göstermiştir ($p<0.05$). Son sınıf öğrencilerinin öykü almada, basamakları atlayarak bir an önce "tanı koyma" aşamasına geçme eğiliminde oldukları görülmüştür. Üçüncü sınıf öğrencileri, fizik muayene başlığı altında yer alan beceriler ve bimanuel pelvik muayene açısından son sınıf öğrencilerinden daha iyi performans göstermiştir ($p<0.05$).

Sonuç: Sonuçlar KUG programının amaçları açısından değerlendirildiğinde sevindiricidir. Ancak bu programa katılmış öğrencilerin izlenmesi ve klinik eğitim aldıktan sonra performanslarının yeniden değerlendirilmesi gerekir.

D16

İLETİŞİM BECERİLERİ EĞİTİMİNDE PERFORMANS DEĞERLENDİRME

Sarıkaya, Ö.*, Uzuner, A.** , Keklik, D., *Gülpınar, M.A.*

* Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

** Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

Giriş: İletişim becerileri eğitimi gibi kompleks öğrenme alanları için öğrenci performans değerlendirmesi; bilgi kazanmanın yanı sıra, bilgilerin entegrasyonu, problemin tanımlanması, analizi, çözümlenmesi yoluyla bilgi ve becerilerin uygulanma sürecinde birey ve gruplar için uygun ölçme ve değerlendirilme yöntemleri olarak kabul edilmektedir.

Yöntem: Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi birinci sınıfta kompleks öğrenme modeliyle yürütülen iletişim becerileri kursunun ölçme ve değerlendirilmesinde de yöntem olarak performans değerlendirilmesi kullanılmıştır. Bu amaçla üç ölçme değerlendirme aracı geliştirilmiştir:

1. Olgu çözümlenmesi: Öğrenci performansları, etkin dinleme/aktarım, grup dinamikleri ve kültürler arası iletişim konularına odaklanan dört farklı olgu üzerinden değerlendirilmiştir. Performans kriterleri, problemin tanımlanması, iletişimle ilgili kavram ve ilkelerin kullanılması, problemin analizi, çözümlenmesi ve ortaya çıkarılan çözüm önerilerinin değerlendirilmesi olarak belirlenmiş rubriklere göre iki ayrı eğitici tarafından değerlendirilmiştir.

2. Öz-değerlendirme ve Akran değerlendirme: Hazırlanan öz-değerlendirme formuyla öğrenciler grup içindeki kendi performanslarını ve diğer grup üyelerinin performanslarını beşli skala üzerinden değerlendirmişlerdir. Performans kriterleri, katılım, grup normlarına uyum, grup içi iletişimin değişkenleri olarak kabul edilmiştir.

3. Sunum becerileri ve araştırma raporu: Öğrencilerin kendi sınıflarını tanımak amacıyla yaptıkları araştırmalar yapılandırılmış formlarıyla grup performansı kriterler: a) Sunum becerileri; genel olarak sunumun hazırlanması, organizasyonu, uygun görsel-işitsel materyal ve etkili sözlü-sözsüz iletişim becerileri kullanarak aktarım, b) Araştırma raporlarının değerlendirilmesi; araştırmanın amaçları, genel bilgiler, seçilen yöntemin uygunluğu, bulguların uygun araçlarla özetlenmesi ve ulaşılan sonuçların değerlendirilmesi üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Sonuç ve Değerlendirme: Elde edilen bulgulara göre kullanılan üç ölçme değerlendirme aracının, iletişim becerileri kursunun amaçları ve kompleks öğrenme modeline uygun olarak bireysel ve grup performanslarını değerlendirmek için kullanışlı ve uygun olduğu görülmüştür. Ayrıca, öğrencilerin ekip çalışması içinde kendilerinin ve akranlarının performanslarını değerlendirmelerinin yaşantısal öğrenme sürecinde içgörü kazanmalarına katkı sağladığı düşünülmüştür.

D17

**FIRAT ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ 2. SINIF ÖĞRENCİLERİ İLE
6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İNTRA VENÖZ KAN ALMA
KONUSUNDAKİ PRATİK BECERİ DÜZEYLERİNİN KIYASLANMASI**

Aydın, S., Kılıç, S.S., Sarsılmaz, M., Rahman, S.

Süheyla Rahman, F.Ü.Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı ELAZIĞ

Bu çalışmada; Fakültemiz 2002-2003 Eğitim Öğretim Yılı müfredat programı gereği Tıbbi Beceri Laboratuvarı (TBL)'nda eğitim görmüş olan 2. Sınıf öğrencileri ile sadece hastanede pratik beceri kazanmış 6. Sınıf öğrencilerinin venöz kan alma konusundaki beceri düzeylerinin kıyaslanması amaçlanmıştır.

Uygulama rehberi kullanılarak, 96 İkinci sınıf öğrencisinin 80'inin ve 73 internün 63'ünün i.v kan alma beceri düzeyleri puanlanmış ve sonuçlar karşılaştırılmıştır. Uygulama rehberinde bulunan basamakların herbirine birden üçe kadar değişen puanlar verilmiş. Herhangi bir basamağı tam olarak doğru yapan öğrenci o basamak için 3 puan, basamak sırasını atlayan ve o basamağı rahat geçemeyen öğrencilere 2 puan ve basamakları eksik olarak yapan öğrencilere o basamak için 1 puan verilmiştir. Her öğrencinin basamak puanları toplanarak beceri puanları elde edilmiştir. İstatistiksel analiz yöntemi olarak t testi kullanılmıştır.

İkinci sınıf öğrencilerinin i.v. kan alma toplam beceri puanları, 53.77 ± 5.13 iken 6. sınıf öğrencilerinin i.v. kan alma beceri puanları 40.15 ± 8.90 dir (0.0001). Ayrıca ikinci sınıf öğrencilerinin İ.V. kan alma konusunda her bir basamak ile ilgili beceri puanları, 6. sınıf öğrencilerinin basamak beceri puanlarından anlamlı olarak yüksek bulunmuştur.

Sonuç olarak; Tıbbi Beceri Laboratuvarında simülatör ile yapılan eğitimin beceri kazandırma etkinliğinin hastanede kazanılan beceriye göre daha anlamlı olduğu saptanmıştır. Klinik öncesi erken dönemde verilen bu tür eğitimlerle öğrencilerin kliniklere beceri kazanmış olarak gitmesini, bilgilerinin daha doğru ve kalıcı olmasını ve hasta üzerindeki uygulamaların daha doğru olarak yapılmasını sağlayacaktır.

E1

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDE UYGULANAN EĞİTİM BECERİLERİNİ GELİŞTİRME VE EĞİTİCİ EĞİTİMİ KURSUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Aktekin, M.*, Şenol, Y.*, Alimoğlu, M.K.*, Gürpınar, E.*, Mamaklı, S.*, Dönmez, L.**

* Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya

**Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Antalya

Giriş: Tıp Fakültelerinde eğitim kalitesinin yükseltilmesi çabaları son yıllarda giderek yoğunlaşmaktadır. Bu çabalardan bir tanesi de eğitimcilerin eğitimidir. Bu çalışmada fakültemizde uygulanan eğitim becerileri kursuna katılan öğretim üyelerinin kursu nasıl değerlendirdiklerine yönelik bilgiler sunulmuştur.

Yöntem: 2000 yılından itibaren uygulanmakta olan kursun süresi dört gün olup, standart katılımcı sayısı 12 kişidir. Öğretim üyelerinin kurs programı hakkındaki görüş ve önerileri standart bir değerlendirme formu aracılığıyla toplanmıştır. Öğretim üyeleri kursun etkisi konusundaki görüşlerini beşli likert ölçeğine göre (1-kesinlikle katılıyorum, 5- kesinlikle katılmıyorum) puanlamışlardır.

Bulgular: Katılımcıların tümü kursun amaçlarının açık şekilde belirtilmesi, etkili iletişim ve organizasyonun iyiliğinden memnun kalmışlardır.

Sonuç: Katılımcıların kurs sonunda kursun içeriğinden belirgin ölçüde memnun ayrıldıkları saptanmıştır. Eğitimin kalıcılığının olabilmesi için hizmet içi eğitimlerin sürekliliğinin sağlanması gerekmektedir.

E2

YENİ ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ HAKKINDA VERİLEN BİR KURSUN ETKİNLİĞİ

Alimoğlu, M.K., Şenol, Y., Çubukçu, S., Mamaklı, S., Aktekin, M.

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya

Giriş-Amaç: “Tıp eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri” kursuna katılanların kursun etkinliği ve kazanılan bilgi-becerilerin uygulanabilirliği hakkındaki fikirlerini belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Mart 2002’de Akdeniz Üniversitesi’nde art arda üç kez “Tıp Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme” başlıklı dört günlük kurs programı düzenlendi. Kursa prelinik branşlardan 40 kişi ve klinik branşlardan 80 kişi olmak üzere toplam 120 öğretim üyesi katıldı. Her günün sonunda katılımcılardan 1 ile 5 arasında puanlar vererek o günkü konuların içeriği, organizasyon, kurs yürütücüsü ve edinilen bilgi-becerinin ileride kullanılabilirliği ile ilgili sorulardan oluşan bir anket formunu doldurmaları istendi. Toplanan formlar katılımcıların kursla ilgili memnuniyet derecelerini ve edinilen bilgilerin uygulanabilirliği hakkındaki düşüncelerini belirlemek için incelendi.

Bulgular: Prelinik ve klinik branşlardan öğretim üyelerinin ortalama memnuniyet skorları sırasıyla beş üzerinden 4.46 ve 4.39 idi ve aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildi. Konuların içeriği, organizasyon, kurs yürütücüsü ve edinilen bilgi-becerinin ileride kullanılabilirliği ile ilgili ortalama puanlar prelinik grubunda sırasıyla 4,44; 4,40; 4,58 ve 4,43 iken klinik grubunda sırasıyla 4,45; 4,28; 4,50; 4,33 bulundu. Prelinik branşlarda akademik derece arttıkça ortalama skor artıyordu (uzman/öğretim görevlilerinde 4.59, yardımcı doçent ve doçentlerde 4.51, profesörlerde 4.28) Buna karşılık klinisyenler arasında akademik derece arttıkça ortalama skor da artıyordu. (sırasıyla 4.26, 4.44 ve 4.47)

Sonuç: Fakültemizdeki öğretim üyeleri böyle bir kurs programına katılmaktan memnun olmaları bazı yeniliklere girişilmesi yönünde fakülte yönetimini cesaretlendirdi. Bir yıldan daha kısa süre içerisinde tüm yeni öğrenilen değerlendirme yöntemlerini uygulamaya konuldu.

E3

PDÖ YÖNLENDİRİCİLERİNİN "PDÖ YÖNLENDİRİCİ EĞİTİMİ"NE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Çorapçioğlu, T.*, Tiryaki Aydıntuğ, O.** , Demirören M.***, Palaoğlu, Ö.***, Kemahlı S.***, Aktuğ T.***, Demirel Yılmaz E.***, Ayhan İ.H.***

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı* Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekan Yardımcısı**
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı***

Giriş: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrenci merkezli, entegre, probleme dayalı ve yeterliğe dayalı öğrenme yaklaşımlarını esas alınarak yeniden yapılandırılan eğitim modelinde Probleme Dayalı Öğrenme (PDÖ), bir öğrenme yaklaşımı olarak 2002-2003 eğitim-öğretim yılında Dönem 1'den itibaren uygulanmaya başlanmıştır. PDÖ ortamında eğiticinin rolü, öğrencilerin öğrenmelerine rehberlik yapmaktır. Öğretim üyelerini bu yeni eğiticilik rollerine hazırlamak amacı ile 3 gün süreli "PDÖ Yönlendirici Eğitimi" düzenlenmiş ve eğitimi takiben bir alt modülde (3 PDÖ oturumu) yardımcı yönlendiricilik yapmaları sağlanmıştır.

Amaç: Bu çalışma ile, eğitimi takiben PDÖ oturumlarında yönlendiricilik yapan öğretim üyelerinin PDÖ Eğitici Eğitimine ilişkin görüşlerinin alınması amaçlanmıştır.

Yöntem: "PDÖ Yönlendirici Eğitimi" alan ve 2002-2003 ile 2003-2004 eğitim-öğretim yılı ilk 2 Modülünde PDÖ yönlendiricisi olarak görev yapan 133 öğretim üyesine kapalı ve açık uçlu sorulardan oluşan bir anket uygulanmıştır. Anketi yanıtlama oranı % 73.7 (n=98) dir.

Bulgular: Anketi yanıtlayanların %29.6'sı temel bilimler, %51.0'i dahili bilimler ve %19.4'ü cerrahi bilimler öğretim üyesidir. Öğretim üyelerinin %52.0'si halen eğitim yürütme kurullarından herhangi birinde (Modül/Alt modül) görev yapmaktadır. "PDÖ Yönlendirici Eğitimi, yönlendiricilik yaparken kendinizi yeterli hissetmenizi sağladı mı?" sorusu %68.2 oranında "evet" şeklinde yanıtlanmıştır. Hayır yanıtı verenlerin (n=28) eğitim programının geliştirilmesine ilişkin en sık ifade ettiği iki önerisi; kurs içeriğinin yeniden düzenlenmesi (n=21) ve kurs süresinin uzatılmasıdır (n=14). Kurstan sonra yönlendiricilikte kendini yeterli hissetme, akademik ünvan, bilim alanı, eğiticilik deneyimi, eğitim becerileri eğitimi alma ile istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemiştir. Öğretim üyelerinden beş gün süreli "Eğitim Becerileri Eğitimi"ni de alanların oranı %76.5'tir. "PDÖ Yönlendirici Eğitimi" ile "Eğitim Becerileri Eğitimi" nin her ikisine birden katılmanın yararlı olduğunu düşünenlerin oranı %84.3'tür. Öğretim üyelerinin %44.8'i başka eğitim ve bilgilendirmelere de gereksinim duyduklarını belirtmişlerdir. İhtiyaç duyulan eğitim konuları sıklık sırasına göre; ölçme-değerlendirme, PDÖ uygulama örnekleri, senaryo hazırlama, yönlendiricilik becerileri ve grup dinamikleridir.

Sonuç ve Öneriler: Elde edilen bulgular, öğretim üyelerini yönlendiricilik görevine hazırlamada "PDÖ Yönlendirici Eğitimi"nin önemli ölçüde (%68.2) yeterli olduğunu göstermiştir. Ancak, bu çalışmadan ve öğrenci geribildirimlerinden elde edilen bulgular ışığında yapılandırılacak odak grup görüşmeleri yoluyla, yönlendiricilikte yaşanan sorunların tespiti ve çözümüne ilişkin önerilerin geliştirilmesi, öğretim üyelerinin yönlendiricilik konusundaki yeni eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi konularında daha derinlemesine bilgi alınması uygun görülmektedir.

E4

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ'NDE EĞİTİCİLERİN EĞİTİMİ ÇALIŞMALARI

Naçar, M.*, Günay, O.** , Mazıcioğlu, M.***

* Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, KAYSERİ

** Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, KAYSERİ

*** Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, KAYSERİ

Bu çalışmanın amacı, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 2000 yılından beri sürdürülmekte olan, eğitimcilerin eğitimi çalışmalarını tanıtmaktır.

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde eğitimcilerin eğitimi için hazırlık çalışmalarına 2000 yılında başlanmıştır. İlk olarak, fakültenin çeşitli anabilim dallarında görev yapmakta olan ve tıp eğitimine ilgi duyan 12 öğretim üyesi ile Eğitim Fakültesinden bir öğretim üyesinin katılımı ile "Tıp Eğitimi Grubu" oluşturulmuştur. Tıp Eğitimi Grubu'ndaki öğretim üyeleri, biri Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, diğeri de Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretim üyelerince düzenlenen birer haftalık iki kursa katılarak, sertifika almışlar, daha sonra birlikte çalışarak, "Tıp Eğitimcileri İçin Eğitim Becerileri Rehberi"ni hazırlamışlardır.

Mart 2002'de Tıp Fakültesi bünyesinde Tıp Eğitimi Anabilim Dalı kurulmuş, ve bir öğretim görevlisi atanmıştır. Aralık 2002'de ise Tıp Fakültesi öğretim üyelerine yönelik olarak "Eğitim Becerileri Kursları" düzenlenmeye başlamıştır. Kurslar, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı tarafından düzenlenmekte ve tıp eğitimi grubundaki öğretim üyeleri tarafından dönüşümlü olarak verilmektedir.

Şubat 2004'e kadar sekiz kez kurs düzenlenmiş ve bu kurslara toplam 100 öğretim elemanı katılarak sertifika almıştır. Doçent, yardımcı doçent, öğretim görevlisi ve uzmanların eğitim becerileri kurslarına katılarak sertifika almaları zorunlu tutulmuştur. Profesörler ise gönüllü olarak kurslara katılmaktadır.

Katılımcılardan kurs sonunda alınan geribildirimler, kursların genel olarak olumlu algılandığını ve gelecekteki eğitim çalışmalarını olumlu yönde etkileyeceğini düşündürmektedir.

E5

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ EĞİTİCİLERİN EĞİTİMİ KURULUNUN EĞİTİM SÜRECİ

Akbaba, M., Bozkır, G., Demirhindi, H., Ersöz, C., Evrücke, C., Güler, T., Hastürk, S., Kocabaş, E., Oğuz, Ö., Öğülener, N., Özer, G., Solmaz, S., Tanır, F., Taşova, Y., Uysal, F., Yoldaşcan, E.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğiticilerin Eğitimi Kurulu

Dünya Tıp Eğitimi Birliğinin 1988 Edinburgh bildirgesinde ve bunu izleyen uluslararası tıp eğitimi konferanslarında tıp eğitimcilerinin, eğitim biliminin gelişiminden yararlanarak eğitimcilik görevlerini daha iyi yapıyor hale getirilmesine ve eğitimcilerin eğitiminin önemine dikkat çekilmiştir. Tıp eğitimindeki yenilik ve gelişmelere koşut olarak Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesinde, geleneksel tıp eğitimi modelinden aktif tıp eğitimi yöntemlerine geçilmesi için alt yapı çalışmalarının başlatılmasına karar verilmiştir

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığınca gönüllülük esası ile kurulan Tıp Eğitimi Biriminin alt çalışma gruplarından olan Eğitimcilerin Eğitimi Kurulu konuya ilgi duyan ve daha önce çalışmaları ya da izlenimleri olan 16 öğretim üyesi tarafından 2002 yılı Mayıs ayında kurularak çalışmalarına başlamıştır. Eğitimcilerin Eğitimi Kurulu, erişkin eğitimindeki farklılıkları ayırt edebilme, eğitim sürecinde bu farklılıklara dikkat ederek karşılıklı etkileşim sağlama ve eğitim sırasında öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmede etkili eğitim teknikleri kullanmaya yönelik uzman eğitimcilerden kurslar almıştır. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğretim Üyelerinin etkin bir eğitim yapabilme bilgi ve becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunmak amacıyla "Eğitici Eğitimi" kurslarını planlamaktadır.

E6

**CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDE
EĞİTİCİLERİN EĞİTİMİ ÇALIŞMALARI**

Taneli, C., Kandiloğlu, A.R., Vatansever, H.S., Yorgancıoğlu, A., Gündüz, K.,
Aslan A., Yüksel H., Yereli K.

Celal Bayar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Mezuniyet Öncesi Eğitim Komisyonu, Manisa

Giriş ve Amaç: Sunumun amacı Celal Bayar Üniversitesi, Tıp Fakültesinde entegre eğitim sistemine geçiş çalışmalarıyla eş zamanlı olarak başlatılan eğitimcilerin eğitimi etkinliklerini değerlendirmek ve öğretim üyelerimizin sağlık hizmeti ve araştırma yapmaktan daha da önemli temel görevi olan eğitim konusunda eğitim becerilerinin gelişmesi için fakültemizde yapılan çalışmaları tanıtmaktır.

Yöntem ve Bulgular: CBÜ Tıp Fakültesinde 2002-2003 eğitim yılında entegre sisteme geçiş süreci ile başlayan eğitimcilerin eğitimi çalışmaları 1-Tıp Fakültesinde geniş katılımlı seminerler düzenlenmesi 2-Tıp Fakültesi öğretim üyelerinin, eğitim komisyonu üyeleri ve ders kurulu başkan ve yardımcılara öncelik verilerek, Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı ile yapılan işbirliği çerçevesinde bu anabilim dalında uygulanan Eğitim Becerileri, Yazılı Sınavlar ve Klinik Sınavlar kurslarına katılımları ile başlatılmıştır. Tıp Fakültesi öğretim üyelerinin eğitim becerilerinin geliştirilmesi, öğrenci ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin standardize edilmesi ve tıp eğitimini geliştirmek üzere kendi bünyesinde 'Eğiticilerin Eğitimi' programı çalışmaları planlanmıştır. Fakültemiz öğretim üyeleri, eğitim becerileri konusunda kendilerini geliştirme çabası içindedirler.

Sonuç: Eğitimcilerin eğitimi çalışmaları, entegre eğitim sistemine geçiş sürecinde fakültemizde görev yapan öğretim üyelerine, temel eğitim becerilerini geliştirmeleri açısından yarar sağlamıştır. Üniversite ve Fakülte üst yönetimi eğitimcilerin, eğitim becerilerini geliştirme çalışmalarına tam destek ve katkılarını sürdürmektedir.

F1

TÜRKİYE’DE BİLİM VE ÖĞRETİM DİLİ

Akçiçek, F. *, Akçiçek, E. **, Öner, M. ***

* Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Başkanı

** Ege Üniversitesi Namık Kemal Mentesh Gastroenteroloji Kliniği

*** Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Uygarlık tarihinde önemli bir adım sayılan yazı, insanoğlunun belki en soyut varlığı olarak gelişen dilin tam yansıdığı ve belki de tarihi de var eden başlıca birikimdir. Dolayısıyla böyle oluşan “yazı dili” kavramı, insan topluluklarının görece gelişkinliği için yadsınmaz bir ölçüt sayılmaktadır. Türkçe de MS. VII. yüzyıldan beri izlenen, çok geniş bir coğrafyada kopmadan süren bir yazı diline sahip az sayıdaki kültür dillerindendir. Yeryüzünde konuşulan binlerce dil olsa da, yaklaşık bin üçyüz yıldır, bir kültürü, bir uygarlığı kuşaktan kuşağa taşıyan bir yazı dili olmak bakımından Türkçenin özel bir yeri vardır. Türkçe bu anlamda, eski bir yazı dili olma özelliğiyle, İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Rusça gibi bugün bilinen, gelişmiş uygarlıkların dillerinden daha büyük bir tarihî varlıktır. Türk dili, bunların yanı sıra, bugün yeryüzünde 6-7 milyon kilometrekare gibi çok geniş bir alana yayılmış ve dil yapıları bakımından birbirine kapalı olmayan lehçeleri, şiveleri ve ağızlarıyla da özel bir kültür varlığıdır.

Dillerin bilim bilgisini taşıma gücü ise, doğrudan kendi iç yapılarıyla, lingüistik özellikleriyle ilgili olmayan, tarihî, kültürel ve toplumsal şartlarla, kısacası dilin ait olduğu uygarlıkla bağlantılı bir konudur. Türkçenin Türkiye Cumhuriyeti içinde bir bilim ve öğretim dili olarak gelişmesi bakımından, önceki, ihmal edildiği imparatorluk tarihi ile karşılaştırılmayacak bir konumu vardır. Hem bilim üretimi hem de öğretimi bakımından Cumhuriyet, Türkçeyi geliştirecek her tedbiri almıştır: Yeni bir çağdaş üniversite yapılanması, başarılı bir yazı ve dil devrimi, kopukluğu gidermek yolunda bir dil planlaması...

Bugün 103.000 kadar maddeden oluşan ve bilgisayar ağ sayfasından anında ulaşılan bir Türkçe Sözlük varsa, 10.000 tane bilgisayar terimi Türkçe ile karşılanabiliyorsa, dünya dillerindeki en karmaşık romanlar ve yoğun felsefe metinleri Türkçeye aktarılabilirse Türkçenin bilim, kültür ve öğretim dili olma hakkındaki yetersizliğinden değil, dil dışı etkilerle bir yabancı dilin ivme kazandığı dünya çapındaki bir dil emperyalizmden söz etmek daha uygun olacaktır.

F2

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ YAYINLARINDA TIP EĞİTİMİ

Balcıoğlu, H*.,Civaner, M.**

*H.Ü.Sağlık Merkezi, bharun@hacettepe.edu.tr, **A.Ü.Tıp Fakültesi Deontoloji AD,
Murat.Civaner@medicine.ankara.edu.tr

Türk Tabipleri Birliği (TTB) 1953 'te kurulmuş,ardından geçen elli yılda, hekimlik uygulamaları,sağlık ve sağlığın belirleyenleri ile ilgili konularda çalışmalar yürütmüştür.

TTB'nin "Tıp Eğitimi" başlığında yürüttüğü çalışmalar, mezuniyet öncesi eğitim,mezuniyet sonrası (uzmanlık) eğitimi ve sürekli tıp eğitimine yönelik çalışma,girişim ve etkinlikler ile bu alt başlıklarıyla tıp eğitimine yönelik yayınlar hazırlamayı da kapsamaktadır.

Bu çalışmada, TTB'nin tıp eğitimine yönelik olarak yayımladığı kitap ve raporlar ile tıp eğitimine yer veren diğer yayınları tanıtılmaktadır. Aşağıda, sözü edilen yayınların sınıflandırılması bulunmaktadır.

1. KİTAP

- SÜREKLİ TIP EĞİTİMİ-Perspektifler,*TTB yayını,1991*
- Nitelikli Uzmanlık Eğitimi ve İyi Hekimlik İçin Mesleki Güçbirliği,*TTB yayını,2001*
- TIP VE EĞİTİMİ "Beş Öğretim Üyesiyle",*Örs Y.,2001*
- Yüksek Öğretim Eğiticileri ve Yetişkinlik Döneminde Öğreten-Öğrenen Herkes İçin EĞİTİCİ CEP KİTABI,*Yılmaz E.D.,1.Baskı Ocak 2001,2. Baskı Kasım 2001*
- 2000-2020 Sürecinde Nasıl Bir Dünya ,Türkiye,Sağlık,Tıp Ortamı Öngörülebilir,Oluşturulabilir?, *Sempozyum kitabı, 2002*
- 2020 Yılında Türkiye'de Tıp Eğitimi, *Sayek İ., Saçaklıoğlu F.,Terzi C.,2002*
- Öğrenen merkezli TIP EĞİTİMİ eğitici rehberi, *Özvarış Ş.B.,Demirel Ö.,2002*
- Tıpta Uzmanlık Eğitimi, *Ed. Özmen M.,2003*

2. DERGİ

- *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*
- *Toplum ve Hekim Dergisi*

3. RAPOR

- *Türk Tabipleri Birliği Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Raporu, 1997*
- *Tıpta Uzmanlık Eğitimi ve Türk Tabipleri Birliği Uzmanlık Dernekleri Koordinasyon Kurulu,1997*
- *Tıpta Uzmanlık Eğitimi,1999*
- *Türk Tabipleri Birliği Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Raporu, 2000*
- *Türk Tabipleri Birliği Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Raporu, 2002*

4. BROŞÜR

- *Tıpta Uzmanlık Eğitimi ve Avrupa Birliği İle Uyum,1995*
- *Türk Tabipleri Birliği Uzmanlık Dernekleri Koordinasyon Kurulu,1999*

5. DİĞER

- *Tıp Eğitiminde DEĞİŞİM,Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi Eki,13 Ekim 2000*

F3

1978'DEN GÜNÜMÜZE "TOPLUM ve HEKİM"DE TIP EĞİTİMİ YAZILARI

Balcıoğlu, H*, Civaner, M.**

*H.Ü.Sağlık Merkezi, bharun@hacettepe.edu.tr, **A.Ü.Tıp Fakültesi Deontoloji AD,
Murat.Civaner@medicine.ankara.edu.tr

Toplum ve Hekim dergisi Türk Tabipleri Birliği (TTB) tarafından 1978 yılı Ocak ayında yayımlanmaya başlamıştır. Halen iki aylık aralıklarla yayımlanan dergi başlangıçta aylık iken, sonrasında üç aylık ve iki aylık aralıklarla çıkarılmıştır. Toplum ve Hekim, 12 Eylül 1980 darbesi sonrasında TTB'nin kapatılmasıyla dört yıllık bir dönem için basılamamış, bu dönemin dışında sürekliliğini korumuştur.

Bu çalışmada Toplum ve Hekim dergisinin 1978'den günümüze, geçmiş 25 yılda çıkan sayılarının tümü incelenmiştir. Bu inceleme sonrası, geniş anlamıyla "Eğitim" başlığında çok sayıda yazıya dergide yer verildiği gözlenmiş, kimi zaman dosya biçiminde basılmış, araştırma, rapor, derleme, görüş, çeviri ve bildiri özeti biçiminde bu yazılar içinde Tıp eğitimi ile ilgili olan yazılar daha ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Bu incelemede yazılar;

- Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi
- Mezuniyet Sonrası Tıp Eğitimi
- Sürekli Tıp Eğitimi
- Eğiticilerin eğitimi

gibi başlıklar altında toplanmıştır. Yazılar sözü edilen başlıklara göre sınıflanmakta ve çalışmanın tıp eğitimi ile ilgilenenler için bir kaynak oluşturması amaçlanmaktadır.

F4

TIP EĞİTİMİNDE USTA-ÇIRAK İLİŞKİSİNE ELEŞTİREL BİR BAKIŞ

Kadioğlu, S.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Deontoloji ve Tıp Tarihi Anabilim Dalı BALCALI 01330 ADANA

Hekim formasyonunu kazanmada ve geliştirmede usta-çırak ilişkisi içinde çalışmanın geçerli ve ağırlıklı bir model olduğu, tıp eğitimi verilen veya tıp eğitiminden söz edilen ortamlarda sık sık dile getirilen bir yargıdır. Bu yargının, meslek camiasının büyük kesimi tarafından üzerinde uzun boylu düşünmeye-tartışmaya konu edilmeksizin benimsenmiş olduğunu söylemek mümkündür.

Bu bildiride söz konusu modelin (1) kendi adına hangi olumlu ve olumsuz nitelikleri taşıdığı, (2) geçmişin ve günümüzün tıbbında ne ölçüde geçerli olduğu, (3) tıp eğitiminde bir araç olarak kullanılmasının yararları ve sakıncaları arasında nasıl bir denge bulunduğu sorularına cevap aranmıştır.

F5

BİR MESLEK OLARAK SAĞLIK ÇALIŞANLARI EĞİTİMCİLİĞİ: LİTERATÜR VE DÜNYA DENEYİMLERİ IŞIĞINDA ANALİTİK BİR YORUM

Durak, H.İ.

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı-İzmir

Bilgi, tutum, beceri ve bunların tanımlı alanlarda uygulanmasındaki yetkinlik "meslek" kavramının temel özellikleridir. İş prensiplerine göre o işi görenlerin, yapılacak işi; 1) tanımlama, 2) standartlarını belirleme, 3) diğer iş görenleri ve adayları eğitme ve değerlendirme hakları varsa ve 4) örgütlüseler o iş meslek sayılabilir. Bir diğer ifade ile meslekler kendine ait bir terminoloji geliştirmiş, formel eğitilmiş, öz denetime dayalı iş gören ve toplumsal sözleşmelerde yer etmiş/tanınmış, alanına özgü bilgiyi üreten, soyutlayan ve kullanan örgütlü gruplardır. Şu anda meslek olarak tanımlanan toplumsal alanların hepsi sosyal ve politik süreçlerden geçmiş ve bu özellikleri kazanmıştır. Büyüclükten hekimliğe ve üst uzmanlıklarına, filozofluktan bilimin ve sanattın tüm dallarına uzanan sosyal ve politik süreçler yazılı tarihteki örnekler olarak kayıtlıdır. Hekimler tıp fakülteleri başta olmak üzere çalıştıkları kurumlarda gelecekteki meslektaşlarını eğitmekte, alanlarında yeni bilgi üretmekte, uzmanlık dernekleri, ve hekim birlikleri, çatısı altında hekimlik hizmet standartlarını belirlemekte ve uygulamaktadırlar.

Topluma sunulan sağlık hizmetinin kalitesi sağlık çalışanlarının aldıkları eğitimlerine doğrudan bağlıdır. Sağlık çalışanlarının eğitimi kendine özgü karmaşık hedef, yöntem ve uygulamalar konusunda eğitim verilmesi hekim-eğiticilerin görevidir. Bilginin hızla arttığı, yönetim, öğrenme ve eğitim biliminin baş döndürücü gelişmelere sahne olduğu çağımızda bütün bu gelişmeleri sağlık çalışanlarının eğitimine taşınması gereksinim olarak ortaya çıkmıştır. Bu ekseninde "Sağlık Çalışanlarının Eğitimi" bir meslek olarak gündeme gelmiş, 1949' da bu konudaki ilk akademik disiplin kurulmuştur. Sağlık Çalışanlarının Eğitimi şu anda onlarca dergi, yüzlerce birim, ünite ve merkez olarak yüzlerce formel eğitim almış üyesi olan bir akademik alan ve meslek haline gelmiştir. Ülkemizde de, 1999 yılında YÖK tarafından doçentlik alanı olarak tanımlandıktan sonra, "Sağlık Çalışanlarının Eğitimi" sağlık alanında eğitim-öğretim veren kurumlarda çalışan eğitimcilerin görev tanımı ve işlevi doğrudan çakışmayan, ancak öğretim üyeleri tarafından verilen eğitimi daha etkin hale getirebilmek için eğitici eğitimi veren, eğitim programı yönetimine danışmanlık veren (planlama uygulama ve değerlendirme), eğitim bilim kavramları ile araştırma yapan, eğitim politikası üreten ayrı bir meslek olarak tanınmaya başlanmıştır.

Bu bildiride sağlık çalışanlarının eğitimciliği mesleği, mesleklerin a) yapısal, b) işlevsel, c) egemenlik, d) eğitim ve e) kültürel kavramlar perspektifleri eşliğinde incelendi. Neden hekim-eğitici (öğretim üyesi) mesleğinden ayrı bir meslek olarak sayılması, neden öğretim üyesi mesleğine alternatif olarak düşünülmemesi, bir akademik alan ve meslek olarak sağlık çalışanlarının eğitimcisine duyulan gereksinim konusunda literatür ve dünyadaki kilometre taşları irdelenerek analitik argümanlar geliştirildi. Ayrıca, mesleğin eğitim ve işlevsel perspektifleri, ülkemizde, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Hollanda-Maastricht Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi işbirliği ile 2005 yılında başlatılacak olan "Eurasian - Master of Health Professions Education" programı üzerinden kısaca tanıtıldı.

durakhi@med.ege.edu.tr

F6

AKDENİZ, DOKUZ EYLÜL, EGE, KOCAELİ VE ULUDAĞ ÜNİVERSİTELERİNDE İNTERN DOKTORLARIN HEKİMLİK MESLEĞİ VE SAĞLIK SİSTEMİ ÜZERİNE GÖRÜŞLERİ

Belek, İ*. , Kılıç, B.** , Hamzaoğlu, O.*** , Saçaklıoğlu, F****. , Pala, K.*****

*Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Antalya

**Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İzmir

***Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İzmit

****Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İzmir

*****Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Bursa

Giriş: Türkiye sağlık sistemi ve hekimlik mesleği hızla değişmeye başlamıştır. Bu değişimin hekim adayları tarafından nasıl değerlendirildiği konusunda araştırmalara gereksinim vardır.

Amaç: Bu araştırmanın amacı Akdeniz, Dokuz Eylül, Ege, Kocaeli ve Uludağ Üniversitelerindeki hekim adaylarının hekimlik mesleği ve Türkiye sağlık sistemine ilişkin görüşlerini saptamaktır.

Yöntem: Araştırma 5 fakültede Haziran 2003 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerden hekimlik mesleği ve sağlık sistemi ile ilgili çeşitli görüşlere katılma durumlarını "tamamen katılıyorum", "kısmen katılıyorum" veya "katılmıyorum" seçenekleriyle değerlendirmeleri istenmiştir.

Bulgular: Toplam 539 intern doktora ulaşılmıştır. Ulaşılma oranı %86'dır. Öğrencilerin %52'si erkek, %48'i kızdır. Hekimlik mesleği ile ilgili görüşlere "tamamen katılıyorum" yanıtını verenlerin dağılımı şöyledir: "Hekimlik mesleği kutsaldır" görüşü %82; "hekimler kendi çıkarlarından önce halkın sağlık sorunlarını düşünmelidir" görüşü %52; "hekimlerin esas görevi hasta tedavisidir" görüşü %41; "ülkemizde hekimler mesleklerini yeterince iyi bir şekilde yerine getirmektedir" görüşü %5; "ülkemizde hekimlik prestiji giderek artan bir meslektir" görüşü %5; "hekim örgütü etkin bir konumdadır" görüşü ise %4. Türkiye sağlık sistemi ile ilgili görüşlere "tamamen katılıyorum" yanıtını verenlerin dağılımı ise şöyledir: "Hükümetler adil olarak topladıkları vergilerle sağlık hizmetlerini karşılamalıdır" görüşü %70; "hekim ile hasta arasında para ilişkisi olmamalıdır" görüşü %64; "vatandaşlar sağlık hizmetleri için para ödememelidir" görüşü %50; "ülkemizde sağlık sistemi giderek gelişmektedir" görüşü ise %10 oranında kabul görmüştür. Hekim adayları meslek yaşantınızla ilgili olarak umutlu musunuz? sorusuna ise ancak %46 oranında "umutluyum" yanıtını vermiştir.

Tartışma: Hekim adaylarının sağlık sistemimizin vergilerle finanse edilmesini istediği, dolayısıyla hekim-hasta arasında bir para ilişkisi istemediği; hekimliğin prestijinin giderek düşmesine rağmen halen kutsal bir meslek olarak değerlendirildiği ve gelecekle ilgili olarak ancak yarısının umutlu olduğu saptanmıştır.

F7

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN TIP MESLEĞİNİ SEÇME NEDENLERİ

Şenol, Y.*, Aktekin, M.*, Türkay, M.**, Gürpınar, E.*

*Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

**Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Giriş: Sağlık alanında yaşanan sorunlar öğrencilerin tıp eğitiminden beklentilerini değiştirmektedir. Öğrenciler tıp mesleğini, bu mesleğin ana amacı olan insanlık ideallerinden ziyade, ekonomik iyilik için seçmektedirler.

Amaç: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin tıp mesleğini seçme nedenleri ve geleceğe yönelik planlarının saptanmasıdır.

Gereç ve Yöntem: 170 altıncı sınıf öğrencisine gözetim altında anket uygulanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %54,7'si hekimlik mesleğinin hayalinde ki meslek olarak belirtmiştir. Tıp mesleğini "ekonomik iyilik" için seçenlerin oranı %77,1'dir. Öğrencilerin hekimlik mesleğinde en önemli buldukları özellik mesleğe adanmışlıktır. Çalışma grubunun %95,9'u bir uzmanlık alanına girmeyi düşünürken, uzmanlık alanı seçimindeki en büyük neden ekonomik iyilik (%52,1) olarak belirtilmiştir. Seçilecek uzmanlık alanında ilk sırayı kardiyoloji, ikinci sırayı kadın doğum hastalıkları uzmanlık alanları oluşturmaktadır. Öğrencilerin %47,9'u mezun olduktan sonra üniversite hastanesinde çalışmayı istemektedir.

Tartışma: Tıp eğitiminin pratisyen hekimliğe yönelik olması, ancak öğrencilerin çoğunun uzmanlık yapmak istemesi bir paradoks yaratmakta, bu da sağlık sisteminde yaşanan sorunların tıp eğitimini çok güçlü bir şekilde etkilediğini düşündürmektedir.

F8

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ İÇİNDE YENİ BİR EĞİTİM YAKLAŞIMI: AŞILAMA HİZMETLERİNİN YÖNETİMİ İÇİN GLOBAL EĞİTİM MERKEZLERİ

Harmancı H, Kartoğlu Ü*

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Haydarpaşa İstanbul

**Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), IVB-ATT*

DSÖ 2003 yılında, "Aşılama Hizmetlerinin Yönetimi Eğitim Birimi" adında bir program geliştirmiştir. Bu programın amaçları ülkelere kendi aşı yöneticilerinin eğitimleri ile ilgili destek sağlayarak bu kişilerin, sorumluluklarını daha iyi bir şekilde yerine getirmelerine yardımcı olmak ve bu şekilde aşılardan, ülkeye varıştan son kullanıcıya ulaşana kadar potent kalmalarına destek olmaktır. Program, eğitimlerini dünyanın çeşitli yerlerindeki eğitim merkezlerinde sürdürecektir. Bu amaçla 2003'de biri Umman'da diğeri Güney Afrika Cumhuriyetinde olmak üzere iki eğitim merkezi ilk eğitimlerini gerçekleştirmiştir. Bir diğeri eğitim merkezi olan Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı ise ilk eğitimini Mayıs 2004'de gerçekleştirecektir. 2004 sonuna kadar en az iki eğitim merkezinin daha açılması öngörülmektedir. Bu eğitim merkezlerinde 3 değişik eğitim programı yürütülmektedir: 1. Aşılama Hizmetlerinin Yönetimi, 2. Aşı Deposu Yönetimi, 3. Aşılama Hizmetlerinin Yönetimi Gezici Eğitim Semineri. Program dahilindeki eğitimler interaktif metodolojiye ve yaparak öğrenme ilkesine uygun olarak, katılımcı katkısını en üst düzeyde tutacak şekilde tasarlanmıştır. Bu girişim içinde eğitimler kendi içlerinde bir son aktivite olarak görülmemiş, ülke aşılama programlarının geliştirilmesi etkinlikleri içinde bir rol üstlenmişlerdir. Buna göre ülkeler, eğitim programına katılımcı göndermeden önce, o programla ilgili bir ülke değerlendirme ölçeği uygulamak zorundadırlar. Bu ölçekten elde edilen sayısal puan daha sonra, o ülkenin izlenmesinde ve yeniden değerlendirilmesinde kullanılmaktadır. Eğitim programlarının değerlendirilmesinde Kirkpatrick'den modifiye edilmiş dört düzeyli değerlendirme kullanılmaktadır. Bunlardan eğitimin iş performansına etkilerinin saptanması için eğitim sonrası erken dönem değerlendirme formu, katılımcı güncesi ve DSÖ bölge ofisinin değerlendirmesi birlikte ele alınmaktadır. Toplam eğitim etkisi ise bir yıl arayla yapılacak olan ölçeksel değerlendirme ile belirlenmeye çalışılacaktır.

hharmanci@marmara.edu.tr

F9

**TIP ETİĞİ EĞİTİMİ: 'ZURNA'NIN SON DELİĞİ' Mİ?
'BAĞLAMA'NIN BAM TELİ' Mİ?**

Aksoy, Ş.

Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Deontoloji ve Tıp Tarihi Anabilim Dalı Şanlıurfa

İnsanlık yeryüzünde var olduğu günden bu yana hastalıklar ve bunu tedavi eden bir zümre var olagelmıştır. Buna göre hekimliğin tarihin en eski mesleği olduğunu söylemek mümkündür. Çağlar boyu değişik evrelerden geçen hekimlik belli dönemlerde toplumda ciddi itibar kaybına uğramış ve bunu onarmak yine hekimlerin kendine düşmüştür. Uğraş alanı adına, yaşanan bu kötü deneyimde sorgulanan ve eleştirilen hekimlerin teknik yönleri ve bilgi düzeyleri değil mesleki uygulamalarındaki etik açıdan var olan uygunsuzluklardı.

Bu itibar kaybının en üst düzeyde yaşandığı 19. yüzyılın başlarında Thomas Percival'ın yazdığı bir kitabın başlığı ile tıp literatürüne giren 'Tıp Etiği' kavramı özellikle 20. yüzyılın başından itibaren tıp uygulamasında ve tıp eğitiminde gittikçe artan bir ağırlık kazanmıştır. Ülkemizde tıp diğer bilim dalları ile kıyaslandığında modern dünyayı ve oradaki bilimsel gelişmeleri en yakından takip eden bir alan olmasına rağmen, bunun bir alt dalı olan tıp etiği gerek Üniversite ve Fakülte üst yönetimleri, gerekse Sağlık Bakanları ve Bakanlıklarının ihmalleri sonucunda tıp fakülteleri içinde, alanımızın rahmetli bir üstadının ifadesi ile, hep 'Zurna'nın Son Deliği' olarak algılanmaya gelmiştir.

Biz bu sunumuzda bunun nedenlerini tartışarak Tıp Etiği'nin ve Tıp Etiği Eğitimi'nin eskiden bu yana alışlageldiği gibi 'Zurna'nın Son Deliği' olarak kalmaya devam mı edeceği, yoksa modern Batı toplumları ve gelişmiş ülkelerde olduğu gibi tıp uygulamasında ve tıp eğitimindeki 'Bağlama'nın Bam Teli' olarak mı algılanması gerektiği sorusuna cevap bulmaya çalışacağız.